ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ:

Οι Αναπτυξιακές Εταιρίες ως νέοι φορείς στην Τοπική Ανάπτυξη:Το παράδειγμα της Αναπτυξιακής Καρδίτσας

ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ: ΚΥΡΙΑΚΙΔΟΥ ΜΑΡΙΑ
ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ: ΓΟΥΣΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ

ΒΟΛΟΣ, ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1998

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

αρ. εισ 95/Π.Α.....

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
004000050841

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ & ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ «ΓΚΡΙΖΑ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ»

Αριθ. Εισ.:	668/1
Ημερ. Εισ.:	10-07-1998
Δωρεά:	Συγγραφέας
Ταξιθετικός Κωδικός:	ΠΤ – ΜΧΠΠΑ
	1998
	ΚΥΡ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ....1

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
I. Εισαγωγικά....3
II. Ευρωπαϊκή Περιφερειακή Πολιτική στη Δεκαετία του '80....3
III. Διοικητικές και Θεσμικές Μεταρρυθμίσεις στον Ελληνικό Χώρο στη Δεκαετία του '80....8
III.1. Περιφέρεια....8
III.2. Νομαρχιακή Διοίκηση....8
III.3. Πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση....10
IV. Ευρωπαϊκή Περιφερειακή Πολιτική στη Δεκαετία του '90....13
V Διοικητικές και Θεσμικές Μεταρρυθμίσεις στον Ελληνικό Χώρο στη Δεκαετία του '90....15
V.1. Περιφέρεια....15
V.2. Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση....16
V.3. Πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση....16
VI. Αναπτυξιακή Πολιτική στην Ελλάδα....19
VI.1. Αναπτυξιακά κίνητρα στη Δεκαετία του '80....19
VI.2. Αναπτυξιακά κίνητρα στη Δεκαετία του '90....20
VII. Η "εκ των κάτω" προσέγγιση και η ταυτότητα της τοπικής ανάπτυξης στην Ελλάδα....21
VIII. Συμπεράσματα....24

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
I. Εισαγωγικά....25
II. Ιστορική παρουσίαση των Αναπτυξιακών Εταιρειών....26
II.1. Η παρουσία των Αναπτυξιακών Εταιρειών στη Δεκαετία του '80....26
II.2. Η παρουσία των Αναπτυξιακών Εταιρειών στη Δεκαετία του '90....26
III. Νομική μορφή των Αναπτυξιακών Φορέων στην Ελλάδα....28
III.1. Συμμετοχή Ο.Τ.Α σε επιχειρήσεις που διέπονται από το ΔΚΚ....29
III.1.1. Αμιγής Δημοτική/Κοινοτική ή Διαδημοτική/Διακοινοτική Επιχείρηση....29
III.1.2. Μορφές Ανώνυμων Εταιρειών Ο.Τ.Α....29
III.1.2.i. Ανώνυμες Εταιρείες Δήμων και Κοινοτήτων με Συνεταιρισμούς (Δημοσυνεταιριστική)....30
III.1.2.ii. Δημοτικές Εταιρείες Λαϊκής Βάσης....30
III.1.3.iii. Επιχειρήσεις του Άρθρου 291 του ΔΚΚ....31
III.2. Συμμετοχή Ο.Τ.Α σε επιχειρήσεις που δε διέπονται από το ΔΚΚ....32
IV. Έργο και δραστηριότητες των Αναπτυξιακών Εταιρειών....33
V. Κατάλογος Αναπτυξιακών Φορέων στην Ελλάδα....38
V.1. Παρουσίαση καταλόγου....38
V.2. Αξιολόγηση - Φερεγγυότητα πρωτογενών στοιχείων....38

Πίνακας 1: Κατάλογος Αναπτυξιακών Φορέων στην Ελλάδα κατά αλφαβητική σειρά....40
Πίνακας 2: Κατανομή Αναπτυξιακών Φορέων ανά Νομό....43
Χάρτης 1: Κατανομή Αναπτυξιακών Φορέων Ελλάδας ανά Νομό....44
VI. Συμπεράσματα....45

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Η ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ (ΑΝ.ΚΑ) Α.Ε. ΚΑΙ ΟΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ
I.Εισαγωγικά....46
II. Έργο και Δραστηριότητες....47
II.1. Πεδία Δραστηριοτήτων της ΑΝ.ΚΑ....48
II.2. Ευρωπαϊκά Προγράμματα....49
II.3. Μεμονωμένες Μελέτες....56
II.4. Άλλες Δραστηριότητες....58

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΤΗΣ ΑΝ.ΚΑ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 1992-1996
I. Εισαγωγικά....59
II. Παρουσίαση μεθόδου διερεύνησης της δράσης της ΑΝ.ΚΑ στα πλαίσια των προγραμμάτων της....61
II.1. Α' Προσέγγιση: Ταξινόμηση προγραμμάτων και μελετών ως προς Τομέα Δράσης και Μέσο Παρέμβασης....61
Σχεδιάγραμμα 1: Παρουσίαση Α΄ Προσέγγισης....65
II.2. Β' Προσέγγιση: Ταξινόμηση προγραμμάτων και μελετών ως προς συστατικές Έννοιες/ Χαρακτηριστικά της τοπικής ανάπτυξης....66
Σχεδιάγραμμα 2: Παρουσίαση Β΄ Προσέγγισης....68
II.3. Παρατηρήσεις - Αποσαφηνίσεις πρωτογενών στοιχείων και τρόπου αξιοποίησής τους....69
Πίνακας 3.β: Ταξινόμηση προγραμμάτων και μελετών ως προς Τομέα Δράσης και Μέσο Παρέμβασης....70
Πίνακας 4.α: Ταξινόμηση προγραμμάτων και μελετών ως προς συστατικές Έννοιες/ Χαρακτηριστικά της τοπικής ανάπτυξης....78
III. Ανάγνωση - Επεξεργασία Πινάκων....83
III.1. Ανάγνωση - Επεξεργασία Πίνακα 3.β (Α' Προσέγγιση)....83
III.1.1. Ανά έτος θεώρηση....83
III.1.2. Συνολική θεώρηση....84
III.2. Ανάγνωση - Επεξεργασία Πίνακα 4.α (Β' Προσέγγιση)....85
III.2.1. Ανά έτος θεώρηση....85
III.2.2. Συνολική θεώρηση....85

Πίνακας 3.γ: Συνοπτική Παρουσίαση Αποτελεσμάτων Ταξινόμησης προγραμμάτων και μελετών ως προς Τομέα Δράσης και Μέσο Παρέμβασης (Ποσοτικά αποτελέσματα Πίνακα 3.β)....86
Πίνακας 3.δ: Συχνότητα εμφάνισης Μέσων Παρέμβασης ανά Τομέα Δράσης (1992-1996)....87
Πίνακας 4.β: Συνοπτική Παρουσίαση Αποτελεσμάτων Ταξινόμησης Προγραμμάτων και μελετών της ΑΝ.ΚΑ ως προς συστατικές έννοιες/ Χαρακτηριστικά της Τοπικής Ανάπτυξης (ποσοτικά αποτελέσματα Πίνακα 4.α)....88
IV. Παρατηρήσεις - Συμπεράσματα....89
IV.1. Παρατηρήσεις - Συμπεράσματα Α' Προσέγγισης (Πίνακες 3.β, 3.γ και 3.δ)....89
IV.1.1. Ανά έτος θεώρηση (Διαγράμματα 1,2 και 3)....89
IV.1.2. Συνολική θεώρηση (Διαγράμματα 4,5 και 6)....95
IV.2. Παρατηρήσεις - Συμπεράσματα Β' Προσέγγισης (Πίνακες 4.α και 4.β)....102
IV.2.1. Ανά έτος θεώρηση (Διαγράμματα 7 και 8)....102
IV.2.2. Συνολική θεώρηση....104
V. Χωρική Κατανομή προγραμμάτων και μελετών της ΑΝ.ΚΑ....107
Πίνακας 5: Χωρική κατανομή προγραμμάτων της ΑΝ.ΚΑ στο Νομό Καρδίτσας....108
Χάρτης 2: Απεικόνιση χωρικής κατανομής προγραμμάτων της ΑΝ.ΚΑ στο Νομό Καρδίτσας....109
Πίνακας 6: Χωρική κατανομή μελετών της ΑΝΚΑ στο Νομό Καρδίτσας....110
Χάρτης 3: Απεικόνιση χωρικής κατανομής μελετών της ΑΝ.ΚΑ στο Νομό Καρδίτσας....111
VI. Παρατηρήσεις- Συμπεράσματα Χωρικής κατανομής προγραμμάτων και μελετών....112

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΤΗΣ ΑΝ.ΚΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΤΟΠΙΚΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 1992-1996
I. Εισαγωγικά....114
II. Παρουσίαση μεθόδου διερεύνησης της συνεργασίας της ΑΝ.ΚΑ με τους τοπικούς φορείς και των προοπτικών της στα πλαίσια των προγραμμάτων της περιόδου 1992-1996....116
III. Διερεύνηση της συμμετοχής των τοπικών φορέων στο σχεδιασμό των προγραμμάτων....118
Πίνακας 7.α: Κατάλογος τοπικών φορέων/ ομάδων που συμμετείχαν στα προγράμματα που έχουν διεξαχθεί από την ΑΝ.ΚΑ....119
Πίνακας 7.β: Συχνότητα συμμετοχής τοπικών φορέων/ ομάδων στα προγράμματα που έχουν διεξαχθεί από την ΑΝ.ΚΑ....122
IV. Παρατηρήσεις (Πίνακες 7.α και 7.β)....123
V. Επεξεργασία συνεντεύξεων κατά θεματικές ενότητες....125

V.1. Ενότητα 1:Διερεύνηση της συνεργασίας της ΑΝ.ΚΑ με τους τοπικούς φορείς του Νομού....125
V.1.1. Απόψεις των φορέων....125
V.1.2. Απόψεις της ΑΝ.ΚΑ....126
V.2. Ενότητα 2:Διερεύνηση των ωφελειών από τη συνεργασία της ΑΝ.ΚΑ με τους τοπικούς φορείς....127
V.2.1. Απόψεις των φορέων....127
V.2.2. Απόψεις της ΑΝ.ΚΑ....127
V.3 Ενότητα 3: Διερεύνηση αποτελεσμάτων συνεργασίας και προοπτικών....128
V.3.1. Απόψεις των φορέων....128
V.3.2. Απόψεις της ΑΝ.ΚΑ....129
V.4. Ενότητα 4: Γενική εικόνα των τοπικών φορέων για την ΑΝ.ΚΑ....130
V.5. Ενότητα 4: Διερεύνηση των σχέσεων συνεργασίας της ΑΝ.ΚΑ με τους τοπικούς φορείς μέσα από την κοινοτική πρωτοβουλία LEADER II....131
VI. Συμπεράσματα συνεντεύξεων....132

Συμπεράσματα - Προτάσεις....137

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Ευχαριστίες

Για την πολύτιμη βοήθεια και συνεργασία στην εκπόνηση αυτής της διπλωματικής εργασίας θα ήθελα να ευχαριστήσω:

τον επιβλέποντα καθηγητή μου,
Γούσιο Δημήτρη

τα στελέχη της Αναπτυξιακής Καρδίτσας (ΑΝ.ΚΑ),
Γάκη Δήμητρα,
Ζαχαρόπουλο Θανάση,
Κοσπεντάρη Μαρίνα,
Κουτσούρη Αλέκο,
Μπέλλη Βασίλη,
Τσιανάκα Σωτήρη

καθώς και τους

Έξαρχο Κωνσταντίνο (Δήμος Παλαμά),
Ζαχαρόπουλο Απόστολο (Νομαρχία Καρδίτσας),
Καβελλάρη Νατάσσα (HELADA),
κο. Παλάσκα (Εμπορο-Βιοτεχνικό Επιμελητήριο Καρδίτσας),
Σκολαρίκο Μαρίνο (ΕΕΤΑΑ)

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η πορεία ενσωμάτωσης της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση σηματοδοτεί μια περίοδο που χαρακτηρίζεται από την εισαγωγή νέων παραμέτρων και την ανάπτυξη νέων προοπτικών που ενισχύουν το ρόλο της Περιφέρειας.

Τη στιγμή λοιπόν που το τοπικό στοιχείο καλείται να προσαρμοστεί και να ανταποκριθεί στις νέες διαμορφούμενες συνθήκες παίζοντας έναν ενεργό ρόλο, ο ελληνικός χώρος διέρχεται από ένα μεταβατικό στάδιο εξαιτίας των διοικητικών και εδαφικών μεταρρυθμίσεων που λαμβάνουν χώρα σε όλα τα περιφερειακά επίπεδα διοίκησης. Έτσι, δημιουργείται ένα κλίμα επαναπροσδιορισμού ρόλων και αρμοδιοτήτων των υφιστάμενων διοικητικών δομών το οποίο δεν ευνοεί την άμεση κινητοποίηση και αποτελεσματικότητα τους. Στην περίοδο αυτή όπου τόσο η Περιφερειακή Διοίκηση όσο και η Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Αυτοδιοίκηση καλούνται να διαμορφώσουν το νέο τους προφίλ εμφανίζονται κάποιοι νέοι μηχανισμοί ενίσχυσης του τοπικού χώρου, οι Αναπτυξιακές Εταιρίες.

Στη διπλωματική αυτή εργασία θα επιχειρηθεί να διερευνηθούν οι δυνατότητες μιας Αναπτυξιακής Εταιρίας να συνεισφέρει στην τοπική ανάπτυξη. Παράλληλα, ο ρόλος που μπορεί να παίξει με τη βοήθεια των διαθέσιμων εργαλείων ενίσχυσης της αναπτυξιακής διαδικασίας (κοινοτικές πρωτοβουλίες, αναπτυξιακοί νόμοι, ΤΑΠ), σε ένα δεδομένο θεσμικό και γεωγραφικό χώρο, λαμβάνοντας υπόψη τις δυσκολίες που είναι δυνατό να αντιμετωπίζει, αποτελεί ένα ακόμα θέμα προς εξέταση.

Τα παραπάνω ζητήματα θεωρήθηκε ότι ήταν δυνατό να προσεγγιστούν μέσα από τη μελέτη μιας συγκεκριμένης Αναπτυξιακής Εταιρίας. Ο αναπτυξιακός φορέας που τελικά επιλέχθηκε είναι η Αναπτυξιακή Καρδίτσας (ΑΝ.ΚΑ) καθώς έχει αναπτύξει επί μια σειρά ετών μια πολυποίκιλη δραστηριότητα αλλά και λόγω των δεσμών συνεργασίας που έχουν αναπτυχθεί με το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας (συμμετοχή, παρακολούθηση των δραστηριοτήτων της).

Στο πρώτο κεφάλαιο, γίνεται μια αναφορά στο θεσμικό πλαίσιο της τοπικής ανάπτυξης προκειμένου να προσδιοριστεί ο θεσμικός χώρος μέσα στον οποίο δρουν οι Αναπτυξιακές Εταιρίες. Το περιεχόμενο του κεφαλαίου αυτού εστιάζεται σε μια σύντομη παρουσίαση των προσπαθειών διοικητικής κι εδαφικής οργάνωσης της Αυτοδιοίκησης, των Αναπτυξιακών νόμων, το πλαίσιο της ευρωπαϊκής περιφερειακής πολιτικής καταλήγοντας στην "εκ των κάτω" προσέγγιση.

Αντικείμενο του επόμενου κεφαλαίου αποτελεί το θεσμικό πλαίσιο των Αναπτυξιακών Εταιριών και το πεδίο δραστηριοτήτων τους ενώ ακολουθεί μια προσπάθεια κατανομής τους στον ελληνικό χώρο.

Στη συνέχεια, το ενδιαφέρον επικεντρώνεται στην παρουσίαση της Αναπτυξιακής Καρδίτσας (ΑΝ.ΚΑ) και κυρίως των δραστηριοτήτων της καθώς η διερεύνηση θεωρήθηκε ότι ήταν απαραίτητο να περάσει μέσα από τη μελέτη των προγραμμάτων της. Αντικείμενο μελέτης στα πλαίσια των προγραμμάτων αποτελούν τόσο οι επιμέρους δράσεις αυτών όσο και οι σχέσεις συνεργασίας που αναπτύχθηκαν μεταξύ της ΑΝ.ΚΑ και των τοπικών φορέων.

Στα πλαίσια αυτά, μελετώνται οι δυνατότητες της ΑΝ.ΚΑ και στο βαθμό που αυτό είναι δυνατό κάθε Αναπτυξιακής Εταιρίας να εφαρμόσει μια ολοκληρωμένη πολυτομεακή στρατηγική και φιλοσοφία μέσω των προγραμμάτων και να συνεισφέρει στην τοπική ανάπτυξη (Κεφάλαιο 4). Επομένως, η έμφαση στη μελέτη της δράσης της ΑΝ.ΚΑ δίνεται περισσότερο στη ικανότητα συνεισφοράς και δραστηριοποίησής της στον περιβάλλοντα κοινωνικό, οικονομικό και θεσμικό χώρο κι όχι τόσο στην αξιολόγηση του παραγόμενου έργου.

Στη συνέχεια, δεδομένου ότι στο πεδίο αναφοράς της δράσης μιας Αναπτυξιακής, προϋπάρχουν παραδοσιακές δομές οι οποίες λειτουργούν παράλληλα επηρεάζοντας περισσότερο ή λιγότερο τα τοπικά πράγματα, θεωρήθηκε ενδιαφέρον να διερευνηθεί η συνεργασία της ΑΝ.ΚΑ με τους τοπικούς φορείς στα πλαίσια των προγραμμάτων με έμφαση στα οφέλη που υπήρξαν από αυτή και στις νέες δυνατότητες που δημιουργήθηκαν, πληροφορία που προέκυψε κυρίως μέσα από επιτόπιες συνεντεύξεις (Κεφάλαιο 5). Παράλληλα, έγινε μια προσπάθεια παρουσίασης του γενικότερου πλαισίου μέσα στο οποίο λειτουργεί ένας τέτοιος οργανισμός για τον εντοπισμό των αντικειμενικών εμποδίων και περιορισμών που τίθενται στη δράση του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Ι. Εισαγωγικά

Το θεσμικό πλαίσιο αποτελεί μια βασική, κρίσιμη παράμετρο των δρώμενων σε τοπικό επίπεδο και κατά συνέπεια δε θα μπορούσε να εξαιρεθεί από τα θέματα που θα διερευνηθούν σ' αυτή τη διπλωματική εργασία.

Στην κατεύθυνση αυτή, επιχειρείται να αποδοθεί το πλαίσιο που διαμόρφωσε τις συνθήκες ανάπτυξης σε εθνικό και τοπικό επίπεδο στη δεκαετία του '80 και '90 ώστε στα επόμενα στάδια της διερεύνησης μας να υπάρχει το απαιτούμενο υπόβαθρο ένταξης κάθε ερευνητικής προσέγγισης στην κατάλληλη θεσμική και αναπτυξιακή της διάσταση. Παράλληλα, θα δοθεί η ευκαιρία μελέτης των θεσμικών δεδομένων που ευνοούν ή δυσχεραίνουν την εμφάνιση των αναπτυξιακών φορέων.

Βασική παράμετρο επίδρασης των δρώμενων στο τοπικό επίπεδο αποτελούν οι ευρωπαϊκή περιφερειακή πολιτική και οι κρατικές ρυθμίσεις. Παράλληλα, γίνεται μια απόπειρα να προσδιοριστούν τα στοιχεία που συνιστούν μια ανάπτυξη στηριζόμενη στην αξιοποίηση των τοπικών πόρων και την ενεργοποίηση των τοπικών δομών.

ΙΙ. Ευρωπαϊκή Περιφερειακή Πολιτική στη Δεκαετία του '80.

Η δεκαετία του '80, στις αρχές της οποίας η Ελλάδα γίνεται κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, χαρακτηρίζεται από την εμφάνιση στο διεθνή χώρο νέων δεδομένων στην άσκηση της περιφερειακής πολιτικής που μέχρι τότε είχε το χαρακτήρα μιας κεντρικά κατευθυνόμενης παρέμβασης. Η σταδιακή υποχώρηση του φορντικού μοντέλου ανάπτυξης συνετέλεσε στην αδυναμία άσκησης εθνικής αναπτυξιακής πολιτικής κι επομένως στην κρίση των κρατικών πολιτικών. Ταυτόχρονα δε, εμφανίζονται νέοι τύποι ανάπτυξης βασισμένοι στη ευέλικτη εξειδίκευση και την οργάνωση τοπικών παραγωγικών συστημάτων που επίσης απαξιώνουν το ρόλο των κεντρικών περιφερειακών πολιτικών.[1]

Κάτω από τις συνθήκες αυτές, εμφανίστηκαν πολιτικές αποκέντρωσης, δηλαδή τοπικές πολιτικές που έχουν σα στόχο την ανάπτυξη του ενδογενούς δυναμικού. Οι τοπικές αυτές πολιτικές ευνοούνται τόσο από την κατάρρευση των κρατικών

[1] Ε. Ανδρικοπούλου, "Οι Περιφέρειες στη Ευρωπαϊκή Ένωση", Θεμέλιο, 1995

πολιτικών και τα συσσωρευμένα προβλήματα των βιομηχανικών περιοχών όσο και από τη διάδοση των νέων τεχνολογιών που δημιουργούν νέες προοπτικές για την ανάπτυξη της τοπικής πρωτοβουλίας κι επιχειρηματικότητας. Καθώς λοιπόν η κεντρική περιφερειακή πολιτική αδυνατεί να ανταποκριθεί στα νέα ζητούμενα, η μετάθεση της έμφασης στο τοπικό επίπεδο ως επίπεδο λήψης απόφασης από τη Ευρωπαϊκή πολιτική βασίζεται στο επιχείρημα ότι οι τοπικές πολιτικές μπορούν να διαχειριστούν καλύτερα τα τοπικά ζητήματα και να προωθήσουν έναν τύπο ανάπτυξης καλύτερα προσαρμοσμένο στο χαρακτήρα της περιοχής. Αναλυτικότερη αναφορά στην παρουσίαση της τάσης αυτής και την κατάσταση στον ελληνικό χώρο ακολουθεί στη συνέχεια του κεφαλαίου.

Παράλληλα, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα θέτει σταδιακά ως στόχο της την Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση μέσω της καθιέρωσης μιας ενιαίας αγοράς και μιας οικονομικής και νομισματικής ένωσης. Η ενιαία αγορά σημαίνει τη σταδιακή κατάργηση των δασμών μεταξύ των κρατών-μελών και των προστατευτικών πολιτικών ενίσχυσης της εγχώριας παραγωγής τους οδηγώντας στη λειτουργία μιας νέας διευρυμένης αγοράς χωρίς εσωτερικά σύνορα όπου οι χώρες- μέλη εκτίθενται στον ευρωπαϊκό και διεθνή ανταγωνισμό. Η προοπτική αυτή δημιουργεί νέα δεδομένα για το μέλλον της εγχώριας παραγωγής κι οικονομίας η οποία ενδεχομένως θα χρειαστεί να αναδιαρθρωθεί και να στηριχθεί σε τοπικά συγκριτικά πλεονεκτήματα προκειμένου να απαντήσει στη πρόκληση του διεθνούς ανταγωνισμού. Παράλληλα, η επίτευξη της οικονομικής και νομισματικής ένωσης προϋποθέτει τη σύγκλιση των οικονομιών των κρατών-μελών γεγονός που απαιτεί την προσαρμογή όλων των περιφερειών στους νέους οικονομικούς όρους.

Η ένταξη στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα σήμαινε ακόμη για τη χώρα μας αποδοχή και υιοθέτηση του κοινοτικού καθεστώτος για τη γεωργία τη Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ), η οποία στηρίχθηκε στις ακόλουθες αρχές: α) η δημιουργία ενιαίας αγοράς η οποία στοχεύει στην ελεύθερη διακίνηση αγαθών μεταξύ των κρατών-μελών χωρίς περιορισμούς, β) η κοινοτική προτίμηση που στοχεύει στην επέμβαση και προστασία από εισαγωγές σε χαμηλές τιμές γ) η χρηματοδοτική αλληλεγγύη.

Η απελευθέρωση της αγοράς και η κατάργηση των εθνικών συνόρων κρίθηκε αναγκαίο να συνοδευτεί από δράσεις που θα αυξήσουν την εσωτερική συνοχή του ευρωπαϊκού και του εθνικού χώρου και θα στηρίξουν ιδιαίτερα τις πιο αδύναμες περιφέρειες οι οποίες αναμένεται να θιγούν και περισσότερο. Στα πλαίσια αυτά και κάτω από τις συνθήκες υποχώρησης των εθνικά κατευθυνόμενων περιφερειακών πολιτικών που προαναφέραμε, συγκροτήθηκε η κοινοτική περιφερειακή πολιτική η

οποία στοχεύει στην οργάνωση των περιφερειών και τη μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων μέσω της άσκησης της πολιτικής "οικονομικής και κοινωνικής συνοχής".

Επίσης, η προοπτική της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης οδηγεί στην εξέλιξη του ρόλου των κρατών-μελών αφού προωθείται ταυτόχρονα μεταφορά αρμοδιοτήτων από τις εθνικές κυβερνήσεις στα κοινοτικά όργανα αλλά και ενίσχυση των τοπικών και περιφερειακών αρχών με ανάληψη αποφασιστικών αρμοδιοτήτων.

Μια από τις βασικότερες αρχές της ευρωπαϊκής περιφερειακής πολιτικής είναι η επικουρικότητα. Πρόκειται για μια αρχή η οποία προβλέπει τη διάρθρωση των εξουσιών κατά τέτοιο τρόπο ώστε η Κοινότητα να αναλαμβάνει μόνο εκείνες τις λειτουργίες κι αρμοδιότητες που δε μπορούν να ασκηθούν αποτελεσματικά σε χαμηλότερα πολιτικά επίπεδα (κράτη, περιφέρειες). Κατά συνέπεια, αποτρέπει την οικοδόμηση υπερσυγκεντρωτικών θεσμών και συμβάλει στη διασφάλιση των εξουσιών και δικαιωμάτων των κρατών και των περιφερειακών μονάδων στα πλαίσια της ΕΕ. Το νέο μοντέλο οργάνωσης που υπαγορεύει η αρχή αυτή αφενός δημιουργεί φόβο στην κεντρική εξουσία ότι η αποκέντρωση θα λειτουργήσει διασπαστικά κι αφετέρου αποτελεί για τις περιφέρειες μοναδική ευκαιρία για απόκτηση αυτοδυναμίας.[2]

Κατά την περίοδο αυτή, το βασικότερο μέσο περιφερειακής πολιτικής αποτελεί το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) το οποίο αρχικά και ως το 1988 συγχρηματοδοτεί μεμονωμένα επενδυτικά σχέδια υπό την προϋπόθεση ότι αυτά εντάσσονται στις εθνικές περιφερειακές πολιτικές. Παράλληλα επιστρατεύονται και κάποια άλλα χρηματοδοτικά μέσα που μαζί με το ΕΤΠΑ αποτελούν τα Διαρθρωτικά Ταμεία. Πρόκειται για το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού κι Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ-προσαν) και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ). Αργότερα προστέθηκε και το Χρηματοδοτικό Μέσο Προσανατολισμού της Αλιείας (ΧΜΠΑ).

Αρχικά, τα χρηματοδοτικά αυτά όργανα λειτουργούσαν αυτόνομα το καθένα με βάση τους δικούς του κανόνες αλλά με τον κανονισμό 2052/88 για τη μεταρρύθμιση των Διαρθρωτικών Ταμείων προβλέπεται η συνεργασία μεταξύ τους στην επίτευξη των 5 στόχων που είναι οι εξής:

Στόχος 1: Προώθηση της ανάπτυξης και διαρθρωτικής προσαρμογής των αναπτυξιακά καθυστερημένων περιφερειών.

---

[2] Βλέπε υποσημείωση 1

Στόχος 2: Μετατροπή των περιφερειών παραμεθόριων περιοχών ή τμημάτων αυτών (περιλαμβανομένων των περιοχών αγοράς εργασίας και των αστικών κοινοτήτων) που πλήττονται σοβαρά από τη βιομηχανική παρακμή

Στόχος 3: Καταπολέμηση της ανεργίας μακράς διάρκειας

Στόχος 4: Διευκόλυνση της επαγγελματικής ένταξης των νέων

Στόχος 5α: Επιτάχυνση της προσαρμογής των γεωργικών διαρθρώσεων

Στόχος 5β: Προώθηση της ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών.

(Ανδρικοπούλου, Κανονισμός (ΕΟΚ) 2052/88, και ΕΕΚ - Γ (1989), σ.14)

Οι βασικές αρχές που θέτει ο κανονισμός-πλαίσιο του 1988 είναι αναλυτικά οι ακόλουθες:

i) Η συγκέντρωση (σε 5 στόχους προτεραιότητας), επιδίωξη της οποίας είναι να θέσει προτεραιότητες στην κοινοτική παρέμβαση έτσι ώστε να προσαρμόζεται καλύτερα στις ανάγκες και να είναι πραγματικά ωφέλιμη.

ii) Η εταιρική σχέση, η οποία ρυθμίζει τις σχέσεις συνεργασίας μεταξύ των φορέων που εμπλέκονται στον προγραμματισμό στα 3 βασικά επίπεδα λήψης απόφασης στην ΕΕ δηλαδή την Επιτροπή, τις εθνικές αρχές των κρατών-μελών και τις αρμόδιες αρχές σε περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο. Η λογική της αφετηρία είναι η συμπληρωματικότητα των δράσεων και ο στόχος της η στενή συνεργασία μεταξύ των φορέων που εμπλέκονται στην όλη διαδικασία προγραμματισμού. Επίσης, διατρέχει όλα τα στάδια προετοιμασίας, χρηματοδότησης, παρακολούθησης κι αξιολόγησης των δράσεων. Η επικουρικότητα κι η εταιρική σχέση προωθούν σαφώς την αποκέντρωση για την καλύτερη επιτόπια προσαρμογή των δράσεων και τη συμμετοχή των περιφερειακών και τοπικών αρχών στην εφαρμογή των προγραμμάτων.[3]

iii)Συνοχή που αναφέρεται στο συντονισμό των οικονομικών πολιτικών δηλαδή τη συνεκτικότητα των στρατηγικών που τίθενται σε εφαρμογή σε τοπικό, περιφερειακό κι εθνικό επίπεδο.

iv)Η καλύτερη διαχείριση των Ταμείων που αφορά τον πολυετή δημοσιονομικό προγραμματισμό, τον καλύτερο συντονισμό των παρεμβάσεων των Ταμείων ώστε να αποφεύγονται οι επικαλύψεις, τη διαφάνεια, τον προσθετικό χαρακτήρα των κοινοτικών κεφαλαίων σε σχέση με την εθνική δημόσια συμμετοχή κ.λ.π.

[3] Βλέπε υποσημείωση 1

ν)Απλοποίηση, παρακολούθηση, ευελιξία. Η απλοποίηση επιδιώκεται με την ενοποίηση των διαδικασιών παρέμβασης των Ταμείων κι εξασφαλίζει την αύξηση της αποτελεσματικότητας και τη μείωση της πολυπλοκότητας των διατάξεων. Σ' ότι αφορά τους μηχανισμούς παρακολούθησης είναι απαραίτητοι για να εξασφαλιστεί η ευελιξία κι η συνεχής προσαρμογή και τροποποίηση των ΚΠΣ, των λειτουργικών προγραμμάτων και των επιμέρους παρεμβάσεων των οργανισμών δικαιούχων των επιδοτήσεων.

III. Διοικητικές και Θεσμικές Μεταρρυθμίσεις στον Ελληνικό Χώρο στη Δεκαετία του ΄80

III. 1. Περιφέρεια

Ο ρόλος της Περιφέρειας υπήρξε παραδοσιακά υποβαθμισμένος σ' ότι αφορά τη διοικητική και εδαφική οργάνωση του ελληνικού χώρου. Η περίοδος μέχρι το 1986 χαρακτηρίζεται από απουσία της οντότητας της Περιφέρειας ως διοικητικής και προγραμματικής βαθμίδας. Είναι φανερό ότι στην Ελλάδα αργούν να υιοθετηθούν και να εφαρμοστούν οι νέες εκσυγχρονιστικές αποκεντρωτικές τάσεις.

Ο νόμος 1622/86 θεσμοθετεί την Περιφέρεια ως διοικητική μεταξύ του Κράτους και του Νομού ενότητα με στόχο το σχεδιασμό, τον προγραμματισμό και το συντονισμό της περιφερειακής ανάπτυξης.

Η Περιφέρεια στερείται νομικής προσωπικότητας και διοικείται από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας ή Περιφερειάρχη και από το Περιφερειακό Συμβούλιο. Ο Γενικός Γραμματέας Περιφέρειας διορίζεται και παύεται από την Κυβέρνηση. Η Περιφέρεια είναι οργανωμένη σε αυτόνομες υπηρεσίες που υπάγονται στα αρμόδια κεντρικά υπουργεία και εποπτεύεται από τον Περιφερειάρχη. Με άλλα λόγια, εκπροσωπεί την κεντρική διοίκηση και ελέγχεται από αυτή.[4]

Κατά συνέπεια, στην παρούσα φάση, παρά το γεγονός ότι η Ευρωπαϊκή Κοινότητα ενισχύει και προάγει την Περιφέρεια, η διοικητική αυτή βαθμίδα στη Ελλάδα στερείται αποφασιστικών αρμοδιοτήτων για να κάνει προγραμματισμό.

III. 2. Νομαρχιακή Διοίκηση

Ο Νομός αποτελεί ,μέχρι προσφάτως, κυρίαρχη διοικητική και εδαφική βαθμίδα επικρατώντας σε σχέση με το περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.[5]

Παρόμοια με την Περιφέρεια, κατά την περίοδο αυτή, η Νομαρχιακή διοίκηση δεν αποτελεί νομικό πρόσωπο. Προϊστάμενοι των Νομαρχιών είναι οι Νομάρχες, υπάλληλοι διορισμένοι από την Κυβέρνηση και άρα εκπρόσωποι της κεντρικής εξουσίας. Τη Νομαρχία συστήνουν ξεχωριστά τμήματα-διευθύνσεις που υπάγονται σε κεντρικά υπουργεία με αποτέλεσμα οι Νομαρχίες να λειτουργούν ως

---

[4] Π. Χριστοφιλοπούλου, Σημειώσεις του Μαθήματος: "Δημόσια Διοίκηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση", Βόλος, 1995.

[5] Ηλ. Μπεριάτος, Σημειώσεις του Μαθήματος: Χωροταξικός Σχεδιασμός, Βόλος, Ιανουάριος 1992

αποσυγκεντρωμένες υπηρεσίες του κράτους. Μέσω του "κρατικού" Νομάρχη ασκείται στο διοικητικό αυτό επίπεδο έλεγχος από την κεντρική εξουσία και προωθούνται οι κεντρικές πολιτικές επιλογές. Επίσης, ως προς τους Ο.Τ.Α έχει ιεραρχική σχέση και τους εποπτεύει ασκώντας ένα μάλλον αυταρχικό ρόλο.

Η Νομαρχιακή διοίκηση αυτού του τύπου, ως θεσμός που εκπροσωπεί την κεντρική διοίκηση, παίζει σημαντικό ρόλο στην κατανομή επενδυτικών κονδυλίων. Οι Νομαρχιακές υπηρεσίες, επιφορτισμένες με την αρμοδιότητα της εφαρμογής των εθνικών αναπτυξιακών επιλογών, διαχειρίζονται το περιφερειακό ΠΔΕ που αποτελεί τη βασικότερη πηγή χρηματοδότησης έργων σε κάθε Νομό. Είναι δε εύλογο να συνιστούν τις ενότητες διοίκησης γύρω από τις οποίες συγκροτούνται οι πελατειακές σχέσεις και ταυτόχρονα έναν από τους σημαντικότερους μηχανισμούς για τη διατήρηση της εξουσίας από το εκάστοτε κυρίαρχο πολιτικό κόμμα.[6]

Είδαμε ως τώρα την ισχυρή παρουσία και παρέμβαση του κυβερνητικών μηχανισμών στην διοίκηση και οργάνωση του ελληνικού χώρου.

Ειδικότερα, σ' ότι αφορά τον προγραμματισμό και τη διαχείριση αναπτυξιακών προγραμμάτων, οι Νομαρχίες δυσκολεύονται να ανταποκριθούν για τους εξής λόγους: i) εξάρτηση από την Κυβέρνηση που δεν επιτρέπει ανάληψη πρωτοβουλιών από τις Νομαρχίες οι οποίες βρίσκονται πιο κοντά στο πρόβλημα, ii) ύπαρξη ενός οργανωτικού σχήματος που σήμαινε κατακερματισμό της Νομαρχίας σε Διευθύνσεις υπόλογες σε διαφορετικούς κυβερνητικούς φορείς κι άρα έλλειψη συντονισμού, αντικρουόμενα συμφέροντα κ.λ.π. iii) ύπαρξη άλλων αδυναμιών όπως γραφειοκρατία, ελλείψεις ειδικού προσωπικού, εξοπλισμού, ευελιξίας κ.λ.π. iv) το σύστημα των πελατειακών σχέσεων που συντηρούν μέσα από την αρμοδιότητα της διαχείρισης του περιφερειακού ΠΔΕ και της κατανομής των επενδύσεων κατά το δοκούν

[6] Π. Χριστοφιλοπούλου, Σημειώσεις του Μαθήματος: "Δημόσια Διοίκηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση", Βόλος, 1995.

III. 3. Η Πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση

Οι Ο.Τ.Α αποτελούν Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου. Διοικούνται από συμβούλια εκλεγμένα με άμεση, μυστική και καθολική ψηφοφορία και έχουν την αρμοδιότητα της διοίκησης των τοπικών υποθέσεων.

Το σημερινό ελληνικό σύστημα πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης χαρακτηρίζεται από ένα μεγάλο πλήθος πολλών μικρών Ο.Τ.Α τόσο από άποψη έκτασης όσο κι από άποψη πληθυσμού. Το γεγονός αυτό θεωρείται η κυριότερη δομική του αδυναμία καθώς δυσχεραίνει τις προσπάθειες των Ο.Τ.Α να ασκήσουν το σύνολο των αρμοδιοτήτων τους, να εκσυγχρονίσουν τις δομές και λειτουργίες τους και να προγραμματίσουν αναπτυξιακές παρεμβάσεις. Ενώ λοιπόν τα όργανα διοίκησής τους αποτελούν ισχυρά νομικά και πολιτικά πρόσωπα γιατί είναι εξουσιοδοτημένα από το εκλογικό σώμα διαθέτουν περιορισμένες δυνατότητες ανάπτυξης πρωτοβουλιών.

Προκειμένου να ξεπεραστούν οι οικονομικοί και οργανωτικοί περιορισμοί που θέτει το μέγεθος των Ο.Τ.Α. έχουν γίνει διάφορες προσπάθειες.

Ο νόμος 1416/84 αποτελεί την πρώτη σημαντική προσπάθεια εκσυγχρονισμού κι ανασυγκρότησης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Ουσιαστικά, προωθείται η διακοινοτική συνεργασία και η εδαφική αναδιάρθρωση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Ο νόμος προβλέπει στο άρθρο 23 τον προσδιορισμό Γεωγραφικών Ενοτήτων ως προϊόν εθελοντικής συμμετοχής μεταξύ γειτονικών Ο.Τ.Α. Οι ενότητες αυτές είναι δυνατό να συστήσουν νέους φορείς, τους Αναπτυξιακούς Συνδέσμους οι οποίοι είναι Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου με σκοπό τον τοπικό προγραμματισμό και την από κοινού άσκηση πολλαπλών δραστηριοτήτων. Ο Αναπτυξιακός Σύνδεσμος μπορεί να συσταθεί από ένα μόνο μέρος των Ο.Τ.Α που ανήκουν σε μια Γεωγραφική Ενότητα. Επίσης, η ύπαρξη Δήμων και Κοινοτήτων δε θίγεται αλλά δημιουργείται ένας ακόμη φορέας, ο Αναπτυξιακός Σύνδεσμος ο οποίος έχει ρόλο συντονιστικό. Προκειμένου να υπάρξει ανταπόκριση, προβλέπονται διάφορα κίνητρα μεταξύ των οποίων ειδικά κονδύλια χρηματοδότησης για τους Αναπτυξιακούς Συνδέσμους στο περιφερειακό ΠΔΕ. Ωστόσο, η συμμετοχή των Ο.Τ.Α στην όλη διαδικασία δεν ήταν η αναμενόμενη κι ο στόχος του τοπικού προγραμματισμού δεν επιτεύχθηκε.

Βάσει του ίδιου νόμου οι Ο.Τ.Α αποκτούν το δικαίωμα να επεκτείνουν τις δραστηριότητες τους και στον επιχειρηματικό τομέα αποκτώντας μεγαλύτερη ευελιξία με την ίδρυση των δημοτικών, διαδημοτικών κ.λ.π. επιχειρήσεων.

Ακολούθησε ο νόμος 1622/86 ο οποίος αφορούσε την εθελοντική συνένωση γειτονικών Ο.Τ.Α. Η συνένωση μπορεί να γίνει στη βάση ειδικών προκαθορισμένων ενιαίων και μικρότερων σε μέγεθος από τις προηγούμενες χωρικών μονάδων που ονομάζονται Γεωγραφικές Περιοχές. Από τη συνένωση προκύπτει ένα νέο όργανο διοίκησης, ένας νέος Δήμος, ενώ οι παλιοί Ο.Τ.Α καταργούνται κι αντικαθίσταται σύμφωνα με το άρθρο 3 από ένα νέο θεσμό, τα Τοπικά Συμβούλια. Η σύσταση του νέου Δήμου από τη συνένωση γίνεται με όλους τους Ο.Τ.Α μιας Γεωγραφικής Περιοχής ενώ αρκεί να συμφωνήσουν τα 3/5 των Ο.Τ.Α (πάνω από το μισό του πληθυσμού της Γεωγραφικής Περιοχής) για να είναι αυτή υποχρεωτική για όλους. Παρά το γεγονός ότι τα κίνητρα είναι ισχυρότερα η ανταπόκριση ήταν περιορισμένη.

Στο σημείο αυτό και κλείνοντας την αναφορά μας στη διάρθρωση της δημόσιας διοίκησης στη δεκαετία του '80 θα αναφερθούμε σε δυο ακόμη ζητήματα που προωθεί ο νόμος 1622/86 και τα οποία έχουν σχέση με το θεσμικό χώρο που εξετάζουμε.

Το πρώτο αφορά στη διαδικασία λήψης απόφασης για τα αναπτυξιακά προγράμματα. Ως βασική αρχή καθορίζεται οι στόχοι κάθε προγράμματος να αποτελούν δεσμεύσεις για τα προγράμματα του κατώτερου ιεραρχικά επιπέδου (εθνικό - περιφερειακό - νομαρχιακό - τοπικό επίπεδο). Επίσης στη διαδικασία έγκρισης, ενώ τα ετήσια αναπτυξιακά προγράμματα κάθε βαθμίδας εγκρίνονται από τα όργανα προγραμματισμού της ίδιας βαθμίδας τα μεσοχρόνια αναπτυξιακά προγράμματα (στα οποία εντάσσονται τα ετήσια) εγκρίνονται από τα όργανα της ανώτερης βαθμίδας.

Επίσης,, στα πλαίσια του νόμου αυτού, στην Τοπική Αυτοδιοίκηση παρέχεται η δυνατότητα να καταρτίσουν και να διαχειριστούν τοπικά αναπτυξιακά προγράμματα μέσω υπηρεσιών κι εταιριών παροχής συμβουλών κι υποστήριξης (π.χ. Αναπτυξιακές εταιρίες) καθώς και του ΕΑΠΤΑ (Ειδικού Αναπτυξιακού Προγράμματος Τοπικής Αυτοδιοίκησης)το οποίο αφορά τη χρηματοδότηση έργων μικρής κλίμακας της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με στόχο την ενεργοποίηση του ενδογενούς δυναμικού. Ωστόσο, η αξιοποίηση ή όχι των δυνατοτήτων αυτών που δημιουργεί το θεσμικό πλαίσιο εξαρτάται από την πρωτοβουλία και τη δυναμική που είναι σε θέση να αναπτύξει ο κάθε φορέας Τοπικής Αυτοδιοίκησης.[7] (Ανδρικοπούλου)

Παρατηρούμε ότι η Πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση όντας στη βάση της προγραμματικής πυραμίδας και εξαιτίας των γνωστών προβλημάτων (έλλειψη πόρων, αδυναμία άσκησης αρμοδιοτήτων, μικρό πληθυσμιακό μέγεθος κ.λ.π.)

[7] Π. Γετίμης, Γ. Καυκαλάς, Ν. Μαραβέγιας (Στην επιμέλεια), "Αστική και Περιφερειακή Ανάπτυξη",(Άρθρα), Θεμέλιο, Αθήνα, 1993.

αδυνατεί να στηρίξει αναπτυξιακές πρωτοβουλίες. Ταυτόχρονα, οι προσπάθειες ανασυγκρότησης των Ο.Τ.Α οι οποίες θα μπορούσαν ενδεχομένως να προωθήσουν τέτοιες ενέργειες είχαν μικρή απήχηση.

Γενικά, θα μπορούσαμε να πούμε ότι η δεκαετία του '80 βρίσκει το ελληνικό κράτος συγκεντρωτικό και την ενδοχώρα του να χαρακτηρίζεται από τις ίδιες διοικητικές δομές με εκείνες των αρχών του αιώνα. Έτσι, δείχνει μάλλον απροετοίμαστο όσον αφορά τις ανάγκες για εφαρμογή περιφερειακών και τοπικών αναπτυξιακών πολιτικών.

IV. Ευρωπαϊκή Περιφερειακή Πολιτική στη Δεκαετία του '90

Οι μεταρρυθμίσεις της προηγούμενης περιόδου οδηγούν στην καθιέρωση του πολυετή ολοκληρωμένου προγραμματισμού ως μορφής παρέμβασης. Επίσης σε σχέση με την προηγούμενη πολιτική προβλέπεται αφενός ο διπλασιασμός των διαθέσιμων για διαρθρωτικές παρεμβάσεις πόρων κι αφετέρου η έμφαση στην ενίσχυση των περιφερειών του στόχου 1.

Δεδομένου ότι οι πόροι που διατίθενται σήμερα για υλοποίηση αναπτυξιακών έργων και προγραμμάτων στην χώρα μας προέρχονται κυρίως από τα Διαρθρωτικά Ταμεία, η κοινοτική περιφερειακή πολιτική συνδέεται και προσδιορίζει άμεσα και την ελληνική περιφερειακή πολιτική. Το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης 1989-1993, πρόγραμμα που αναφέρεται στην ανάπτυξη του συνόλου της ελληνικής οικονομίας, αποτελεί το μοναδικό εθνικό αναπτυξιακό πρόγραμμα.

Οι κατευθύνσεις που θα πρέπει να έχουν οι παρεμβάσεις στις περιφέρειες του στόχου 1 στον οποίο ανήκει ολόκληρη η Ελλάδα παρουσιάζονται συνοπτικά παρακάτω.[8]

i) Προτεραιότητα στη δημιουργία θέσεων απασχόλησης με την ενθάρρυνση των παραγωγικών δραστηριοτήτων.

ii) Ανάπτυξη των τοπικών πρωτοβουλιών μέσω των συνολικών επιδοτήσεων. Η Επιτροπή εξετάζει το ενδεχόμενο να παραχωρήσει σε ενδιάμεσους οργανισμούς και ιδίως σε οργανισμούς περιφερειακής ανάπτυξης που λειτουργούν στις περιοχές και συνεπώς βρίσκονται κοντά στους επιχειρηματικούς φορείς, τη διαχείριση των συνολικών επιδοτήσεων που θα χορηγούνται με τη μορφή συνδρομών σε τοπικές πρωτοβουλίες για τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης

iii) Διαφοροποίηση των οικονομικών δραστηριοτήτων ώστε να αποφευχθεί ο μεγάλος βαθμός εξάρτησης από ένα μικρό αριθμό ασθενών οικονομικών τομέων.

Οι Κοινοτικές πρωτοβουλίες που αποτελούν ένα ακόμη μέσο με το οποίο κατά τη περίοδο αυτή, η ΕΕ επιχειρεί να ενισχύσει την αναπτυξιακή διαδικασία παρέχοντας ευκαιρίες δράσης σε τομείς προτεραιότητας για την Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Στο σημείο αυτό θα γίνει αναφορά μόνο στα κοινοτικά εκείνα προγράμματα τα οποία προωθούν άμεσα την τοπική ανάπτυξη.

---

[8] Ε. Ανδρικοπούλου, "Οι Περιφέρειες στη Ευρωπαϊκή Ένωση", Θεμέλιο, 1995

i) Envireg: αφορά στην επίλυση περιβαλλοντικών προβλημάτων σε υποβαθμισμένες περιοχές προκειμένου να διατηρήσουν τις δυνατότητες ανάπτυξής τους, ιδίως στον τουριστικό τομέα.

ii) Interreg: Προωθεί τη συνεργασία μεταξύ παραμεθόριων περιοχών.

iii) Leader: Ολοκληρωμένο πρόγραμμα τοπικής ανάπτυξης που ενθαρρύνει την ανάληψη καινοτόμων ενεργειών από τους τοπικούς φορείς σε όλους τους τομείς δραστηριοτήτων του αγροτικού χώρου.

iv) Prisma: Συμβάλλει στον εκσυγχρονισμό των **ΜΜΕ** μέσω της βελτίωσης παροχής υπηρεσιών και ορισμένων υποδομών

v) Rechar: Αφορά στη διαφοροποίηση των οικονομικών δραστηριοτήτων σε περιοχές με ανθρακωρυχεία οι οποίες έχουν πληγεί από την αναδιάρθρωση στον τομέα του Άνθρακα.

vi) Stride: Αποσκοπεί στην ενίσχυση των ικανοτήτων καινοτομίας και του τεχνολογικού δυναμικού των μη αναπτυγμένων περιφερειών.

Επίσης, το άρθρο 10 του ΕΤΠΑ προβλέπει τη χρηματοδότηση καινοτόμων δράσεων όπως η διασυνοριακή συνεργασία και τα δίκτυα συνεργασίας ανάμεσα σε πόλεις και περιφέρειες. Οι δράσεις αυτές αφορούν στη συνεργασία με σκοπό την ανταλλαγή γνώσεων κι εμπειριών πάνω σε κοινά ζητήματα και την ανάπτυξη ευρωπαϊκού πνεύματος μεταξύ όσων συμμετέχουν. Οι ενέργειες για διαπεριφερειακή συνεργασία έχουν οργανωθεί γύρω από τρία προγράμματα:

i) Pacte: Είχε τη μορφή δύο διαφορετικών υποπρογραμμάτων που επέτρεψαν στους φορείς τοπικής Αυτοδιοίκησης να συμμετάσχουν στη διεθνική συνεργασία μέσω της ανταλλαγής εμπειριών.

ii) Recite: Αφορά στη συγκρότηση δικτύων που στόχος τους είναι ειδικοί τομείς και οικονομική ανάπτυξη

iii) Ecos/Ouverture: Πρόκειται για δύο τμήματα του ιδίου προγράμματος για την εξωτερική συνεργασία με Τρίτες χώρες.

V. Διοικητικές και Θεσμικές Μεταρρυθμίσεις στον Ελληνικό Χώρο στη Δεκαετία του '90

V. 1. Περιφέρεια

Η σύντομη αναφορά μας στο ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο έδειξε ότι η Περιφέρεια τοποθετείται στο επίκεντρο της περιφερειακής πολιτικής της ΕΕ καθώς οι περισσότεροι θεσμοί αναφέρονται σ' αυτό το διοικητικό επίπεδο. Η Κοινότητα θεωρεί την Περιφέρεια βασικό επίπεδο για την εφαρμογή προγραμμάτων στα πλαίσια των οποίων προβλέπει τη χρηματοδότησή της. Μέσα από την καθιέρωση της σχέσης Κοινότητα - Κράτος - Περιφέρεια η Περιφέρεια καλείται να παίξει ένα νέο πρωταγωνιστικό πολιτικό και οικονομικό ρόλο προκειμένου να ανταποκριθεί στην πρόκληση της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης. Οι εξελίξεις αυτές οδηγούν τη χώρα μας στην διοικητική και αναπτυξιακή προσαρμογή σύμφωνα με τους κανονισμούς που θέτει η ΕΕ.

Σταθμό στην ενίσχυση του ρόλου της Περιφέρειας αποτελεί ο νόμος 2218/94. Η Περιφέρεια εξακολουθεί να μην έχει νομική προσωπικότητα αλλά θεσμοθετείται η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση. Μέσα από μια τέτοια εξέλιξη, οι Περιφέρειες λειτουργούν ως αποκεντρωμένες υπηρεσίες του κράτους αντικαθιστώντας τη Νομαρχία στο ρόλο αυτό και σε συνδυασμό με την έμφαση που δίνεται στο περιφερειακό επίπεδο από την ΕΕ συγκεντρώνουν σημαντικές αρμοδιότητες.

Στην Περιφέρεια ανατίθεται η αρμοδιότητα του σχεδιασμού και της εφαρμογής των ΠΕΠ ενώ μέσω του Περιφερειακού Ταμείου Ανάπτυξης (ΠΤΑ) ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας διαχειρίζεται το σύνολο των χρηματοδοτήσεων τους. Επίσης, μέσω των ΠΤΑ η Περιφέρεια διαχειρίζεται τις πιστώσεις του ΠΔΕ. Τα ΠΤΑ ιδρύονται βάσει του άρθρου 53 του νόμου 2218/94 κι είναι Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου. Η περιφέρεια αναπτύσσει με τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση σχέση ιεραρχίας κι εποπτείας. Ο έλεγχος από την κεντρική εξουσία εξασφαλίζεται με τον διορισμό και τη δράση του Περιφερειακού Διευθυντή και τη σύσταση των Υπηρεσιών Περιφερειακής Διοίκησης σύμφωνα με το άρθρο 4 του νόμου 2240/94. Ο Περιφερειακός Διευθυντής εκπροσωπεί την κεντρική διοίκηση κι αρμοδιότητά του αποτελεί η ανάληψη των υποθέσεων που εξαιρούνται από τη δικαιοδοσία των αιρετών Νομαρχών.

Παρατηρούμε ότι παρά το γεγονός ότι ανατέθηκαν στην Περιφέρεια κάποιες σημαντικές αρμοδιότητες και συστάθηκαν τα ΠΤΑ ως φορείς που ευνοούν τον προγραμματισμό, η κεντρική εξουσία έχει πάλι τον πρώτο λόγο. Εξάλλου, η διαδικασία αυτή αποτελεί μια νέα πρόκληση για την Περιφέρεια η οποία στερείται παράδοσης και οργανωτικής υποδομής.

V. 2. Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση

Ο νόμοι 2218/94 και 2240/94 συνιστούν μια σημαντική προσπάθεια αναδιάρθρωσης της διοικητικής δομής της χώρας και αποκέντρωσης εξουσιών, αφού καταργούν την παραδοσιακή Νομαρχιακή Διοίκηση και την αντικαθιστούν με την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση (Ν.Α) ή 2ο Βαθμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση αποτελεί Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου και τα όργανα διοίκησής της , ο Νομάρχης και το Νομαρχιακό Συμβούλιο εκλέγονται με άμεση, μυστική και καθολική ψηφοφορία. Σύμφωνα με το άρθρο 1 του νόμου 2218/94 οι Ν.Α έχουν προορισμό την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη της περιφέρειάς τους. Το ίδιο άρθρο καθορίζει την απουσία ιεραρχικής σχέσης μεταξύ Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και Ο.Τ.Α. Όλες οι αρμοδιότητες του Νομάρχη και των Νομαρχιακών υπηρεσιών περιέρχονται στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση που θα χειρίζεται τόσο τις καθαρά αυτοδιοικητικού χαρακτήρα υποθέσεις όσο και τις κατά ανάθεση κρατικές υποθέσεις που διαχειρίζεται ο καταργούμενος Νομάρχης ενώ οι εξαιρούμενες αρμοδιότητες περιέρχονται στον Περιφερειακό Διευθυντή. [9]

Βέβαια από τη κατάκτηση του ρόλου της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης μέχρι την διαμόρφωση σχέσεων ισότιμης και γόνιμης συνεργασίας με τη Τοπική Αυτοδιοίκηση μεσολαβεί κάποια απόσταση η οποία απαιτεί σταθερά βήματα προκειμένου να μην αγνοηθούν οι πραγματικές ανάγκες των Ο.Τ.Α.

Καθώς η Νομαρχία εποπτεύεται από την Περιφέρεια, η σημασία της στην κατανομή των επενδύσεων μειώνεται αφού παύει να είναι το μοναδικό ή έστω πιο σημαντικό κέντρο λήψης απόφασης στο πεδίο αυτό.[10] (Χριστοφιλοπούλου)

V. 3. Πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση

Η εφαρμογή τοπικών πολιτικών ως μέσο περιφερειακής πολιτικής αποτελεί επιδίωξη της Κοινότητας η οποία απαιτεί ισχυρούς από διοικητική, οικονομική και τεχνική άποψη τοπικούς φορείς και αρχές ικανές να ασκήσουν σημαντικές αρμοδιότητες. Δεδομένης της ανεπάρκειας του συστήματος διάρθρωσης της ελληνικής Πρωτοβάθμιας Αυτοδιοίκησης ασκούνται συνεχείς πιέσεις από την ΕΕ για ανασύσταση του θεσμού.

---

[9] Χ. Κουτάκος, Χ. Παπποτσής, "Ο ρόλος και οι προοπτικές των Συμβουλίων Περιοχής: Το παράδειγμα της Θεσσαλίας" (Διπλωματική Εργασία), Βόλος, 1996

[10] Π. Χριστοφιλοπούλου, Σημειώσεις του Μαθήματος: "Δημόσια Διοίκηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση", Βόλος, 1995.

Οι ρυθμίσεις του νόμου 2218/94 προβλέπουν στο άρθρο 48 την εδαφική και διοικητική ανακυττάρωση των Ο.Τ.Α με τη σύσταση των Συμβουλίων Περιοχής (Σ.Π). Ο θεσμός προωθεί την αναγκαστική διακοινοτική συνεργασία με τη δημιουργία συνδέσμων που συστήνονται σε γεωγραφικές περιοχές. Η ύπαρξη Δήμων και Κοινοτήτων δε θίγεται ενώ όργανα του Συμβουλίου Περιοχής αποτελούν το διοικητικό συμβούλιο, η εκτελεστική επιτροπή και ο πρόεδρος.

Στα Συμβούλια Περιοχής παραχωρούνται ορισμένες σημαντικές αρμοδιότητες όπως ο προγραμματισμός της ανάπτυξης, διαχείριση πόρων από το ΠΔΕ και των προγραμμάτων της ΕΕ, υλοποίηση πολεοδομικών σχεδίων στα πλαίσια εγκεκριμένων Ζωνών Οικιστικού Ελέγχου (ΖΟΕ) ή των Ειδικών Χωροταξικών Μελετών κ.λ.π.

Το πρόγραμμα Καποδίστριας (1996) αποτελεί την πιο πρόσφατη προσπάθεια ανασυγκρότησης της Πρωτοβάθμιας Αυτοδιοίκησης και της ενίσχυσης της αποκέντρωσης. Προβλέπει την αναγκαστική συνένωση Κοινοτήτων και στοχεύει στη δημιουργία νέων διοικητικών μηχανισμών που θα επιτρέψουν την καλύτερη διαχείριση του χώρου. Η νέα διοικητική δομή στοχεύει να δημιουργήσει τη χωρική και πληθυσμιακή βάση για την παροχή υπηρεσιών καλύτερων σε ποιότητα και ποσότητα. Κατά τη συνένωση δημιουργείται ένας νέος Δήμος ενώ οι οικισμοί που συμμετέχουν στη συνένωση εκπροσωπούνται από τα τοπικά συμβούλια (κατά αντιστοιχία προς τα διαμερισματικά συμβούλια στους μεγάλους Δήμους). Ο νέος Δήμος θα διοικείται από το Δημοτικό Συμβούλιο, την Δημαρχιακή Επιτροπή και το Δήμαρχο. Ο αριθμός των μελών του Δημοτικού Συμβουλίου προσδιορίζεται από τον πληθυσμό του Δήμου και προσαυξάνεται κατά ένα μέλος για κάθε Δημοτικό Διαμέρισμα (πρώην ΟΤΑ που συνενώνεται) με πληθυσμό άνω των 300 κατοίκων. Τις επιπλέον έδρες του Δημοτικού Συμβουλίου καταλαμβάνουν οι Πρόεδροι των Τοπικών Συμβουλίων που συνιστώνται στα Δημοτικά Διαμερίσματα 300 κατοίκων και πάνω. Οι Πρόεδροι των Τοπικών Συμβουλίων σε ΟΤΑ με λιγότερους από 300 κατοίκους είναι οι Δημαρχιακοί Πάρεδροι και δεν αποτελούν μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου. Οι Δημαρχιακοί Πάρεδροι συμμετέχουν με δικαίωμα λόγου στις συνεδριάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου αλλά έχουν δικαίωμα ψήφου μόνο για ζητήματα που αναφέρονται άμεσα στην περιφέρεια του Τοπικού τους Συμβουλίου.[11] Η ρύθμιση αυτή αφήνει κάποια ερωτηματικά που αφορούν στη εκπροσώπηση στα Δημοτικά Συμβούλια εκείνων των ΟΤΑ που έχουν λιγότερους από 300 κατοίκους. Οι νέοι Δήμοι θα επιδιωχθεί να καλύπτουν περιοχές με κοινά οικονομικά, κοινωνικά και πληθυσμιακά κριτήρια και οι παρεχόμενες υπηρεσίες θα συγκεντρωθούν κατά κανόνα

[11] Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Πρόγραμμα "Ιωάννης Καποδίστριας", Αθήνα, Φεβρουάριος, 1997.

στο γεωγραφικό κέντρο της κάθε περιοχής για να είναι ευκολότερη η πρόσβαση από όλους τους οικισμούς. Σ' ότι αφορά τον προσδιορισμό της κρίσιμης πληθυσμιακής μάζας για κάθε ενότητα αλλά και το όριο αυτής θα γίνει προσπάθεια να αποφευχθούν κάποια αυστηρά πρότυπα ώστε οι συνενώσεις να είναι όσο το δυνατόν καλύτερα προσαρμοσμένες στα πραγματικά δεδομένα των υφιστάμενων Ο.Τ.Α.[12]

Για την οικονομική στήριξη των νέων Δήμων προβλέπεται η προγραμματισμένη διοχέτευση πόρων ενώ έναν πρόσθετο πόρο προς τους Ο.Τ.Α θα αποτελεί το 20% από το προϊόν της φορολογίας των καταθέσεων.

Ο νόμος δεν έχει ακόμη εφαρμοστεί και ένα από τα βασικά ζητήματα στα οποία θα πρέπει να δοθεί η έμφαση αφορά όχι πλέον τόσο στο διοικητικό μέρος της μεταρρύθμισης όσο στη βιωσιμότητα, τον εκσυγχρονισμό και τον τρόπο λειτουργίας των νέων Δήμων.

[12] Επενδυτής, 17/5/97, Αρ. Φύλλου 341, Συνέντευξη Υπουργού Αλ. Παπαδόπουλου

VI. Αναπτυξιακή πολιτική στην Ελλάδα

VI. 1. Αναπτυξιακά κίνητρα στη δεκαετία του '80

Πρόκειται για τον Αναπτυξιακό νόμο 1262/82 ο οποίος αφορά την ενίσχυση μη δημόσιων επενδύσεων στον Πρωτογενή, Δευτερογενή και Τριτογενή τομέα. Ο νόμος διαίρεσε τον ελληνικό χώρο σε τέσσερις περιοχές κινήτρων διαφορετικές για τις βιομηχανικές δραστηριότητες και για τις τουριστικές δραστηριότητες ενώ οι αγροτικές αντιμετωπίστηκαν ενιαία σε όλη την επικράτεια. Οι περιοχές-ζώνες κινήτρων ξεκινούν από την κατηγορία Α με τα χαμηλότερα κίνητρα και κλιμακώνονται σε κατηγορία Β, Γ και Δ, δηλαδή ζώνη με τα υψηλότερα κίνητρα. Κάθε Νομός ανήκει εξ' ολοκλήρου σε κάποια από τις ζώνες αυτές με εξαίρεση τις ακριτικές περιοχές (20 χλμ από τα σύνορα), τις πόλεις Ρόδος, Χαλκίδα και τους Νομούς Αττικής, Θεσσαλονίκης, Κορινθίας και Αχαΐας.

Σ' ότι αφορά τη σημασία του συγκεκριμένου νόμου στη τοπική ανάπτυξη, το γεγονός ότι η έννοια της παραγωγικής επένδυσης διευρύνθηκε σε σχέση με τον προηγούμενο αναπτυξιακό νόμο (1116/81) για να περιλάβει δραστηριότητες του Πρωτογενή και Τριτογενή τομέα λειτουργεί καταρχήν ενθαρρυντικά για τη στήριξη δράσεων και πρωτοβουλιών στην περιφέρεια. Ωστόσο, ο νόμος προέβλεπε μεγαλύτερες ενισχύσεις όταν οι φορείς των επενδύσεων ήταν συνεταιρισμοί, Ο.Τ.Α ή Έλληνες του εξωτερικού σε σχέση με τους υπόλοιπους επενδυτές γεγονός που έφερνε σε μειονεκτικότερη θέση τους ντόπιους φορείς της ιδιωτικής οικονομίας.[13] Επίσης ευνοούσε ενδεχομένως τη συλλογική δράση αλλά δεν προωθούσε αρκετά την ατομική πρωτοβουλία κι επιχειρηματικότητα. Πιθανή επιδίωξη του νόμου δείχνει να είναι η προώθηση επενδύσεων μέσα από τη συνεργασία και συσπείρωση της τοπικής κοινωνίας, η οποία αποτελεί μεν ζητούμενο για την αξιοποίηση της δυναμικότητας μιας περιοχής αλλά συναντά εμπόδια στην εφαρμογή με δεδομένη τόσο την έλλειψη φορέων που να υποστηρίζουν τέτοιες προσπάθειες στο χώρο της υπαίθρου όσο και την απειρία και ύπαρξη διαφόρων μικροσυμφερόντων.

Παράλληλα, πίσω από την επιλογή αυτή, φαίνεται μια προτίμηση για ενίσχυση μεγάλων επενδύσεων εθνικής πιθανόν σημασίας με αποτέλεσμα να αγνοείται η ανάγκη δημιουργίας ενός πλέγματος δραστηριοτήτων βασισμένων σε πολλές μικρές και πιο ευέλικτες επιχειρήσεις που θα αναφέρονται στη μεγαλύτερη μερίδα της τοπικής κοινωνίας και θα δημιουργήσουν ένα διαχεόμενο όφελος.

---

[13] Ε. Λεμονιά, "Αναπτυξιακά κίνητρα στην Ελλάδα και στην ΕΟΚ", ΚΕΠΕ, Αθήνα, 1991.

Επιπλέον, ο καθορισμός κινήτρων σε επίπεδο Νομού δε λαμβάνει υπόψη τις ενδονομαρχιακές διαφορές, τις τοπικές ιδιαιτερότητες και τις επιπλέον ανάγκες περιοχών μέσα στα όρια των Νομών, με συνέπεια η επίδρασή τους στην τοπική ανάπτυξη να είναι περιορισμένη. [14]

VI. 2. Αναπτυξιακά κίνητρα στη δεκαετία του '90

Ο νόμος 1892/90 ακολούθησε την ίδια περίπου λογική σ' ότι αφορά τα αναπτυξιακά κίνητρα με μικρές διαφορές. Αποκαθίσταται η αρχή της ίσης μεταχείρισης μεταξύ των διαφόρων φορέων επενδύσεων αλλά γίνονται αυστηρότερα τα κριτήρια για ενίσχυση. Η αξιολόγηση των επενδύσεων γίνεται σε εθνικό επίπεδο εκδηλώνοντας προτίμηση στα μεγάλα επενδυτικά σχέδια εθνικής εμβέλειας με την έγκριση μικρότερου αριθμού των καλύτερων σχεδίων.

Παρόμοια με τον προηγούμενο νόμο 1262/82 τα συγκεκριμένα κίνητρα δεν ήταν αρκετά για την ενεργοποίηση των πόρων-συντελεστών της περιφέρειας. Πέρα από το γεγονός ότι αγνοούσαν τα τοπικά δεδομένα υπήρχε έλλειψη μιας σειράς παραγόντων που συνθέτουν το υπόβαθρο υποδοχής τέτοιων επενδύσεων. Η οργανωτική αδυναμία της δημόσιας διοίκησης η οποία αφενός έθετε τεχνικά εμπόδια στην πραγματοποίηση των επενδύσεων (π.χ. μακρά γραφειοκρατική διαδικασία) κι αφετέρου δεν ευνοούσε την επιχειρηματική δράση των Ο.Τ.Α , η έλλειψη κατάλληλης υποδομής καθώς και μηχανισμών τεχνικής κι επιστημονικής υποστήριξης των πρωτοβουλιών αποτελούν ορισμένους από τους παράγοντες αυτούς.

[14] Π. Μαρδάκης, "Τοπική ανάπτυξη και ενδογενής δυναμικότητα: Το παράδειγμα της Επαρχίας Αλμυρού." (Διπλωματική Εργασία), Βολος, 1995

VII. Η "εκ των κάτω" προσέγγιση και η ταυτότητα της τοπικής ανάπτυξης στην Ελλάδα

Όπως είδαμε, παρά τις μεταρρυθμιστικές προσπάθειες για αποκέντρωση των εξουσιών και τις Ευρωπαϊκές πολιτικές, ο έλεγχος "εκ των άνω" εξακολουθεί να χαρακτηρίζει την ελληνική δημόσια διοίκηση. Έτσι, ζητήματα που εντοπίζονται στο τοπικό επίπεδο, σε πολλές περιπτώσεις ρυθμίζονται και διευθετούνται με παρέμβαση από την κεντρική εξουσία.

Η "εκ των κάτω" προσέγγιση (τοπικές πολιτικές) εμφανίζεται στα τέλη της δεκαετίας του '70 ακολουθώντας, όπως προαναφέρθηκε, την υποχώρηση ενός μοντέλου ανάπτυξης που βασιζόταν στους μηχανισμούς λειτουργίας της ελεύθερης αγοράς. Νέα δεδομένα προστίθενται στην αντίληψη για την ανάπτυξη όπως ο ρόλος των τοπικών στοιχείων μιας περιοχής τα οποία είναι δυνατόν να ευθύνονται για τη διαφορετική εξέλιξη που μπορούν να παρουσιάζουν περιοχές που υπόκεινται στους ίδιους εξωτερικούς παράγοντες.[15]

Στα πλαίσια της νέας τάσης διερευνώνται οι δυνατότητες που έχουν οι περιοχές να προωθήσουν μια ανάπτυξη, στηριζόμενες στα τοπικά συγκριτικά τους πλεονεκτήματα και στη αξιοποίηση των πόρων τους. Στη βάση της αυτοδύναμης αυτής πορείας ανάπτυξης βρίσκεται η ύπαρξη μιας διάχυτης επιχειρηματικής δραστηριότητας η οποία αξιοποιεί αποτελεσματικά τα δίκτυα και τους πόρους της περιοχής και στηρίζει τον οικονομικό και κοινωνικό της ιστό.

Παράλληλα, τα νέα μοντέλα οργάνωσης της παραγωγής και οι νέες προσεγγίσεις δίνουν για πρώτη φορά το προβάδισμα στις μικρές επιχειρήσεις έναντι των μεγάλων και περιορίζουν την πόλωση ανάμεσα στον αστικό χώρο και την περιφέρεια. Αυξάνεται η σημασία της παραγωγής εξειδικευμένων προϊόντων, των εξωτερικών συνεργατών των επιχειρήσεων, της παροχής υπηρεσιών προς αυτές καθώς και της ανάπτυξης διεπιχειρησιακών σχέσεων.[16]

Κατά συνέπεια, οι πολιτικές της ΕΕ για την ενδυνάμωση της αποκέντρωσης και την τοπική ανάπτυξη από τη μια και η ανάδειξη των νέων τεχνολογιών που καταργούν το κριτήριο της απόστασης και του μεγέθους μιας επιχείρησης από την άλλη, προσφέρουν νέες δυνατότητες στις **ΜΜΕ** της περιφέρειας και την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας.

---

[15] Δ. Γούσιος, Σημειώσεις του Μαθήματος: "Τοπική Ανάπτυξη και Ανθρώπινοι Πόροι", Βόλος, 1997

[16] Α. Λυμπεράκη, "Η πρόκληση της Ανάπτυξης σε μικρή κλίμακα: Οικονομική ευελιξία και κοινωνικές δυσκαμψίες", Επιμορφωτικές Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, 1992.

Μετά την αναλυτική παρουσίαση της δομής και λειτουργίας της δημόσιας διοίκησης σε όλα τα επίπεδα μπορούμε να επισημάνουμε ότι η Περιφερειακή και Νομαρχιακή βαθμίδα λειτουργεί ως προέκταση της κεντρικής εξουσίας. Παράλληλα, η Πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση, με τη σημερινή διάρθρωσή της, αδυνατεί να αξιοποιήσει κοινοτικά προγράμματα και χρηματοδοτήσεις αλλά και να στηρίξει ατομικές δράσεις με τεχνικές και άλλες υπηρεσίες.

Ένα άλλο στοιχείο αποτελεί η έλλειψη συντονισμού, κενά και επικαλύψεις αρμοδιοτήτων μεταξύ των τοπικών φορέων και του κεντρικού κράτους, μεταξύ Νομαρχιακής διοίκησης και Τοπικής αυτοδιοίκησης, αλλά και μεταξύ των ίδιων των υπηρεσιών της Νομαρχιακής και Περιφερειακής διοίκησης. Επίσης, παρατηρείται έλλειψη ιεράρχησης των αρμοδιοτήτων των τοπικών φορέων που οφείλεται σε έλλειψη οριοθέτησης της δραστηριότητας που ασκούν. Παράδειγμα αποτελεί το γεγονός ότι οι τοπικές υποθέσεις δεν ορίζονται με σαφήνεια δυσχεραίνοντας την άσκηση αρμοδιοτήτων από τους Ο.Τ.Α.[17]

Με δεδομένη την ανάγκη για διατομεακά σχέδια ανάπτυξης και μια διεπιστημονική κι ολοκληρωμένη προσέγγιση απαιτούνται αφενός η συνεργασία όλων των ενδιαφερόμενων φορέων με στόχο τη σύσταση μιας αναπτυξιακής πρότασης που να εξασφαλίζει την κοινωνική συναίνεση κι αφετέρου δημιουργία ομάδων (φορέων) που θα προωθούν έναν προβληματισμό για συνολική αναπτυξιακή ολοκλήρωση.

Ειδικά το ζήτημα της συνεργασίας θα μπορούσε να αποτελεί μια έννοια-κλειδί για την επιτυχή έκβαση των πρωτοβουλιών σε τοπικό επίπεδο. Η συνεργασία δημιουργεί τις προϋποθέσεις για μεγαλύτερη συνοχή και συντονισμό των δράσεων των επιμέρους τοπικών φορέων ή ενδιαφερομένων και ταυτόχρονα εξασφαλίζει την κοινωνική συναίνεση και διαφάνεια. Η ποιότητα του προϊόντος της συνεργασίας μπορεί να είναι αρκετά υψηλή όταν οι εμπλεκόμενοι φορείς δραστηριοποιούνται σε ένα πλαίσιο τοπικής δημοκρατίας με ουσιαστική έκφραση των οργάνων που συνθέτουν το φορέα (Συνέλευση) και των μελών που αυτός εκπροσωπεί. Ωστόσο, το στοιχείο της συνεργασίας απουσιάζει σε πολλά επίπεδα στην τοπική και όχι μόνο κλίμακα. Θα πρέπει επίσης να γίνει διάκριση ανάμεσα στη κάθετη και στην οριζόντια συνεργασία και να αναφερθούμε στις επιμέρους ελλείψεις.

Όπως ήδη επισημάνθηκε, η δημόσια διοίκηση παρουσιάζει αδυναμίες στον τομέα αυτό κάθετα, δηλαδή μεταξύ τοπικών φορέων - κεντρικού κράτους και

[17] Κ. Ψυχοπαίδης, Π. Γετίμης, "Ρυθμίσεις τοπικών Προβλημάτων", Ίδρυμα Μεσογειακών Μελετών, Αθήνα, 1989.

Νομαρχιακής Διοίκησης - Τοπικής Αυτοδιοίκησης αλλά και οριζόντια μεταξύ των επιμέρους υπηρεσιών της Νομαρχιακής και Περιφερειακής διοίκησης.

Κατεβαίνοντας στην τοπική κλίμακα και στους τοπικούς φορείς παρατηρείται έλλειψη οριζόντιας συνεργασίας μεταξύ τους καθώς και απουσία (έως προσφάτως) φορέων όπως οι Αναπτυξιακές Εταιρίες οι οποίες μπορούν να παίξουν ένα τέτοιο ρόλο.

Η διαδικασία αυτή θα έπρεπε να ξεκινά από τους επίσημους τοπικούς φορείς και να διαχέεται στο σύνολο της τοπικής κοινωνίας. Συνεχίζοντας όμως προς τα κάτω, η εικόνα είναι παρόμοια. Για παράδειγμα, στο επιχειρησιακό επίπεδο η δικτύωση και η συνεργατική πρακτική συνιστούν το πλαίσιο μέσα στο οποίο οι ΜΜΕ μπορούν να επιβιώσουν και να ωφεληθούν δημιουργώντας δίκτυα σχέσεων και κοινωνικό-οικονομικής αλληλεγγύης και ενεργοποιώντας την ενδογενή δυναμικότητα ενός τόπου. Ωστόσο, τα όποια δίκτυα λειτουργούν σήμερα βασίζονται σε άτυπες σχέσεις ή και πελατειακά συμφέροντα κι επομένως η συμβολή τους είναι συγκυριακή.[18]

[18] Δ. Γούσιος, Σημειώσεις του Μαθήματος: "Τοπική Ανάπτυξη και Ανθρώπινοι Πόροι", Βόλος, 1997

VIII. Συμπεράσματα

Τόσο η Ευρωπαϊκή περιφερειακή πολιτική η οποία ενισχύει τη μετάθεση εξουσιών από το κράτος στην περιφέρεια όσο και οι κρατικές ρυθμίσεις οι οποίες προκαλούν ενδεχομένως ένα σκηνικό ρευστότητας σ' ότι αφορά το ρόλο και τις αρμοδιότητες των διοικητικών δομών, οδηγούν τους τοπικούς φορείς στη διέλευση τους από ένα μεταβατικό στάδιο που επιβάλλει τη μεσολάβηση μιας περιόδου προσαρμογής στα νέα δεδομένα.

Οι συνθήκες αυτές θα μπορούσε να υποτεθεί ότι δημιουργούν ένα αν όχι ευνοϊκό, τουλάχιστον ένα μη αρνητικό κλίμα για την εμφάνιση αναπτυξιακών φορέων.

Παράλληλα, οι ανεπάρκειες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην αξιοποίηση των παρεχόμενων δυνατοτήτων (εθνικά και κοινοτικά προγράμματα) αποτελούν την αφετηρία της αναγνώρισης της αναγκαιότητας ύπαρξης οργανισμών που θα στηρίξουν τις ενέργειές της. Ο νόμος 1416/84 δημιουργεί τις θεσμικές προϋποθέσεις διευρύνοντας τις δυνατότητες επιχειρηματικής δραστηριότητας των ΟΤΑ.

Μια ακόμη παράμετρο της εξέλιξης των δρώμενων σε τοπικό επίπεδο αποτελεί η μεταξύ των φορέων διοίκησης συνεργασία και συσπείρωση γύρω από κοινούς αναπτυξιακούς στόχους σε οριζόντιο και κάθετο επίπεδο η οποία δε φαίνεται να προωθείται συστηματικά πέρα από τις σε θεσμικό επίπεδο προσπάθειες ανασχηματισμού των ΟΤΑ, γεγονός που συμβάλει ενδεχόμενα στο να μένουν οι αναπτυξιακές προσπάθειες ασυντόνιστες, αποσπασματικές και χωρίς ένταξη σε ένα ευρύτερο πλαίσιο στρατηγικών στόχων.

Δημιουργείται έτσι ο προβληματισμός για την σημασία ύπαρξης ισχυρών τοπικών φορέων που να αποτελούν ενδιάμεσα σώματα άρθρωσης των τοπικών και υπερκείμενων φορέων οι οποίοι θα απαντήσουν τόσο στην ανάγκη στρατηγικού σχεδιασμού για το τοπικό επίπεδο, όσο στο ζητούμενο εκσυγχρονισμού των επιχειρήσεων. Το δεύτερο εγχείρημα, ειδικότερα, μπορεί να περιλαμβάνει πρόσβαση σε νέες τεχνολογίες, υιοθέτηση καινοτομιών, στήριξη στην ανάπτυξη δικτύων κ.λ.π. Ο βαθμός στον οποίο μπορούν οι Αναπτυξιακές Εταιρίες να αποτελούν φορείς ικανούς να αναλάβουν με οργανωμένο τρόπο την υποστήριξη και το συντονισμό αναπτυξιακών πρωτοβουλιών και αναγκαίων δράσεων που θα προκύψουν, αποτελεί ζητούμενο προς διερεύνηση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ι. Εισαγωγικά

Η παγκοσμιοποίηση της οικονομίας, η εισαγωγή νέων τεχνολογιών στα μοντέλα οργάνωσης της παραγωγής καθώς και οι νέες πολιτικές αποκέντρωσης με την ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή κοινότητα συνθέτουν τη νέα τάξη πραγμάτων στα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης.

Παρά τις ταχύτατες εξελίξεις στο διεθνή χώρο, οι τοπικοί φορείς στην Ελλάδα αδυνατούσαν να υλοποιήσουν προγράμματα και να προωθήσουν αναπτυξιακές πρωτοβουλίες εξαιτίας μιας σειράς παραγόντων όπως ο έλεγχος της κεντρικής διοίκησης, η έλλειψη πόρων, η ασάφεια αρμοδιοτήτων μεταξύ των επιπέδων της διοίκησης και η έλλειψη συνεργασίας μεταξύ τους αλλά και εξαιτίας δομικών ανεπαρκειών της διοίκησης (μικρό μέγεθος Ο.Τ.Α., έλλειψη ειδικού προσωπικού, οργάνωσης και εκσυγχρονισμού των υπηρεσιών της κ.λ.π.)καθιστώντας έτσι αναγκαία τη σύσταση νέων οργανωτικών δομών και φορέων.

Έκφραση μιας συνειδητής προσπάθειας ενεργοποίησης και ανάληψης δράσεων σε τοπικό επίπεδο αποτελεί η εμφάνιση νέων φορέων. Οι Αναπτυξιακές Εταιρίες αποτελούν τέτοιους φορείς που μεταξύ άλλων καλούνται να διαδραματίσουν ενεργό ρόλο στην τοπική ανάπτυξη και τη δομική ανασυγκρότηση μιας περιοχής λειτουργώντας σε συνεργασία ή παράλληλα με τους παραδοσιακούς φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης και του κράτους.

Σύμφωνα με το καταστατικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης Αναπτυξιακών Εταιριών (EURADA) και το αντίστοιχο της Ελληνικής Ένωσης Αναπτυξιακών Εταιριών (HELADA) μπορούμε να ορίσουμε τις Αναπτυξιακές Εταιρίες ως εξής:

" Αναπτυξιακή Εταιρία είναι η επιχείρηση των Ο.Τ.Α όπως αυτή περιγράφεται στο Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα του Π.Δ.410/1995, το πεδίο δράσης της είναι κυρίως διαδημοτικό-περιφερειακό και όχι εθνικό ή δημοτικό και η δραστηριότητά της είναι πολυδιάστατη με πεδίο αναφοράς ολοκληρωμένες προτάσεις και προγράμματα αναπτυξιακής πολιτικής."[1]

[1] Καταστατικό Ελληνικής Ένωσης Αναπτυξιακών Εταιριών (HEL.A.D.A)

II. Ιστορική παρουσίαση των Αναπτυξιακών Εταιριών

II. 1. Η παρουσία των Αναπτυξιακών Εταιριών στη δεκαετία του '80

Η εμφάνιση των αναπτυξιακών φορέων στην Ελλάδα ξεκινά το 1978 με την ίδρυση του Οργανισμού Ανάπτυξης Δυτικής Κρήτης (Ο.Α.ΔΥ.Κ.) ο οποίος λειτουργούσε κυρίως ως μια δημόσια υπηρεσία αποτελώντας έναν κατασκευαστικό κι εργοληπτικό φορέα που χρηματοδοτείται από το Δημόσιο (ΠΔΕ). Παράλληλα, με πρωτοβουλία της Α.Τ.Ε και της Ε.Τ.Β.Α ιδρύονται οι Αναπτυξιακές Εταιρίες Ευρυτανία α.ε., Ήπειρος α.ε., και Μεσσηνία α.ε. εκφράζοντας τη πρόθεση μιας πιο ευέλικτης μεταφοράς πόρων από το κέντρο προς την περιφέρεια. Την περίοδο αυτή, η συμμετοχή τοπικών φορέων ήταν περιορισμένη αλλά σταδιακά και σε συνεργασία με τοπικούς Ο.Τ.Α και συνεταιρισμούς άλλαξαν τη σύνθεση του μετοχικού κεφαλαίου τους.

Το 1984, ο νόμος 1416/84 δημιουργεί το θεσμικό πλαίσιο για σύσταση αναπτυξιακών φορέων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, δηλαδή για δημιουργία Αναπτυξιακών Εταιριών ως αποτέλεσμα τοπικών πρωτοβουλιών. Οι επιχειρήσεις αυτές ενισχύονται από το νόμο 1262/82 με πρόσθετες επιχορηγήσεις κι ελαφρύνσεις (φορολογικές, δανειακές κ.λ.π). Οι Αναπτυξιακές Εταιρίες της περιόδου αυτής συστάθηκαν με πρωτοβουλία κυρίως των Ο.Τ.Α και των Συνεταιρισμών.

Σε εθνικό επίπεδο, δημιουργήθηκε το 1985 η Ελληνική Εταιρία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Ε.Τ.Α.Α) με συμμετοχή συλλογικών φορέων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, κεντρικών συνεταιριστικών οργανώσεων, Υπουργείων, Τραπεζών και του ΤΕΕ στοχεύοντας στη στήριξη της αναπτυξιακής δράσης των Ο.Τ.Α.

II. 2. Η παρουσία των Αναπτυξιακών Εταιριών στη δεκαετία του '90

Η περίοδος αυτή διακρίνεται από ένα νέο στοιχείο, την εμφάνιση της κοινοτικής πρωτοβουλίας LEADER I (1991-1993). Το πρόγραμμα LEADER I αφορούσε στην προώθηση της αγροτικής ανάπτυξης μέσω ενός ολοκληρωμένου αναπτυξιακού προγράμματος. Δικαιούχοι του προγράμματος ήταν ομάδες τοπικής δράσης δηλαδή ένα σύνολο δημόσιων και ιδιωτικών εταίρων οι οποίοι διαμορφώνουν από κοινού μια στρατηγική και νέα μέτρα για την ανάπτυξη μιας αγροτικής περιοχής περιορισμένης έκτασης. Ουσιαστικά, προϋπέθετε την ύπαρξη ευέλικτων φορέων τοπικής εμβέλειας, οι οποίοι θα είχαν την ευθύνη της σύνταξης, της διαχείρισης κι εφαρμογής του. Δεδομένου ότι οι υπάρχοντες φορείς δε μπορούσαν να παίξουν το ρόλο αυτό,

αποτέλεσε την αφορμή για τη σύσταση νέων Αναπτυξιακών Εταιριών. Στη φάση αυτή, ο ρόλος των Αναπτυξιακών Εταιριών αναβαθμίζεται γιατί με τη χρηματοδότηση των κοινοτικών πρωτοβουλιών αποκτούν πόρους που επιτρέπουν τη δυναμικότερη παρέμβασή τους και οικονομική στήριξη ενεργειών και δράσεων, δυνατότητα που δεν υπήρχε πριν.

Το 1991 δημιουργείται η Πληροφόρηση - Επιμόρφωση - Τοπική Ανάπτυξη (ΠΕΤΑ α.ε.) η οποία είναι επίσης Αναπτυξιακή Εταιρία με πρωτοβουλία 23 Δημοτικών Επιχειρήσεων και στόχο την υποστήριξη της δραστηριότητας των Ο.Τ.Α. Ένα χρόνο αργότερα, ιδρύεται η Ελληνική Ένωση Αναπτυξιακών Εταιριών (HELADA) για τη συνεργασία και συντονισμό της δράσης των Αναπτυξιακών Εταιριών.

Από το 1995,η έναρξη της πρωτοβουλίας LEADER II (1994-1999) καθώς και άλλα κοινοτικά προγράμματα συνετέλεσαν στην αύξηση του αριθμού των Αναπτυξιακών φορέων.

III. Νομική μορφή των Αναπτυξιακών Φορέων στην Ελλάδα

Στη βάση του νομικού πλαισίου για την ίδρυση των Αναπτυξιακών Εταιριών στην Ελλάδα βρίσκεται ο νόμος 1416/84. Προϋπήρχε βέβαια ο νόμος 1065/80 για την επιχειρηματική δράση των Ο.Τ.Α αλλά με τον 1416 εισήχθηκαν νέοι θεσμοί όπως η Ανώνυμη Εταιρία με Συνεταιρισμούς και η Δημοτική Εταιρία Λαϊκής Βάσης. Η επιχειρηματική δραστηριότητα των Ο.Τ.Α ασκείται είτε με αυτοτελή δημιουργία επιχειρήσεων από έναν ή περισσότερους Δήμους ή Κοινότητες είτε με συμμετοχή των Ο.Τ.Α σε επιχειρήσεις μαζί με άλλους εταίρους, φυσικά ή νομικά πρόσωπα έξω από το χώρο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Οι Ο.Τ.Α χρησιμοποιώντας το ευέλικτο σχήμα της επιχείρησης έχουν τη δυνατότητα να παράγουν υπηρεσίες κοινωνικού χαρακτήρα και ταυτόχρονα να εξοικονομούν πόρους.

Η ίδρυση και λειτουργία των επιχειρήσεων της Αυτοδιοίκησης διέπεται σήμερα από τις διατάξεις του ΔΚΚ - Π.Δ 410/1995 το οποίο έχει αντικαταστήσει το Π.Δ 323/1989 (ΔΚΚ).

Μια πρώτη ταξινόμηση των επιχειρήσεων της Αυτοδιοίκησης με κριτήρια τόσο το σκοπό τους (όπως προκύπτει από το καταστατικό τους) όσο και την επωνυμία τους είναι η ακόλουθη:

- Επιχειρήσεις Ο.Τ.Α (με ποικίλα αντικείμενα)
- Δημοτικές και Κοινοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης κι Αποχέτευσης (ΔΕΥΑ - ΚΕΥΑ)
- Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΚΕΚ)
- Αναπτυξιακές Εταιρίες (ΑΝ.ΕΤ)

(Πηγή: ΑΝ.ΚΑ, ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α.)

Μια άλλη διάκριση των επιχειρήσεων στις οποίες συμμετέχουν οι Ο.Τ.Α είναι οι επιχειρήσεις που διέπονται από το ΔΚΚ και οι επιχειρήσεις που δε διέπονται από αυτόν. Στην πρώτη κατηγορία (ΙΙΙ.1) έχουμε τις Αμιγείς Επιχειρήσεις (Δημοτικές και Διαδημοτικές) και διάφορες μορφές ανωνύμων εταιριών ενώ στη δεύτερη κατηγορία (ΙΙΙ.2) κάποια άλλα είδη εταιριών.

Στη συνέχεια θα εστιάσουμε την αναφορά μας στις Αναπτυξιακές Εταιρίες (ΑΝ.ΕΤ) της Πρωτοβάθμιας Αυτοδιοίκησης και θα παρουσιάσουμε τις νομικές μορφές τους καθώς και παραδείγματά τους από κάθε μορφή.[2]

III. 1. Συμμετοχή Ο.Τ.Α σε επιχειρήσεις που διέπονται από το ΔΚΚ

III. 1. 1. Αμιγής Δημοτική/Κοινοτική ή Διαδημοτική/Διακοινοτική Επιχείρηση

Η ίδρυση και λειτουργία των Αμιγών Επιχειρήσεων προβλέπεται στα πλαίσια του ΔΚΚ-Π.Δ 410/1995, άρθρα 277-284 για τη Δημοτική/Κοινοτική και άρθρο 285 για τη Διαδημοτική/Διακοινοτική Επιχείρηση. Η Αμιγής Δημοτική/Κοινοτική Επιχείρηση δημιουργείται από ένα Δήμο ή Κοινότητα ενώ η Διαδημοτική/Διακοινοτική Επιχείρηση από δύο ή περισσότερους Δήμους ή Κοινότητες.

Και οι δύο τύποι αμιγούς επιχείρησης έχουν διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια κι αποτελούν ΝΠΙΔ. Για την ίδρυσή τους απαιτείται πλήρης οικονομοτεχνική μελέτη, απόφαση των αρμοδίων Συμβουλίων των Ο.Τ.Α και πράξη της Περιφερειακής διοίκησης. Επίσης, τα Συμβούλια των Ο.Τ.Α έχουν την ευθύνη του διορισμού Διοικητικού Συμβουλίου στην επιχείρηση.

Σ' ότι αφορά την εποπτεία των διοικήσεών τους, στην περίπτωση των Δημοτικών/Κοινοτικών επιχειρήσεων αυτή ασκείται και πάλι από το Δημοτικό/Κοινοτικό Συμβούλιο ενώ στην περίπτωση της Διαδημοτικής/Διακοινοτικής Επιχείρησης μπορεί να συσταθεί ένα διαδημοτικό/διακοινοτικό όργανο με αυτήν την αρμοδιότητα.

Παράδειγμα Αμιγούς Δημοτικής Επιχείρησης αποτελεί η Αναπτυξιακή Δημοτική Επιχείρηση Καλαμάτας (Α.Δ.Ε.Κ)[3]

III. 1. 2. Μορφές Ανωνύμων Εταιριών Ο.Τ.Α

Στη μορφή αυτή μπορούμε να διακρίνουμε: i) Ανώνυμες Εταιρίες Δήμων και Κοινοτήτων με Συνεταιρισμούς, ii) Δημοτικές Εταιρίες Λαϊκής Βάσης, iii) Επιχειρήσεις του άρθρου 291 του ΔΚΚ. Πιο αναλυτικά:

---

[2] Τον τελευταίο καιρό έχουν δημιουργηθεί Αναπτυξιακοί φορείς της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης που η διερεύνηση της συνεισφοράς τους δεν θα απασχολήσει τη συγκεκριμένη μελέτη, κυρίως λόγω του μικρού χρόνου λειτουργίας τους που δεν επιτρέπει την εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων. Έτσι δεν θα γίνει αναφορά ούτε στο θεσμικό πλαίσιο που τις διέπει.

[3] Δ. Φιλιππίδης, "Οι Αναπτυξιακές Εταιρίες στην Ελλάδα", (Διπλωματική Εργασία), Χανιά, 1996

i) Ανώνυμες Εταιρίες Δήμων και Κοινοτήτων με Συνεταιρισμούς (Δημοσυνεταιριστική)

Πρόκειται για επιχειρήσεις στις οποίες μετέχουν Ο.Τ.Α ή /και Τ.Ε.Δ.Κ καθώς και Συνεταιρισμοί. Είναι δυνατή και η συμμετοχή φορέων του δημοσίου τομέα σύμφωνα με την παρ.6 του άρθρου 1 του ν.1256/1982.

Οι εταιρίες αυτές διέπονται βασικά από τη νομοθεσία για τις Ανώνυμες Εταιρίες (Κ.Ν 2190/1920) σε συνδυασμό με τις ειδικές διατάξεις του Π.Δ 410/1995. Η αναλυτική ρύθμιση της σύστασης και λειτουργίας τους προβλέπεται από το Π.Δ.80/1986.

Οι μέτοχοι στο τμήμα του κεφαλαίου των κοινών μετοχών είναι Ο.Τ.Α ή και ΤΕΔΚ με ποσοστό αθροιστικά 35-65% και Συνεταιρισμοί κατά το υπόλοιπο. Η συμμετοχή φορέων του δημοσίου δεν ξεπερνά το 20%. Για τις προνομιούχες μετοχές (χωρίς δικαίωμα ψήφου) δεν υπάρχει περιορισμός.

Το Διοικητικό Συμβούλιο αποτελείται από 9-11 μέλη. Από αυτά, 3 ορίζονται από τους Ο.Τ.Α και τις Τ.Ε.Δ.Κ, 3 από τους Συνεταιρισμούς, 1 από τους εργαζομένους, 1 από το φορέα του δημοσίου τομέα (αν το προβλέπει το καταστατικό) και τα υπόλοιπα μέλη από τη Γενική Συνέλευση των μετόχων.

Πρόκειται για μια συνήθη νομική μορφή των Αναπτυξιακών Εταιριών με παραδείγματα τις: Αναπτυξιακή Εταιρία Κάμπου Κρύας Βρύσης (Αν. Ετ. Κάμπου Κρύας Βρύσης α.ε.), Αναπτυξιακή Ηλείας (ΑΝ.ΗΛ. α.ε.), Αναπτυξιακή Καρδίτσας (ΑΝ.ΚΑ. α.ε.), Αναπτυξιακή Κοζάνης (ΑΝ.ΚΟ. α.ε.), Εταιρία Ανάπτυξης Αμβρακικού (ΕΤ.ΑΝ.ΑΜ. α.ε.)[4]

ii) Δημοτικές Εταιρίες Λαϊκής Βάσης

Στις εταιρίες αυτές συμμετέχουν φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Συνεταιρισμοί κι άλλα νομικά ή φυσικά πρόσωπα. Διέπονται επίσης από τη νομοθεσία για τις Ανώνυμες Εταιρίες δηλαδή Κ.Ν 2190/1920 σε συνδυασμό με τις ειδικές διατάξεις του Π.Δ 410/1995. Με το Π.Δ 80/1986 ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν στη σύσταση και λειτουργία τους.

Οι φορείς της Τ.Α διατηρούν πάντοτε κοινές (μη προνομιούχες) μετοχές που αντιπροσωπεύουν αθροιστικά το 35% τουλάχιστον του μετοχικού κεφαλαίου και μαζί με τους Συνεταιρισμούς διατηρούν πάντοτε την πλειοψηφία του μετοχικού κεφαλαίου,

[4] Βλέπε υποσημείωση 3

ενώ καθένας από τους υπόλοιπους εταίρους έχει κοινές μετοχές που αντιπροσωπεύουν το πολύ το 2% του μετοχικού κεφαλαίου.

Αν όμως στην εταιρία συμμετέχουν μόνο ένας Δήμος ή Κοινότητα μαζί με άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα τότε θα πρέπει ο Δήμος ή η Κοινότητα να συγκεντρώνει τουλάχιστον το 35% του μετοχικού κεφαλαίου και καθένας από τους υπόλοιπους μετόχους να έχει έως 2% του μετοχικού κεφαλαίου. Μια δεύτερη προϋπόθεση που τίθεται για τα φυσικά πρόσωπα-μετόχους είναι να είναι κάτοικοι του Δήμου ή της Κοινότητας ή του Νομού ή να κατάγονται από το Νομό όπου βρίσκεται ο Δήμος ή η Κοινότητα.

Η μορφή αυτή δεν έχει βρει μεγάλη ανταπόκριση από τους Ο.Τ.Α. Παράδειγμα αποτελεί το Κέντρο Ανάπτυξης Καλαμπάκας-Πύλης (ΚΕΝ.Α.ΚΑ.Π α.ε.).[5]

iii) Επιχειρήσεις του άρθρου 291 του ΔΚΚ

Διακρίνουμε δύο μορφές επιχειρήσεων:

- Διαδημοτική Ανώνυμη Εταιρία ή Αμιγής Ανώνυμη Εταιρία των Ο.Τ.Α

Πρόκειται για Ανώνυμη Εταιρία που δημιουργείται μόνο από φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 291 του ΔΚΚ. Στις εταιρίες αυτές μπορούν να συμμετέχουν και φορείς του δημοσίου τομέα με ποσοστό μέχρι 20% του μετοχικού κεφαλαίου.

Τη νομική αυτή μορφή έχουν οι ακόλουθες Αναπτυξιακές Εταιρίες: Αναπτυξιακό Κέντρο Ορεινού Μυλοποτάμου και Μαλεβυζίου (Α.Κ.Ο.Μ-Μ α.ε.), Αναπτυξιακή Δήμων Πειραιά (ΑΝ.ΔΗ.Π. α.ε.), Αναπτυξιακή Δωδεκανήσου (ΑΝ.ΔΩ. α.ε.)και Οργανισμός Ανάπτυξης Σητείας (Ο.Α.Σ. α.ε.).[6]

- Μικτή Επιχείρηση Φορέων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (και Συνεταιρισμών)

Οι επιχειρήσεις αυτές λειτουργούν επίσης ως Ανώνυμες Εταιρίες. Οι Ο.Τ.Α και οι Τοπικές Ενώσεις Δήμων και Κοινοτήτων διατηρούν κοινές μετοχές που αντιπροσωπεύουν το 35% του μετοχικού κεφαλαίου και μαζί με τους Συνεταιρισμούς έχουν την πλειοψηφία των μετοχών. Η συμμετοχή των Συνεταιρισμών δεν είναι υποχρεωτική. Επίσης, μπορούν να συμμετέχουν οποιαδήποτε νομικά ή φυσικά

[5] Βλέπε υποσημείωση 3

[6] Βλέπε υποσημείωση 3

πρόσωπα χωρίς περιορισμό ενώ είναι δυνατή και η έκδοση προνομιούχων μετοχών με δικαίωμα ψήφου.

Πρόκειται για το πιο δημοφιλές θεσμικό και νομικό πλαίσιο ίδρυσης των Αναπτυξιακών Εταιριών που δίνει τη δυνατότητα σε πολλούς τοπικούς φορείς που ανήκουν ή δεν ανήκουν στους Ο.Τ.Α να συμμετέχουν στη διαδικασία ανάπτυξης της περιοχής δράσης της εταιρίας. Στη μορφή αυτή ανήκουν οι: Αναπτυξιακή Βορείου Ευβοίας (ΑΝ.Β.Ε. α.ε.), Αναπτυξιακή Εταιρία Χαλκιδικής (ΑΝ.ΕΤ.ΧΑ α.ε.), Βοιωτική Αναπτυξιακή, Οργανισμός Ανάπτυξης Τεμένους Πεδειάδας (Ο.Α.ΤΕ.Π α.ε.) και η Πληροφόρηση-Ενημέρωση-Τοπική Ανάπτυξη (Π.Ε.Τ.Α. α.ε.).[7]

III. 2. Συμμετοχή Ο.Τ.Α σε επιχειρήσεις που δε διέπονται από το ΔΚΚ

Στην περίπτωση αυτή, οι Ο.Τ.Α με βάση το άρθρο 277 του Π.Δ 410/1995 μπορούν να συμμετέχουν σε Συνεταιρισμούς, Ανώνυμες Εταιρίες, Εταιρίες μικτής οικονομίας και Κοινοπραξίες. Για τη συμμετοχή του Δήμου ή της Κοινότητας απαιτείται πλήρης οικονομοτεχνική μελέτη και απόφαση του Δημοτικού/Κοινοτικού Συμβουλίου για τους όρους και προϋποθέσεις συμμετοχής του Δήμου ή της Κοινότητας στην επιχείρηση.

Παράδειγμα εδώ αποτελεί η Ήπειρος α.ε.(συμμετέχουν ΑΤΕ και Ο.Τ.Α)[8]

[7] Δ. Φιλιππίδης, "Οι Αναπτυξιακές Εταιρίες στην Ελλάδα", (Διπλωματική Εργασία), Χανιά, 1996
[8] Βλέπε υποσημείωση 7

IV. Έργο και δραστηριότητες των Αναπτυξιακών Εταιριών.

Όπως είδαμε, η Αναπτυξιακή Εταιρία είναι η επιχείρηση των Ο.Τ.Α όπως αυτή περιγράφεται στο ΔΚΚ του Π.Δ 410/1995. Η δράση της εντοπίζεται κυρίως σε τοπικό (διαδημοτικό) και νομαρχιακό επίπεδο χωρίς να αποκλείεται η ανάληψη δράσεων σε ευρύτερης κλίμακας χωρικές ενότητες.

Οι στόχοι κάθε Αναπτυξιακής Εταιρίας καθορίζονται από το καταστατικό ίδρυσής της και μπορεί να διαφέρουν από εταιρία σε εταιρία. Οι ενέργειες όμως και οι υπηρεσίες που είναι δυνατό να παρέχουν εστιάζονται σε τομείς οι οποίοι θα παρουσιαστούν (όπως αυτοί διατυπώθηκαν στην εισήγηση του Θ. Ζαχαρόπουλου, με θέμα " Ο ρόλος των Αναπτυξιακών Εταιριών στην Περιφερειακή και Τοπική Ανάπτυξη", στο επιστημονικό συνέδριο "Περιφερειακή Ανάπτυξη, Χωροταξία και Περιβάλλον στο πλαίσιο της Ενωμένης Ευρώπης", Αθήνα, 1995) και θα αναλυθούν αμέσως παρακάτω.

1. "Τεχνική υποστήριξη στο προγραμματισμό έργων κι ενεργειών των τοπικών φορέων". Με δεδομένη την ανάγκη υποβοήθησης της Αυτοδιοίκησης στη αξιοποίηση προγραμμάτων, οι Αναπτυξιακές Εταιρίες είναι δυνατόν να παρέχουν συμβουλές και βοήθεια στους αρμόδιους φορείς για την υλοποίηση διαφόρων αναπτυξιακών προγραμμάτων. Η υποστήριξη που δέχονται οι τοπικοί φορείς μπορεί να αφορά σε όλα τα στάδια της διαδικασίας του προγραμματισμού:

i) Στην κατάρτιση των Τοπικών, Νομαρχιακών ή Ειδικών Αναπτυξιακών Προγραμμάτων, στην παρακολούθηση, υλοποίηση κι αξιολόγησή τους

ii) Στην ενημέρωση των τοπικών φορέων για τις τάσεις του τοπικού πληθυσμού και τις προτάσεις των πολιτών επί του σχεδιασμού

iii) Στην επεξεργασία και παροχή τεκμηριωμένων προτάσεων, δημιουργώντας τις προϋποθέσεις για την άμεση λήψη απόφασης και υλοποίησης τους αφού έχει ήδη αποδειχθεί η χρησιμότητα κι εφικτότητά τους.

iv) Στη διαχείριση κοινοτικών και εθνικών προγραμμάτων που ανατίθενται στις Αναπτυξιακές Εταιρίες από τους ΟΤΑ.

2. "Μελέτες κι έρευνες προγραμματισμού". Πρόκειται για έρευνες των Αναπτυξιακών Εταιριών που διεξάγονται για να εντοπιστούν οι δυνατότητες ανάπτυξης της υπό μελέτη περιοχής καθώς και οι ανάγκες της. Περιλαμβάνουν συλλογή και τεκμηρίωση

στοιχείων για την υπάρχουσα κατάσταση της περιοχής, έρευνες των πιθανών κατευθύνσεων δράσης κ.λ.π.

Οι μελέτες που αναλαμβάνουν μπορεί να είναι χωροταξικές, πολεοδομικές, οικονομικές, κοινωνικές, περιβαλλοντικές, κλαδικές, να αφορούν στο σχεδιασμό νέων παραγωγικών δραστηριοτήτων, στη οργάνωση και διοίκηση επιχειρήσεων, σε τεχνικά έργα κλπ.

3. "Εκπαίδευση και κατάρτιση τόσο των ανέργων σε νέες δεξιότητες όσο και των στελεχών οργανισμών κι επιχειρήσεων". Αυτός ο τομέας παρέμβασης έχει σαν αντικείμενο την αξιοποίηση του τοπικού ανθρώπινου δυναμικού και πιο συγκεκριμένα:

i) Την επιμόρφωση του προσωπικού των Ο.Τ.Α ή στελεχών διαφόρων οργανισμών κι επιχειρήσεων με διοργάνωση ημερίδων, σεμιναρίων κλπ

ii) Την απόκτηση εξειδικεύσεων κι επιμόρφωση των ανέργων ώστε να προσαρμοσθούν καλύτερα στις απαιτήσεις των νέων συνθηκών απασχόλησης

4. "Παροχή υπηρεσιών στις Μικρομεσαίες επιχειρήσεις". Αφορά στη στήριξη των τοπικών επιχειρηματικών μονάδων μέσω πληροφόρησης για εναλλακτικές δυνατότητες, παροχής τεχνογνωσίας για την αξιοποίηση νέων τεχνολογικών μέσων καθώς και για την οργάνωση των μονάδων, βοήθειας για ένταξη σε επιχειρηματικούς κύκλους και νέες αγορές, χρηματοδότησης για εκσυγχρονισμό και εισαγωγή καινοτομιών.

5. "Συγκρότηση και συμμετοχή σε Ευρωπαϊκά και Διεθνή δίκτυα συνεργασίας". Οι Αναπτυξιακές Εταιρίες συμμετέχουν σε διάφορα δίκτυα συνεργασίας με σκοπό την ανταλλαγή εμπειρίας και τεχνογνωσίας και τη συνεχή ενημέρωση πάνω στα δρώμενα σε Ευρωπαϊκό και Διεθνές επίπεδο. Επίσης, επιδιώκουν να γίνουν μέλη σε εταιρίες που συμβάλλουν στην υλοποίηση των στόχων τους καθώς και να εξασφαλίσουν συνδέσεις με Τράπεζες Πληροφοριών.

6. "Σχεδιασμός και υλοποίηση Τοπικών Αναπτυξιακών Προγραμμάτων (Τ.Α.Π)". Οι Αναπτυξιακές Εταιρίες στα πλαίσια των Τ.Α.Π που τους ανατίθενται από τους Ο.Τ.Α προωθούν εναλλακτικές λύσεις στα τοπικά προβλήματα με βάση τα τοπικά χαρακτηριστικά και τις οικονομικές δυνατότητες των πηγών χρηματοδότησης.

Η συμμετοχή των Αναπτυξιακών Εταιριών σε Ευρωπαϊκά και Ελληνικά προγράμματα είναι πολύ σημαντική για τη εξασφάλιση της χρηματοδότησης των δράσεων που θα εκτελεστούν αλλά και για την εξασφάλιση εσόδων. Τα προγράμματα στα οποία μετέχουν καλύπτουν τους εξής τομείς:

1) Πρωτογενής Τομέας: Αγροτικά Προγράμματα (π.χ. LEADER)

2) Δευτερογενής Τομέας: Στήριξη ΜΜΕ (π.χ. SPEC, OUVERTURE, FORCE, PRISMA, LEADER, ΜΟΠ, ΠΕΠ)

3) Τριτογενής Τομέας: Υπηρεσίες και Προγράμματα Αγροτουρισμού (π.χ. YFE, LIFE, SAPIC, INTERREG, LEADER, ΕΑΠΤΑ)

4) Προγράμματα που αφορούν στο Περιβάλλον και στις Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (π.χ. TELEMATIQUE, ALTENER, VALOREN, STRIDE, LIFE, ΕΑΠΤΑ)

5) Προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης (π.χ. PETRA, ERGOFORM, NOW, FORCE, ERASMUS, COMMET , ΠΕΠ)

6) Προγράμματα κοινωνικών πολιτικών (π.χ. HORIZON, ERGO, NOW,Πρ. Φτώχειας)

7) Προγράμματα που αφορούν στις νέες τεχνολογίες (π.χ. STRIDE)

8) Ολοκληρωμένα Προγράμματα (π.χ. INTERREG, Τ.Α.Π)

9) Διάφορα Προγράμματα - Προγράμματα Διακρατικής Συνεργασίας - Μελέτες (π.χ. OUVERTURE, ECOS, PHARE, Μελέτες)

Από το μεγάλο πεδίο προγραμμάτων που οι Αναπτυξιακές Εταιρίες αναλαμβάνουν θα μπορούσε να υποτεθεί ότι απευθύνονται σε ένα ευρύ φάσμα φορέων και λοιπών οργανωμένων και μη μελών της τοπικής κοινωνίας, αναλυτικά: Ο.Τ.Α, Συνεταιρισμοί, επαγγελματικοί κλάδοι, σύλλογοι, επιχειρήσεις, ιδιώτες.

Ως αναπτυξιακοί φορείς, εντοπίζουν τις ανάγκες μιας περιοχής αλλά και τις δυνατότητες της με τη διεξαγωγή μελετών κι ερευνών και στη συνέχεια, παρέχοντας τα εφόδια (ενημέρωση, κατάρτιση, οικονομική ενίσχυση), ενθαρρύνουν το πληθυσμό στην αξιοποίηση των δυνατοτήτων αυτών.

Παράλληλα, συντονίζουν όλες αυτές τις διάσπαρτες πρωτοβουλίες και τις εντάσσουν σε ένα ευρύτερο πλαίσιο ανάπτυξης και στρατηγικού σχεδιασμού για την περιοχή διευκολύνοντας το αναπτυξιακό έργο της Αυτοδιοίκησης.

Σήμερα, οι Αναπτυξιακές Εταιρίες δεν έχουν θεσμοθετημένες αρμοδιότητες. Δε λειτουργούν ανεξάρτητα από τους τοπικούς φορείς αλλά σε στενή συνεργασία με αυτούς και ως επιτελικά όργανα υποστήριξης και προώθησης της ανάπτυξης μιας περιοχής. Η παρέμβασή τους καλείται να εστιαστεί στους τομείς όπου η δράση των αρμοδίων φορέων και μηχανισμών παρουσιάζει ανεπάρκειες.

Τονίζεται επίσης ότι δεν αποτελεί συστατικό τους χαρακτηριστικό η διεκδίκηση εξουσίας σε κανένα επίπεδο και η υποκατάσταση δημοσίων ή ιδιωτικών φορέων. Αντίθετα, στοχεύουν στην κατεύθυνση της υποβοήθησής τους για να λειτουργούν αποτελεσματικότερα και να παράγουν καλύτερο έργο. Ενεργώντας με τον τρόπο αυτό κερδίζουν την εμπιστοσύνη τους και αποφεύγουν τη δημιουργία ενός κλίματος αντιπαλότητας και ανταγωνισμού.

Συνοψίζοντας, θα μπορούσαμε να πούμε ότι με στόχο τη δημιουργία όλων εκείνων των προϋποθέσεων που απαιτούνται για την ανάπτυξη του ενδογενούς δυναμικού, οι Αναπτυξιακές Εταιρίες επιχειρούν να καλύπτουν τις αδυναμίες που διαπιστώνουν και προσπαθούν να ενεργοποιήσουν και να συντονίσουν το υπάρχον ανθρώπινο και υλικό δυναμικό.

Στην εκτέλεση του σύνθετου έργου τους οι Αναπτυξιακές Εταιρίες στηρίζονται (σύμφωνα με την εισήγηση του Θ. Ζαχαρόπουλου με θέμα "Ο ρόλος των Αναπτυξιακών Εταιριών στην Περιφερειακή και Τοπική Ανάπτυξη" στο επιστημονικό συνέδριο "Περιφερειακή Ανάπτυξη, Χωροταξία και Περιβάλλον στο πλαίσιο της Ενωμένης Ευρώπης", Αθήνα, 1995)στα ακόλουθα:

- Στην ευέλικτη οργάνωσή τους
- Στη συνεχή εκπαίδευση των στελεχών τους
- Στη συνεργασία με εξειδικευμένους επιστήμονες κατά περίπτωση
- Στη διαρκή ενημέρωση και πληροφόρηση των στελεχών για τις εξελίξεις και τις πολιτικές τόσο της Αυτοδιοίκησης και του κράτους όσο και της ΕΕ
- Στη συνεργασία με τους αντίστοιχους φορείς
- Στη δημιουργία Ευρωπαϊκών και Διεθνών δικτύων συνεργασίας

Βασικό άξονα της δράσης των Αναπτυξιακών Εταιριών αποτελεί η δημιουργία άτυπων δικτύων που λειτουργούν ως δίαυλοι πληροφόρησης με στόχο το μετασχηματισμό τους σε επίσημα. Για το σκοπό αυτό, επιδιώκεται η συμμετοχή όσο το δυνατόν περισσότερων φορέων στο διάλογο για τα τοπικά ζητήματα. Έτσι, προωθείται μια συντονισμένη και σε σταθερή βάση πορεία διευθέτησης του

προβλήματος μέσα στα πλαίσια της οποίας προβάλλονται όλες οι διαστάσεις του προβλήματος, ακούγονται όλες οι απόψεις και δίνεται η δυνατότητα, παρά τις όποιες αντιθέσεις, να ληφθούν κάποιες αποφάσεις κοινής αποδοχής που θα προωθηθούν από το σύνολο της τοπικής κοινωνίας. Χωρίς την ύπαρξη του δικτύου αυτού και τη συστράτευση του τοπικού κόσμου στη διεκδίκηση κοινών στόχων, οι όποιες προσπάθειες έχουν περιορισμένες πιθανότητες επιτυχίας. Έτσι, οι Αναπτυξιακές Εταιρίες συμβάλλουν στο "κτίσιμο" διαφόρων επιπέδων όπου τα διάφορα αιτήματα διεκδικούνται από κάτω προς τα πάνω με ισχυρότερο και πιο οργανωμένο τρόπο. Πέρα όμως από τη σύσταση έχουν και τη φροντίδα της παρακολούθησης των δικτύων που περιγράψαμε, τα οποία συμβάλλουν θετικά στη δημιουργία των προϋποθέσεων για την προώθηση της αναπτυξιακής διαδικασίας.

Άλλωστε, στην δημιουργία των δικτύων αυτών οδηγεί και η ίδια η φύση ορισμένων ζητημάτων (π.χ. περιβαλλοντικά) τα οποία δεν είναι δυνατόν να διευθετηθούν μεμονωμένα και με σημειακού τύπου παρεμβάσεις.

Η δικτύωση του τύπου αυτού ευνοείται από τη δομή των Αναπτυξιακών Εταιριών αφού όπως είδαμε από το νομικό καθεστώς που τις διέπει οι τοπικοί φορείς αποτελούν τους κύριους μετόχους τους.

Η προσπάθεια των Αναπτυξιακών Εταιριών εντοπίζεται τόσο στην κάλυψη του κενού που δημιουργεί η έλλειψη ικανού αριθμού οριζοντίων φορέων και η περιορισμένη οριζόντια συνεργασία, όσο και της αδυναμίας επεξεργασίας προτάσεων από τους τοπικούς φορείς ως απόρροια της ανεπαρκούς λειτουργίας τους.

Οι οργανισμοί αυτοί δε βασίζονται επομένως σε επεξεργασμένες "εκ των κάτω" προτάσεις νομιμοποιημένες από την νομική, ηθική ισχύ των Συνελεύσεων των φορέων, αλλά συχνά τις προκαλούν οι ίδιοι και τις νομιμοποιούν με την παρουσία τους στις κατά τόπους συναντήσεις με τμήματα της τοπικής κοινωνίας.

Έναν άλλο άξονα δράσης των Αναπτυξιακών Εταιριών αποτελεί η στήριξη της καινοτομίας με την παροχή κατάλληλων υπηρεσιών για την υλοποίηση νέων πρακτικών και ιδεών συντελώντας έτσι στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας των τοπικών προϊόντων κι υπηρεσιών και ενισχύοντας το ρόλο το τοπικών επιχειρήσεων στα πλαίσια του εθνικού και διεθνούς ανταγωνισμού.

Προφανώς, όλες αυτές οι δραστηριότητες που περιγράφτηκαν ασκούνται σε διαφορετικό βαθμό από φορέα σε φορέα και με διαφορετικές προτεραιότητες. Υπάρχουν αναπτυξιακοί φορείς που η δράση τους περιορίζεται σε κάποια από τα παραπάνω θέματα καθώς και άλλοι που ασχολούνται αποκλειστικά με τη διαχείριση του προγράμματος LEADER II.

V. Κατάλογος Αναπτυξιακών Φορέων στην Ελλάδα

V.1. Παρουσίαση Καταλόγου

Ο Πίνακας 1 (σελ. 40), αποτελεί μια προσπάθεια καταγραφής των αναπτυξιακών φορέων στην Ελλάδα. Πρόκειται, ουσιαστικά, για μια σύνθεση δεδομένων που λήφθηκαν από δυο επίσημες πηγές, την Ε.Ε.Τ.Α.Α και την HEL.A.D.A. Τα διαθέσιμα, τη δεδομένη στιγμή, στοιχεία της Ε.Ε.Τ.Α.Α αφορούσαν σε 57 Αναπτυξιακές Εταιρίες ενώ τα αντίστοιχα της HEL.A.D.A σε 50 Ομάδες Τοπικής Δράσης (LEADER II) και στους 26 φορείς-μέλη της. Μεταξύ των στοιχείων των δύο πηγών παρατηρήθηκαν αλληλοεπικαλύψεις αλλά και διαφορές.

Στον κατάλογο που συνετέθη τελικά (Πίνακας 1), παρουσιάζονται αναπτυξιακοί φορείς διαφόρων θεσμικών μορφών. Συμπεριλαμβάνονται αναπτυξιακοί φορείς που αποτελούν Ομάδες Τοπικής Δράσης για την κοινοτική πρωτοβουλία LEADER II και φορείς που δεν αποτελούν τέτοιες ομάδες. Επίσης, εντάχθηκαν φορείς που αναπτύσσουν μια πολύπλευρη δραστηριότητα καθώς και εκείνοι που η δράση τους εντοπίζεται μόνο στα πλαίσια του LEADER.

Επομένως, στον πίνακα αυτό εμφανίζονται φορείς που απασχολούνται αποκλειστικά με τη διαχείριση του προγράμματος LEADER II, φορείς με πεδίο δράσης έξω από το LEADER II και φορείς οι οποίοι έχουν αναλάβει τη διαχείριση του συγκεκριμένου προγράμματος αλλά ταυτόχρονα αναπτύσσουν και μια σειρά άλλων δραστηριοτήτων στην περιοχή αναφοράς τους.

Ακολουθεί στον Πίνακα 2 (σελ. 43) η κατανομή των αναπτυξιακών φορέων ανά Νομό και η απεικόνισή της (σελ. 44)

V.2. Αξιολόγηση - Φερεγγυότητα πρωτογενών στοιχείων

Καθώς σε ορισμένες περιπτώσεις τα στοιχεία ήταν ελλιπή, χρειάστηκε να απευθυνθούμε σε κάποιους από τους ίδιους τους αναπτυξιακούς φορείς. Από την επικοινωνία αυτή, προέκυψε ότι φορείς που εμφανίζονται ξεχωριστοί στο πρωτογενές υλικό του ίδιου καταλόγου τελικά συμπίπτουν μεταξύ τους (δηλ. κάποιοι φορείς παρουσιάζονται δυο φορές με κάπως διαφορετική ονομασία στον ίδιο κατάλογο).

Το γεγονός αυτό (που ανακαλύφθηκε τυχαία σε τρεις περιπτώσεις αναζητώντας τον οικισμό στον οποίο εδρεύουν), δημιούργησε ερωτηματικά για την ακρίβεια των δεδομένων.

Στις τρεις αυτές περιπτώσεις έγιναν οι απαραίτητες διορθώσεις στον συνθετικό κατάλογο (Πίνακα 1) αλλά καθώς στόχος μας είναι να δοθεί μια ενδεικτική εικόνα κι όχι να ακολουθήσει μια λεπτομερής ποσοτική ανάλυση, η συνέχιση του ελέγχου κρίθηκε άσκοπη.

Μια τρίτη διαθέσιμη γραπτή πηγή[9], αναφέρει ότι ο αριθμός των αναπτυξιακών εταιρειών στην Ελλάδα είναι 58. Η επικοινωνία με έναν από τους επιστημονικούς συντάκτες του κειμένου αυτού (και μέλος της Π.Ε.Τ.Α) κατέδειξε πως για την εξαγωγή του παραπάνω αποτελέσματος απαιτήθηκε μια εξαντλητική διερεύνηση στην οποία επιστρατεύθηκε η εμπειρία και η γνώση όλων των συνεργατών που ασχολήθηκαν με τη σύνταξη του κειμένου αυτού. Ο αναλυτικός κατάλογος των 58 φορέων που συγκεντρώθηκαν δυστυχώς, στην παρούσα φάση, δεν ήταν διαθέσιμος. Διαφάνηκε, επίσης, ότι πιθανότατα τα κριτήρια που χρησιμοποιήθηκαν ήταν σύνθετα και συχνά η αξιολόγηση για το έργο των παραπάνω φορέων βασίστηκε στην προσωπική εμπειρία των συμμετεχόντων.

[9] Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, "Πρόγραμμα Εκσυγχρονισμού και Ανάπτυξης των θεσμών υποστήριξης της Περιφερειακής και Τοπικής Ανάπτυξης", Αθήνα, 1997

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: Κατάλογος Αναπτυξιακών Φορέων Ελλάδας κατά αλφαβητική σειρά

Α/Α	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΦΟΡΕΑ	ΕΔΡΑ
1	Αναπτυξιακή Ανατολικής Θεσσαλονίκης ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ Α.Ε.	Θέρμη
2	Αναπτυξιακή Αιτωλοακαρνανίας (ΑΝ.ΑΙΤ) Α.Ε	Μεσολόγγι
3	Αναπτυξιακή Βοιωτίας	Λιβαδειά
4	Αναπτυξιακή Βόρειας Πελοποννήσου	Αργος
5	Αναπτυξιακή Βορειοκεντρικής Ευβοίας & Κύμης-Σκύρου	Χαλκίδα
6	Αναπτυξιακή Δημοτική Επιχείρηση Καλαμάτας (Α.Δ.Ε.Κ.) Α.Ε.	Καλαμάτα
7	Αναπτυξιακή Δήμων Πειραιά (ΑΝ.ΔΗ.Π) Α.Ε	Κερατσίνι
8	Αναπτυξιακή Δωδεκανήσου (ΑΝ.ΔΩ) Α.Ε	Ρόδος
9	Αναπτυξιακή Ελασσόνας (ΑΝ.ΕΛ.) Α.Ε	Ελασσόνα
10	Αναπτυξιακή Εταιρία ΑΜΑΡΑΝΤΟΣ Α.Ε.	Κόνιτσα
11	Αναπτυξιακή Εταιρία Αποδοτιας- Οφιονείας (ΑΝ.ΕΤ.ΑΠ.Ο) Α.Ε	Λιμνίτσα Ναυπακτίας
12	Αναπτυξιακή Επιχείρηση Δήμου Κερκυραίων (ΑΝ.Ε.Δ.Κ)	Κέρκυρα
13	Αναπτυξιακή Εταιρία Βορείου Εύβοιας (ΑΝ.ΒΕ) Α.Ε.	Ιστιαία
14	Αναπτυξιακή Εταιρία Βορείου Πελοποννήσου Α.Ε	Λεβίδι Αρκαδίας
15	Αναπτυξιακή Εταιρία Δήμου Αθηναίων (Α.Ε.Δ.Α)	Αθήνα
16	Αναπτυξιακή Εταιρία Δράμας Α.Ε.	Δράμα
17	Αναπτυξιακή Εταιρία Έβρου (ΑΝ.Ε.Ε.) Α.Ε.	Αλεξανδρούπολη
18	Αναπτυξιακή Εταιρία Επαρχίας Κισσάμου (ΑΝ.ΕΤ.Ε.Κ.)	Κίσσαμος
19	Αναπτυξιακή Εταιρία Επαρχίας Νάξου - ΑΡΙΑΔΝΗ Α.Ε	Νάξος
20	Αναπτυξιακή Εταιρία Ημαθίας (ΑΝ.ΗΜΑ) Α.Ε.	Βέροια
21	Αναπτυξιακή Εταιρία Θεσπρωτίας (ΑΝ.Ε.Θ.) ΑΕ	Ηγουμενίτσα
22	Αναπτυξιακή Εταιρία Καβάλας Α.Ε.	Ελευθερούπολη
23	Αναπτυξιακή Εταιρία Κάμπου Κρύας Βρύσης Ν.Πέλλης	Κρύα Βρύση
24	Αναπτυξιακή Εταιρία Κιλκίς (ΑΝ.ΚΙ) Α.Ε.	Κιλκίς
25	Αναπτυξιακή Εταιρία Κυκλάδων	Ερμούπολη Σύρου
26	Αναπτυξιακή Εταιρία Λήμνου Α.Ε	Μυρίνα Λήμνου
27	Αναπτυξιακή Εταιρία Μεγίστης Καστελλορίζου Ν.Δωδεκανήσου	Μεγίστη
28	Αναπτυξιακή Εταιρία Ν.Θεσσαλονίκης (ΑΝ.ΘΕΣ) Α.Ε.	Θεσσαλονίκη
29	Αναπτυξιακή Εταιρία Ν.Ξάνθης (ΑΝ.ΞΑ) Α.Ε.	Ξάνθη
30	Αναπτυξιακή Εταιρία Πάρνωνα Α.Ε	Σπάρτη
31	Αναπτυξιακή Εταιρία Πιτσιδίων	Τυμπάκι

(Συνέχεια)

Α/Α	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΦΟΡΕΑ	ΕΔΡΑ
32	Αναπτυξιακή Εταιρία Ροδόπης (ΑΝ.ΡΟ) Α.Ε.	Κομοτηνή
33	Αναπτυξιακή Εταιρία Σερρών	Σέρρες
34	Αναπτυξιακή Εταιρία Τριγώνου Ν.Έβρου	Δίκαια
35	Αναπτυξιακή Εταιρία Χαλκιδικής (ΑΝ.ΕΤ.ΧΑ) Α.Ε	Πολύγυρος
36	Αναπτυξιακή Ηλείας (ΑΝ.ΗΛ) Α.Ε	Πύργος
37	Αναπτυξιακή Καρδίτσας (ΑΝ.ΚΑ) Α.Ε.	Καρδίτσα
38	Αναπτυξιακή Καστοριάς (ΑΝΚΑΣ) Α.Ε	Καστοριά
39	Αναπτυξιακή Κατασκευαστική Σάμου Α.Ε.	Σάμος
40	Αναπτυξιακή Κοζάνης (ΑΝ.ΚΟ.) Α.Ε.	Κοζάνη
41	Αναπτυξιακή Κυθήρων	Κύθηρα
42	Αναπτυξιακή Λασιθίου Α.Ε	Αγιος Νικόλαος
43	Αναπτυξιακή Λέσβου (ΕΤΑΛ) Α.Ε	Μυτιλήνη
44	Αναπτυξιακή Μάνης ΜΑΝΗ Α.Ε	Αρεόπολη
45	Αναπτυξιακή Οθωνών	Οθωνοί
46	Αναπτυξιακή Ολυμπίας	Πύργος
47	Αναπτυξιακή Πέλλας (ΑΝ.ΠΕ) Α.Ε	Έδεσσα
48	Αναπτυξιακή Σκιάθου	Σκιάθος
49	Αναπτυξιακή Φλώρινας (ΑΝ.ΦΛΩ) Α.Ε.	Φλώρινα
50	Αναπτυξιακό Κέντρο Ορεινού Μυλοποτάμου & Μαλεβιζίου Α.Ε. (Α.Κ.Ο.Μ.-Μ.)	Ανώγεια
51	Αναπτυξιακός Οργανισμός Αρχανών (Α.Ο.Α.) Α.Ε.	Αρχάνες Κρήτης
52	Δημοσυνεταιριστική Εταιρία Έβρος Α.Ε.	Φέρρες Έβρου
53	Εθνική Αναπτυξιακή Εταιρία Β.Ελλάδας	Κομοτηνή
54	Ελληνική Εταιρία Τοπικής Ανάπτυξης Αυτοδιοίκησης (Ε.Ε.Τ.Α.Α) Α.Ε.	Αθήνα
55	Εταιρία Ανάπτυξης Αμβρακικού (ΕΤ.ΑΝ.ΑΜ.) Α.Ε.	Πρέβεζα
56	Εταιρία Ανάπτυξης Βορείων & Βορειοανατολικών Κοινοτήτων Ν.Λακωνίας	Σπάρτη
57	Εταιρία Ανάπτυξης Κανδάνου (ΕΤ.Α.Κ) Α.Ε.	Κάνδανος
58	Εταιρία Ανάπτυξης Λάκκων Χανίων	Χανιά
59	Εταιρία Ανάπτυξης Οροπεδίου Λασιθίου- ΕΤ.ΑΝ.Ο.Λ.	Λασίθι
60	Εταιρία Ανάπτυξης Πηλίου	Ζαγορά
61	Εταιρία Ανάπτυξης Σελίνου Χανίων	Ροδοβάνι
62	Εταιρία Έρευνας κι Ανάπτυξης Βορείου Έβρου Α.Ε	Ορεστιάδα
63	Εταιρία Προστασίας Ανάπτυξης Ελικώνα ΕΛΙΚΩΝΑΣ Α.Ε	Λιβαδειά Βοιωτίας
64	Εταιρία Προστασίας Περιβάλλοντος και Διαχείρισης Απορριμμάτων Νοτίου Πηλίου	Αργαλαστή
65	Εταιρία Τοπικής Ανάπτυξης Σάμου (Σάμος - Ικαρία) (ΕΤΑΣ) Α.Ε	Μαλαγαρι Σάμου
66	Εταιρία Τοπικής Ανάπτυξης Χίου (ΕΤΑΧ) Α.Ε.	Χίος

(Συνέχεια)

Α/Α	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΦΟΡΕΑ	ΕΔΡΑ
67	Ευρυτανία Α.Ε	Καρπενήσι
68	Ηλειακή Α.Ε.	Πύργος
69	Ήπειρος Α.Ε.	Ιωάννινα
70	Κέντρο Ανάπτυξης Καλαμπάκας-Πύλης (ΚΕΝ.Α.ΚΑ.Π.) Α.Ε.	Καλαμπάκα
71	Κέντρο Τοπικής Ανάπτυξης Δυτικής Αχαΐας	Κάτω Αχαΐα
72	Κόνιτσα Λαϊκή Αναπτυξιακή Α.Ε.	Κόνιτσα
73	Οργανισμός Ανάπτυξης Ανατολικής Κρήτης (Ο.ΑΝ.Α.Κ.)	Ηράκλειο
74	Οργανισμός Ανάπτυξης Β.Κ.Χαλκιδικής	Γεροπλάτανος
75	Οργανισμός Ανάπτυξης Δυτικής Κρήτης (Ο.Α.ΔΥ.Κ.)	Χάνια
76	Οργανισμός Ανάπτυξης Μαλεβιζίου (ΟΡ.Α.ΜΑ.) Α.Ε.	Τύλισο
77	Οργανισμός Ανάπτυξης Σητείας (Ο.Α.Σ.) Α.Ε.	Σητεία
78	Οργανισμός Ανάπτυξης Τεμένους Πεδιάδος (Ο.Α.ΤΕ.Π.) Α.Ε.	Αρχάνες
79	Παρνασσός-Οίτη Αναπτυξιακή Α.Ε.	Αμφίκλεια
80	Πιερική Αναπτυξιακή Α.Ε.	Κατερίνη
81	Πληροφόρηση, Επιμόρφωση, Τοπική Αυτοδιοίκηση (Π.Ε.Τ.Α.)	Αθήνα
82	Τριταία - Καλάβρυτα Λάδωνας - Αιγιαλεία	Καλάβρυτα

Πηγή: Ε.Ε.Τ.Α.Α. και HEL.A.D.A

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: Κατανομή Αναπτυξιακών Φορέων ανά Νομό

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ / ΝΟΜΟΙ	ΑΝΑΠΤ.ΕΤΑΙΡΙΕΣ
Ανατολική Μακεδονία και Θράκη	9
Ν. Δράμας	1
Ν. Έβρου	4
Ν. Καβάλας	1
Ν. Ροδόπης	2
Ν. Ξάνθης	1
Κεντρική Μακεδονία	10
Ν. Ημαθίας	1
Ν. Θεσσαλονίκης	2
Ν. Κιλκίς	1
Ν. Πέλλας	2
Ν. Πιερίας	1
Ν. Σερρών	1
Ν. Χαλκιδικής	2
Δυτική Μακεδονία	3
Ν. Γρεβενών	
Ν. Καστοριάς	1
Ν. Κοζάνης	1
Ν. Φλώρινας	1
Ήπειρος	5
Ν. Άρτης	
Ν. Θεσπρωτίας	1
Ν. Ιωαννίνων	3
Ν. Πρεβέζης	1
Θεσσαλία	6
Ν. Καρδίτσας	1
Ν. Λαρίσης	1
Ν. Μαγνησίας	3
Ν. Τρικάλων	1
Ιόνια Νησιά	2
Ν. Ζακύνθου	
Ν. Κέρκυρας	2
Ν. Κεφαλληνίας	
Ν. Λευκάδας	
Δυτική Ελλάδα	7
Ν. Αιτωλοακαρνανίας	2
Ν. Αχαΐας	2
Ν. Ηλείας	3
Στερεά Ελλάδα	6
Ν. Βοιωτίας	2
Ν. Ευβοίας	2
Ν. Ευρυτανίας	1
Ν. Φθιώτιδας	1
Ν. Φωκίδας	
Αττική	5
Ν. Αθηνών	3
Ν. Ανατ.Αττικής	
Ν. Δυτ.Αττικής	
Ν. Πειραιά	2

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ / ΝΟΜΟΙ	ΑΝΑΠΤ.ΕΤΑΙΡΙΕΣ
Πελοπόννησος	6
Ν. Αρκαδίας	1
Ν. Αργολίδας	1
Ν. Κορινθίας	
Ν. Λακωνίας	3
Ν. Μεσσηνίας	1
Βόρειο Αιγαίο	5
Ν. Λέσβου	2
Ν. Σάμου	2
Ν. Χίου	1
Νότιο Αιγαίο	4
Ν. Δωδεκανήσου	2
Ν. Κυκλάδων	2
Κρήτη	14
Ν. Ηρακλείου	5
Ν. Λασιθίου	3
Ν. Ρεθύμνης	1
Ν. Χανίων	5

ΣΥΝΟΛΟ	82

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Ε.Ε.Τ.Α.Α και HEL.A.D.A

ΧΑΡΤΗΣ 1: Κατανομή Αναπτυξιακών Φορέων Ελλάδας ανά Νομό

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ: ΚΥΡΙΑΚΙΔΟΥ ΜΑΡΙΑ ΒΟΛΟΣ, ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1998	ΥΠΟΜΝΗΜΑ — Όρια Νομών ■ Αναπτυξιακός Φορέας 50 0 50 100 Kilometers

VI. Συμπεράσματα

Όπως φάνηκε, οι Αναπτυξιακές Εταιρίες είναι επιχειρήσεις των ΟΤΑ οι οποίες στην πλειοψηφία τους συστήνονται με τη μορφή ανώνυμης εταιρίας του ΔΚΚ ή του ΚΝΑ. Ωστόσο, το χαρακτηριστικό που τις επιτρέπει να διαφοροποιηθούν από τις άλλες επιχειρήσεις της Αυτοδιοίκησης δεν είναι τόσο το νομικό τους σχήμα αλλά κυρίως οι δραστηριότητες που αυτές μπορούν να αναπτύξουν.

Οι Αναπτυξιακές Εταιρίες έχουν τη δυνατότητα να συνεργάζονται με φορείς τόσο του Δημοσίου όσο και του ιδιωτικού τομέα. Συνεπώς, είναι σε θέση, σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό, να ασχολούνται με ένα ευρύ πεδίο δραστηριοτήτων. Πέρα όμως από τη δυνατότητα αυτή, το αναπτυξιακό έργο ενός τέτοιου φορέα προσδιορίζεται από τη δράση του σε εκείνα τα πεδία που η τοπική κοινωνία δυσκολεύεται να προσεγγίσει και να δραστηριοποιηθεί. Η υλοποίηση ολοκληρωμένων προγραμμάτων, η αξιοποίηση των ανθρωπίνων πόρων, ο προγραμματισμός για την τοπική ανάπτυξη αποτελούν αντικείμενα που απαιτούν υψηλή τεχνογνωσία, διεπιστημονικότητα, δικτύωση και καινοτομικότητα, στοιχεία που δύσκολα συνδυάζονται σε φορείς κι επιχειρήσεις παραδοσιακού χαρακτήρα της ελληνικής και τοπικής πραγματικότητας.

Ο ιδιαίτερος αυτός χαρακτήρας των Αναπτυξιακών Εταιριών τις διακρίνει από άλλα νομικά πρόσωπα που το θεσμικό πλαίσιο παρέχει τη δυνατότητα να συστήνονται και να φέρουν τον τίτλο "Αναπτυξιακή Εταιρία" χωρίς να έχουν αναπτυξιακό προσανατολισμό (π.χ. Αναπτυξιακή Συνεταιριστική Ξυλοτεχνική).

Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι το θεσμικό πλαίσιο που τις διέπει δίνει τη δυνατότητα για ενσωμάτωση μεγάλου αριθμού φορέων στο μετοχικό της κεφάλαιο γεγονός που συνδέεται τόσο με το χαρακτήρα της δράσης τους όσο και με ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων που καλύπτουν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Η ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ (ΑΝ.ΚΑ) Α.Ε. ΚΑΙ ΟΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ

Ι. Εισαγωγικά

Η Αναπτυξιακή Καρδίτσας έχει έδρα την πόλη της Καρδίτσας αλλά ο γεωγραφικός χώρος δράσης της εκτείνεται σ' ολόκληρο το Νομό. Η ύπαρξη μιας ομάδας επιστημόνων με υψηλή επαγγελματική εμπειρία και κοινή καταγωγή από το Νομό Καρδίτσας που αποτέλεσε τον πυρήνα προώθησης της ιδέας δημιουργίας της ΑΝ.ΚΑ σε συνδυασμό με τη θετική ανταπόκριση των τοπικών φορέων οδήγησε στην ίδρυσή της τον Απρίλη του 1989. Η ΑΝ.ΚΑ ανήκει στην κατηγορία των Αναπτυξιακών Εταιριών που συστάθηκαν πριν την έναρξη της κοινοτικής πρωτοβουλίας LEADER I (1991-1993).

ΝΟΜΟΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ[1]: Ο γεωγραφικός χώρος δράσης της ΑΝ.ΚΑ

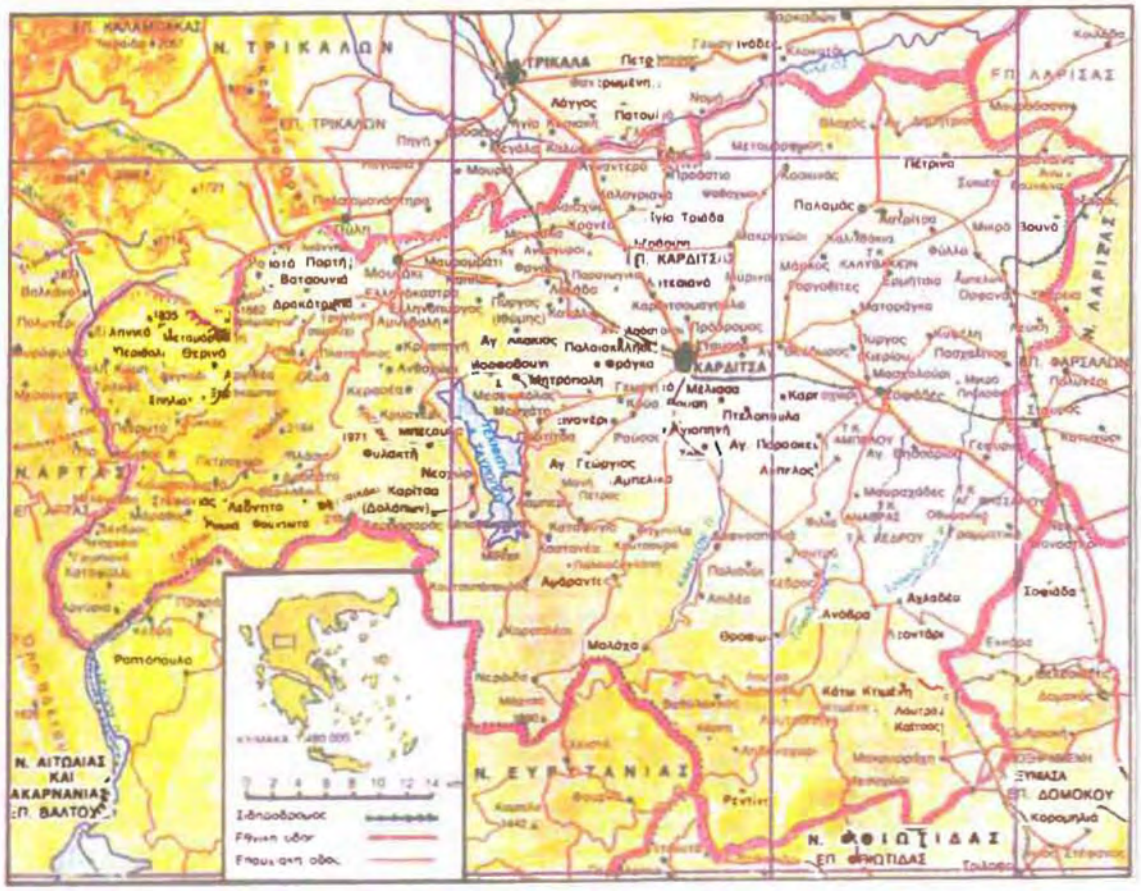

[1] Εγκυκλοπαίδεια "Πάπυρος Λαρούς Μπριτάννικα", Έκδοση 1988, 32ος Τόμος.

Αποτελεί Δημοσυνεταιριστική Ανώνυμη Εταιρία με ιδρυτές-μετόχους την Τοπική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων (ΤΕΔΚ) με ποσοστό 53%, την Ένωση Γεωργικών Συνεταιρισμών του Νομού Καρδίτσας (ΕΑΣΚ) με ποσοστό 35% και τους Δήμους Καρδίτσας, Παλαμά, Σοφάδων και Μουζακίου με ποσοστό 3% ο καθένας. Διοικείται από 10μελές Συμβούλιο, στο οποίο συμμετέχουν 3 μέλη των ΤΕΔΚ, 3 μέλη από την Ένωση Γεωργικών Συνεταιρισμών και τα υπόλοιπα μέλη εκλέγονται από τη Γενική Συνέλευση των μετοχών.

II. Έργο και Δραστηριότητες

Η δημιουργία της ΑΝ.ΚΑ ήταν αποτέλεσμα της πρόθεσης να δημιουργηθεί ένας σύγχρονος ενδιάμεσος φορέας που θα λειτουργεί ως συνδετικός κρίκος μεταξύ των τοπικών φορέων και που θα διαδραματίσει ενεργό ρόλο στην ανάπτυξη της περιοχής.

Οι στόχοι της εταιρίας είναι οι ακόλουθοι:[2]

- συντονίζει τις διάσπαρτες αναπτυξιακές πρωτοβουλίες
- τροφοδοτεί με τις απαραίτητες έρευνες και μελέτες προγραμματισμού τους φορείς του Νομού για να αποκτήσουν ενιαία στρατηγική ολοκληρωμένης ανάπτυξης
- δημιουργεί όρους και δυνατότητες συγκλίσεων και συνεργασιών του δημοσίου, κοινωνικού και ιδιωτικού τομέα
- συμβάλλει στο μακροχρόνιο προγραμματισμό των επενδύσεων και στον συντονισμό των επιμέρους προγραμμάτων ανάπτυξης
- προωθεί τον εκσυγχρονισμό των θεσμών της τοπικής κοινωνίας
- Επιμορφώνει και καταρτίζει το τοπικό ανθρώπινο δυναμικό
- συνδυάζει τις κοινοτικές χρηματοδοτήσεις με πολιτικές που οδηγούν σε βιώσιμες και αποτελεσματικές επενδύσεις
- αναδεικνύει την τοπική κουλτούρα και τα ιδιαίτερα πολιτισμικά χαρακτηριστικά
- συμβάλλει στην προστασία του περιβάλλοντος

[2] Πηγή: ΑΝ.ΚΑ

Η δράση κι ενέργειες της καθορίζονται από τους παρακάτω βασικούς άξονες:[3]

- Καινοτομικές προσεγγίσεις
- Συλλογική λειτουργία και συνεργασία
- Περιβαλλοντική αντίληψη
- Αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών
- Οι άνθρωποι είναι στο κέντρο του ενδιαφέροντος

II.1. Πεδία δραστηριοτήτων της ΑΝ.ΚΑ

Οι δραστηριότητες της Αναπτυξιακής Καρδίτσας μπορούν να ομαδοποιηθούν στα πεδία που παρουσιάζονται αμέσως παρακάτω:

1. Έρευνες και μελέτες προγραμματισμού

Η εκπόνηση ερευνών και μελετών στοχεύει στον εντοπισμό των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της περιοχής και στη διάγνωση των αναγκών. Το επίπεδο αναφοράς τους είναι ο Νομός ή τμήματα αυτού αλλά υπάρχει πρόβλεψη να είναι ενταγμένες και στα δεδομένα της ευρύτερης περιοχής.

Τα στοιχεία που συλλέγονται ή προκύπτουν είναι διαθέσιμα σε Τράπεζα δεδομένων και μπορούν να χρησιμοποιηθούν συμβάλλοντας ουσιαστικά στην ενσωμάτωση τεχνογνωσίας, πολύτιμης για την τοπική αναπτυξιακή διαδικασία. Παρέχεται έτσι η δυνατότητα στους φορείς να προγραμματίσουν έργα κι ενέργειες που η αναγκαιότητα και η εφικτότητά τους έχει ήδη τεκμηριωθεί και που εντάσσονται σε ολοκληρωμένα τοπικά αναπτυξιακά προγράμματα.

2. Τεχνική υποστήριξη των τοπικών φορέων

Αφορά στην υποστήριξη και συντονισμό των δράσεων των φορέων σε θέματα προγραμματισμού και υλοποίησης έργων με στόχο την ανάπτυξη, μέσω τεχνικής, επιστημονικής βοήθειας, πληροφόρησης και συμβουλών. Τόσο με τη άμεση βοήθεια όσο και με τα προγράμματα εκπαίδευσης και επιμόρφωσης επιχειρεί να διοχετεύεται η τεχνογνωσία στους φορείς ώστε μελλοντικά να είναι σε θέση να υλοποιούν μόνοι τους αντίστοιχα προγράμματα.

[3] Βλέπε υποσημείωση 2

3. Επιμόρφωση - Κατάρτιση

Η αντιμετώπιση των επιπτώσεων της γενικότερης κρίσης στον τομέα της απασχόλησης αποτελεί βασική επιδίωξη και στόχο της ΑΝ.ΚΑ. Μέσω των προγραμμάτων κατάρτισης επιδιώκεται η αντιμετώπιση της ελλιπούς εξειδίκευσης και αδυναμίας χειρισμού κι αξιοποίησης νέων τεχνολογιών.

4. Υποστήριξη Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων

Η ΑΝ.ΚΑ στοχεύει στον εκσυγχρονισμό και ανάπτυξη των ΜΜΕ της περιοχής ώστε μέσα από μια διαδικασία πολύπλευρης υποστήριξης τους να είναι σε θέση να εξασφαλίσουν την επιβίωση και να λειτουργήσουν αποτελεσματικά σε συνθήκες διαρκώς αυξανόμενου ανταγωνισμού και ταχύτατων αλλαγών.

Η υποστήριξη εντοπίζεται αφενός στην προώθηση των υποδομών βιομηχανικής χωροθέτησης κι αφετέρου στην παροχή υπηρεσιών τεχνικής υποστήριξης.

5. Δίκτυα Συνεργασίας

Η ΑΝ.ΚΑ προσπαθεί να συγκροτεί και να συμμετέχει σε Δίκτυα Συνεργασίας με στόχο τα προγράμματά της να συντονίζονται όσον αφορά το σχεδιασμό, υλοποίηση κι αξιολόγηση με εκείνα των αντίστοιχων Ευρωπαϊκών οργανισμών. Έτσι, επιτυγχάνεται η ανταλλαγή εμπειριών και τεχνογνωσίας με έναν ολοκληρωμένο τρόπο.

II.2. Ευρωπαϊκά Προγράμματα

Τα προγράμματα[4] που διεξήχθησαν με επιμέλεια της ΑΝ.ΚΑ μέσα στην περίοδο 1989 - 1997 παρουσιάζονται αμέσως παρακάτω:[5]

FORCE: Συνεχής επαγγελματική κατάρτιση (1992)

ΣΤΟΧΟΣ:

α) Η διαπίστωση
- των αναγκών που έχουν οι ΜΜΕ σε επαγγέλματα και δεξιότητες
- των αναγκών κατάρτισης για την απόκτηση δεξιοτήτων

β) Ο προσδιορισμός κατάλληλων και ευέλικτων μεθόδων υλοποίησης κατάρτισης και επιμόρφωσης

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ:

-Έρευνα επιμορφωτικών αναγκών στις ΜΜΕ της Δ. Θεσσαλίας

-Σχεδιασμός και υλοποίηση τριών πειραματικών προγραμμάτων επιμόρφωσης

[4] Όλα τα προγράμματα που παρουσιάζονται παρακάτω πλην του ΕΠΠΕΡ προκηρύχθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση

[5] Πηγή: ΑΝ.ΚΑ

EUROFORM: Επιμόρφωση επιμορφωτών στην περιβαλλοντική εκπαίδευση (1992)

ΣΤΟΧΟΣ:

Η αναβάθμιση της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στο Νομό Καρδίτσας και η δημιουργία νέων ευκαιριών απασχόλησης στον Τομέα του Περιβάλλοντος.

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ:

-Επιμόρφωση νέων επιστημόνων και εκπαιδευτών της μέσης εκπαίδευσης του Νομού στην Περιβαλλοντική παιδεία

-Υλοποίηση πρότυπων προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης σε σχολεία του Νομού

-Ανταλλαγές επιμορφωμένων με τα Lancashire College και Escola Beira Aguieira

NOW 1:(Πρόγραμμα 1 στα πλαίσια του NOW I) Πρόγραμμα υποστήριξης επαγγελματικών δραστηριοτήτων γυναικών (1992)

ΣΤΟΧΟΣ:

Η συμβολή στην επίλυση -από τη σκοπιά των γυναικών- αναπτυξιακών προβλημάτων δομικού χαρακτήρα που παρουσιάζονται στο Νομό Καρδίτσας

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ:

-Σχεδιασμός και υλοποίηση Έρευνας Επαγγελματικών Αναγκών και αγοράς εργασίας στο Ν. Καρδίτσας

-Πρόγραμμα Κατάρτισης για τη ίδρυση και λειτουργία Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων από γυναίκες

-Ίδρυση και λειτουργία Κέντρου Γυναικών που περιλαμβάνει:

i. Γραφείο ενημέρωσης-υποστήριξης

ii. Χώρο Δημιουργικής Απασχόλησης παιδιών

ALTENER: Σχέδιο αξιοποίησης των Ανανεώσιμων Πηνών Ενέργειας (ΑΠΕ)(1993)

ΣΤΟΧΟΣ:

α) Η παρουσίαση του ενεργειακού προφίλ της περιοχής

β) Η εκτίμηση του δυναμικού των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας με εστίαση στη γεωθερμία, τα μικρά υδροηλεκτρικά και τη βιομάζα.

γ) Η τεχνικο-οικονομική διεύρυνση των δυνατοτήτων αξιοποίησης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ:

-Δημιουργία ομάδας εργασίας από τοπικό επιστημονικό δυναμικό και έμπειρους μελετητές

-Εκπόνηση του πακέτου μελετών που αναφέρονται στους στόχους

-Έκδοση πληροφοριακού οδηγού

-Οργάνωση, διεξαγωγή συνεδρίων

-Σχεδιασμός ενεργειακής ανάπτυξης με τη μέθοδο GOPP (Goal Oriented Project Planning)

NOW 2: (Πρόγραμμα 2 στα πλαίσια του NOW Ι) Δημιουργία Γυναικείας Επιχείρησης στον Τομέα του Αγροτισμού-Οικοτουρισμού.(1993)

ΣΤΟΧΟΣ:

Στόχος του προγράμματος είναι να αξιοποιήσει τις επιχειρηματικές ικανότητες του γυναικείου στοιχείου, καταρτίζοντας, εξειδικεύοντας και ενθαρρύνοντας έναν αριθμό γυναικών, ώστε να δημιουργήσουν και να διαχειριστούν μικρές μονάδες οικογενειακού ή /και συνεταιριστικού χαρακτήρα στον τομέα του αγροτουρισμού - οικοτουρισμού.

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ:

-Οικονομοτεχνική μελέτη για τη δημιουργία μικρής Γυναικείας Συνεταιριστικής Επιχείρησης στον τομέα του Οικοτουρισμού / Αγροτουρισμού. Η μελέτη θα αναδείξει τις προϋποθέσεις, τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της προτεινόμενης λύσης, το κόστος, το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης καθώς και πιθανές πηγές χρηματοδότησης.

-Κατάρτιση γυναικών στην ίδρυση και λειτουργία μικρής Γυναικείας Συνεταιριστικής Επιχείρησης στον τομέα του Αγροτουρισμού / Οικοτουρισμού

HORIZON 1: (Πρόγραμμα 1 στα πλαίσια του HORIZON Ι) Πρόγραμμα αναβάθμισης των συνθηκών διαβίωσης στην τσιγγάνικη κοινότητα Σοφάδων (1993)

ΣΤΟΧΟΣ:

Η επίλυση προβλημάτων δομικού χαρακτήρα που εμφανίζονται, αφ' ενός στο εσωτερικό του τσιγγάνικου πληθυσμού και αφ' ετέρου στη συνάρθρωσή του με τον λοιπό κοινωνικό ιστό της πόλης.

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ:

-Μελέτη για τη διαμόρφωση εναλλακτικών στρατηγικών επίλυσης των προβλημάτων της τσιγγάνικης κοινότητας των Σοφάδων

-Εκπαίδευση στελεχών για την προώθηση και εφαρμογή των παραπάνω στρατηγικών

-Πρόγραμμα εκπαίδευσης ομάδας τσιγγάνων

-Γραφείο προσανατολισμού και παροχής συμβουλών

-Δημιουργία πακέτου καινοτόμων διδακτικών προσεγγίσεων για τους τσιγγάνικους πληθυσμούς

HORIZON 2: (Πρόγραμμα 2 στα πλαίσια του HORIZON Ι) Εξ' αποστάσεως επαγγελματική κατάρτιση ατόμων με ειδικές ανάγκες (1993)

ΣΤΟΧΟΣ:

Συμβολή στη διαμόρφωση μιας πολιτικής υποστήριξης και αποπεριθωριοποίησης των ανθρώπων με ειδικές ανάγκες στο Ν. Καρδίτσας.

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ:

-Πρόγραμμα κατάρτισης σε Ηλεκτρονικούς Υπολογιστές. (Αφορά την επεξεργασία κειμένου, το λειτουργικό σύστημα DOS, τους τρόπους μετάδοσης δεδομένων μεταξύ

απομακρυσμένων Η/Υ μέσω τηλεφωνικών γραμμών και modem). Η καινοτομία του προγράμματος συνίσταται στο ότι οι Η/Υ δεν θα βρίσκονται σε αίθουσα αλλά ένας σε κάθε σπίτι ατόμου με ειδικές ανάγκες.
-Δημιουργία γραφείου υποστήριξης των Α.Μ.Ε.Α του Ν. Καρδίτσας

LIFE: Περιοχή Λίμνης Ν. Πλαστήρα: Μια πιλοτική αειφορική τουριστική παρέμβαση (1993)

ΣΤΟΧΟΣ:

Η δημιουργία Ενιαίου Κέντρου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και Έρευνας (Ε.Κ.Π.Ε.Ε) στοχεύει σε πιλοτική αειφορική τουριστική παρέμβαση στην περιοχή της Λίμνης Ν. Πλαστήρα, η οποία χαρακτηρίζεται τόσο από την έντονη πληθυσμιακή της συρρίκνωση, όσο και από το σπάνιο κι αναλλοίωτο φυσικό της τοπίο, με την ιδιαίτερη ορεινή φυσιογνωμία, τις δασικές εκτάσεις και την τεχνητή λίμνη.

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ:

-Ίδρυση Πανεπιστημιακού Δάσους
-Οικολογικά μονοπάτια
-Δημιουργία Υδροβιολογικού Σταθμού
-Αποκατάσταση, επαναχρησιμοποίηση παραδοσιακού κτιρίου
-Δημιουργία Πειραματικού Αγρού Οργανικής Καλλιέργειας
-Οργάνωση αναψυχής (αεραθλητισμός, ορειβασία, κωπηλασία, ιστιοπλοΐα, ορειβατικό ποδήλατο.)
-Δημιουργία τοπικού Γραφείου Οικοτουρισμού

INETA: Ινστιτούτο Ερευνών Τοπικής Ανάπτυξης (1993)

ΣΤΟΧΟΣ:

Η διαμόρφωση στρατηγικών ανάπτυξης στο τοπικό επίπεδο καθώς και την αξιολόγηση των πολιτικών τοπικής ανάπτυξης.

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ:

Το πρόγραμμα αποτελείται από τρία υποπρογράμματα
-Συμμετοχή των τοπικών φορέων -μέσα από τη συγκρότηση Ομάδων Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ)- για την επεξεργασία των προτάσεων στρατηγικής ανάπτυξης για το Ν. Καρδίτσας
-Δημιουργία όρων υλοποίησης των στρατηγικών ανάπτυξης μέσα από την αξιολόγηση των τοπικών πολιτικών
-Δημιουργία του Ινστιτούτου Ερευνών Τοπικής Ανάπτυξης (ΙΝΕΤΑ) που θα αναλάβει τη συνέχιση του προγράμματος και την προώθηση των προτάσεων στρατηγικής ανάπτυξης.

REVITAL/ OUVERTURE: Ανταλλαγή εμπειρίας μεταξύ Δήμων και μεταφορά τεχνογνωσίας σε Δήμους της Ανατολικής Ευρώπης(1994)

ΣΤΟΧΟΣ:

Το δίκτυο REVITAL στοχεύει στην ανταλλαγή εμπειριών και τεχνογνωσίας στον τομέα της συντήρησης και της επανάχρησης των κτιρίων που συνιστούν και χαρακτηρίζουν το ιστορικό μιας, μεσαίου μεγέθους, Ευρωπαϊκής πόλης.

- ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ:

-Συναντήσεις εργασίας ομάδας Αρχιτεκτόνων και διοικητικών στελεχών σε όλες τις πόλεις του δικτύου

-Κατάρτιση ομάδας εργασίας και επεξεργασία πρότασης για την αποκατάσταση ενός συγκεκριμένου κτιρίου στην Kutna Hora, από κάθε μέλος.

-Ημερίδα -με τη λήξη του προγράμματος- και παρουσίαση των αποτελεσμάτων στην τελική συνάντηση του Δικτύου

ΕΠΠΕΡ: Προστασία και διαχείριση περιοχής Λίμνης Ν. Πλαστήρα Νομού Καρδίτσας (1996).

ΣΤΟΧΟΣ:

Προστασία και ανάδειξη περιοχής λίμνης Πλαστήρα (που αποτελεί ευρύτερη περιοχής που είναι ενταγμένη στο πρόγραμμα NATURA 2000 = Δυτική πλευρά της Λίμνης Πλαστήρα -κοινότητες Καροπλέσι, Καρβασαράς, Καρίτσα, Πεζούλα, Κερασιά, Φυλακτή, Κρυονέρι-)

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ:

-Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης

-Ολοκληρωμένο σύστημα αντιπυρικής προστασίας

-Ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης απορριμμάτων

i)εργαστηριακός εξοπλισμός του Κέντρου Περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και GIS

ii)Ειδική περιβαλλοντική μελέτη

iii)Ενημέρωση, ευαισθητοποίηση για περιβαλλοντική εκπαίδευση

FAIR: Διαφοροποίηση και αναδιοργάνωση των παραγωγικών δραστηριοτήτων στην κτηνοτροφία των μειονεκτικών περιοχών (1996)

ΣΤΟΧΟΣ:

Το σχέδιο το οποίο έχει εγκριθεί από την Ε.Ε προβλέπει:

α) το "χαρακτηρισμό" των αλλαγών σε επαγγέλματα, πρακτικές και δεξιότητες, τόσο τεχνικές όσο και διαχειριστικές, που ζητούνται τόσο από τους αρχηγούς των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων στις ορεινές - μειονεκτικές περιοχές όσο και από τους συνεταιρισμούς, συλλόγους κ.λπ.

β) τον προσδιορισμό, μαζί με τις ανάλογες Υπηρεσίες (Γεωργικές Εφαρμογές, ΚΕ.Γ.Ε κ.λπ.) των διαφοροποιήσεων όσον αφορά στα υλικά, τη μεθοδολογία και τη "λειτουργία" της παροχής συμβουλών και υποστήριξης στον ενεργό πληθυσμό-στόχο. Έμφαση θα δοθεί στη διασύνδεση μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων -

υπηρεσιών (Γεωργικές Εφαρμογές - Συνεταιρισμοί - Ομάδες παραγωγών κ.λπ.) και τα αποτελέσματα της εφαρμογής του Κανονισμού 2328/91/ΕΟΚ σε επίπεδο εκμεταλλεύσεων.

γ) την πρόταση θεωρητικών στοιχείων όπως αυτά θα προκύψουν από τη συγκριτική ανάλυση των περιοχών κάθε εταίρου, που μπορούν να αξιοποιηθούν προς τη κατεύθυνση της αειφόρου ανάπτυξης στις εν λόγω ζώνες.

- ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ:

-Μακροχρόνια συγκριτική ανάλυση των μεταβολών όσον αφορά στον πληθυσμό, τις δραστηριότητες, τα επαγγέλματα και την απασχόληση στις 12 περιοχές - στόχους

-Αναγνώριση και μελέτη ενός "κρίσιμου παράγοντα" ο οποίος αναφέρεται στην συμβουλευτική - υποστηρικτική δραστηριότητα και τη σχέση παραγωγού - υπηρεσίας/φορέα ή τη σχέση παραγωγού - άλλων φορέων στον αγροτικό χώρο

-Επεξεργασία και δοκιμασία "εργαλείων" χρήσιμων στις υπηρεσίες που έχουν ως σκοπό τους τη μεταφορά τεχνογνωσίας και τη εκπαίδευση/ κατάρτιση.

-Ανάπτυξη ενός μεθοδολογικού εργαλείου που μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τις εν λόγω υπηρεσίες και τους σχεδιαστές αγροτικής πολιτικής/ανάπτυξης.

-Προσαρμογή των αποτελεσμάτων σε εθνικό επίπεδο.

LEONARDO DA VINCI: Σχεδιασμός εκπαιδευτικού πακέτου για τον προγραμματισμό της τοπικής ανάπτυξης (1996)

ΣΤΟΧΟΣ:

Συμβολή στην ανάγκη υψηλόβαθμης κατάρτισης και επανεκπαίδευσης στελεχών προγραμματισμού και σχεδιασμού της τοπικής ανάπτυξης

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ:

-Δημιουργία εκπαιδευτικού πακέτου το οποίο θα απευθύνεται σε υψηλά στελέχη προγραμματισμού και σχεδιασμού διαφόρων επιπέδων της διοίκησης ή άλλων φορέων που ασχολούνται με ζητήματα της τοπικής ανάπτυξης και περιλαμβάνει

i)Πρόγραμμα σεμιναρίου κατάρτισης

ii)Επιχειρησιακό οδηγό

-Διάδοση, εμπορευματοποίηση των επιχειρησιακών οδηγών

PERU: Ίδρυση, παρακολούθηση και διασύνδεση Ενεργειακών Κέντρων σε 5 Ευρωπαϊκές πόλεις και περιοχές. Το πρόγραμμα συνυποβλήθηκε από 5 εταίρους που αποτελούν το δίκτυο S.E.L.E.N.A στο οποίο ανήκουν τα ενεργειακά κέντρα (1996).

ΣΤΟΧΟΣ:

Αξιοποίηση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) και της ορθολογικής χρήσης της ενέργειας

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ:

-Ίδρυση και λειτουργία του Ενεργειακού Κέντρου Νομού Καρδίτσας

i)Ερευνητικές δραστηριότητες, μελέτες και συμμετοχή σε προγράμματα

ii)Δραστηριότητες ενημέρωσης - πληροφόρησης
iii)Κατασκευή οδηγού πληροφόρησης με θέμα "Εξοικονόμηση ενέργειας στα υφιστάμενα κτίρια" και "Εξοικονόμηση ενέργειας στις ΜΜΕ".
iv) Πρόσβαση σε πρωτότυπες εφαρμογές και εισαγωγή αυτών
v)Διάφορα έργα

- **CARREFOUR RURAL:** Λειτουργία Γραφείου Αγροτικής Πληροφόρησης (1996)

ΣΤΟΧΟΣ:

Η κύρια αποστολή του CARREFOUR είναι η διάδοση των κοινοτικών πληροφοριών στο πλαίσιο των αγροτικών κοινοτήτων. Οι επιμέρους στόχοι του CARREFOUR είναι:

α)πληροφόρηση του συνόλου του ενδιαφερόμενου κοινού (γεωργοί, αγροτικές κοινότητες, αναπτυξιακές εταιρίες, κ.λπ.), με τη χρησιμοποίηση ποικίλων μέσων: δημοσιεύσεις, τεκμηρίωση, βάσεις δεδομένων, κ.λπ.

Το Σταυροδρόμι διαδίδει συστηματικά πληροφορίες για τις κοινοτικές πολιτικές και προγράμματα, κ.λπ. και απαντούν σε πιο συγκεκριμένες αιτήσεις πληροφοριών.

β)συγκέντρωση των φορέων της αγροτικής ανάπτυξης και προώθηση με τον τρόπο αυτό τω πρωτοβουλιών κυρίως με την παροχή βοήθειας στην σύσταση εταιρικών σχέσεων και τη θέση σε εφαρμογή σχεδίων στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή

γ)προσέγγιση των αγροτικών περιοχών ενθαρρύνοντας τις ανταλλαγές πληροφοριών και εμπειριών, τα σχέδια διακρατικής συνεργασίας

δ)μεταφορά των πληροφοριών από τοπικό και περιφερειακό επίπεδο σε ευρωπαϊκό επίπεδο

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ:

-Λειτουργία του Γραφείου Αγροτικής Πληροφόρησης
i)Πληροφόρηση ενδιαφερόμενου κοινού
ii)Έκδοση περιοδικού "Αγροτικό Σταυροδρόμι"
iii)Οργάνωση ημερίδων
iv)Υποστήριξη ενδιαφερόμενου κοινού σε υποβολή προτάσεων σε ευρωπαϊκά προγράμματα
v)Συμμετοχή σε υλοποίηση προγράμματος κατάρτισης και άλλων προγραμμάτων

LEADER II: Πρόγραμμα για την τοπική αγροτική ανάπτυξη (Λίμνη Ν. Πλαστήρα και ευρύτερη ορεινή-ημιορεινή ζώνη του Ν. Καρδίτσας) (1996)

ΣΤΟΧΟΣ:

α) Συγκράτηση του τοπικού πληθυσμού
β) Δημιουργία θέσεων απασχόλησης
γ) Συμπλήρωση του εισοδήματος
δ) Προστασία του περιβάλλοντος

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ: (Θα αναφερθούν τα υποπρογράμματα)

-Γεωργική Ανάπτυξη (Ανάπτυξη βιολογικών καλλιεργειών, ενίσχυση επιχειρήσεων για τυποποίηση και μεταποίηση οικολογικών τοπικών προϊόντων, ίδρυση οινοποιείου, εκπαίδευση σε παραδοσιακά καταναλωτικά πρότυπα, διακρατική συνεργασία κ.λπ.)

-Κτηνοτροφική Ανάπτυξη (Πιλοτικό πρόγραμμα παραγωγής μαλλιού κασμίρ, ενίσχυση επιχειρήσεων για παραγωγή τοπικών προϊόντων κτηνοτροφικής παραγωγής, εκπαίδευση στο εξαγωγικό μάρκετινγκ κτηνοτροφικών προϊόντων κ.α)

-Δασική παραγωγή (Διάγνωση αναγκών και διαμόρφωση μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής για την αξιοποίηση της δασικής παραγωγής, παρατηρητήρια πολλαπλών χρήσεων, ίδρυση πρότυπου φυτωρίου γενετικά βελτιωμένων δασοπονικών ειδών, ενισχύσεις σε επιχειρήσεις κατεργασίας ξύλου, διακρατικό δίκτυο κ.α.)

-Αειφόρος Τουριστική Ανάπτυξη (Διαμόρφωση οικολογικών μονοπατιών, εναλλακτικές αθλητικές δραστηριότητες, αγροτουριστικά καταλύματα, δημιουργία γραφείου για την προβολή και διαφήμιση της περιοχής και την εξυπηρέτηση των οικοτουριστών, κατάρτιση στην αισθητική καταλυμάτων, χώρων κι υπηρεσιών, ανάδειξη κι αξιοποίηση ιστορικών και φυσικών μνημείων κ.λπ.)

-Παρατηρητήριο Αγροτικής Ανάπτυξης (Προμήθεια εξοπλισμού, εκπαίδευση σε εφαρμογές G.I.S και Τηλεματικής, χαρτογραφήσεις κλπ)

-Εφαρμογή (Παροχή τεχνικής υποστήριξης στους φορείς αγροτικής ανάπτυξης και στις ΜΜΕ, απόκτηση εξοπλισμού της Ομάδας Τοπικής Δράσης κι έξοδα λειτουργίας, λειτουργία γραφείου χρηματοοικονομικής μηχανικής κ.λπ.)

(Αναλυτική Παρουσίαση των Ενεργειών της κοινοτικής πρωτοβουλίας LEADER II ακολουθεί στο Παράρτημα 1. Για λόγους ομοιομορφίας και δυνατότητας σύγκρισης με τα άλλα προγράμματα δεν παρουσιάζεται με τη μορφή των επιμέρους ενεργειών του αλλά με τη μορφή των γενικών του μέτρων-δράσεων)

II.3. Μεμονωμένες Μελέτες

Η ΑΝ.ΚΑ έχει επίσης εκπονήσει τις μελέτες:[6]

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ

-Εκπόνηση μελετών που αναφέρονται στον τομέα διαχείρισης Απορριμμάτων (1994):

i. Μελέτη διαχείρισης απορριμμάτων Ν. Καρδίτσας (χωροθέτηση χωματερών)

ii. Μελέτη οργάνωσης φορέα αποκομιδής απορριμμάτων του Δήμου Καρδίτσας

iii. Μελέτη σκοπιμότητας για την Ανακύκλωση των Απορριμμάτων Δήμου Καρδίτσας

-Μελέτη καταγραφής πηγών ρύπανσης στο Ν. Καρδίτσας (1994)

---

[6] Βλέπε υποσημείωση 5

-Υδρογεωλογική έρευνα Ν. Καρδίτσας (1994)

ΜΕΛΕΤΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

-Μελέτες οργάνωσης τοπικών φορέων:

i. Μελέτη Αναδιάρθρωσης της Ένωσης Γεωργικών Συνεταιρισμών Καρδίτσας (1994)

-Μελέτες οργάνωσης Δημοτικών και Κοινοτικών Επιχειρήσεων:

i. Μελέτη οργάνωσης ΔΕΤΑΚ (1994)

ii. Οικονομοτεχνική μελέτη ίδρυσης ΔΗ.Α.Μ.Ε.Κ. (1995)

iii. Μελέτη σκοπιμότητας ίδρυσης Κοινοτικού ξενώνα Μητρόπολης (1995)

-Μελέτες Μηχανοργάνωσης Ο.Τ.Α του Νομού:

i.Μελέτη μηχανοργάνωσης Δήμου Καρδίτσας (1995)

ii.Μελέτη μηχανοργάνωσης Δήμου Σοφάδων (1995)

iii.Μελέτη μηχανοργάνωσης Δήμου Παλαμά (1995)

-Μελέτες σχεδιασμού νέων τοπικών φορέων:

i.Μελέτη Δημοτικής Επιχείρησης Σοφάδων (1995)

ii.Μελέτη Δημοτικής Επιχείρησης Παλαμά (1995)

iii.Μελέτη Οργάνωσης Οργανισμού Διαχείρισης της Βιομηχανικής Περιοχής (ΒΙ.ΠΕ.) Ν. Καρδίτσας (1995)

-Αγροτουρισμός Συμβουλίου Περιοχής Λίμνης Πλαστήρα (1997)

ΜΕΛΕΤΕΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ

-Μελέτες διάγνωσης των βασικών τομέων του παραγωγικού ιστού της Καρδίτσας και ανάλυσης των χωρικών προβλημάτων που τίθενται στο πλαίσιο της ολοκληρωμένης ανάπτυξης του Νομού:(1992)

i.Μελέτη Ανάπτυξης της Πεδινής Γεωργίας στο Ν. Καρδίτσας

ii.Μικρομεσαίες Μεταποιητικές Επιχειρήσεις και Τοπική Ανάπτυξη

iii.Μελέτη χωρικών προβλημάτων του Ν. Καρδίτσας

-Αξιολόγηση προγραμμάτων κατάρτισης και αγορά εργασίας στο Ν. Καρδίτσας (1993)

-Μελέτες διερεύνησης δυνατοτήτων συμμετοχής των τοπικών φορέων στην αναπτυξιακή διαδικασία:

i.Έρευνα αρμοδιοτήτων των φορέων προγραμματισμού Ν. Καρδίτσας (1993)

-Εκπόνηση μελετών τοπικής ανάπτυξης, προσδιορισμένων σε κλίμακα γεωγραφικών ενοτήτων:

i. Τ.Α.Π Δήμου Καρδίτσας (1994)

ii. Τ.Α.Π Αναπτυξιακού Συνδέσμου Σελλάνων (1993)

iii. Τ.Α.Π Α.Σ. Μενελαιδας (1993)

iv. Τ.Α.Π Α.Σ. Κάμπου (1993)

v.Μελέτη Βιοτεχνικού Πάρκου Δήμου Καρδίτσας (1994)

ενώ σε διαδικασία εκπόνησης βρίσκονται οι μελέτες:

-Μελέτες Τ.Α.Π Συμβουλίων Περιοχής

3ο, 7ο, 9ο, 10ο,11ο, 12ο, 13ο.

-Μελέτη αναδιοργάνωσης Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών Καρδίτσας (ΕΑΣΚ)

Από τα προγράμματα και τις μελέτες που παρουσιάστηκαν, άλλα έχουν ήδη ολοκληρωθεί ενώ άλλα βρίσκονται σε φάση υλοποίησης.

II.4. Άλλες δραστηριότητες

Μέσα στις δραστηριότητες της εταιρίας εντάσσονται ακόμη η ίδρυση του Επιχειρηματικού Κέντρου Θεσσαλίας (Ε.ΚΕ.Θ) και του Εκπαιδευτικού Κέντρου.

Η ΑΝ.ΚΑ έχει αναλάβει μεταξύ άλλων την υλοποίηση ενός μεγάλου αριθμού προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης. Πρόκειται για 20 τέτοια προγράμματα τη χρονιά 1991, επίσης 20 προγράμματα μέσα στο 1992, 33 προγράμματα κατά τη διάρκεια του 1993 και 30 προγράμματα κατάρτισης τη χρονιά 1994 τα οποία ανατέθηκαν στην ΑΝ.ΚΑ για λογαριασμό των Δήμων του Νομού, αρκετών Κοινοτήτων, Αναπτυξιακών Συνδέσμων, του Εμπορικο-Βιομηχανικό-Βιοτεχνικο-Επαγγελματικού Επιμελητηρίου και άλλων τοπικών φορέων.

Επίσης, παρείχε τεχνική υποστήριξη στην υποβολή επενδυτικών σχεδίων στα πλαίσια των Αναπτυξιακών νόμων.

Η ΑΝ.ΚΑ μετέχει στους οργανισμούς Π.Ε.Τ.Α, HELADA, EURADA και στα διακρατικά δίκτυα NOW, HORIZON, REVITAL, FORCE, EUROFORM.

Τέλος συνδέεται με τις Τράπεζες πληροφοριών INTERNET, ECHO, HELLASPAC, ΕΡΜΗΣ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Διερεύνηση της δράσης της ΑΝ.ΚΑ στα πλαίσια των προγραμμάτων της περιόδου 1992 -1996

Ι.Εισαγωγικά

Στην ενότητα που ακολουθεί, θα επιχειρηθεί μια βαθύτερη διερεύνηση στα προγράμματα και τις μελέτες με τις οποίες έχει ασχοληθεί η ΑΝ.ΚΑ μέσα στην εννιάχρονη πορεία της και ειδικότερα στο διάστημα 1992-1996 .

Μέσα από τη μελέτη όλης αυτής της δραστηριότητας θα γίνει μια προσπάθεια να προσεγγιστούν πτυχές της στρατηγικής και φιλοσοφίας που διέπει τη δράση μιας Αναπτυξιακής Εταιρίας, στην προκειμένη περίπτωση της ΑΝ.ΚΑ.

Το γενικότερο ερώτημα που τίθεται είναι αν μια Αναπτυξιακή Εταιρία με τη δράση της σε ένα συγκεκριμένο χώρο αναφοράς και περιβάλλον επικοινωνίας με την τοπική κοινωνία υιοθετεί ή όχι μια στρατηγική που την οδηγεί σε ένα διαγνωστικό, αναγνωριστικό αρχικά στάδιο, αναφορικά με την υπάρχουσα κατάσταση, και στη δημιουργία ενός υποβάθρου μέσω υποστηρικτικών ενεργειών, οι οποίες θα προετοιμάσουν για την υποδοχή κι εφαρμογή δραστικότερων μέτρων. Έτσι, η διαχρονική προσέγγιση του έργου ενός τέτοιου φορέα θα επέτρεπε ενδεχόμενα να γίνει ορατή μια τάση μετάβασης από μεμονωμένες για την ανάπτυξη ενέργειες σε πιο ολοκληρωμένες και διατομεακές δράσεις.

Ωστόσο, η χάραξη μιας στρατηγικής η οποία περνά μέσα από την αξιοποίηση διαφόρων κοινοτικών πρωτοβουλιών που οι δράσεις τους σχεδιάζονται έτσι ώστε να αλληλοσυμπληρώνονται και να συμβάλλουν όλες μαζί στην επίτευξη ενός στόχου, είναι δυνατό να συναντά εμπόδια στην εφαρμογή της, καθώς, αφού η απόφαση έγκρισης αποτελεί αρμοδιότητα ανώτερων διοικητικών βαθμίδων, υπόκειται σε εξωτερικούς παράγοντες. Εξάλλου, στην στρατηγική ανάπτυξης μιας Αναπτυξιακής εταιρίας υπάρχουν άξονες που προσδιορίζει η ίδια στη δράση της αλλά και άξονες δράσης στη διαμόρφωση των οποίων συμμετέχουν οι τοπικοί φορείς που τη συστήνουν εκφράζοντας την πολιτική τους βούληση.

Παράλληλα, με την επεξεργασία όλων αυτών των δραστηριοτήτων θα γίνει μια απόπειρα να διερευνηθεί ο τρόπος με τον οποίο χρησιμοποιούνται "εργαλεία" όπως τα αναπτυξιακά προγράμματα από μια Αναπτυξιακή Εταιρία στα πλαίσια μιας

γενικότερης προσπάθειας αξιοποίησης τοπικών πλεονεκτημάτων και άρσης των εμποδίων που επιβραδύνουν την διαδικασία ανάπτυξης.

Θα γίνει, λοιπόν, μια προσπάθεια να αναδειχθούν οι δυνατότητες της ΑΝ.ΚΑ και, στο βαθμό που είναι δυνατό, κάθε Αναπτυξιακής, να εφαρμόσει μια ολοκληρωμένη πολυτομεακή στρατηγική μέσω των προγραμμάτων και να συνεισφέρει στην τοπική ανάπτυξη. Επομένως, η δράση της θα μελετηθεί από τη άποψη της ικανότητας συνεισφοράς κι όχι της αξιολόγησης του παραγόμενου έργου.

Για τους παραπάνω λόγους κατασκευάστηκαν οι Πίνακες 3.β και 4.α (σελ. 70 και 78)οι οποίοι αντιστοιχούν σε δύο διαφορετικές προσεγγίσεις για τη μελέτη των δράσεων των προγραμμάτων που ανέλαβε η ΑΝ.ΚΑ. Η παράμετρος του χρόνου θα αποτελέσει βασικό συστατικό της ανάλυσης μας για την εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων σε σχέση με τα ζητήματα που τέθηκαν παραπάνω.

II. Παρουσίαση μεθόδου διερεύνησης της δράσης της ΑΝ.ΚΑ στα πλαίσια των προγραμμάτων της

II.1. Α΄ Προσέγγιση: Ταξινόμηση προγραμμάτων και μελετών ως προς Τομέα Δράσης και Μέσο Παρέμβασης (Σχεδιάγραμμα 1)

Στον Πίνακα 3 (αρχική μορφή Πίνακας 3.α στο Παράρτημα 2 και τελική μορφή Πίνακας 3.β, σελ. 70), που κατασκευάστηκε για τις ανάγκες της προσέγγισης αυτής, παρουσιάζονται με χρονολογική σειρά έγκρισης κι έναρξης υλοποίησης οι μελέτες και τα προγράμματα της ΑΝ.ΚΑ με τις ενέργειές τους. (Προκειμένου να είναι δυνατή η εισαγωγή της κάθε ενέργειας στους πίνακες γίνεται μια περιληπτική περιγραφή της ενώ πληρέστερη αναφορά προηγείται στην ενότητα ΙΙ του κεφαλαίου 3).

Το υλικό αυτό, ταξινομήθηκε καθέτως με χρονολογική σειρά ώστε να είναι άμεσα δυνατή η εστίαση στο έργο μιας συγκεκριμένης χρονικής περιόδου. Το ίδιο υλικό ταξινομήθηκε οριζοντίως σε 6 κατηγορίες που αποτελούν βασικούς Τομείς Δράσης στους οποίους στοχεύουν τα προγράμματα τοπικής ανάπτυξης με τα οποία ασχολούνται οι Αναπτυξιακές Εταιρίες. Αυτοί οι Τομείς Δράσης-Στόχοι είναι οι ακόλουθοι: Πρωτογενής Τομέας, Δευτερογενής Τομέας, Τριτογενής Τομέας, Περιβάλλον - Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ), Κοινωνικές πολιτικές, Άλλα (όπου κατατάσσονται προγράμματα και μελέτες που δεν εντάσσονται ως προς το σκοπό τους σε καμιά από τις προηγούμενες κατηγορίες).

Η ταξινόμηση των προγραμμάτων στους παραπάνω Τομείς γίνεται ως προς τις επιμέρους ενέργειές τους καθεμιά από τις οποίες έχει συνήθως έναν ειδικότερο σκοπό που μπορεί να ενταχθεί στα πλαίσια ενός ευρύτερου Τομέα Δράσης-Στόχου. (π.χ. η ενέργεια του προγράμματος EUROFORM που αφορά -κι άρα στοχεύει- στην περιβαλλοντική παιδεία εντάσσεται/εξυπηρετεί τον ευρύτερο Τομέα/Στόχο: Περιβάλλον - Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας).

Κάθε πρόγραμμα ή μελέτη μπορεί να αναφέρεται σε έναν ή περισσότερους από τους παραπάνω Τομείς, γεγονός που μας επιτρέπει να εξετάσουμε αν έχουν τομεακό ή διατομεακό χαρακτήρα.

Παράλληλα, με βάση το είδος των ενεργειών των προγραμμάτων έγινε διάκριση στα "μέσα" παρέμβασης που χρησιμοποιούνται για την επίτευξη των ευρύτερων στόχων που καλύπτουν οι Τομείς Δράσης. Από τα διάφορα μέσα, επιλέχθηκαν για τον πίνακα εκείνα που από τη μελέτη των ενεργειών εμφανίζονταν συχνότερα και

τοποθετήθηκαν ως μικρότερες κατηγορίες κάτω από κάθε Τομέα Δράσης. Προέκυψαν έτσι 8 κατηγορίες μέσων που διακρίνουν κάθε Τομέα και οι οποίες είναι οι ακόλουθες: 1) Σχεδιασμός - Έρευνες - Μελέτες, 2) Εκπαίδευση - Επιμόρφωση - Κατάρτιση, 3) Συναντήσεις - Συνέδρια - Ανταλλαγές, 4) Κέντρα και Γραφεία Ενημέρωσης - Υποστήριξης, 5)Σύσταση Ομάδων Εργασίας, 6)Έργα υποδομής, 7)Ενίσχυση Επενδύσεων και 8) Λοιπά.

Έτσι τώρα, κάθε ενέργεια προγράμματος μπορεί να ταξινομηθεί όχι μόνο χρονικά και ως προς τον Τομέα στον οποίο στοχεύει αλλά και ως προς το συγκεκριμένο μέσο παρέμβασης κι επίτευξης του στόχου αυτού. Οι 8 κατηγορίες μέσων είναι αναλυτικότερα:

1) Σχεδιασμός - Έρευνες - Μελέτες: Περιλαμβάνει όλες τις μεμονωμένες μελέτες καθώς και τις μελέτες - έρευνες που διεξάγονται στα πλαίσια κάποιου προγράμματος. Επίσης, στην κατηγορία αυτή κατατάσσονται και ενέργειες σχεδιασμού.

2) Εκπαίδευση - Επιμόρφωση - Κατάρτιση: Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται τα σχετικά με την κατάρτιση, εκπαίδευση, επιμόρφωση προγράμματα καθώς και διάφορα σεμινάρια αυτού του χαρακτήρα.

3) Συναντήσεις - Συνέδρια - Ανταλλαγές: Στην κατηγορία αυτή θα συμπεριλάβουμε πέρα από τις συναντήσεις, συνέδρια και ανταλλαγές ατόμων που γίνονται επίσημα και αποτελούν καταγεγραμμένες ενέργειες προγραμμάτων και τις συναντήσεις εργασίας που διεξάγονται στα πλαίσια κάθε ενέργειας αποτελώντας θεμελιώδες συστατικό για την υλοποίησή τους.

4) Κέντρα & Γραφεία Ενημέρωσης - Υποστήριξης: Περιλαμβάνει την ίδρυση ή σύσταση κάθε λογής γραφείων και κέντρων που στοχεύουν στην ενημέρωση, πληροφόρηση ή την παροχή υπηρεσιών. Στην ίδια κατηγορία θα εντάξουμε και τα παρατηρητήρια. Όλα τα παραπάνω κέντρα και γραφεία ενδιαφέρουν στην κατηγορία αυτή από την πλευρά της παροχής υπηρεσιών και όχι από την άποψη της στελέχωσής τους, της κατασκευής έργων υποδομής για τη στέγασή τους κ.λπ.

5)Σύσταση Ομάδων Εργασίας: Περιλαμβάνει ενέργειες που αφορούν σε σύσταση ομάδων εργασίας ως ένα αρχικό στάδιο στα πλαίσια ενός προγράμματος για την υλοποίηση διαφόρων δράσεων.

6)Έργα υποδομής: Στην κατηγορία αυτή κατατάσσονται ενέργειες που αφορούν σε μικρά ή μεγάλα έργα υποδομής.

7)Ενίσχυση Επενδύσεων: Πρόκειται για οικονομική ενίσχυση επενδύσεων που μπορεί να αναφέρονται σε οποιοδήποτε παραγωγικό τομέα και να αφορούν σε

ίδρυση, κατασκευή έργων ή απλά στον εκσυγχρονισμό και ανακαίνιση των επιχειρήσεων.

8) Λοιπά: Στην κατηγορία αυτή κατατάσσονται οι ενέργειες που δεν μπορούν να ταξινομηθούν σε κάποια από τις προηγούμενες κατηγορίες ως προς το μέσο επίτευξης του στόχου τους (π.χ. υλικοτεχνικός εξοπλισμός, εκδόσεις έντυπου υλικού).

Παρατηρούμε ότι οι 5 πρώτες κατηγορίες αναφέρονται σε ήπια μέσα παρέμβασης και θα μπορούσαν να χαρακτηρίσουν ενέργειες δόμησης ενός υποβάθρου για την ανάπτυξη, όπως είναι η δημιουργία διαγνωστικού υλικού για μια περιοχή, η ευαισθητοποίηση και κατάρτιση του πληθυσμού, η συγκρότηση ομάδων που θα αναλάβουν κάποιο έργο κ.λπ. Οι κατηγορίες 6 και 7 αναφέρονται σε πιο άμεσα μέτρα που δημιουργούν θέσεις απασχόλησης, αύξηση του εισοδήματος μέσω οικονομικής ενίσχυσης κ.λπ.

Στην αρχική μορφή του Πίνακα 3 (Πίνακας 3.α., Παράρτημα 2) χρησιμοποιούνται δύο ειδών σύμβολα για τη συμπλήρωσή του.

Τα παραπάνω σύμβολα, σε κάθε ενέργεια προγράμματος ή μελέτη, τοποθετούνται σε εκείνους τους Τομείς Δράσης που εξυπηρετούνται με βάση τον απώτερο στόχο του προγράμματος ή της μελέτης. Στο σημείο αυτό θα πρέπει ίσως να διευκρινιστεί ότι τα διάφορα μέσα παρέμβασης που αναγνωρίζονται στις δράσεις δεν αποτελούν κριτήριο για την ταξινόμηση των δράσεων στους Τομείς και δεν ενδιαφέρει ο Τομέας στον οποίο ανήκουν (π.χ. η δράση που αφορά στην ίδρυση ενός γραφείου υποστήριξης για άτομα με ειδικές ανάγκες ταξινομείται με βάση τον απώτερο στόχο της στις Κοινωνικές Πολιτικές και όχι στον Τριτογενή Τομέα επειδή η ίδρυση γραφείου θεωρείται το μέσο παρέμβασης).

Σ' ότι αφορά την κατάταξη στα "μέσα παρέμβασης" γίνεται με βάση το ορατό προϊόν της δράσης και χωρίς να λαμβάνονται υπόψη τα πιθανά οφέλη από τη ενέργεια ή το έργο που θα επιτελεσθεί στη συνέχεια. Η προσέγγιση αυτή επιλέχθηκε θεωρώντας ότι θα οδηγήσει σε ασφαλέστερα συμπεράσματα. Η διάκριση δύο συμβόλων αφορά ακριβώς στην ταξινόμηση των ενεργειών στα "μέσα παρέμβασης".

Το σύμβολο X (Times New Roman Greek) αναφέρεται αυστηρά στο μέσο και τον τρόπο που επιλέχθηκε για να επιτευχθεί ο στόχος κι όχι στη διαδικασία με την οποία υλοποιήθηκε η δράση και στις επιμέρους δραστηριότητες που απαιτούνται. Επιδιώκεται , έτσι, η ανάδειξη των κύριων εργαλείων-μέσων με τα οποία έδρασε η ΑΝ.ΚΑ στα πλαίσια των προγραμμάτων της. Στη περίπτωση αυτή, το ενδιαφέρον εστιάζεται στη μεθοδολογική, στρατηγική διάσταση του ζητήματος και στη μελέτη των "μεθόδων" που μεταχειρίζεται μια αναπτυξιακή εταιρία παρά στα στάδια και τις

εργασίες που προϋποθέτει η υλοποίηση της κάθε δράσης. Έτσι, με τη λογική αυτή, η κάθε ενέργεια προγράμματος ταξινομήθηκε ανάλογα με το μέσο παρέμβασης που χρησιμοποιήθηκε (π.χ. μελέτη) και το γενικότερο σκοπό που εξυπηρετούσε (π.χ. Περιβάλλον)

Καθώς όμως καθένα από τα μέσα παρέμβασης που χρησιμοποιείται σε μια δράση μπορεί παράλληλα να υποτεθεί ότι αποτελεί τελικό στάδιο της διαδικασίας υλοποίησης της, θεωρήθηκε σκόπιμο να τοποθετηθεί συμπληρωματικά μια δεύτερη κατηγορία συμβόλων X (Arial Greek) που να αναφέρονται σε κάποια άλλα μέσα όχι ως εργαλεία παρέμβασης αυτή τη φορά αλλά ως πιθανά στάδια εργασιών που απαιτούνται για να πραγματοποιηθεί η δράση (π.χ. μια μελέτη -εργαλείο παρέμβασης αλλά και τελικό στάδιο στην υλοποίηση μιας δράσης που προβλέπει μελέτη ενός θέματος- θεωρείται ότι απαιτεί τη σύσταση μιας ομάδας εργασίας και κάποιες συναντήσεις). Η κατάταξη των δράσεων στα διάφορα μέσα παρέμβασης με τα δυο σύμβολα μαζί δίνει μια ακόμη εικόνα, που διαφέρει από την παραπάνω, αυτή της διαδικασίας υλοποίησης κάθε δράσης.

Στη συνέχεια, το ενδιαφέρον επικεντρώθηκε μόνο στην πρώτη κατηγορία συμβόλων X. Στην επόμενη φάση, παραλείφθηκαν από τον κάθε Τομέα Δράσης οι στήλες εκείνων των μέσων παρέμβασης που στο σύνολο των προγραμμάτων δεν συγκέντρωναν κανένα X. Έτσι, ο Πίνακας 3 στην τελική του μορφή,(Πίνακας 3.β., σελ. 70) διαμορφώνεται κατά τρόπο ώστε κάθε Τομέας Δράσης να περιλαμβάνει μόνο τις στήλες με τα επικρατέστερα γι αυτόν μέσα.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1: Παρουσίαση Α΄ Προσέγγισης

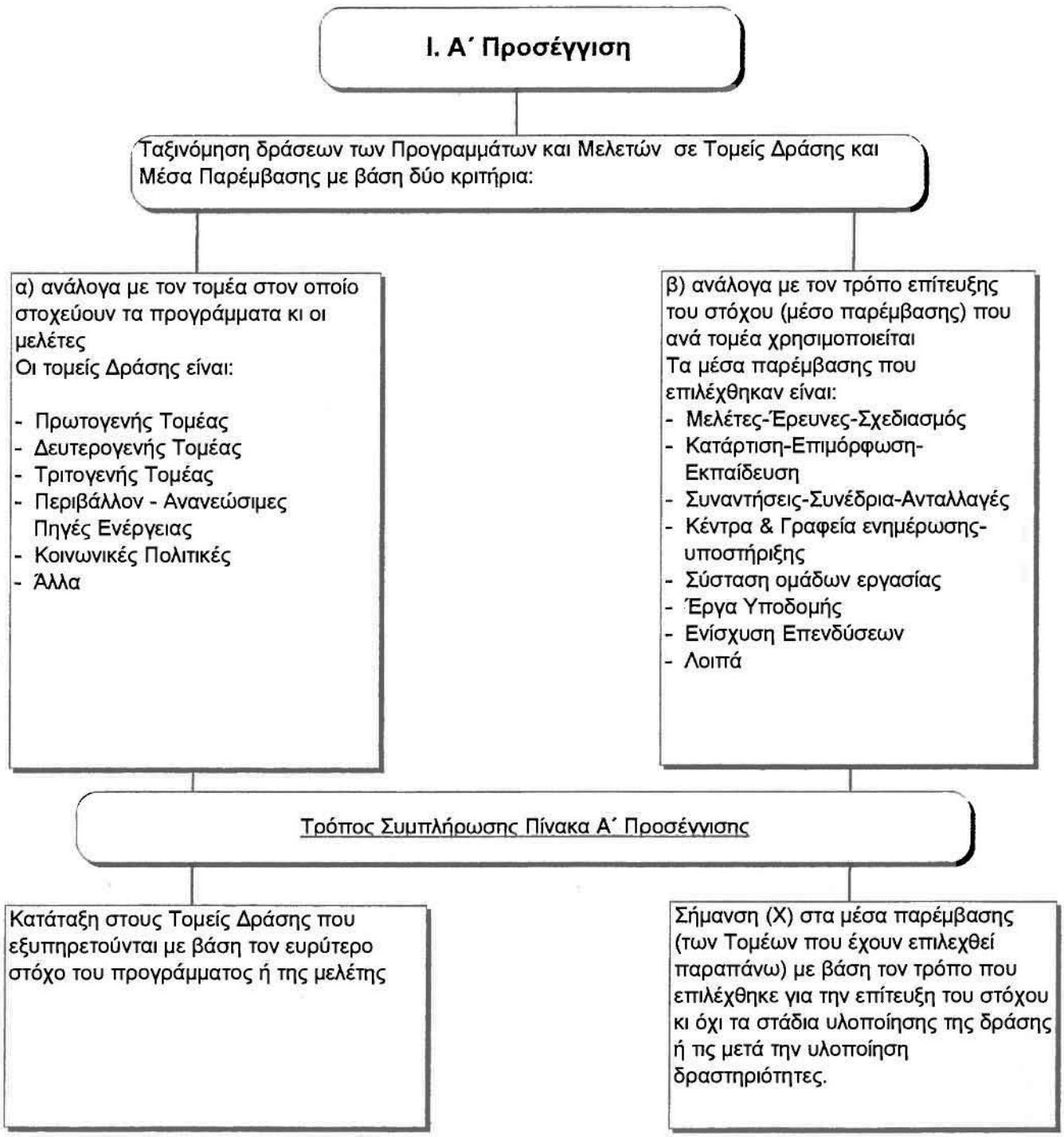

II.2. Β΄ Προσέγγιση: Ταξινόμηση των προγραμμάτων και μελετών της ΑΝ.ΚΑ ως προς συστατικές Έννοιες/ Χαρακτηριστικά της τοπικής ανάπτυξης (Σχεδιάγραμμα 2)

Ακολουθεί ο Πίνακας 4.α (σελ. 78) ο οποίος διέπεται από μια διαφορετική λογική ως προς τη σύνθεσή του. Οι ενέργειες των προγραμμάτων και οι μελέτες παρουσιάζονται με τον ίδιο ακριβώς τρόπο μόνο που τώρα αναλύονται και αξιολογούνται με βάση κάποια άλλα χαρακτηριστικά.

Στην περίπτωση αυτή, το ζητούμενο είναι να εξετασθεί κατά πόσον τα διάφορα προγράμματα συμβάλουν στην τοπική ανάπτυξη. Για το λόγο αυτό αναζητήθηκαν έννοιες/χαρακτηριστικά που θα μπορούσαν να αποτελέσουν συστατικά μιας ανάπτυξης βασισμένης στα τοπικά στοιχεία. Οι έννοιες αυτές προέκυψαν από το θεωρητικό για την τοπική ανάπτυξη υπόβαθρο και είναι οι ακόλουθες: 1) Συμμετοχικότητα, Ενεργοποίηση πληθυσμού, 2) Αξιοποίηση Ανθρώπινου Δυναμικού, 3) Επιχειρηματικότητα, 4) Δικτύωση, 5) Υπηρεσίες υποστήριξης, 6) Καινοτομία - Εκσυγχρονισμός, 7) Προγραμματισμός - Οργανωτικότητα και 8) Αειφορικότητα.

Όπως είπαμε, πρόκειται για έννοιες ανεξάρτητες προς τις συγκεκριμένες δράσεις της ΑΝ.ΚΑ οι οποίες αυτή τη φορά θα διερευνηθεί αν οδηγούν σε κάποια από τα παραπάνω συστατικά της τοπικής ανάπτυξης. Ο Πίνακας 4 συμπληρώθηκε τοποθετώντας το σύμβολο X σε όλες τις έννοιες/ χαρακτηριστικά που επηρεάζονται από την κάθε δράση.

Αναλυτικότερα για τα χαρακτηριστικά αυτά:

1) Συμμετοχικότητα, Ενεργοποίηση πληθυσμού: Μπορούν να ταξινομηθούν οι ενέργειες που δεν οδηγούν απλά στην ενεργοποίηση κάποιων φορέων και οργανωμένων ομάδων αλλά απευθύνονται σε ευρείες ομάδες του πληθυσμού.

Επίσης, στην ίδια κατηγορία θα ενταχθούν και οι ενέργειες που ενθαρρύνουν τη συμμετοχή ειδικών (κοινωνικά αποκλεισμένων) ομάδων στα προγράμματα.

2) Αξιοποίηση Ανθρώπινου Δυναμικού: Αναφέρεται στις ενέργειες που στοχεύουν στη βελτίωση των ανθρώπινων πόρων της περιοχής (π.χ. κατάρτιση, επιμόρφωση κ.α.).

3) Επιχειρηματικότητα: Στην κατηγορία αυτή κατατάσσονται ενέργειες που αποβλέπουν στην ανάπτυξη οικονομικής δραστηριότητας από φυσικά ή νομικά πρόσωπα.

4) Δικτύωση: Στην έννοια αυτή, θα συμπεριληφθούν ενέργειες που προωθούν την κυκλοφορία πληροφορίας, την ενημέρωση, την ανταλλαγή γνώσεων και εμπειρίας. Πρόκειται επομένως για δράσεις στις οποίες το στοιχείο της επικοινωνίας και ανάπτυξης σχέσεων παρουσιάζεται ισχυρό (π.χ. συναντήσεις, σύσταση ομάδων, ανταλλαγές κ.λπ.).

5) Υπηρεσίες Υποστήριξης: Περιλαμβάνει ενέργειες που αναφέρονται στην ίδρυση γραφείων, κέντρων κ.λπ. που υποστηρίζουν τη λειτουργία φορέων και επιχειρήσεων, έχουν συμβουλευτικό χαρακτήρα κι αποτελούν νέες δομές. Πέρα από την υποστηρικτική λειτουργία οι υπηρεσίες αυτές είναι δυνατό να ασκούν και διάφορες άλλες δραστηριότητες. Τέλος, στην ίδια κατηγορία θα ενταχθούν και οι δράσεις που αποσκοπούν γενικά στη βελτίωση της παροχής υπηρεσιών αυτού του τύπου.

6) Καινοτομία - Εκσυγχρονισμός: Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται όλες οι ενέργειες που έχουν καινοτόμο ή εκσυγχρονιστικό χαρακτήρα.

7) Προγραμματισμός - Οργανωτικότητα: Στην κατηγορία αυτή θα συμπεριληφθούν ενέργειες προγραμματισμού και ενέργειες που στοχεύουν στην οργάνωση φορέων, υπηρεσιών, επιχειρήσεων κ.λπ.

8) Αειφορικότητα: Περιλαμβάνει πέρα από τις ενέργειες που αποσκοπούν στη διατήρηση και βελτίωση του ανθρωπογενούς και φυσικού περιβάλλοντος και όλες εκείνες τις δράσεις που ανεξάρτητα από τον ειδικότερο σκοπό τους ενσωματώνουν την περιβαλλοντική διάσταση.

Η κατάταξη των εννοιών/χαρακτηριστικών αυτών επιχειρήθηκε να γίνει ως προς τα διαδοχικά στάδια της διαδικασίας ενεργοποίησης της ενδογενούς δυναμικότητας σε μια περιοχή και της ανάληψης πρωτοβουλιών, αλλά και αναφορικά με το εύρος των ομάδων μιας τοπικής κοινωνίας που μπορεί να αφορούν.

Οι παραπάνω έννοιες/χαρακτηριστικά δε φιλοδοξούν να καλύψουν τον ορισμό της έννοιας τοπική ανάπτυξη αλλά κάποιες πλευρές αυτού του τόσο σύνθετου ζητήματος. Επιλέχθηκαν για τη δημιουργία του Πίνακα 4 γιατί θεωρήθηκε ότι συμβάλλουν στην τοπική ανάπτυξη και ταυτόχρονα εμπίπτουν μέσα στο πεδίο αρμοδιοτήτων και δράσης των Αναπτυξιακών Εταιριών.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2: Παρουσίαση Β΄ Προσέγγισης

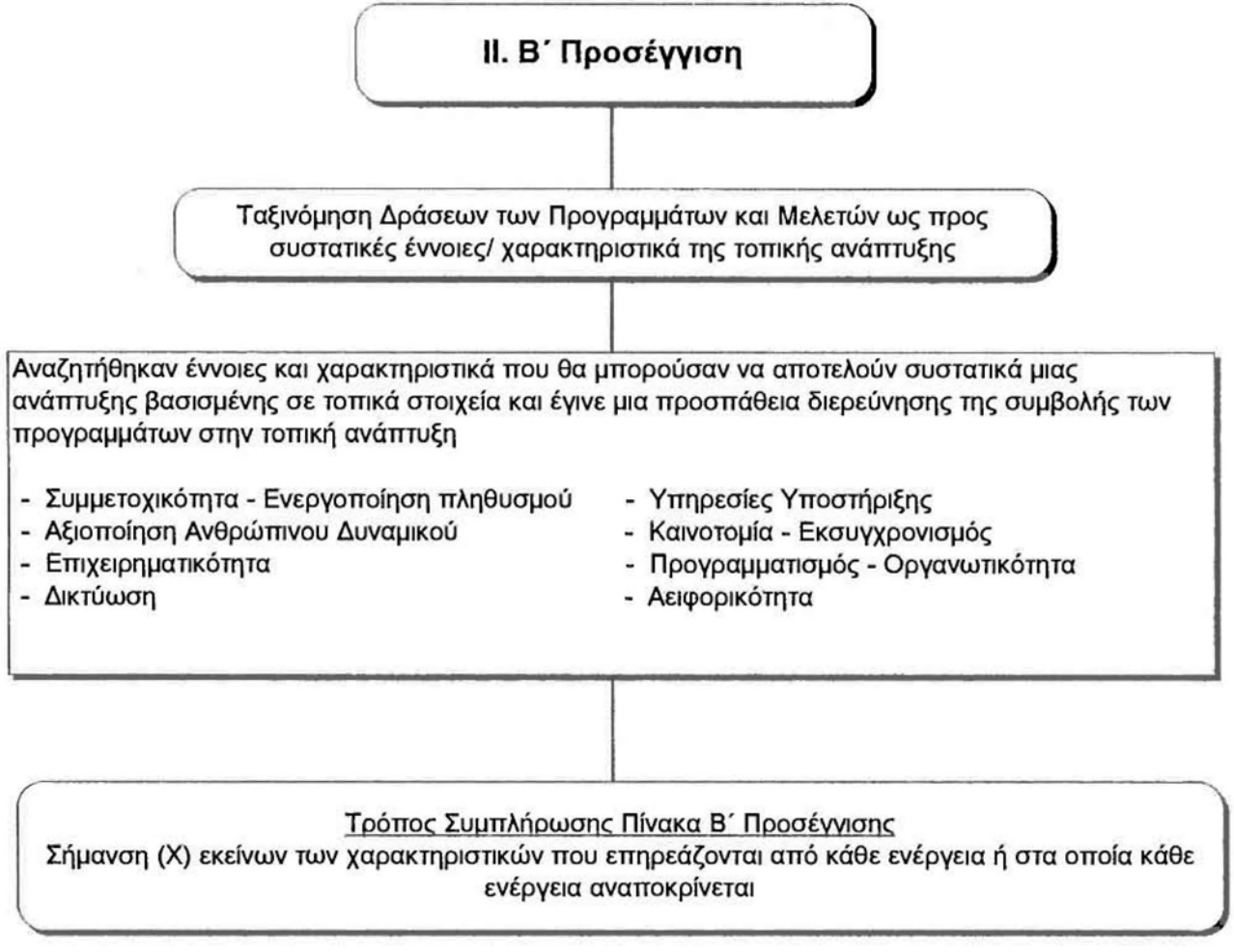

II.3. Παρατηρήσεις - Αποσαφηνίσεις πρωτονενών στοιχείων και τρόπου αξιοποίησής τους

Για την πραγματοποίηση της ανάλυσης αυτής, χρησιμοποιήθηκε ένας πεπερασμένος όγκος δεδομένων καθώς θεωρήθηκε ότι η λήψη των αναλυτικών προτάσεων των εξεταζομένων προγραμμάτων και η περαιτέρω διερεύνησή τους δε θα επέτρεπε, στα πλαίσια αυτής της διπλωματικής εργασίας, να διερευνηθούν και άλλα ζητήματα και δε θα ανταποκρίνονταν στους αρχικούς στόχους.

Θα πρέπει επίσης να διευκρινιστεί ότι τα εξεταζόμενα προγράμματα αποτελούν μέρος, ίσως το σημαντικότερο, των δραστηριοτήτων της ΑΝ.ΚΑ (παραλείπεται, για παράδειγμα, η δράση της ΑΝ.ΚΑ στην υποστήριξη των επενδυτών για υποβολή επενδυτικών σχεδίων στα πλαίσια των Αναπτυξιακών νόμων καθώς και τα προγράμματα κατάρτισης στα πλαίσια του ΕΚΤ). Έτσι, προφανώς, οι παρατηρήσεις μας θα αφορούν στο αντίστοιχο μέρος του έργου της, δηλαδή στην αξιοποίηση των συγκεκριμένων κοινοτικών πρωτοβουλιών και τη συνεισφορά της μέσα από τις δυνατότητες που αυτές παρέχουν.

Επίσης, θα πρέπει να αναφερθεί ότι και στους δύο Πίνακες το πρόγραμμα LEADER II για λόγους ομοιομορφίας και δυνατότητας σύγκρισης με τα άλλα προγράμματα δεν παρουσιάζεται με τη μορφή των επιμέρους ενεργειών του, αλλά με τη μορφή των υποπρογραμμάτων του. Η συμπλήρωση ωστόσο των πινάκων έγινε με βάση τις ενέργειες κάθε υποπρογράμματος. Επίσης, στον Πίνακα 3, ενώ είναι δυνατό ένα μέσο παρέμβασης να χρησιμοποιείται πολλές φορές στα πλαίσια κάθε υποπρογράμματος(π.χ. να υπάρχουν δυο ή τρεις δράσεις στο ίδιο υποπρόγραμμα που να αφορούν Κατάρτιση),σημειώνεται μόνο μία φορά.

Παρά τα προβλήματα που δημιουργεί η ένταξη ενός τόσο μεγάλου και σύνθετου προγράμματος όπως το LEADER στους δύο παραπάνω πίνακες, αυτή κρίθηκε σκόπιμη προκειμένου να υπάρξει δυνατότητα μιας στοιχειώδους σύγκρισης.

Καθώς ήταν εξαιρετικά δύσκολο να αποδοθούν όλα τα χαρακτηριστικά και ιδιότητες των δράσεων σε ένα μοναδικό πίνακα, θα πρέπει κανείς να θεωρήσει ότι οι Πίνακες 3.β και 4.α αλληλοσυμπληρώνουν ο ένας τον άλλον σε μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα των υπό εξέταση προγραμμάτων και μελετών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.β:Ταξινόμηση προγραμμάτων και μελετών της ΑΝ.ΚΑ ως προς Τομέα Δράσης και Μέσο Παρέμβασης

Μέσο Παρέμβασης / Δραστηριότητες ανά έτος	Πρωτογενής Τομέας							Δευτερογενής Τομέας							Τριτογενής Τομέας							ΑΠΕ Περιβάλλον								Κοινωνικές πολιτικές				Άλλα							
	Σχεδιασμός-Έρευνες-Μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	Έργα υποδομής	Ενίσχυση επενδύσεων	Λοιπά		Σχεδιασμός-Έρευνες-Μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	Έργα υποδομής	Ενίσχυση επενδύσεων	Λοιπά		Σχεδιασμός-Έρευνες-Μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	Έργα υποδομής	Ενίσχυση επενδύσεων	Λοιπά		Σχεδιασμός-Έρευνες-Μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	Συναντήσεις-Συνέδρια-Ανταλλαγές	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	Σύσταση ομάδων εργασίας	Έργα υποδομής	Ενίσχυση επενδύσεων	Λοιπά	Σχεδιασμός-Έρευνες-Μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης		Σχεδιασμός-Έρευνες-Μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	Συναντήσεις-Συνέδρια-Ανταλλαγές	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	Σύσταση ομάδων εργασίας	Λοιπά
1992																																								
FORCE: Συνεχής Επαγγελματική Κατάρτιση																																								
-Έρευνα επιμορφωτικών αναγκών στις ΜΜΕ της Δ. Θεσσαλίας								X							X																										
-Σχεδιασμός-υλοποίηση 3 πειραματικών προγραμμάτων επιμόρφωσης								X	X						X	X																										
EUROFORM: Επιμόρφωση Επιμορφωτών στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση																																								
-Επιμόρφωση επιστημόνων-εκπαιδευτών στην περιβαλλοντική παιδεία																							X																		
-Υλοποίηση πρότυπων προγραμμάτων περιβαλ.εκπαίδευσης σε σχολεία																							X																		
-Ανταλλαγές επιμορφωμένων																								X																	
NOW 1:Πρόγραμμα Υποστήριξης Επαγγελματικών Αναγκών Γυναικών																																								
-Σχεδιασμός-υλοποίηση Έρευνας επαγγελ ματικών αναγκών & αγοράς εργασίας								X							X																			X							
-Προγρ.καταρτισης για ίδρυση & λειτουργία ΜΜΕ από γυναίκες									X							X																				X					
-Γραφείο ενημέρωσης-υποστήριξης										X							X																					X				
ΜΕΜΟΝΩΜΕΝΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ																																								
-Μελέτη ανάπτυξης πεδινής Γεωργίας Ν.Καρδίτσας	X																																							
-ΜΜΕ & τοπική ανάπτυξη								X							X																										
-Μελέτη χωρικών προβλημάτων του Ν.Καρδίτσας	X							X							X							X												X							

(Συνέχεια)

Μέσο Παρέμβασης / Δραστηριότητες ανά έτος	Πρωτογενής Τομέας							Δευτερογενής Τομέας							Τριτογενής Τομέας							ΑΠΕ Περιβάλλον							Κοινωνικές πολιτικές				Άλλα							
	Σχεδιασμός-Έρευνες-Μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	Έργα υποδομής	Ενίσχυση επενδύσεων	Λοιπά		Σχεδιασμός-Έρευνες-Μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση Εκπαίδευση	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	Έργα υποδομής	Ενίσχυση επενδύσεων	Λοιπά		Σχεδιασμός-Έρευνες-Μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση Εκπαίδευση	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	Έργα υποδομής	Ενίσχυση επενδύσεων	Λοιπά		Σχεδιασμός-Έρευνες-Μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση Εκπαίδευση	Συναντήσεις-Συνέδρια-Ανταλλαγές	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	Σύσταση ομάδων εργασίας	Έργα υποδομής	Ενίσχυση επενδύσεων	Λοιπά		Σχεδιασμός-Έρευνες-Μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης		Σχεδιασμός-Έρευνες-Μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	Συναντήσεις-Συνέδρια-Ανταλλαγές	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	Σύσταση ομάδων εργασίας	Λοιπά	
1993																																								
ALTENER: Σχέδιο Αξιοποίησης των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας																																								
-Δημιουργία ομάδας εργασίας από τοπικό επιστημονικό δυναμικό																									X																
-Εκπόνηση πακέτου μελετών που αναφέρονται στους στόχους																						X																		
-Έκδοση πληροφοριακού οδηγού																														X										
-Οργάνωση, διεξαγωγή συνεδρίων																								X																
-Σχεδιασμός ενεργειακής ανάπτυξης με τη μέθοδο GOPP																						X																		
NOW 2: Δημιουργία Γυναικείας Επιχείρησης στον Τομέα του Αγροτουρισμού-Οικοτουρισμού																																								
-Οικονομοτεχνική μελέτη για δημιουργία γυναικείας επιχείρησης αγροτουρισμού	X														X																X									
-Κατάρτιση γυναικών στην ίδρυση & λειτουργία της γυναικ.επιχείρησης		X														X																X								
HORIZON 1: Πρόγραμμα Αναβάθμισης των Συνθηκών Διαβίωσης στην Τσιγγάνικη Κοινότητα Σοφάδων																																								
-Μελέτη για διαμόρφωση στρατηγικών επίλυσης προβλημάτων τσιγγάνων																															X									
-Εκπαίδευση στελεχών για προώθηση των παραπάνω στρατηγικών																																X								
-Πρόγραμμα εκπαίδευσης ομάδας τσιγγάνων																																X								
-Γραφείο προσανατολισμού & παροχής συμβουλών																																	X							
-Δημιουργία πακέτου καινοτόμων διδακτικών προσεγγίσεων για τσιγγάνους																															X									

(Συνέχεια)

Μέσο Παρέμβασης / Δραστηριότητες ανά έτος	Πρωτογενής Τομέας							Δευτερογενής Τομέας							Τριτογενής Τομέας							ΑΠΕ Περιβάλλον								Κοινωνικές πολιτικές				Αλλα							
	Σχέδια, ό.: Έρευνες-Μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	Έργα υποδομής:		Ενίσχυση επενδύσεων	Λοιπά	Σχέδια, ό.: Έρευνες-Μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	Έργα υποδομής:		Ενίσχυση επενδύσεων	Λοιπά	Σχέδια, ό.: Έρευνες Μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	Έργα υποδομής	Ενίσχυση επενδύσεων	Λοιπά	Σχέδια, ό.: Έρευνες-Μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	Συναντήσεις-Συνέδρια-Ανταλλαγές	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	Έργα υποδομής:	Σύσταση συμμετοχών	Ενίσχυση επιχειρήσεων	Λοιπά	Σχεδιασμός-Έρευνες-Μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	Σύσταση	Σχέδια: ός-Έρευνες-Μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	Συναντήσεις-Συνέδρια-Ανταλλαγές	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	Σύσταση	Λοιπά
1993																																								
HORIZON 2: Εξ' Αποστάσεως Επαγγελματική Κατάρτιση Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες																																								
-Πρόγραμμα κατάρτισης σε Η/Υ																																X								
-Δημιουργία γραφείου υποστήριξης των ΑΜΕΑ Ν. Καρδίτσας																																	X							
LIFE: Περιοχή Λίμνης Ν.Πλαστήρα: Μια Πιλοτική Αειφορική Τουριστική Παρέμβαση																																								
-Ίδρυση Πανεπιστημιακού Δάσους																		X		X								X		X											
-Οικολογικά μονοπάτια																		X										X												
-Δημιουργία Υδροβιολογικού Σταθμού																		X										X												
-Αποκατάσταση, επαναχρησιμοποίηση παραδοσιακού κτιρίου																		X										X												
-Δημιουργία Πειραματικού Αγρού Οργανικής Καλλιέργειας					X													X										X												
-Οργάνωση αναψυχής																		X																							
-Δημιουργία τοπικού Γραφείου Οικοτουρισμού																X						X																			
INETA: Ινστιτούτο Ερευνών Τοπικής Ανάπτυξης																																								
-Συμμετοχή τοπικών φορέων (ΟΤΔ) για επεξεργασία προτάσεων στρατηγικής ανάπτυξης για το Ν.Καρδίτσας																																				X		X		
-Δημιουργία όρων υλοποίησης των στρατηγικών ανάπτυξης μέσω αξιολόγησης των τοπικών πολιτικών																																			X					
-Δημιουργία Ινστιτούτου Ερευνών Τοπικής Ανάπτυξης (INETA)																																					X			

(Συνέχεια)

Μέσο Παρέμβασης / Δραστηριότητες ανά έτος	Πρωτογενής Τομέας							Δευτερογενής Τομέας							Τριτογενής Τομέας							ΑΠΕ Περιβάλλον								Κοινωνικές πολιτικές				Άλλα							
	Σχέδια τύπος-Έρευνες-Μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	Έργα υποδομής	Ενίσχυση επενδύσεων	Λοιπά		Σχέδια τύπος-Έρευνες-Μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	Έργα υποδομής	Ενίσχυση επενδύσεων	Λοιπά		Σχέδια τύπος-Έρευνες-Μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	Έργα υποδομής	Ενίσχυση επενδύσεων	Λοιπά		Σχέδια τύπος-Έρευνες-Μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	Συναντήσεις-Συνέδρια Ανταλλαγές	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	Σύσταση ομάδων εργασίας	Έργα υποδομής	Ενίσχυση επενδύσεων	Λοιπά		Σχέδια τύπος-Έρευνες-Μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης		Σχέδια τύπος-Έρευνες-Μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	Συναντήσεις-Συνέδρια-Ανταλλαγές	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	Σύσταση ομάδων εργασίας	Λοιπά
1993																																								
ΜΕΜΟΝΩΜΕΝΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ																																								
-Αξιολόγηση προγραμμάτων κατάρτισης & αγορά εργασίας στο Ν.Καρδίτσας	X							X							X																										
-Έρευνα αρμοδιοτήτων των φορέων προγραμματισμού Ν.Καρδίτσας															X																										
-ΤΑΠ Α.Σ Σελλάνων	X							X							X							X								X											
-ΤΑΠ Α.Σ Μενελαΐδας	X							X							X							X								X											
-ΤΑΠ Α.Σ Κάμπου	X							X							X							X								X											
1994																																								
REVITAL/ OUVERTURE: Ανταλλαγή Εμπειρίας Μεταξύ Δήμων και Μεταφορά Τεχνογνωσίας σε Δήμους της Αν.Ευρώπης																																								
-Συναντήσεις εργασίας ομάδας Αρχιτεκτόνων & διοικ.στελεχών																									X																
-Κατάρτιση ομάδας εργασίας & πρόταση για αποκατάσταση κτιρίου																																			X				X	
-Ημερίδα, παρουσίαση αποτελεσμάτων																									X																
ΜΕΜΟΝΩΜΕΝΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ																																								
-ΤΑΠ Δήμου Καρδίτσας	X							X							X							X								X											
-Μελέτη Βιοτεχνικού Πάρκου Δ.Καρδίτσας								X																																	
-Μελέτη διαχείρισης απορριμμάτων Ν.Καρδίτσας																						X																			

(Συνέχεια)

Μέσο Παρέμβασης / Δραστηριότητες ανά έτος	Πρωτογενής Τομέας							Δευτερογενής Τομέας							Τριτογενής Τομέας							ΑΠΕ Περιβάλλον							Κοινωνικές πολιτικές				Άλλα						
	Σχεδιασμός-Έρευνες-Μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	Ερ.α υποδομής	Ενίσχυση επενδύσεων	Λοιπά		Σχεδιασμός-Έρευνες-Μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	Ερ.α υποδομής	Ενίσχυση επενδύσεων	Λοιπά		Σχεδιασμός-Έρευνες-Μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	Ερ.α υποδομής	Ενίσχυση επενδύσεων	Λοιπά		Σχεδιασμός-Έρευνες-Μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	Συναντήσεις-Συνέδρια-Αντ.λλαγές	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	Σύσταση ομάδων εργασίας	Έργα υποδομής	Ενίσχυση επενδύσεων	Λοιπά		Σχεδιασμός-Έρευνες-Μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης		Σχεδιασμός-Έρευνες-Μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	Σύσταση ομάδων εργασίας	Λοιπά
1994																																						
ΜΕΜΟΝΩΜΕΝΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ																																						
-Μελέτη οργάνωσης φορέα αποκομιδής απορριμμάτων Δ.Καρδίτσας															X							X																
-Μελέτη σκοπιμότητας για Ανακύκλωση Δ.Καρδίτσας																						X																
-Μελέτη καταγραφής πηγών ρύπανσης Ν.Καρδίτσας																						X																
-Υδρογεωλογική έρευνα Ν.Καρδίτσας																						X											X					
-Μελέτη αναδιάρθρωσης Ε.Α.Σ.Κ.	X														X																							
-Μελέτη οργάνωσης ΔΕΤΑΚ															X																							
1995																																						
ΜΕΜΟΝΩΜΕΝΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ																																						
-Οικονομοτεχνική μελέτη ίδρυσης Δ.Η.Α.Μ.Ε.Κ															X																							
-Μελέτη σκοπιμότητας ίδρυσης κοιν ξενώνα Μητρόπολης															X																							
-Μελέτη μηχανοργάνωσης Δ.Καρδίτσας															X																							
-Μελέτη μηχανοργάνωσης Δ.Σοφάδων															X																							
-Μελέτη μηχανοργάνωσης Δ.Παλαμά															X																							
-Μελέτη Δημοτικής Επιχείρησης Σοφάδων															X																							

(Συνέχεια)

Μέσο Παρέμβασης / Δραστηριότητες ανά έτος	Πρωτογενής Τομέας							Δευτερογενής Τομέας							Τριτογενής Τομέας							ΑΠΕ Περιβάλλον								Κοινωνικές πολιτικές				Άλλα							
	Σχεδιασμός-Μελέτες	Ερευνες-Μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση Εκπαίδευση	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	Εργα υποδομής	Ενισχυση επενδύσεων	Λοιπά	Σχεδιασμός-Μελέτες	Ερευνες-Μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	Εργα υποδομής	Ενισχυση επενδύσεων	Λοιπά	Σχεδιασμός-Μελέτες	Ερευνες-Μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	Εργα υποδομής	Ενισχυση επενδύσεων	Λοιπά	Σχεδιασμός-Μελέτες	Ερευνες-Μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	Συνάντησεις-Συνέδρια-Ανταλλαγές	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	Σύσταση ομάδων εργασιας	Εργα υποδομής	Ενισχυση επενδύσεων	Λοιπά	Σχεδιασμός-Μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	Συνάντησεις-Συνέδρια-Ανταλλαγές	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	Σύσταση ομάδων εργασιας	Λοιπά	Σχεδιασμός-Μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	Συνάντησεις-Συνέδρια-Ανταλλαγές	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	Σύσταση ομάδων εργασιας	Λοιπά
1995																																								
ΜΕΜΟΝΩΜΕΝΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ																																								
-Μελέτη Δημοτικής Επιχείρησης Παλαμά															X																										
-Μελέτη οργάνωσης Οργανισμού διαχείρισης ΒΙΠΕ								X							X																										
1996																																								
ΕΠΠΕΡ: Προστασία και Διαχείριση Περιοχής Λίμνης Ν.Πλαστήρα Ν.Καρδίτσας																																								
-Κέντρο περιβαλλοντικής εκπαίδευσης (Κ.Π.Ε.)																									X																
-Ολοκληρωμένο σύστημα αντιπυρικής προστασίας																										X			X												
-Ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης απορριμμάτων (εργαστηριακός εξοπλισμός Κ.Π.Ε,ειδική περιβαλλοντική μελέτη,ενημέρωση για περ.εκπαίδευση)																										X			X												
LEONARDO DA VINCI: Σχεδιασμός Εκπαιδευτικού Πακέτου για τον Προγραμματισμό της Τοπικής Ανάπτυξης																																								
-Δημιουργία εκπαιδευτικού πακέτου για τον προγραμματισμό της τοπικ.ανάπτυξης (Πρόγ/μα σεμιναρίου, επιχειρισιακ.οδηγός)																																					X	X			X
-Διαδοση,εμπορευμ.των επιχειρ.οδηγών																																									X

(Συνέχεια)

Μέσο Παρέμβασης / Δραστηριότητες ανά έτος	Πρωτογενής Τομέας							Δευτερογενής Τομέας							Τριτογενής Τομέας							ΑΠΕ Περιβάλλον							Κοινωνικές πολιτικές				Αλλα						
	Σχεδιασμός-Μελέτες	Έρευνες-Μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	Έργα υποδομής	Ενσχύση επενδύσεων	Λοιπά	Σχεδιασμός-Μελέτες	Έρευνες-Μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	Έργα υποδομής	Ενσχύση επενδύσεων	Λοιπά	Σχεδιασμός-Μελέτες	Έρευνες-Μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	Συναντήσεις-Συνέδρια-Ανταλλαγές	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	Σύσταση ομάδων εργασίας	Έργα υποδομής	Ενσχύση επενδύσεων	Λοιπά	Σχεδιασμός-Μελέτες	Έρευνες-Μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	Σύσταση ομάδων εργασίας	Λοιπά	Σχεδιασμός-Μελέτες	Έρευνες-Μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	Συναντήσεις-Συνέδρια-Ανταλλαγές	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	Σύσταση ομάδων εργασίας	Λοιπά
1996																																						
CARREFOUR RURAL: Λειτουργία Γραφείου Αγροτικής Πληροφόρησης																																						
-Λειτουργία Γραφείου Αγροτ.Πληροφόρησης (Πληροφόρηση,έκδοση περιοδικού, οργάνωση ημερίδων, υποστήριξη σε υποβολή προτάσεων σε προγρ/τα,συμμ/χή σε προγρ/μα κατάρτισης & άλλα προγρ/τα)			X																																		
PERU: Ίδρυση, Παρακολούθηση και Διασύνδεση Ενεργειακών Κέντρων σε 5 Ευρωπ. Πόλεις και περιοχές (SELENA)																																						
-Ίδρυση Ενεργειακού Κέντρου (Έρευνες-μελέτες,πληροφόρηση- ενημέρωση,κατασκευή "οδηγών" πληροφόρησης,πρόσβαση σε πρωτότυπες εφαρμογές,έργα, συμμετοχή σε προγράμματα)																				X																	
FAIR: Διαφοροποίηση-Αναδιοργάνωση των Παραγωγικών Δραστηριοτήτων στην Κτηνοτροφία των Μειονεκτικών Περιοχών																																						
-Ανάλυση των μεταβολών όσον αφορά στο πληθυσμό,δραστηριότητες,επαγγέλματα & απασχόληση στις περιοχές στόχους	X																																					
-Αναγνώριση-μελέτη "κρίσιμου παράγοντα" που αναφέρεται στη συμβουλευτική-υποστηρικτική δραστ/τητα προς παραγωγούς	X																																					
-Επεξεργασία "εργαλείων" χρήσιμων στις υπηρεσίες μεταφοράς τεχνογνωσίας	X																																					
-Ανάπτυξη μεθοδολογικ. εργαλείου που θα χρησιμοποιηθεί στις παραπάνω υπηρεσίες	X																																					
-Προσαρμογή των αποτελεσμάτων σε εθνικό επίπεδο	X																																					

(Συνέχεια)

Μέσο Παρέμβασης / Δραστηριότητες ανά έτος	Πρωτογενής Τομέας						Δευτερογενής Τομέας						Τριτογενής Τομέας						ΑΠΕ Περιβάλλον								Κοινωνικές πολιτικές			Άλλα					
	Σχέδια τμός-Έρευνες-Μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	Εργα υποδομής	Ενίσχυση επενδύσεων	Λοιπά	Σχέδια τμός-Έρευνες-Μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	Εργα υποδομής	Ενίσχυση επενδύσεων	Λοιπά	Σχέδια τμός-Έρευνες-Μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	Εργα υποδομής	Ενίσχυση επενδύσεων	Λοιπά	Σχέδια τμός-Έρευνες-Μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	Συναντήσεις-Συνέδρια-Ανταλλαγές	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	Σύσταση ομάδων εργασίας	Εργα υποδομής	Ενίσχυση επιχειρήσεων	Λοιπά	Σχέδια τμός-Έρευνες-Μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	Σχέδια τμός-Έρευνες-Μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	Συναντήσεις-Συνέδρια-Ανταλλαγές	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	Σύσταση ομάδων εργασίας	Λοιπά
1996																																		
LEADER II: Ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Ανάπτυξης του Παραγωγικού Συστήματος της Ορεινής & Ημιορεινής ζώνης του Ν.Καρδίτσας																																		
-Αγροτική Ανάπτυξη*	X	X	X	X	X	X				X	X		X	X	X	X	X	X																
-Κτηνοτροφική Ανάπτυξη*		X	X		X	X					X			X	X		X	X																
-Δασική Ανάπτυξη*	X		X	X	X	X							X		X	X	X	X																
-Αειφόρος Τουριστική Ανάπτυξη*													X	X	X	X	X		X	X		X		X	X									
-Παρατηρητήριο Αγροτικής Ανάπτυξης*	X	X	X			X																												
-Εφαρμογή*			X			X			X			X			X			X																
ΜΕΜΟΝΩΜΕΝΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ																																		
-ΤΑΠ 3ου Συμβουλίου Περιοχής	X						X						X						X								X							
-ΤΑΠ 7ου Συμβουλίου Περιοχής	X						X						X						X								X							
-ΤΑΠ 9ου Συμβουλίου Περιοχής	X						X						X						X								X							
-ΤΑΠ 10ου Συμβουλίου Περιοχής	X						X						X						X								X							
-ΤΑΠ 11ου Συμβουλίου Περιοχής	X						X						X						X								X							
-ΤΑΠ 12ου Συμβουλίου Περιοχής	X						X						X						X								X							
-ΤΑΠ 13ου Συμβουλίου Περιοχής	X						X						X						X								X							

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΑΝ.ΚΑ

* Το LEADER II παρουσιάζεται με τη μορφή των υποπρογραμμάτων του. Η συμπλήρωση του πίνακα έγινε με βάση τις Ενέργειες κάθε υποπρογράμματος.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.α: Ταξινόμηση των προγραμμάτων και μελετών της ΑΝ.ΚΑ ως προς συστατικές Έννοιες/ Χαρακτηριστικά της τοπικής ανάπτυξης

Έννοιες/Χαρακτηριστικά Τοπικής Ανάπτυξης / Δραστηριότητες ανά έτος	Συμμετοχικότητα Ενεργοποίηση πληθυσμού	Αξιοποίηση Ανθρώπινου Δυναμικού	Επιχειρηματικότητα	Δικτύωση	Υπηρεσίες υποστήριξης	Καινοτομία Εκσυγχρονισμός	Προγραμματισμός Οργανωτικότητα	Αειφορικότητα
1992								
FORCE: Συνεχής Επαγγελματική Κατάρτιση								
-Έρευνα επιμορφωτικών αναγκών στις ΜΜΕ της Δ. Θεσσαλίας							X	
-Σχεδιασμός-υλοποίηση 3 πειραματικών προγραμμάτων επιμόρφωσης		X				X		
EUROFORM: Επιμόρφωση Επιμορφωτών στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση								
-Επιμόρφωση επιστημόνων-εκπαιδευτών στην περιβαλλοντική παιδεία		X						X
-Υλοποίηση πρότυπων προγραμμάτων περιβαλ.εκπαίδευσης σε σχολεία	X	X				X		X
-Ανταλλαγές επιμορφωμένων		X		X				
NOW 1:Πρόγραμμα Υποστήριξης Επαγγελματικών Αναγκών Γυναικών								
-Σχεδιασμός-υλοποίηση Έρευνας επαγγελματικών αναγκών & αγοράς εργασίας							X	
-Πρόγραμμα καταρτισης για ίδρυση & λειτουργία ΜΜΕ από γυναίκες	X	X	X					
-Γραφείο ενημέρωσης-υποστήριξης				X	X			
ΜΕΜΟΝΩΜΕΝΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ								
-Μελέτη ανάπτυξης πεδινής Γεωργίας Ν.Καρδίτσας							X	X
-ΜΜΕ & τοπική ανάπτυξη							X	
-Μελέτη χωρικών προβλημάτων του Ν.Καρδίτσας							X	X
1993								
ALTENER: Σχέδιο Αξιοποίησης των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας								
-Δημιουργία ομάδας εργασίας από τοπικό επιστημονικό δυναμικό				X				
-Εκπόνηση πακέτου μελετών που αναφέρονται στους στόχους							X	X
-Έκδοση πληροφοριακού οδηγού				X				X
-Οργάνωση, διεξαγωγή συνεδρίων				X				X
-Σχεδιασμός ενεργειακής ανάπτυξης με τη μέθοδο GOPP							X	X
NOW 2: Δημιουργία Γυναικείας Επιχείρησης στον Τομέα του Αγροτουρισμού-Οικοτουρισμού								
-Οικονομοτεχνική μελέτη για δημιουργία γυναικείας επιχείρησης αγροτουρισμού							X	X
-Κατάρτιση γυναικών στην ίδρυση & λειτουργία της γυναικείας επιχείρησης	X	X	X					X

(Συνέχεια)

Έννοιες/Χαρακτηριστικά Τοπικής Ανάπτυξης / Δραστηριότητες ανά έτος	Συμμετοχικότητα Ενεργοποίηση πληθυσμού	Αξιοποίηση Ανθρώπινου Δυναμικού	Επιχειρηματικότητα	Δικτύωση	Υπηρεσίες υποστήριξης	Καινοτομία Εκσυγχρονισμός	Προγραμματισμός Οργανωτικότητα	Αειφορικότητα
1993								
HORIZON 1: Πρόγρ/μα Αναβάθμισης των Συνθηκών Διαβίωσης Τσιγγάν. Κοινότητας Σοφάδων								
-Μελέτη για διαμόρφωση στρατηγικών επίλυσης προβλημάτων τσιγγάνων							X	
-Εκπαίδευση στελεχών για προώθηση των παραπάνω στρατηγικών		X						
-Πρόγραμμα εκπαίδευσης ομάδας τσιγγάνων	X	X				X		
-Γραφείο προσανατολισμού & παροχής συμβουλών					X	X		
-Δημιουργία πακέτου καινοτόμων διδακτικών προσεγγίσεων για τσιγγάνους						X	X	
HORIZON 2: Εξ' Αποστάσεως Επαγγελματική Κατάρτιση Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες								
-Πρόγραμμα κατάρτισης σε Η/Υ	X	X				X		
-Δημιουργία γραφείου υποστήριξης των ΑΜΕΑ Ν. Καρδίτσας					X	X		
LIFE: Περιοχή Λίμνης Ν.Πλαστήρα: Μια Πιλοτική Αειφορική Τουριστική Παρέμβαση								
-Ίδρυση Πανεπιστημιακού Δάσους		X				X		X
-Οικολογικά μονοπάτια						X		X
-Δημιουργία Υδροβιολογικού Σταθμού						X		X
-Αποκατάσταση, επαναχρησιμοποίηση παραδοσιακού κτιρίου					X	X		X
-Δημιουργία Πειραματικού Αγρού Οργανικής Καλλιέργειας						X		X
-Οργάνωση αναψυχής			X			X		X
-Δημιουργία τοπικού Γραφείου Οικοτουρισμού				X	X			X
INETA: Ινστιτούτο Ερευνών Τοπικής Ανάπτυξης								
-Συμμετοχή τοπικών φορέων (ΟΤΔ) για επεξεργασία προτάσεων στρατηγικής ανάπτυξης για το Ν.Καρδίτσας				X		X	X	
-Δημιουργία όρων υλοποίησης των στρατηγικών ανάπτυξης μέσω αξιολόγησης των τοπικών πολιτικών						X	X	
-Δημιουργία Ινστιτούτου Ερευνών Τοπικής Ανάπτυξης (INETA)					X	X	X	
ΜΕΜΟΝΩΜΕΝΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ								
-Αξιολόγηση προγραμμάτων κατάρτισης & αγορά εργασίας στο Ν.Καρδίτσας							X	
-Έρευνα αρμοδιοτήτων των φορέων προγραμματισμού Ν.Καρδίτσας						X	X	

(Συνέχεια)

Έννοιες/Χαρακτηριστικά Τοπικής Ανάπτυξης / Δραστηριότητες ανά έτος	Συμμετοχικότητα Ενεργοποίηση πληθυσμού	Αξιοποίηση Ανθρώπινου Δυναμικού	Επιχειρηματικότητα	Δικτύωση	Υπηρεσίες υποστήριξης	Καινοτομία Εκσυγχρονισμός	Προγραμματισμός Οργανωτικότητα	Αειφορικότητα
1993								
ΜΕΜΟΝΩΜΕΝΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ								
-ΤΑΠ Α.Σ Σελλάνων							X	X
-ΤΑΠ Α.Σ Μενελαΐδας							X	X
-ΤΑΠ Α.Σ Κάμπου							X	X
1994								
REVITAL/ OUVERTURE: Διακρατική Συνεργασία με Δήμους της Αν.Ευρώπης								
-Συναντήσεις εργασίας ομάδας Αρχιτεκτόνων & διοικ.στελεχών				X				
-Κατάρτιση ομάδας εργασίας & πρό ταση για αποκατάσταση κτιρίου		X						
-Ημερίδα, παρουσίαση αποτελεσμάτων	X			X				
ΜΕΜΟΝΩΜΕΝΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ								
-ΤΑΠ Δήμου Καρδίτσας							X	X
-Μελέτη Βιοτεχνικού Πάρκου Δ.Καρδίτσας							X	
-Μελέτη διαχείρισης απορριμμάτων Ν.Καρδίτσας							X	X
-Μελέτη οργάνωσης φορέα αποκομιδής απορριμμάτων Δ.Καρδίτσας							X	X
-Μελέτη σκοπιμότητας για Ανακύκλωση Δ.Καρδίτσας						X	X	X
-Μελέτη καταγραφής πηγών ρύπανσης Ν.Καρδίτσας							X	X
-Υδρογεωλογική έρευνα Ν.Καρδίτσας							X	X
-Μελέτη, αναδιάρθρωσης Ε.Α.Σ.Κ.						X	X	
-Μελέτη οργάνωσης ΔΕΤΑΚ			X				X	
1995								
ΜΕΜΟΝΩΜΕΝΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ								
-Οικονομοτεχνική μελέτη ίδρυσης Δ.Η.Α.Μ.Ε.Κ			X				X	
-Μελέτη σκοπιμότητας ίδρυσης κοινοτικού ξενώνα Μητρόπολης			X				X	
-Μελέτη μηχανοργάνωσης Δ.Καρδίτσας						X	X	
-Μελέτη μηχανοργάνωσης Δ.Σοφάδων						X	X	
-Μελέτη μηχανοργάνωσης Δ.Παλαμά						X	X	
-Μελέτη Δημοτικής Επιχείρησης Σοφάδων			X				X	
-Μελέτη Δημοτικής Επιχείρησης Παλαμά			X				X	
-Μελέτη οργάνωσης Οργανισμού διαχείρισης ΒΙΠΕ							X	

(Συνέχεια)

Έννοιες/Χαρακτηριστικά Τοπικής Ανάπτυξης / Δραστηριότητες ανά έτος	Συμμετοχικότητα Ενεργοποίηση πληθυσμού	Αξιοποίηση Ανθρώπινου Δυναμικού	Επιχειρηματικότητα	Δικτύωση	Υπηρεσίες υποστήριξης	Καινοτομία Εκσυγχρονισμός	Προγραμματισμός Οργανωτικότητα	Αειφορικότητα
1996								
ΕΠΠΕΡ: Προστασία και Διαχείριση Περιοχής Λίμνης Ν.Πλαστήρα Ν.Καρδίτσας								
-Κέντρο περιβαλλοντικής εκπαίδευσης (Κ.Π.Ε.)		X					X	X
-Ολοκληρωμένο σύστημα αντιπυρικής προστασίας						X		X
-Ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης απορριμμάτων						X		X
LEONARDO DA VINCI: Σχεδιασμός Εκπαιδ.Πακέτου για τον Προγρ/ματισμό της Τοπ.Ανάπτυξης								
-Δημιουργία εκπαιδευτικού πακέτου για τον προγραμματισμό της τοπικ.ανάπτυξης (Πρόγ/μα σεμιναρίου, επιχειρισιακ.οδηγός)		X				X	X	
-Διαδοση,εμπορευμ.των επιχειρ.οδηγών			X			X		
CARREFOUR RURAL: Λειτουργία Γραφείου Αγροτικής Πληροφόρησης								
-Λειτουργία Γραφείου Αγροτ.Πληροφόρησης (Πληροφόρηση,έκδοση περιοδικού, οργάνωση ημερίδων, υποστήριξη σε υποβολή προτάσεων σε προγρ/τα,συμμ/χή σε προγρ/μα κατάρτισης κι άλλα προγρ/τα)	X	X		X	X	X	X	X
FAIR: Αναδιοργάνωση των Παραγωγικών Δραστηριοτήτων στην Κτηνοτροφία Μειονεκτ.περιοχών								
-Ανάλυση των μεταβολών όσον αφορά στο πληθυσμό,δραστηριότητες,επαγγέλματα & απασχόληση στις περιοχές στόχους						X	X	
-Αναγνώριση-μελέτη "κρίσιμου παράγοντα" που αναφέρεται στη συμβουλευτική-υποστηρικτική δραστ/τητα προς παραγωγούς					X	X	X	
-Επεξεργασία "εργαλείων" χρήσιμων στις υπηρεσίες μεταφοράς τεχνογνωσίας				X		X	X	
-Ανάπτυξη μεθοδολογικ. εργαλείου που θα χρησιμοποιηθεί στις παραπάνω υπηρεσίες						X	X	
-Προσαρμογή των αποτελεσμάτων σε εθνικό επίπεδο						X	X	
PERU: Ίδρυση, Παρακολούθηση και Διασύνδεση Ενεργειακών Κέντρων σε Ευρωπ.περιοχές								
-Ίδρυση Ενεργειακού Κέντρου (Έρευνες-μελέτες,πληροφόρηση- ενημέρωση,κατασκευή "οδηγών" πληροφόρησης,πρόσβαση σε πρωτότυπες εφαρμογές,έργα, συμμετοχή σε προγράμματα)	X			X	X	X	X	X

(Συνέχεια)

Έννοιες/Χαρακτηριστικά Τοπικής Ανάπτυξης / Δραστηριότητες ανά έτος	Συμμετοχικότητα Ενεργοποίηση πληθυσμού	Αξιοποίηση Ανθρώπινου Δυναμικού	Επιχειρηματικότητα	Δικτύωση	Υπηρεσίες υποστήριξης	Καινοτομία Εκσυγχρονισμός	Προγραμματισμός Οργανωτικότητα	Αειφορικότητα
1996								
LEADER II: Ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Ανάπτυξης Ορεινών & Ημιορεινών περιοχών								
-Αγροτική Ανάπτυξη *	X	X	X	X	X	X	X	X
-Κτηνοτροφική Ανάπτυξη *	X	X	X	X	X	X		
-Δασική Ανάπτυξη *	X		X	X		X	X	X
-Αειφόρος Τουριστική Ανάπτυξη *	X	X	X	X	X	X	X	X
-Παρατηρητήριο Αγροτικής Ανάπτυξης *		X		X	X	X	X	X
-Εφαρμογή *	X		X	X	X	X	X	
ΜΕΜΟΝΩΜΕΝΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ								
-ΤΑΠ 3ου Συμβουλίου Περιοχής							X	X
-ΤΑΠ 7ου Συμβουλίου Περιοχής							X	X
-ΤΑΠ 9ου Συμβουλίου Περιοχής							X	X
-ΤΑΠ 10ου Συμβουλίου Περιοχής							X	X
-ΤΑΠ 11ου Συμβουλίου Περιοχής							X	X
-ΤΑΠ 12ου Συμβουλίου Περιοχής							X	X
-ΤΑΠ 13ου Συμβουλίου Περιοχής							X	X

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΑΝ.ΚΑ

* Το LEADER II παρουσιάζεται με τη μορφή των υποπρογραμμάτων του. Η συμπλήρωση του πίνακα έγινε με βάση τις Ενέργειες κάθε υποπρογράμματος.

III. Ανάγνωση - Επεξεργασία Πινάκων

III.1. Ανάγνωση - Επεξεργασία Πίνακα 3.β (Α' Προσέγγιση)

Για τη μελέτη του Πίνακα 3.β πραγματοποιήθηκε 1) Μια ανά έτος θεώρηση, όπου οι παρατηρήσεις μας αφορούν στη δράση της ΑΝ.ΚΑ (μέσω των προγραμμάτων και μελετών) σε κάθε έτος ξεχωριστά αλλά και μεταβαίνοντας από το 1992 στο 1996 και 2) Μια συνολική θεώρηση, όπου οι παρατηρήσεις αναφέρονται στο σύνολο των προγραμμάτων όλων αυτών των ετών. Την συνοπτική εικόνα των αποτελεσμάτων δίνει ο Πίνακας 3.γ (σελ. 86) καθώς και ο 3.δ (σελ. 87)

III.1.1. Ανά έτος θεώρηση

Ο Πίνακας 3.β μελετάται αρχικά λαμβάνοντας υπόψη την παράμετρο του χρόνου. Έτσι, σε πρώτη φάση, οι παρατηρήσεις μας θα εστιαστούν στα προγράμματα και τις μελέτες κάθε έτους. Καθώς οι μεμονωμένες μελέτες διογκώνουν την ομάδα "Σχεδιασμός - Έρευνες - Μελέτες", αλλοιώνοντας τα αποτελέσματα κάθε χρονιάς, θα χρειαστεί να εξετασθούν ξεχωριστά σε κάθε έτος, αμέσως μετά τα προγράμματα.

Το πλήθος των προγραμμάτων που εξυπηρετεί έναν Τομέα Δράσης σε μια συγκεκριμένη χρονιά, προκύπτει, αθροίζοντας κατακόρυφα τα προγράμματα της χρονιάς που έχουν έστω και μια δράση αναφερόμενη στον Τομέα αυτό.

Ο αριθμός των δράσεων που συγκεντρώνει ένας Τομέας σε κάθε έτος, προκύπτει, αθροίζοντας κατακόρυφα τις δράσεις των προγραμμάτων του κάθε έτους που αναφέρονται σ΄ αυτόν.

Ο τομεακός/ διατομεακός χαρακτήρας ενός προγράμματος συνάγεται από την οριζόντια άθροιση του πλήθους των Τομέων Δράσης που αυτό εξυπηρετεί.

Τα χρησιμοποιούμενα, στα πλαίσια των δράσεων, μέσα παρέμβασης προκύπτουν από την παρουσία συμβόλων X στις ομώνυμες στήλες. Η συχνότητα εμφάνισης ενός μέσου παρέμβασης σε μια συγκεκριμένη χρονιά, προκύπτει αθροίζοντας οριζόντια τα κατακόρυφα αθροίσματα των X που σημειώνονται στο μέσο αυτό σε όλους τους Τομείς Δράσης, από το σύνολο των δράσεων αυτής της χρονιάς.

Ανάλογα, για τις μεμονωμένες μελέτες, το πλήθος των μεμονωμένων μελετών μιας χρονιάς, που αφορούν σε ένα Τομέα Δράσης, προέρχεται από την κατακόρυφη άθροιση όλων των μελετών που στοχεύουν σ' αυτόν. Το μέσο παρέμβασης που χρησιμοποιούν οι μεμονωμένες μελέτες θεωρήθηκε ότι είναι σε όλες τις περιπτώσεις το "Σχεδιασμός - Έρευνες - Μελέτες".

III.1.2. Συνολική θεώρηση

Σ' ένα διαφορετικό επίπεδο ανάλυσης του Πίνακα 3.β., θα αγνοήσουμε τη παράμετρο του χρόνου και θα επιχειρήσουμε τη μελέτη του συνόλου των προγραμμάτων.

Παρόμοια, με την προηγούμενη προσέγγιση, ο συνολικός αριθμός των προγραμμάτων που συγκεντρώνει ένας Τομέας Δράσης, προέρχεται από την κατακόρυφη καταμέτρηση όλων των προγραμμάτων όλων των ετών που οι δράσεις τους στοχεύουν σ' αυτόν.

Επίσης, το πλήθος των ενεργειών που στοχεύουν σ' έναν Τομέα Δράσης για όλα τα έτη, προκύπτει με κατακόρυφη άθροιση των ενεργειών των προγραμμάτων όλων των ετών οι οποίες αναφέρονται σ' αυτόν.

Την ποικιλία των χρησιμοποιούμενων μέσων σε κάθε Τομέα Δράσης, στο σύνολο και μόνον, των προγραμμάτων, φανερώνουν οι στήλες κάτω από κάθε Τομέα, καθεμιά από τις οποίες συγκεντρώνει τουλάχιστον ένα X από το σύνολο των δράσεων όλων των προγραμμάτων. Η συχνότητα εμφάνισης ενός μέσου παρέμβασης για όλα τα έτη σ' έναν Τομέα, προκύπτει αθροίζοντας κατακόρυφα το πλήθος των συμβόλων X που σημειώνονται στη στήλη αυτή.

Η συχνότητα εμφάνισης ενός μέσου παρέμβασης για όλα τα έτη και όλους τους Τομείς είναι το αποτέλεσμα της οριζόντιας άθροισης των κατακόρυφων αθροισμάτων του μέσου αυτού σε όλους τους Τομείς Δράσης και σε όλα τα έτη.

III.2. Ανάγνωση - Επεξεργασία Πίνακα 4.α (Β' Προσέγγιση)

Περνώντας στην ανάλυση του Πίνακα 4.α, θα διαχωρίσουμε και πάλι τα προγράμματα από τις μελέτες και θα τα εξετάσουμε ξεχωριστά. Ομοίως με την προηγούμενη προσέγγιση, η διερεύνησή μας θα ακολουθήσει μια ανά έτος και μια συνολική θεώρηση. Την συνοπτική εικόνα των αποτελεσμάτων δίνει ο Πίνακας 4.β (σελ. 88)

III.2.1. Ανά έτος θεώρηση

Στον πίνακα αυτό, η ανάδειξη του πλήθους των δράσεων που συμβάλλουν σε ένα χαρακτηριστικό/ έννοια της τοπικής ανάπτυξης, σε μια συγκεκριμένη χρονιά, γίνεται με κατακόρυφη άθροιση των δράσεων των προγραμμάτων αυτού του έτους, οι οποίες αξιολογείται ότι συνεισφέρουν λιγότερο ή περισσότερο στο χαρακτηριστικό αυτό.

Επίσης, το πλήθος των χαρακτηριστικών/ εννοιών που μπορεί ένα πρόγραμμα να καλύπτει σε μικρό ή μεγαλύτερο βαθμό, προέρχεται από την οριζόντια καταμέτρηση του αριθμού των χαρακτηριστικών που οι δράσεις του προγράμματος αυτού καλύπτουν. Με τον τρόπο αυτό, είναι δυνατό να διακρίνουμε αν ένα πρόγραμμα ενσωματώνει μια πιο σφαιρική διάσταση της τοπικής ανάπτυξης, χωρίς ωστόσο να είμαστε σε θέση να αξιολογήσουμε το βαθμό της συνεισφοράς.

III.2.2. Συνολική θεώρηση

Παρόμοια με παραπάνω, το πλήθος των δράσεων που συμβάλλουν σε κάθε χαρακτηριστικό/ έννοια στο σύνολο των ετών, προκύπτει με κατακόρυφη άθροιση των δράσεων των προγραμμάτων όλων των ετών που θεωρείται ότι συνεισφέρουν στο χαρακτηριστικό αυτό.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.γ: Συνοπτική Παρουσίαση Αποτελεσμάτων Ταξινόμησης προγραμμάτων και μελετών της ΑΝ.ΚΑ ως προς Τομέα Δράσης και Μέσο Παρέμβασης (Ποσοτικά αποτελέσματα Πίνακα 3.β)

	Πρωτογενής Τομέας			Δευτερογενής Τομέας			Τριτογενής Τομέας			ΑΠΕ Περιβάλλον			Κοινωνικές Πολιτικές			Άλλα			Συχνότητα Χρησιμοποιούμενων Μέσων Παρέμβασης ανά έτος σε όλους τους τομείς							
ΕΤΟΣ	Πλήθος Προγραμμάτων	Πλήθος Δράσεων	Πλήθος Μελετών	Πλήθος Προγραμμάτων	Πλήθος Δράσεων	Πλήθος Μελετών	Πλήθος Προγραμμάτων	Πλήθος Δράσεων	Πλήθος Μελετών	Πλήθος Προγραμμάτων	Πλήθος Δράσεων	Πλήθος Μελετών	Πλήθος Προγραμμάτων	Πλήθος Δράσεων	Πλήθος Μελετών	Πλήθος Προγραμμάτων	Πλήθος Δράσεων	Πλήθος Μελετών	Σχέσεις-Μελέτες-Έρευνες	Επιδοτήσεις-Κατάρτιση-Επαγγελματική Εκπαίδευση	Συναντήσεις-Συνέδρια-Ανταλλαγές	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	Σύσταση ομάδων εργασίας	Έργα υποδομής	Εν σχυση επενδύσεων	Λοιπά
1992	-	-	2	2	5	2	2	5	2	1	3	1	1	3	1	-	-	-	7	7	1	3	-	-	-	-
1993	2	3	4	-	-	4	2	9	5	2	11	3	3	9	3	1	3	-	8	6	2	5	2	12	-	3
1994	-	-	2	-	-	2	-	-	4	-	-	6	-	-	1	1	3	1	1	-	2	-	1	-	-	-
1995	-	-	-	-	-	1	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1996	2+1$_L$	6+5$_L$	7	1$_L$	3$_L$	7	1$_L$	5$_L$	7	2+1$_L$	4+1$_L$	7	-	-	7	1	2	-	6+7$_L$	1+7$_L$	-	3+12$_L$	-	2+7$_L$	10$_L$	4+10$_L$
ΣΥΝΟΛΟ	4+1$_L$	9+5$_L$	15	2+1$_L$	5+3$_L$	16	4+1$_L$	14+5$_L$	26	5+1$_L$	18+1$_L$	17	4	12	12	3	8	1	22+7$_L$	14+7$_L$	5	11+12$_L$	3	14+7$_L$	10$_L$	7+10$_L$

1992	Αριθμός Τομέων ανά Πρόγραμμα	1993	Αριθμός Τομέων ανά Πρόγραμμα	1994	Αριθμός Τομέων ανά Πρόγραμμα	1996	Αριθμός Τομέων ανά Πρόγραμμα
FORCE	2	ALTENER	1	REVITAL/ OUVERTURE	1	ΕΠΠΕΡ	1
EUROFORM	1	NOW 2	3			LEONARDO DA VINCI	1
NOW 1	3	HORIZON 1	1	1995		CARREFOUR RURAL	1
		HORIZON 2	1	-	-	PERU	1
		LIFE	3			FAIR	1
		INETA	1			LEADER II	4

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΑΝ.ΚΑ

* Το $_L$ ενημερώνει για την συμβολή του προγράμματος Leader στη διαμόρφωση της τελικής εικόνας όσον αφορά το πλήθος των επιμέρους στοιχείων που παρουσιάζονται στον Πίνακα

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.δ : Συχνότητα εμφάνισης Μέσων Παρέμβασης ανά Τομέα Δράσης (1992-1996)

Τομέας	Μέσο Παρέμβασης	1992	1993	1994	1995	1996	Σύνολο '92-'96
Πρωτογενής τομέας	Σχεδιασμός- Έρευνες-Μελέτες	0	1	0	0	5	6
	Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	0	1	0	0	0	1
	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	0	0	0	0	1	1
	Έργα υποδομής	0	1	0	0	0	1
	Ενίσχυση επενδύσεων	0	0	0	0	0	0
	Λοιπά	0	0	0	0	0	0
Δευτερογενής Τομέας	Σχεδιασμός-Έρευνες-Μελέτες	3	0	0	0	0	3
	Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	2	0	0	0	0	2
	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	1	0	0	0	0	1
	Έργα υποδομής	0	0	0	0	0	0
	Ενίσχυση επενδύσεων	0	0	0	0	0	0
	Λοιπά	0	0	0	0	0	0
Τριτογενής Τομέας	Σχεδιασμός-Έρευνες-Μελέτες	3	1	0	0	0	4
	Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	2	1	0	0	0	3
	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	1	1	0	0	0	2
	Έργα υποδομής	0	6	0	0	0	6
	Ενίσχυση επενδύσεων	0	0	0	0	0	0
	Λοιπά	0	1	0	0	0	1
Περιβάλλον ΑΠΕ	Σχεδιασμός-Έρευνες-Μελέτες	0	2	0	0	0	2
	Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	2	0	0	0	0	2
	Συναντήσεις-Συνέδρια-Ανταλλαγές	1	1	0	0	0	2
	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	0	1	0	0	2	3
	Σύσταση ομάδων εργασίας	0	1	0	0	0	1
	Έργα υποδομής	0	5	0	0	2	7
	Ενίσχυση επενδύσεων	0	0	0	0	0	0
	Λοιπά	0	2	0	0	2	4
Κοινωνικές Πολιτικές	Σχεδιασμός-Έρευνες-Μελέτες	1	3	0	0	0	4
	Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	1	4	0	0	0	5
	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	1	2	0	0	0	3
Άλλα	Σχεδιασμός-Έρευνες-Μελέτες	0	1	1	0	1	3
	Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	0	0	0	0	1	1
	Συναντήσεις-Συνέδρια-Ανταλλαγές	0	1	2	0	0	3
	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	0	1	0	0	0	1
	Σύσταση ομάδων εργασίας	0	1	1	0	0	2
	Λοιπά	0	0	0	0	0	0

Πηγή: Επεξεργασία Στοιχείων ΑΝ.ΚΑ

Σημείωση: Οι τιμές του '96 και του συνόλου '92-96 δεν περιλαμβάνουν τις μετρήσεις που αναφέρονται στο πρόγραμμα LEADER II λόγω της ενδεικτικής παρουσίασής του.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.β: Συνοπτική Παρουσίαση Αποτελεσμάτων Ταξινόμησης προγραμμάτων και μελετών της ΑΝ.ΚΑ ως προς συστατικές έννοιες/χαρακτηριστικά της τοπικής ανάπτυξης (Ποσοτικά αποτελέσματα Πίνακα 4.α)

-	Συμμετοχικότητα Ενεργοποίηση πληθυσμού		Αξιοποίηση Ανθρώπινου Δυναμικού		Επιχειρηματικότητα		Δικτύωση		Υπηρεσίες υποστήριξης		Καινοτομία Εκσυγχρονισμός		Προγραμματισμός Οργανωτικότητα		Αειφορικότητα	
Προγράμματα ανά έτος	Πλήθος Δράσεων	Πλήθος Μελετών	Πλήθος Δράσεων	Πλήθος Μελετών	Πλήθος Δράσεων	Πλήθος Μελετών	Πλήθος Δράσεων	Πλήθος Μελετών	Πλήθος Δράσεων	Πλήθος Μελετών	Πλήθος Δράσεων	Πλήθος Μελετών	Πλήθος Δράσεων	Πλήθος Μελετών	Πλήθος Δράσεων	Πλήθος Μελετών
1992	2	-	5	-	1	-	2	-	1	-	2	-	2	3	2	2
1993	3	-	5	-	2	-	5	-	5	-	14	1	8	5	13	3
1994	1	-	1	-	-	1	2	-	-	-	-	2	-	9	-	6
1995	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	3	-	8	-	-
1996	$2+5_L$	-	$3+4_L$	-	$1+5_L$	-	$3+6_L$	-	$3+5_L$	-	$11+6_L$	-	$9+5_L$	7	$5+4_L$	7
ΣΥΝΟΛΟ	$8+5_L$	-	$14+4_L$	-	$4+5_L$	5	$12+6_L$	-	$9+5_L$	-	$27+6_L$	6	$19+5_L$	32	$20+4_L$	18

	Πλήθος Χαρακτηριστικών που καλύπτονται		Πλήθος Χαρακτηριστικών που καλύπτονται
1992		1994	
FORCE	3	REVITAL/ OUVERTURE	3
EUROFORM	5		
NOW 1	6		
		1995	
1993		1996	
ALTENER	3	ΕΠΠΕΡ	4
NOW 2	5	LEONARDO DA VINCI	4
HORIZON 1	5	CARREFOUR RURAL	7
HORIZON 2	4	PERU	6
LIFE	6	FAIR	4
INETA	4	LEADER II	8

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΑΝ.ΚΑ

* Το $_L$ ενημερώνει για την συμβολή του προγράμματος Leader στη διαμόρφωση της τελικής εικόνας όσον αφορά το πλήθος των επιμέρους στοιχείων που παρουσιάζονται στον Πίνακα

IV. Παρατηρήσεις - Συμπεράσματα

IV.1. Παρατηρήσεις - Συμπεράσματα Α' Προσέγγισης (Πίνακες 3.β . 3.γ και 3.δ)

IV.1.1. Ανά έτος θεώρηση

- Έτος 1992

Ξεκινώντας από τα προγράμματα που άρχισαν να υλοποιούνται το έτος 1992 (FORCE, EUROFORM και NOW 1), παρατηρούμε ότι όλα μαζί αφορούν σε ένα ευρύ φάσμα Τομέων Δράσης με επικρατέστερους τον Δευτερογενή και Τριτογενή Τομέα. Ανάμεσά τους ξεχωρίζει το NOW 1 καθώς αναφέρεται σε τρεις από τους έξι Τομείς του Πίνακα (Δευτερογενή, Τριτογενή και Κοινωνικές Πολιτικές).(Διάγραμμα 1) Κάθε πρόγραμμα περιλαμβάνει δύο-τρεις ενέργειες στις οποίες χρησιμοποιούνται οι κατηγορίες ήπιων μέσων παρέμβασης, δηλαδή Σχεδιασμός - Έρευνες - Μελέτες, Κατάρτιση - Επιμόρφωση - Εκπαίδευση και Κέντρα - Γραφεία ενημέρωσης - υποστήριξης. Από αυτά, εντονότερη παρουσία έχουν οι δύο πρώτες ομάδες (Σχεδιασμός- Έρευνες - Μελέτες και Κατάρτιση - Επιμόρφωση - Εκπαίδευση). (Διάγραμμα 2)

Στη φάση αυτή, τα προγράμματα έχουν περισσότερο τομεακό χαρακτήρα και τα μέσα που χρησιμοποιούνται προωθούν μια προσπάθεια αναγνώρισης της περιοχής και ένταξης του πληθυσμού σε ένα πρώτο στάδιο ενεργοποίησης.

Οι τρεις μελέτες που εκπονούνται τη χρονιά αυτή, αφορούν το σύνολο του Νομού και με εξαίρεση τη "Μελέτη χωρικών προβλημάτων του Νομού Καρδίτσας" θα μπορούσαν να χαρακτηρισθούν περισσότερο κλαδικές. Το μελετητικό έργο της χρονιάς αυτής κινείται στην κατεύθυνση διάγνωσης των βασικών τομέων του παραγωγικού ιστού της περιοχής καθώς και στη ανάλυση των προβλημάτων και παραμέτρων που τίθενται στο πλαίσιο της ολοκληρωμένης ανάπτυξης του Νομού.

- Έτος 1993

Μέσα στο 1993, ξεκινούν ακόμη περισσότερα προγράμματα. Πρόκειται για τα ALTENER, NOW 2, HORIZON 1, HORIZON 2, LIFE και INETA, τα μισά από τα οποία περιλαμβάνουν τουλάχιστον πέντε ενέργειες το καθένα. Τα παραπάνω προγράμματα είναι τομεακά καλύπτοντας ένα ή δύο Τομείς Δράσης ενώ για τη διατομεακότητά τους ξεχωρίζουν ανάμεσά τους τα NOW 2 (εξυπηρετεί τους Δευτερογενή, Τριτογενή Τομέα και Κοινωνικές Πολιτικές) και LIFE (αφορά τους Δευτερογενή, Τριτογενή Τομέα και Περιβάλλον-ΑΠΕ). (Διάγραμμα 1)

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1: Διατομεακότητα προγραμμάτων

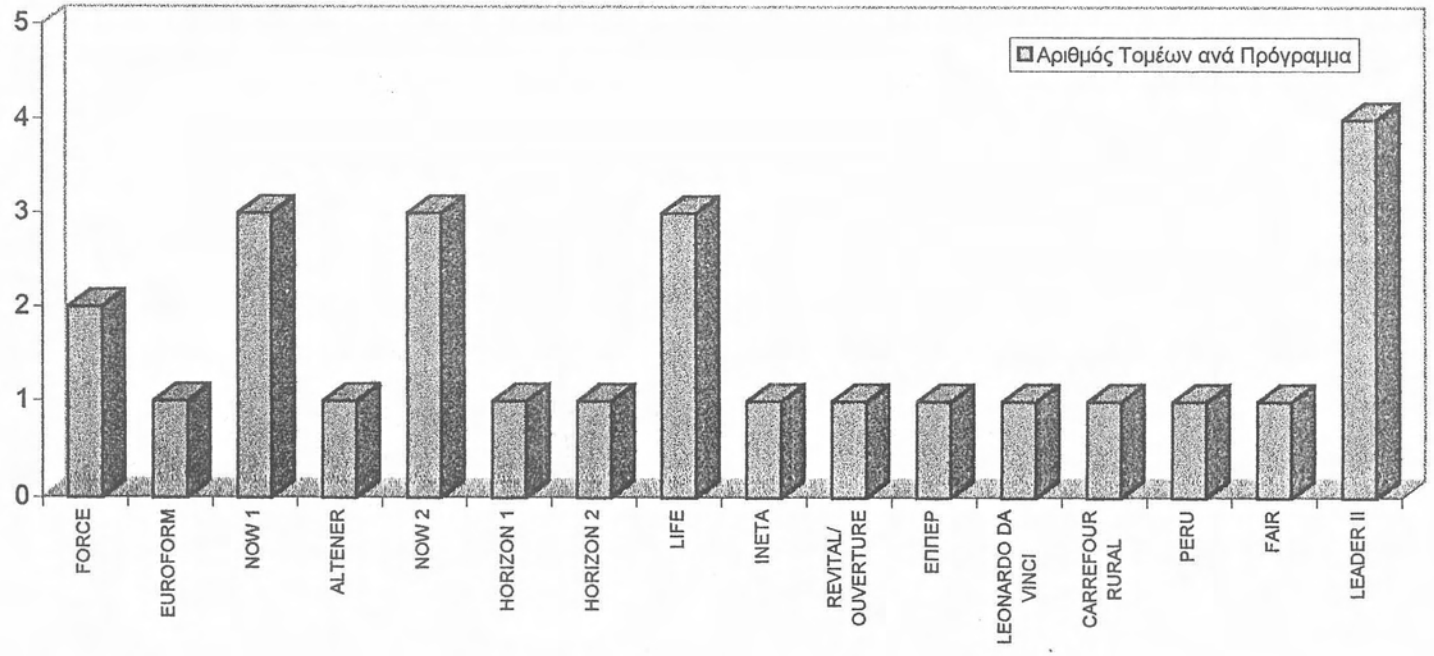

Σημείωση: Το έτος 1995 παραλείπεται διότι δεν αναλήφθηκαν νέα προγράμματα.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2: Συχνότητα εμφάνισης Μέσων Παρέμβασης σε όλους τους Τομείς Δράσεις για την περίοδο 1992-1996

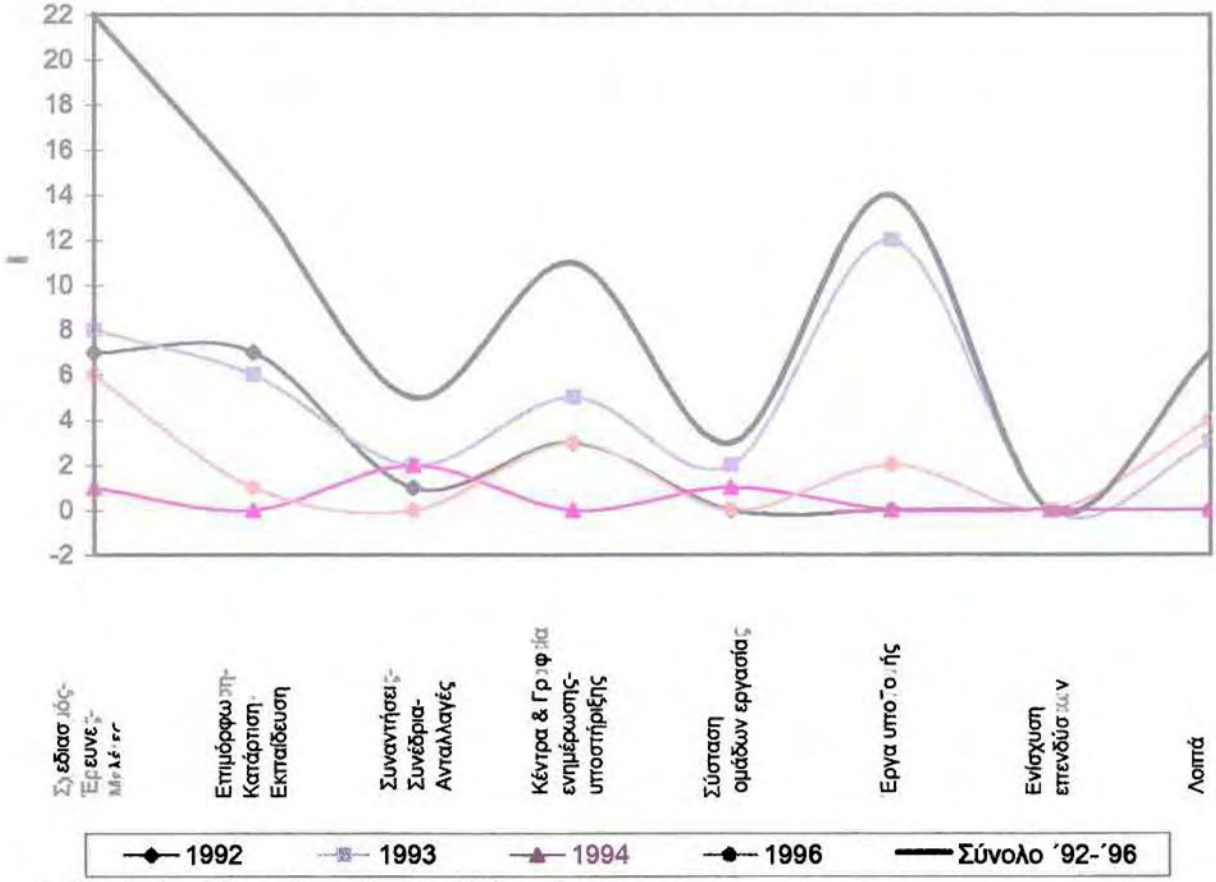

Σημείωση: Το έτος 1995 παραλείπεται διότι δεν αναλήφθηκαν νέα προγράμματα.
Επίσης οι τιμές του 1996 που απεικονίζονται δεν περιλαμβάνουν πς μετρήσεις που αναφέρονται στο πρόγραμμα LEADER II λόγω της ενδεικτικής παρουσίασης που έχει γίνει σε αυτό.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3: Πλήθος Μεμονωμένων Μελετών ανά Τομέα Δράσης για την περίοδο 1992-1996

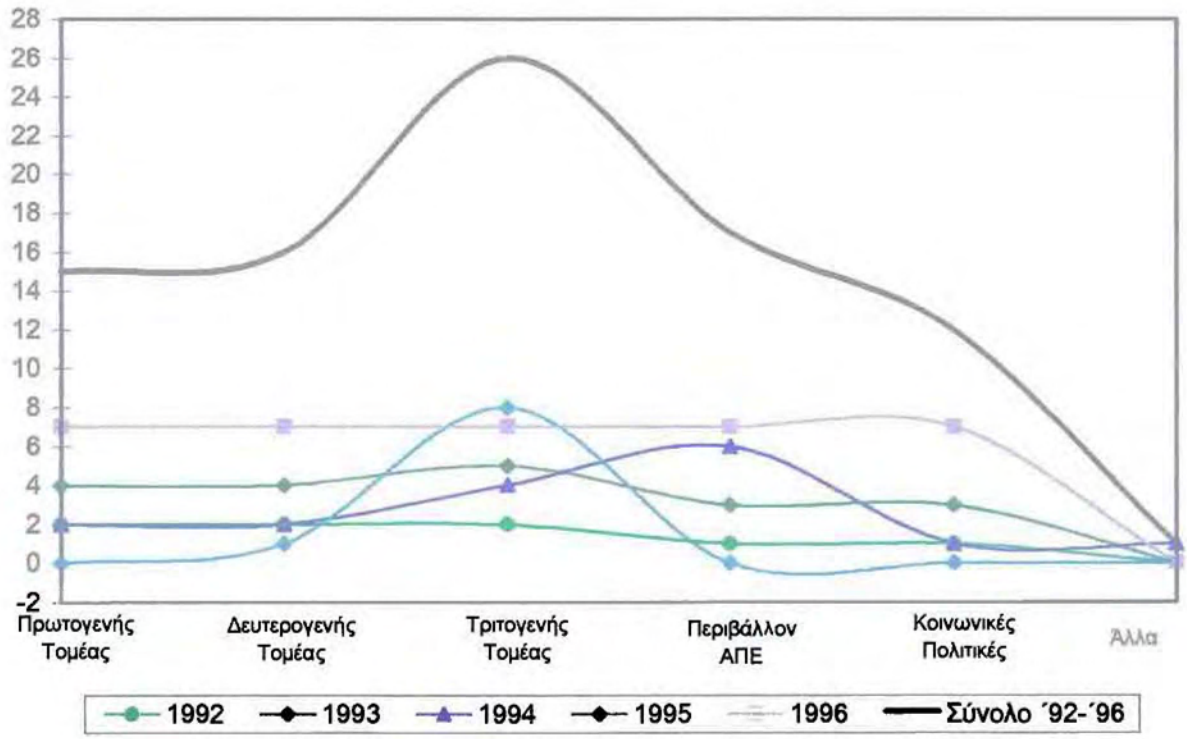

Ο Τομέας Δράσης που εξυπηρετείται περισσότερο από το έργο αυτής της περιόδου, από άποψη πλήθους προγραμμάτων, είναι οι Κοινωνικές Πολιτικές με αυτόν του Περιβάλλοντος και τον Τριτογενή να ακολουθούν. Ωστόσο, ο Τομέας στον οποίο συγκεντρώνεται ο μεγαλύτερος αριθμός δράσεων είναι το Περιβάλλον-ΑΠΕ.

Μελετώντας τις επιμέρους ενέργειες των προγραμμάτων παρατηρούμε ότι διευρύνεται η ποικιλία των μέσων/εργαλείων με τα οποία επιχειρείται η διευθέτηση των προβλημάτων και η επίτευξη των στόχων που τίθενται. Εκτός από τις ομάδες μελετών, κατάρτισης και σύστασης κέντρων και γραφείων, προστίθενται οι κατηγορίες "Έργα υποδομής" και σε μικρότερο βαθμό "Συναντήσεις-Συνέδρια-Ανταλλαγές" και "Λοιπά". Μάλιστα, το συνηθέστερο μέσο παρέμβασης εμφανίζεται για τη χρονιά αυτή το "Έργα υποδομής". Αυτό σημαίνει ότι ένας σημαντικός αριθμός δράσεων αφορά στην κατασκευή κάποιας μικρής ή μεγαλύτερης υποδομής η οποία αναμένεται να δημιουργήσει πολλαπλασιαστικά οφέλη για τους κατοίκους της περιοχής στους Τομείς-Στόχους, αναβαθμίζοντας συνολικά την θέση της περιοχής.(Διάγραμμα 2)

Δεν είναι ίσως τυχαίο το γεγονός ότι το συγκεκριμένο έτος υλοποιείται και το ΙΝΕΤΑ, το πρόγραμμα που σε συνεργασία με τους τοπικούς φορείς, βάζει τους κυριότερους άξονες στρατηγικής για τη πορεία που θα ακολουθηθεί στη συνέχεια.

Δεδομένης της ανάγκης μεσολάβησης μιας περιόδου αναγνώρισης της περιοχής και εδραίωσης σχέσεων συνεργασίας μεταξύ της νεοσύστατης αναπτυξιακής εταιρίας και των παραδοσιακών τοπικών φορέων, δε θα πρέπει να δημιουργεί ερωτηματικά το γεγονός ότι το ΙΝΕΤΑ ξεκινά να υλοποιείται στο δεύτερο και όχι από το πρώτο κιόλας έτος εκκίνησης των προγραμμάτων.

Μεγαλύτερος είναι και ο αριθμός των εκπονούμενων μεμονωμένων μελετών. Η σύνταξη των πρώτων ΤΑΠ τη χρονιά αυτή φανερώνει μια απόπειρα σφαιρικής προσέγγισης συγκεκριμένων γεωγραφικών ενοτήτων του Νομού. Το ενδιαφέρον σημείο στην ταξινόμηση των ΤΑΠ είναι ότι χρησιμοποιούν ένα μόνο μέσο/εργαλείο (μελέτες), αλλά απευθύνονται σε όλους τους βασικούς Τομείς Δράσης του Πίνακα 1. Τα ΤΑΠ που εκπονούνται το έτος αυτό καθώς και εκείνα που θα ακολουθήσουν αποτελούν τις μελέτες με τη μεγαλύτερη διατομεακότητα που θα πραγματοποιηθούν μέσα στην πενταετία.

Έτος 1994

Κατά το 1994, προωθούνται τα προγράμματα διακρατικής συνεργασίας και ξεκινά η υλοποίηση του REVITAL/OUVERTURE. Στις επιμέρους ενέργειες του προγράμματος, όπως είναι αναμενόμενο, κυριαρχεί η πραγματοποίηση "Συναντήσεων-Συνεδρίων-Ανταλλαγών".

Παράλληλα, εκπονείται ένας μεγάλος αριθμός κλαδικών μελετών σε όλους τους Τομείς Δράσης οι περισσότερες από τις οποίες αφορούν στο Περιβάλλον. (Διάγραμμα 3)

Έτος 1995

Την επόμενη χρονιά, 1995, διατηρείται η ίδια τάση εκπόνησης πολλών μελετών, μόνο που τώρα, στόχος είναι η οργάνωση και βελτίωση των παρεχόμενων από τους Δήμους του Νομού υπηρεσιών, η ίδρυση δημοτικών επιχειρήσεων κ.λπ. Έτσι το μελετητικό έργο της περιόδου αυτής επικεντρώνεται κύρια στον Τριτογενή Τομέα. (Διάγραμμα 3)

Παρατηρούμε ότι μέσα στη διετία 1994 - 1995, ο αριθμός των προγραμμάτων που αναλαμβάνονται, συγκριτικά με τις άλλες χρονιές είναι πολύ χαμηλός, γεγονός που είναι δυνατό να οφείλεται σε διάφορους παράγοντες όπως ότι: α) η ενδεχόμενη ατυχής έκβαση προτάσεων που υποβλήθηκαν, κατά τη διάρκεια της συγκεκριμένης διετίας, β) η ύπαρξη αυξημένων υποχρεώσεων απέναντι στα υπό εξέλιξη προγράμματα προηγούμενων ετών οι οποίες δεν επέτρεπαν την ανάληψη νέων πρωτοβουλιών.

Έτος 1996

Το 1996, διακρίνουμε την ανάληψη πολλών νέων προγραμμάτων (ΕΠΠΕΡ, LEONARDO DA VINCI, CARREFOUR RURAL, FAIR, PERU και LEADER II) τα οποία περιλαμβάνουν διάφορες σύνθετες ενέργειες με κυριότερο εκπρόσωπο την κοινοτική πρωτοβουλία LEADER II.

Τα παραπάνω προγράμματα, εκτός του LEADER II, παρουσιάζουν το καθένα ένα μάλλον τομεακό χαρακτήρα και κεντρική θέση στα μέσα παρέμβασης από τη μελέτη των ενεργειών τους κατέχει και πάλι η ομάδα "Σχεδιασμός-Έρευνες-Μελέτες". (Διάγραμμα 2) Αξιοσημείωτη είναι η παρουσία εργαλείων που δεν ανήκουν σε κάποια από τις συνήθεις κατηγορίες και κατατάσσονται στην στήλη "Λοιπά" καθώς και η ίδρυση "Κέντρων-Γραφείων" που πέρα από τη συμβουλευτική - υποστηρικτική τους λειτουργία προωθούν πολλές άλλες δραστηριότητες. Οι Τομείς Δράσης που συγκεντρώνουν το μεγαλύτερο αριθμό προγραμμάτων είναι ο Πρωτογενής και το Περιβάλλον - ΑΠΕ.(Πίνακας 3.γ)

Ο συνυπολογισμός του LEADER II στα αποτελέσματα που δίνουν τα υπόλοιπα προγράμματα της ίδιας χρονιάς, σ' ότι αφορά ειδικά τα μέσα παρέμβασης, θα διαφοροποιούσε σημαντικά την προηγούμενη εικόνα.

Το πρόγραμμα LEADER II καλύπτει από μόνο του όλους τους παραγωγικούς τομείς και τον τομέα Περιβάλλον-Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας ενώ το μεγαλύτερο αριθμό δράσεων συγκεντρώνουν οι Πρωτογενής και Τριτογενής Τομείς.

Σε κάθε Τομέα Δράσης στον οποίο στοχεύει το πρόγραμμα, χρησιμοποιούνται είτε όλα τα γνωστά μέσα κι εργαλεία είτε τα περισσότερα από αυτά. Αισθητή είναι η παρουσία διαφόρων άλλων μέσων (π.χ. υλικοτεχνικός εξοπλισμός, έκδοση έντυπου υλικού) όπως φαίνεται από τη στήλη "Λοιπά". Το νέο στοιχείο σε αντίθεση με τα περισσότερα προηγούμενα προγράμματα είναι η υποχώρηση της παρουσίας των μελετών και η επικράτηση άλλων δραστικότερων από αυτή μέσων, όπως ίδρυση Κέντρων και Γραφείων ενημέρωσης-υποστήριξης, η ενίσχυση επενδύσεων, και η σημαντική σε σχέση με άλλα προγράμματα προώθηση έργων υποδομής.

Οι συγκεκριμένες επιλογές μέσων θα μπορούσε να υποτεθεί ότι στοχεύουν στην υποβοήθηση με όλους τους τρόπους της επιχειρηματικής πρωτοβουλίας του τοπικού πληθυσμού. Η υποστήριξη αυτή μεταφράζεται σε απευθείας οικονομική βοήθεια για τις επενδύσεις καθώς και σε ενίσχυση της ποιότητας και ποσότητας των υπηρεσιών που παρέχονται σε τοπικούς φορείς κι επενδυτές μέσα από τη λειτουργία κατάλληλων γραφείων και κέντρων. Το έργο των κέντρων-γραφείων αυτών είναι σε πολλές περιπτώσεις σύνθετο, καθώς εκτός από τα παραπάνω, αναλαμβάνουν και την οργάνωση δραστηριοτήτων που λειτουργούν συμπληρωματικά στην προώθηση των ατομικών πρωτοβουλιών.

Όσο για τις μεμονωμένες μελέτες της χρονιάς αυτής, εκπονούνται πλήθος ΤΑΠ σ' επίπεδο Συμβουλίων Περιοχής συμβάλλοντας στην αναγνώριση της αναπτυξιακής δυναμικής για όλους τους Τομείς σε κάθε χωρική ενότητα του Νομού.

Στη διαχρονική προσέγγιση όλης αυτής της δραστηριότητας, το ενδιαφέρον στοιχείο που προκύπτει είναι ότι ενώ στο σύνολο των προγραμμάτων που αναλαμβάνονται ανά έτος η αναλογία "διατομεακά προγράμματα/ τομεακά προγράμματα" φθίνει (1992: 1/3, 1993: 2/6, 1996: 1/6), το πλήθος των μέσων που χρησιμοποιείται στα διατομεακά προγράμματα έχει αντίστροφη τάση (από το NOW I:1992 στο LEADER II:1996)

Ακόμη, από έτος σε έτος, το επικρατέστερο μέσο παρέμβασης μπορεί να είναι διαφορετικό, γεγονός που οφείλεται εν μέρει στη φύση του κάθε προγράμματος αλλά παράλληλα αποτελεί και ένδειξη μιας πολύπλευρης δραστηριότητας, με αφορμή την αξιοποίηση των κοινοτικών προγραμμάτων, η οποία εκτυλίσσεται στην περιοχή.

Όπως έχουμε ήδη εξηγήσει, η μέθοδος που επιλέχθηκε για την επεξεργασία των προγραμμάτων και των δράσεών τους, εστιάζει στην ανάδειξη των Τομέων

Δράσης που καλύπτουν και των μέσων παρέμβασης που χρησιμοποιούνται στα πλαίσια των δράσεων. Έτσι, προφανώς, στοιχεία όπως ο βαθμός συνέργιας και συμπληρωματικότητας των δράσεων μεταξύ τους δεν προκύπτουν άμεσα.

Ελέγχοντας την αρχική μας υπόθεση, στο βαθμό που η συγκεκριμένη μεθοδολογία μας επιτρέπει, θα μπορούσαμε να διακρίνουμε, σε μια διαχρονική θεώρηση του έργου στα πλαίσια των προγραμμάτων, μια τάση μετάβασης όχι σε μεγαλύτερο πλήθος διατομεακών προγραμμάτων αλλά σε διατομεακά προγράμματα με πιο ολοκληρωμένες (ως προς τα εργαλεία παρέμβασης) και πιο δραστικές ενέργειες. Στο αποτέλεσμα αυτό συμβάλλει καθοριστικά η παρουσία του LEADER II, όπως φαίνεται και παραπάνω.

IV.1.2. Συνολική θεώρηση

Εξαιτίας των προβλημάτων που δημιουργεί η τόσο συνοπτική παρουσίαση του LEADER II για λόγους που έχουν αναφερθεί στην προηγούμενη ενότητα, σ' αυτή τη φάση της ανάλυσης θα εξαιρεθεί προκειμένου να οδηγηθούμε σε ασφαλέστερα συμπεράσματα.

Όπως φαίνεται, από τη μελέτη του Πίνακα 3.γ., ο Τομέας Δράσης ο οποίος εξυπηρετείται περισσότερο από τα προγράμματα είτε επειδή αποτελεί στόχο είτε γιατί απλά λαμβάνεται υπόψη είναι το Περιβάλλον-ΑΠΕ. Ακολουθούν με διαφορά ενός προγράμματος ο Πρωτογενής, Τριτογενής Τομέας και Κοινωνικές Πολιτικές. (Διάγραμμα 5) Το γεγονός αυτό αποτελεί ένδειξη ότι το συνολικό έργο στα πλαίσια των προγραμμάτων μοιράζεται σχεδόν ανάλογα σε όλους τους Τομείς Δράσης μπορεί να τίθενται κάποιες προτεραιότητες αλλά δεν ακολουθείται μια τακτική επιλογής ανάπτυξης ορισμένων μόνο από αυτούς. Το μικρότερο αριθμό προγραμμάτων συγκέντρωσαν η κατηγορία Άλλα, όπου εντάχθηκαν τρία προγράμματα με διαφορετικά μεταξύ τους και με τους άλλους τομείς αντικείμενα και ακολούθως ο Δευτερογενής Τομέας. Εξάλλου, θα πρέπει να ληφθεί υπόψην ότι λόγω της έλλειψης τοπικής ή εθνικής χρηματοδότησης προς τις Αναπτυξιακές Εταιρίες η εφαρμογή από μέρους τους μιας τοπικής αναπτυξιακής στρατηγικής επηρεάζεται από εξωτερικούς παράγοντες (την ένταξη της ή όχι σε πρωτοβουλίες της ΕΕ).

Η εμφάνιση του Περιβάλλοντος-ΑΠΕ ως τον επικρατέστερο Τομέα Δράσης είναι δυνατό να αντανακλά δύο τάσεις: α) την καλλιέργεια μιας περιβαλλοντικής συνείδησης στους πολίτες και, β) την αναβάθμιση του περιβάλλοντος χώρου ο οποίος έχει άμεση επίδραση στην ανάπτυξη νέων για την περιοχή δραστηριοτήτων (π.χ. νέες μορφές τουρισμού) του Τριτογενούς τομέα.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4: Συχνότητα χρήσης Μέσων Παρέμβασης ανά Τομέα Δράσης των προγραμμάτων της ΑΝΚΑ για την περίοδο 1992-1996

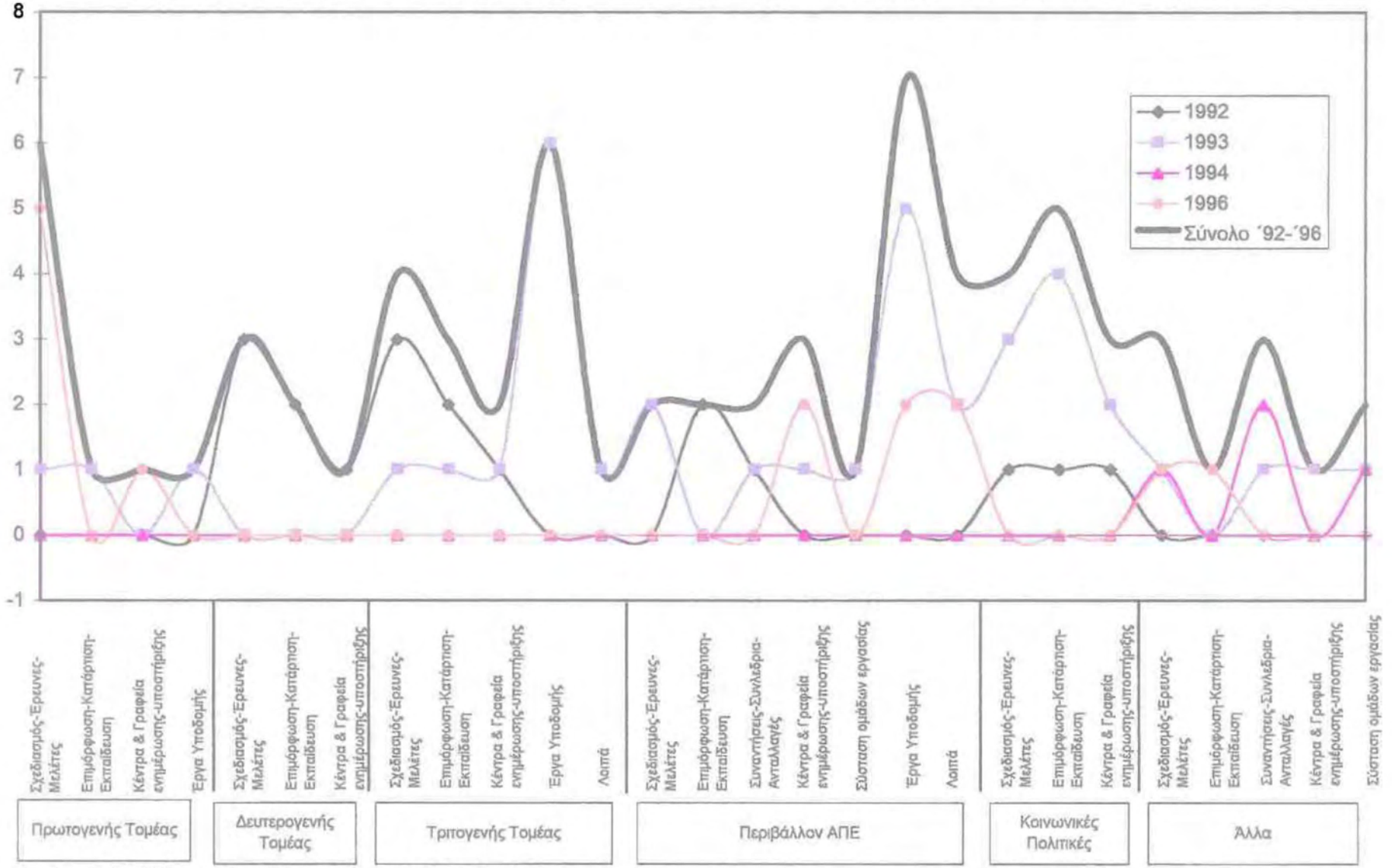

Σημείωση: Το έτος 1995 παραλείπεται διότι δεν αναλήφθηκαν νέα προγράμματα.
Επίσης οι τιμές του 1996 που απεικονίζονται δεν περιλαμβάνουν τις μετρήσεις που αναφέρονται στο πρόγραμμα LEADER II λόγω της ενδεικτικής παρουσίασης που έχει γίνει σε αυτό.

Δεδομένου ότι κάθε πρόγραμμα έχει διαφορετικό αριθμό δράσεων, εξετάζοντας τον αριθμό των ενεργειών που αφορούν σε κάθε Τομέα, προκύπτει και πάλι ότι την πλειοψηφία συγκεντρώνει ο Τομέας Περιβάλλον-ΑΠΕ. Μικρότερος αριθμός δράσεων αναφέρεται στον Τριτογενή Τομέα και ακολουθούν κατά σειρά ο Τομέας Κοινωνικών Πολιτικών και ο Πρωτογενής. Στο Δευτερογενή Τομέα αναλογεί ο μικρότερος αριθμός δράσεων των προαναφερθέντων προγραμμάτων.

Ο μεγάλος, σε σχέση με τους υπόλοιπους, αριθμός δράσεων στον Τριτογενή τομέα, θα μπορούσε ενδεχόμενα να σημαίνει την προσπάθεια ανάπτυξης ενός παραγωγικού τομέα που θα λειτουργήσει εναλλακτικά αλλά και υποστηρικτικά ως προς τον Πρωτογενή ο οποίος παραδοσιακά στηρίζει την οικονομία της περιοχής. Απώτερος στόχος του εγχειρήματος αυτού είναι αφενός η ανάπτυξη μιας πολυδραστηριότητας η οποία είναι δυνατό να αποφέρει συμπληρωματικά εισοδήματα και αφετέρου η εξασφάλιση παροχής μιας σειράς σύγχρονων και χρήσιμων υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση των κατοίκων αλλά και των επισκεπτών του Νομού.

Αντίθετα, ο Δευτερογενής Τομέας συγκεντρώνει μικρότερο αριθμό ενεργειών, γεγονός που μπορεί να ερμηνεύσουν μια σειρά παράγοντες όπως: α) η έλλειψη συγκριτικών πλεονεκτημάτων του Νομού για την ανάπτυξη κλάδων αυτού του τομέα τα οποία συνδέονται με τη γεωγραφική του θέση, τις υποδομές του, τη νοοτροπία των κατοίκων κ.λ.π. β) το υψηλό κόστος επένδυσης και οι ανάγκες τεχνογνωσίας που απαιτούνται για την παραγωγή ανταγωνιστικών προϊόντων, γ) η γενικότερη κρίση που υπάρχει στον Δευτερογενή τομέα και η τάση για τριτογενοποίηση.

Αντίστοιχα, ως προς τις μεμονωμένες μελέτες ο Τομέας που συγκεντρώνει την πλειοψηφία τους είναι με μεγάλη διαφορά από τους άλλους, ο Τριτογενής. Ακολουθούν κατά σειρά με διαφορά μιας μελέτης ο ένας από τον άλλο οι Περιβάλλον-ΑΠΕ, Δευτερογενής και Πρωτογενής Τομέας.(Διάγραμμα 3)

Σ' ότι αφορά τη χρήση των διαφόρων μέσων παρέμβασης η παρουσία του LEADER II είναι καταλυτική.

Έτσι, λαμβάνοντάς το υπόψη και παρατηρώντας τις στήλες των μέσων παρέμβασης όπως έχουν κάτω από κάθε Τομέα Δράσης, προκύπτει ότι στον Τομέα Περιβάλλον-ΑΠΕ χρησιμοποιήθηκαν όλα τα μέσα παρέμβασης τουλάχιστον μια φορά. Στους τρεις παραγωγικούς τομείς χρησιμοποιούνται τουλάχιστον μια φορά ακριβώς οι ίδιες κατηγορίες μέσων, με διαφορετική βέβαια συχνότητα, με εξαίρεση τις ομάδες "Συναντήσεις-Συνέδρια-Ανταλλαγές" και "Σύσταση ομάδων εργασίας" που δεν εμφανίζονται καθόλου. Κατά συνέπεια, υπάρχει μια ισορροπία στην επιλογή

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5:Πλήθος Προγραμμάτων ανά Τομέα Δράσης για την περίοδο 1992-1996

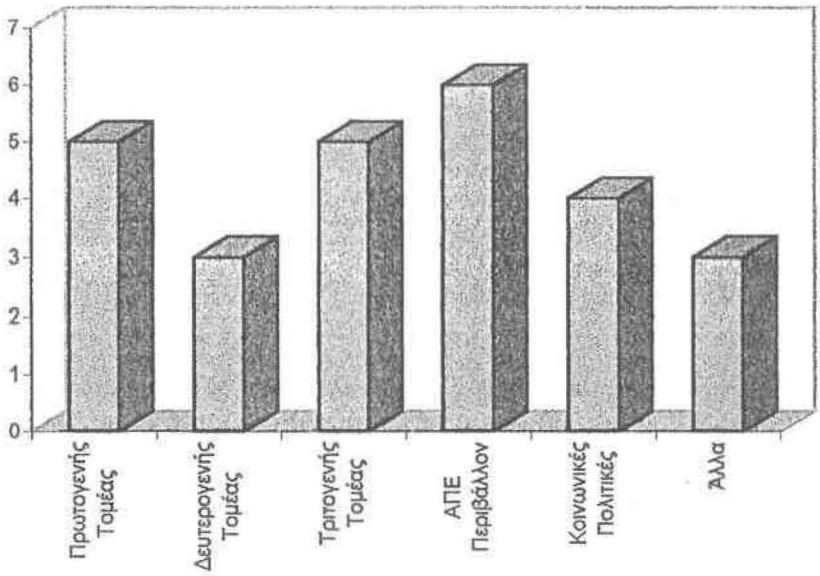

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6: Ποικιλότητα χρησιμοποιούμενων Μέσων Παρέμβασης ανά Τομέα Δράσης για την περίοδο 1992-1996

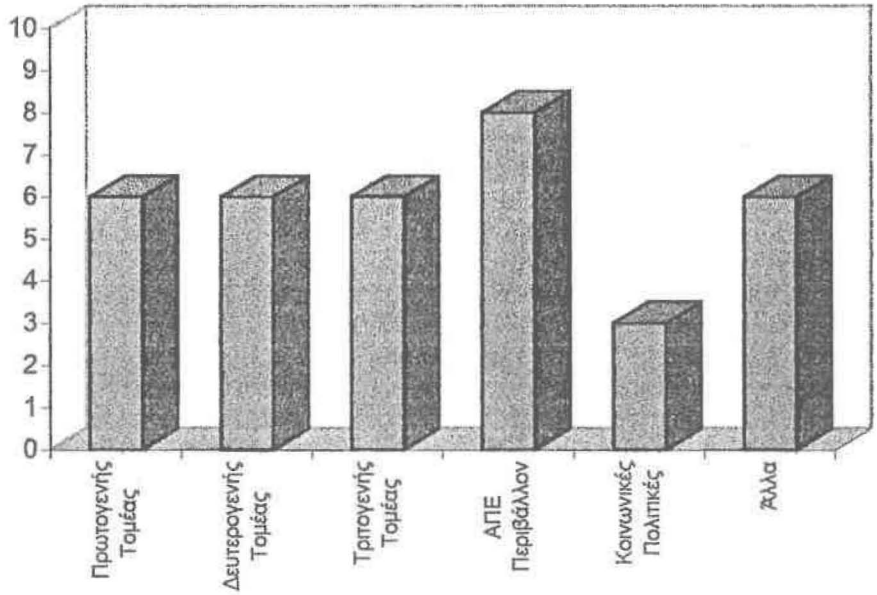

ήπιων και πιο δραστικών παρεμβάσεων. Στον Τομέα Κοινωνικές Πολιτικές επικράτησαν τελικά μόνο τρεις ομάδες μέσων, η ομάδα των μελετών, της κατάρτισης και αυτή της δημιουργίας κέντρων και γραφείων υποστήριξης - ενημέρωσης. (Διάγραμμα 6)

Αντίθετα, η εξαίρεση του LEADER II από τα υπό μελέτη προγράμματα διαφοροποιεί αρκετά την παραπάνω εικόνα.

Η ποικιλία των μέσων με τα οποία γίνονται οι παρεμβάσεις μειώνεται γεγονός που γίνεται αισθητό στους τρεις παραγωγικούς τομείς και το Περιβάλλον-ΑΠΕ. Οι μικρότερες απώλειες που αφορούν την απουσία μιας μόνο κατηγορίας μέσου εντοπίζονται στον Τριτογενή Τομέα και το Περιβάλλον-ΑΠΕ ενώ οι μεγαλύτερες (απουσία συμβόλων X σε δύο και τρεις κατηγορίες μέσων παρέμβασης) παρατηρούνται στον Πρωτογενή και Δευτερογενή Τομέα αντίστοιχα. Το γεγονός αυτό φανερώνει τη σημαντικότητα του LEADER στην προσέγγιση των ζητημάτων των δύο αυτών τομέων με ένα πιο ολοκληρωμένο και σφαιρικό τρόπο. Θα πρέπει να τονισθεί ότι μεταξύ των μέσων που απουσιάζουν, εκείνο που απουσιάζει από όλους τους Τομείς είναι η "Ενίσχυση επενδύσεων" που σημαίνει ότι το LEADER II είναι το μοναδικό πρόγραμμα το οποίο προωθεί με άμεση οικονομική ενίσχυση τις ατομικές πρωτοβουλίες σε όλα αυτά τα πεδία δράσης.

Συνεχίζοντας χωρίς το LEADER II θα επιχειρηθεί η ανάδειξη των μέσων που χρησιμοποιούνται περισσότερο στα συγκεκριμένα προγράμματα μέσα στην πενταετία 1992-1996. Για το σκοπό αυτό, προφανώς θα χρειαστεί να αγνοηθούν προσωρινά και οι μεμονωμένες μελέτες οι οποίες αλλοιώνουν τα αποτελέσματα διογκώνοντας την ομάδα των μελετών σε όλους τους Τομείς.

Έτσι, στο σύνολο των προγραμμάτων το μέσο που χρησιμοποιείται περισσότερο στον Πρωτογενή και Δευτερογενή Τομέα είναι "Σχεδιασμός-Έρευνες-Μελέτες" ενώ στον Τριτογενή Τομέα και στο Περιβάλλον-ΑΠΕ επικρατέστερα εμφανίζονται τα "Έργα Υποδομής". Στον Τομέα Κοινωνικών Πολιτικών χρησιμοποιείται κυρίως η ομάδα "Κατάρτιση-Επιμόρφωση-Εκπαίδευση". (Διάγραμμα 4)

Στο σύνολο των προγραμμάτων και των Τομέων Δράσης η συχνότητα χρήσης των μέσων ξεκινώντας από το συχνότερα εμφανιζόμενο προς το λιγότερο συνηθισμένο είναι η ακόλουθη: "Σχεδιασμός-Έρευνες-Μελέτες", "Κατάρτιση-Επιμόρφωση-Εκπαίδευση" και "Έργα Υποδομής" μαζί στη δεύτερη θέση, "Κέντρα και Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης", "Λοιπά", "Συναντήσεις-Συνέδρια-

Ανταλλαγές" και τέλος "Σύσταση ομάδων εργασίας". Το μέσο παρέμβασης "Ενίσχυση Επενδύσεων" δε συγκεντρώνει καμιά ενέργεια σε κανένα Τομέα Δράσης αφού η παρουσία του συνδέεται αποκλειστικά με τις ενέργειες του LEADER II. (Διάγραμμα 2)

Όπως είδαμε παραπάνω, ανεξάρτητα από το πλήθος των τομέων που καλύπτει κάθε πρόγραμμα, το συνολικό έργο που διεξάγεται στα πλαίσια των προγραμμάτων αφορά σε όλους τους Τομείς Δράσης (μάλιστα στους τρεις από αυτούς αντιστοιχεί ίδιος αριθμός προγραμμάτων). Το γεγονός αυτό θα μπορούσε να υποτεθεί ότι αποτελεί μια εναλλακτική τακτική στην ανάγκη επίτευξης μιας διατομεακής προσέγγισης τη στιγμή που, μέσα από μεμονωμένα προγράμματα χαμηλού προϋπολογισμού, η επέκταση σε πολλά πεδία δράσης είναι δύσκολη. Κατά συνέπεια, η έλλειψη μεγάλων διατομεακών προγραμμάτων αντιμετωπίζεται ενδεχόμενα με την ανάληψη μικρότερων τομεακών προγραμμάτων τα οποία διαπνέονται από μια φιλοσοφία κάλυψης των αναγκών σε όλους τους Τομείς και σύνδεσης των ενεργειών και των στόχων τους παρά το γεγονός ότι είναι μεμονωμένα.

Ο ρόλος των ενδιάμεσων σωμάτων στην κατεύθυνση αυτή είναι καθοριστικός καθώς υπάρχει ανάγκη αξιοποίησης με τον καλύτερο δυνατό τρόπο των εργαλείων και μέσων που είναι διαθέσιμα ώστε να προωθούνται σφαιρικές και σύνθετες δράσεις όταν οι δυνατότητες μέσα από τα προγράμματα είναι περιορισμένες.

Συνοψίζοντας για κάθε Τομέα Δράσης θα μπορούσαμε να διακρίνουμε μια τάση ενίσχυσης του Τριτογενούς τομέα ως εναλλακτικής μορφής ανάπτυξης, διαφύλαξης του Περιβάλλοντος για οικολογικούς και οικονομικούς λόγους και φυσικά διατήρησης της δυναμικής του Πρωτογενή τομέα. Οι Κοινωνικές Πολιτικές αποτελούν μια ακόμη σημαντική διάσταση των δραστηριοτήτων της ΑΝ.ΚΑ για την αξιοποίηση του έμψυχου δυναμικού του Νομού ενώ ο Δευτερογενής τομέας ενισχύεται μεν αλλά δείχνει να αποτελεί δευτερεύουσα προτεραιότητα.

Σ' ότι αφορά τα χρησιμοποιούμενα μέσα παρέμβασης στον Δευτερογενή τομέα, υπάρχει μια τάση περισσότερο στήριξης των υφιστάμενων επιχειρήσεων και λιγότερο ώθησης στην ανάπτυξη νέων.

Διαφορετική είναι η εικόνα των μέσων που χρησιμοποιούνται στον Τριτογενή τομέα και το Περιβάλλον-ΑΠΕ, οι οποίοι ενισχύονται με πιο δραστικά μέσα (π.χ. υποδομές). Συνδυαζόμενο το γεγονός αυτό με τον υψηλό, συγκριτικά, αριθμό δράσεων που οι δύο αυτοί Τομείς συγκεντρώνουν, θα μπορούσε να υποτεθεί ότι υπάρχει έντονο ενδιαφέρον για την παράλληλη κι αλληλοσυμπληρούμενη ανάπτυξή τους, το οποίο είναι δυνατό να οφείλεται είτε στις αυξημένες δυνατότητες που τα δύο αυτά πεδία παρουσιάζουν είτε στην ως προσφάτως παραμέληση τους.

Τα ήπια μέσα παρέμβασης έχουν μια καθοριστική παρουσία στις μεθόδους επίτευξης στόχων. Το γεγονός αυτό είναι δυνατό να αντανακλά μια αυξημένη σημασία σε μέσα που συμβάλλουν στην ευαισθητοποίηση του πληθυσμού και στη διαμόρφωση ενός κατάλληλου κοινωνικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος και δεν είναι συνδεδεμένα με την παραδοσιακή αντίληψη της εκτέλεσης/ υλοποίησης έργων.

Ένα ακόμη ενδιαφέρον σημείο αποτελεί, τέλος, το γεγονός ότι κανένα πρόγραμμα εκτός του LEADER II δεν προβλέπει ενίσχυση της επενδυτικής δραστηριότητας. Επομένως, θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι, στα πλαίσια των άλλων προγραμμάτων, οι προσπάθειες ενίσχυσης δραστηριοτήτων τέτοιου τύπου επιχειρούνται με μέσα που έχουν υποστηρικτικό χαρακτήρα ώστε να δημιουργηθεί ένα καλύτερο κλίμα για τη διεξαγωγή τους.

IV.2. Παρατηρήσεις - Συμπεράσματα Β' Προσέγγισης (Πίνακες 4.α και 4.β)

IV.2.1. Ανά έτος θεώρηση

Έτος 1992

Μέσα στο 1992, οι δράσεις των προγραμμάτων συμβάλλουν κυρίως στην Αξιοποίηση του Ανθρώπινου Δυναμικού καθώς αφορούν σε προγράμματα επιμόρφωσης και κατάρτισης. Μεταξύ των τριών προγραμμάτων του έτους αυτού, το NOW 1 εμφανίζεται να επηρεάζει τα περισσότερα από τα υπό μελέτη χαρακτηριστικά της τοπικής ανάπτυξης.(Διάγραμμα 7)

Οι μεμονωμένες μελέτες οι οποίες εκπονούνται ενισχύουν όπως είναι φυσικό το χαρακτηριστικό "Προγραμματισμός-Οργανωτικότητα". (Διάγραμμα 8)

Έτος 1993

Κατά το 1993, όπου εκπονείται σχεδόν ο διπλάσιος αριθμός μελετών και προγραμμάτων, τα οφέλη για την τοπική ανάπτυξη είναι μεγαλύτερα.

Το χαρακτηριστικό "Καινοτομία-Εκσυγχρονισμός" παρουσιάζεται από τη μελέτη των προγραμμάτων ως το ισχυρότερο, ενώ ακολουθεί πολύ κοντά η έννοια "Αειφορικότητα". Η ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης και ο καινοτόμος χαρακτήρας υπήρξαν βασικές παράμετροι στις περισσότερες ενέργειες ενώ η συσσώρευση πολλών ενεργειών στη στήλη "Καινοτομία-Εκσυγχρονισμός" είναι δυνατό να οφείλεται και στην προσπάθεια αναβάθμισης των υλικών πόρων και των δομών (παραγωγικών, υποστηρικτικών και διοικητικών) του Νομού. Ανάμεσα στα προγράμματα των οποίων η υλοποίηση ξεκινά αυτή τη χρονιά, το σημαντικότερο για την προώθηση της τοπικής ανάπτυξης, έτσι όπως αυτή προσδιορίζεται με βάση τις έννοιες που τέθηκαν, εμφανίζεται να είναι το LIFE καλύπτοντας έξι σε σύνολο οκτώ μεταξύ αυτών. (Διάγραμμα 7)

Έτος 1994

Το 1994, με την εκπόνηση ενός μεγάλου αριθμού μελετών, το βάρος μετατίθεται στον "Προγραμματισμό-Οργανωτικότητα", ενώ το στοιχείο της "Αειφορικότητας" εξακολουθεί να είναι αρκετά έντονο στο έργο και αυτής της περιόδου. (Διάγραμμα 8)

Έτος 1995

Παρόμοια είναι η εικόνα την επόμενη χρονιά σ' ότι αφορά το επικρατέστερο χαρακτηριστικό (είναι και πάλι ο "Προγραμματισμός-Οργανωτικότητα") με τη διαφορά ότι μέσω ενός αριθμού μελετών προβλέπεται η ανάπτυξη της "Επιχειρηματικότητας" από τους Δήμους και τις Κοινότητες του Νομού.(Διάγραμμα 8)

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 7: Πλήθος Δράσεων ανά Συστατική Έννοια της Τοπικής Ανάπτυξης για την περίοδο 1992-1996

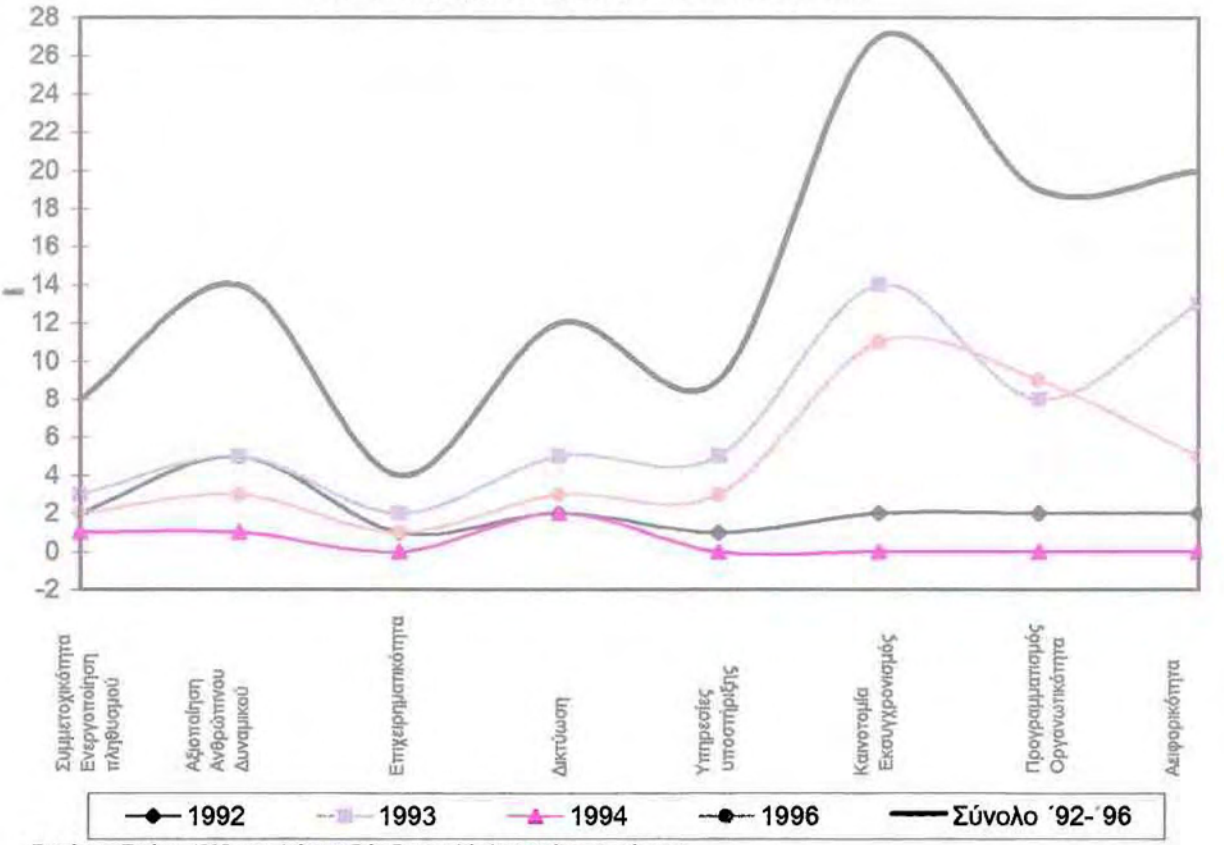

Σημείωση: Το έτος 1995 παραλείπεται διότι δεν αναλήφθηκαν νέα προγράμματα.
Επίσης οι τιμές του 1996 που απεικονίζονται δεν περιλαμβάνουν τις μετρήσεις που αναφέρονται στο πρόγραμμα LEADER II λόγω της ενδεικτικής παρουσίασης που έχει γίνει σε αυτό.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 8: Πλήθος Μελετών ανά Συστατική Έννοια/Χαρακτηριστικό της Τοπικής Ανάπτυξης για την περίοδο 1992-1996

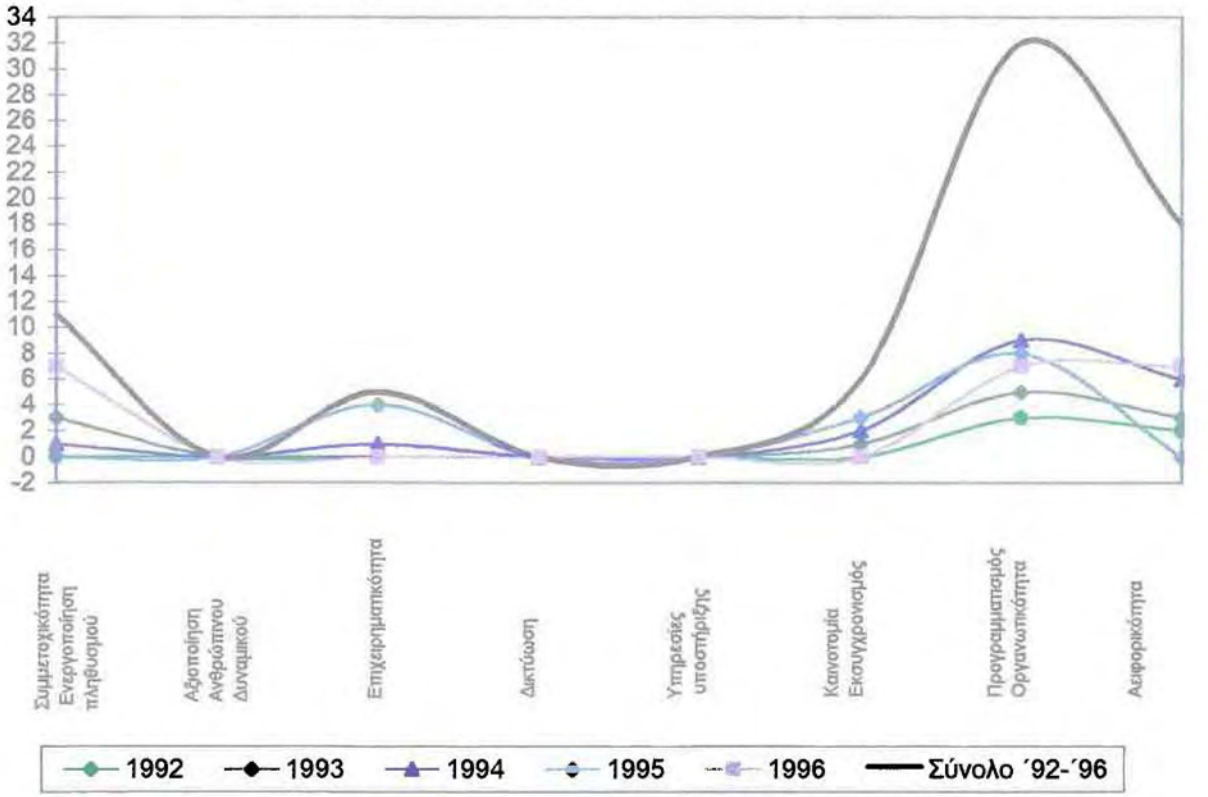

Έτος 1996

Το 1996 ξεκινά η υλοποίηση κάποιων πολύ σημαντικών σε σχέση με τις έννοιες που εξετάζονται, προγραμμάτων. Η περίπτωση του LEADER II και πάλι παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον και θα εξετασθεί χωριστά.

Έτσι, σ' ότι αφορά τα υπόλοιπα προγράμματα, το ισχυρότερο χαρακτηριστικό είναι εκείνο της " "Καινοτομίας-Εκσυγχρονισμού" εκφράζοντας μια τάση ανάδειξης νέων τύπων υπηρεσιών και δραστηριοτήτων. (Διάγραμμα 7) Το πρόγραμμα CARREFOUR RURAL με την ενέργεια "Λειτουργία Γραφείου Αγροτικής Πληροφόρησης" δείχνει να προωθεί με το συγκεκριμένο έργο μια πολύ οργανωμένη προσπάθεια ενεργοποίησης κι αξιοποίησης των πόρων του Πρωτογενή τομέα συντελώντας περισσότερο ή λιγότερο σε όλες σχεδόν τις έννοιες που παρουσιάζονται στον Πίνακα 4.α. Ανάλογη συνεισφορά εμφανίζει και η ενέργεια "Δημιουργία Ενεργειακού Κέντρου" στα πλαίσια του προγράμματος PERU.

Αναφορικά με το LEADER II, καλύπτεται το σύνολο των χαρακτηριστικών του Πίνακα 4.α και μάλιστα σχεδόν από κάθε υποπρόγραμμα, αποτέλεσμα της συμπληρωματικότητας και συνοχής των επιμέρους ενεργειών του.

IV.2.2. Συνολική θεώρηση

Στο σύνολο των προγραμμάτων μέσα στην πενταετία (χωρίς το LEADER II) το συχνότερα εμφανιζόμενο χαρακτηριστικό/έννοια αποτελεί η "Καινοτομία-Εκσυγχρονισμός" ενώ ακολουθούν τα "Αειφορικότητα" και "Προγραμματισμός-Οργανωτικότητα". Μικρότερο αριθμό ενεργειών συγκεντρώνουν οι "Αξιοποίηση Ανθρώπινου Δυναμικού", η "Δικτύωση", οι "Υπηρεσίες Υποστήριξης", η "Συμμετοχικότητα-Ενεργοποίηση Πληθυσμού" και τέλος η "Επιχειρηματικότητα". (Διάγραμμα 7)

Προφανώς, προσθέτοντας το μελετητικό έργο όλων των ετών η ισχυρότερη κατηγορία γίνεται αυτή του "Προγραμματισμού-Οργανωτικότητας". Έτσι παρατηρούμε ότι ο σχεδιασμός αποτελεί τη μεγαλύτερη συνεισφορά της ΑΝ.ΚΑ και ενδεχομένως κάθε Αναπτυξιακής Εταιρίας που δρα σε μια περιοχή, τη στιγμή που οι τοπικοί φορείς ακόμη κι αν διαθέτουν τη δομή να χαράξουν μια αναπτυξιακή στρατηγική στον κλάδο με τον οποίο ασχολούνται, η δυνατότητά τους να καταρτίσουν από μόνοι τους ολοκληρωμένα αναπτυξιακά προγράμματα προώθησης των στρατηγικών αυτών είναι περιορισμένη.

Με τη βοήθεια του πίνακα αυτού, μπορούμε να διακρίνουμε ότι, σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό, θίγονται έννοιες και ζητήματα, ορισμένες από τις οποίες, προωθούνται συστηματικά από κάποιο φορέα για πρώτη, ίσως, φορά. Από την άποψη αυτή, το έργο της ΑΝ.ΚΑ, στα πλαίσια των προγραμμάτων, συνεισφέρει στην ανάπτυξη μιας σφαιρικής προβληματικής και αντιμετώπισης των ζητημάτων της τοπικής ανάπτυξης στο Νομό. (Διάγραμμα 8)

Μέσα από όλη αυτή τη δραστηριότητα, εισάγονται και τίθενται σε εφαρμογή μια σειρά στοιχείων που η ενεργοποίησή της ενδογενούς δυναμικότητας απαιτεί και που οι παραδοσιακοί φορείς αδυνατούν είτε να παρέχουν είτε να προωθήσουν στο βαθμό και με τον τρόπο που χρειάζεται. Τέτοια στοιχεία αποτελούν οι καινοτομίες, η δικτύωση, η ενεργοποίηση του πληθυσμού.

Μια αναπτυξιακή εταιρία, όπως είναι η ΑΝ.ΚΑ, με τη συμμετοχή της σε διεθνή δίκτυα συνεργασίας κι ανταλλαγών παρακολουθεί τις εξελίξεις και μπορεί να παίξει σημαντικό ρόλο στην κατεύθυνση αυτή βγάζοντας την περιοχή από την απομόνωση και διαμορφώνοντας ένα ευνοϊκό κλίμα για την ανάληψη πρωτοβουλιών.

Όπως φάνηκε, στο ζήτημα της καινοτομίας, η δυνατότητα συνεισφοράς της ΑΝ.ΚΑ είναι υψηλή. Στα διάφορα επίπεδα καινοτομίας (από τον ορισμό της καινοτόμου δράσης όπως αυτή γίνεται αντιληπτή από την τοπική κοινωνία μέχρι την καινοτομία η οποία διαφοροποιεί μια παραγωγική/ οργανωτική διαδικασία, ένα προϊόν ή μια υπηρεσία) μια Αναπτυξιακή Εταιρία έχει δυνατότητα όχι μόνο να εισάγει τη καινοτομία και να παρέχει το εξωτερικό ερέθισμα άλλα και να αναλάβει την εφαρμογή καινοτομιών που κανένας άλλος φορέας ή τοπική ομάδα δεν έχει τη δυνατότητα να υλοποιήσει.

Θα πρέπει, επίσης, να τονισθεί η σημασία του έργου αυτού σ' ότι αφορά την ενσωμάτωση του κάθε πολίτη στην αναπτυξιακή διαδικασία η οποία μεθοδεύεται με τρόπο που μπορεί να οδηγήσει βήμα - βήμα στην ανάληψη πρωτοβουλιών (ενθάρρυνση της κινητοποίησης του πληθυσμού, αξιοποίηση των δυνατοτήτων του μέσα από ειδικά προγράμματα επιμόρφωσης). Οι δράσεις που οδηγούν στη ενεργοποίηση του πληθυσμού αποτελούν ένδειξη μιας φιλοσοφίας για μια ανάπτυξη "εκ των κάτω" που προϋποθέτει την εμπλοκή του τοπικού πληθυσμού όταν ο ιδεατός ρόλος μιας Αναπτυξιακής Εταιρίας είναι να δίνει τα κατάλληλα ερεθίσματα και να παρέχει τεχνική υποστήριξη και συμβουλές.

Τέλος, μπορούμε να διακρίνουμε τη σημαντική συνεισφορά στη ίδρυση υπηρεσιών υποστήριξης, δηλαδή στην δημιουργία καινούργιων, ευέλικτων θυγατρικών πολλές φορές μηχανισμών που λειτουργούν, ωστόσο, ξεχωριστά από τους υπάρχοντες τοπικούς φορείς. Το γεγονός αυτό μας επιτρέπει να διακρίνουμε μια

άλλη διάσταση της στρατηγικής δράσης που μπορεί να προωθεί με επιτυχία μια Αναπτυξιακή Εταιρία την οποία αποτελεί η δημιουργία νέων δομών οι οποίες θα λειτουργούν πλάι στους τοπικούς φορείς υλοποιώντας εξειδικευμένες αναπτυξιακές πολιτικές χωρίς να καταργούν τις υπάρχουσες παραδοσιακές δομές και χωρίς να τις ανταγωνίζονται.

V. Χωρική κατανομή προγραμμάτων και μελετών στο Νομό Καρδίτσας

Προκειμένου να προσεγγιστεί η χωρική διάσταση του έργου της ΑΝ.ΚΑ και να δημιουργηθεί μια αρτιότερη εικόνα για τη δράση της θεωρήθηκε σκόπιμη η χαρτογραφική απεικόνιση της κατανομής των προγραμμάτων και μελετών της στο Νομό (Χάρτης 2 και 3).

Με τη βοήθεια αυτών των χαρτών θα επιχειρηθεί η απόδοση των χωρικών ενοτήτων που διαμορφώνονται ανάλογα με το πλήθος των μελετών και προγραμμάτων που έχουν εφαρμοστεί στις επιμέρους εδαφικές ενότητες του Νομού.

Θα χρειαστεί να διευκρινιστεί ότι ο μεγαλύτερος αριθμός τόσο προγραμμάτων όσο και μελετών αφορά στο σύνολο του Νομού ενώ παράλληλα υπάρχουν προγράμματα και μελέτες που αναφέρονται σε επιμέρους εδαφικές ενότητες (π.χ. Ο.Τ.Α, Αναπτυξιακοί Σύνδεσμοι, Συμβούλια Περιοχής).

Η κατανομή των προγραμμάτων ή μελετών ανά εδαφική ενότητα βασίζεται στην παραδοχή ότι το πλήθος των προγραμμάτων ή μελετών που προκύπτουν για μια εδαφική ενότητα είναι το άθροισμα των επιμέρους προγραμμάτων ή μελετών που αναφέρονται αποκλειστικά σ' αυτήν και εκείνων που αναφέρονται σε οποιαδήποτε χωρική ενότητα που την περικλείει. (π.χ. στο Δήμο Σοφάδων αναφέρεται το πρόγραμμα HORIZON 1. Παράλληλα η αμέσως ευρύτερη χωρική ενότητα που περικλείει το Δήμο αυτό και στην οποία έχουν εφαρμοστεί προγράμματα είναι ο Νομός Καρδίτσας με 8 προγράμματα. Άρα ο συνολικός αριθμός προγραμμάτων για το Δήμο Σοφάδων είναι 9).

Επίσης, οι διαμορφούμενες εδαφικές ενότητες που ανήκουν μετά την ταξινόμηση στην ίδια κατηγορία δεν χαρακτηρίζονται κατ' ανάγκη από την εφαρμογή σ΄ αυτές των ίδιων προγραμμάτων. Ο λόγος που ανήκουν στην ίδια κατηγορία είναι ότι αναφέρεται σ' αυτές ίδιο πλήθος προγραμμάτων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5: Χωρική κατανομή προγραμμάτων με τα οποία έχει ασχοληθεί η ΑΝ.ΚΑ στο Νομό Καρδίτσας

Πρόγραμμα	**Περιοχή Αναφοράς**
FORCE	Νομός Καρδίτσας
EUROFORM	Δήμος Καρδίτσας
NOW 1	Νομός Καρδίτσας
ALTENER	Νομός Καρδίτσας
NOW 2	Αναπτυξιακός Σύνδεσμος Λίμνης Ν. Πλαστήρα
HORIZON 1	Δήμος Σοφάδων
HORIZON 2	Νομός Καρδίτσας
LIFE	Αναπτυξιακός Σύνδεσμος Λίμνης Ν. Πλαστήρα
INETA	Νομός Καρδίτσας
REVITAL/ OUVERTURE	Δήμος Καρδίτσας
ΕΠΠΕΡ	ΟΤΑ Δυτικής πλευράς Λίμνης Ν. Πλαστήρα (Καροπλέσι, Καρβασαράς, Καρίτσα, Πεζούλα, Κερασιά, Φυλακτή, Κρυονέρι)
LEONARDO DA VINCI	Νομός Καρδίτσας
CARREFOUR RURAL	Νομός Καρδίτσας
PERU	Νομός Καρδίτσας
FAIR	Αναπτυξιακός Σύνδεσμος Λίμνης Ν. Πλαστήρα
LEADER II	ΟΤΑ 3ου, 4ου, 8ου, 9ου, 10ου, 11ου, 12ου και 13ου Συμβουλίου Περιοχής

Πηγή: ΑΝ.ΚΑ

ΧΑΡΤΗΣ 2: Κατανομή προγραμμάτων με τα οποία έχει ασχοληθεί η ΑΝΚΑ στο Νομό Καρδίτσας

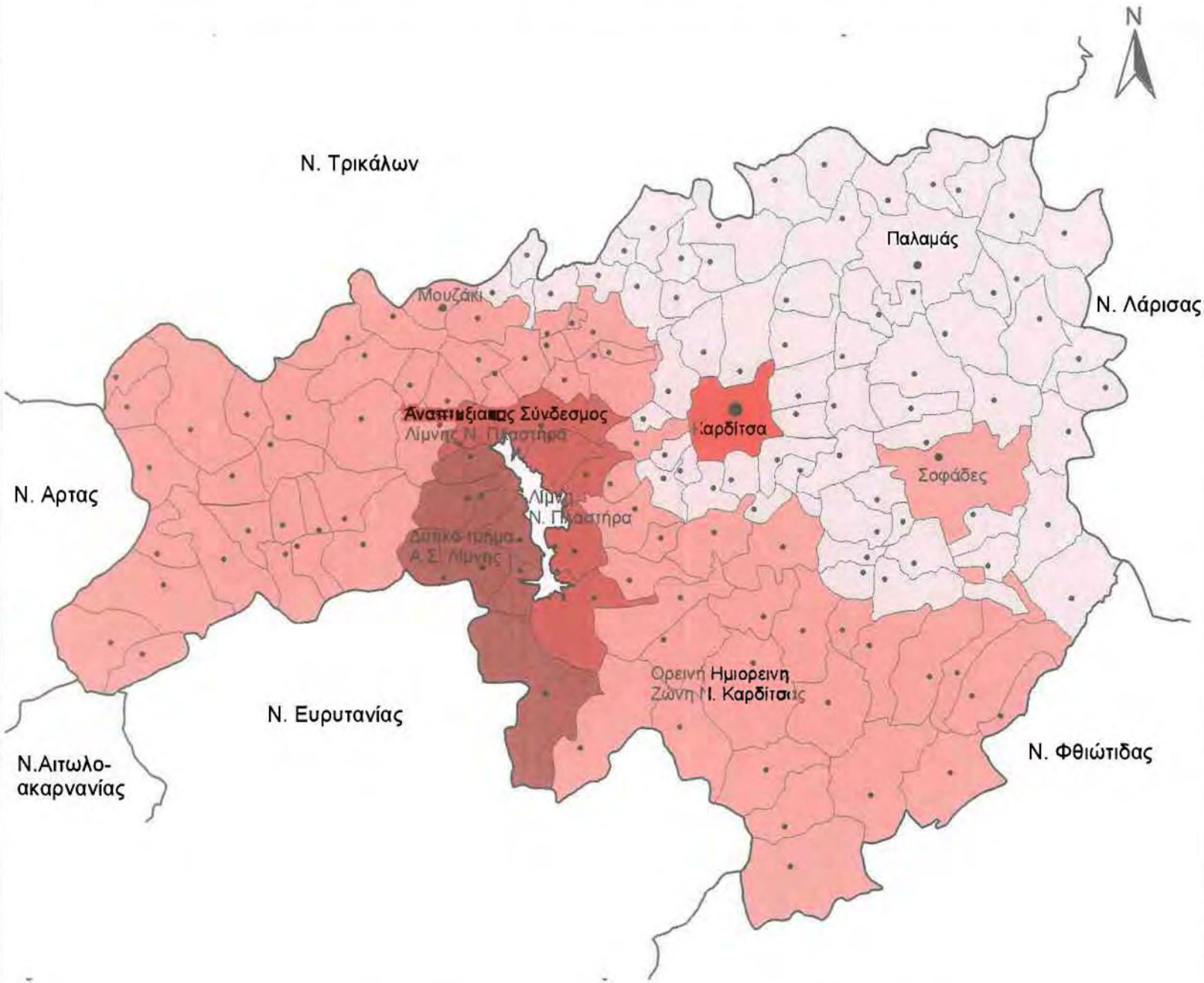

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- Όριο Νομού
- Έδρα Ο.Τ.Α.
- 8 Προγράμματα
- 9 Προγράμματα
- 10 Προγράμματα
- 12 Προγράμματα
- 13 Προγράμματα

* Το πλήθος των προγραμμάτων κάθε εδαφικής ενότητας είναι το άθροισμα των προγραμμάτων που αναφέρονται σε αυτήν και εκείνων που αναφέρονται σε κάθε ευρύτερη χωρική ενότητα που την περικλείει

5 0 5 10 Kilometers

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ:
ΚΥΡΙΑΚΙΔΟΥ ΜΑΡΙΑ

ΒΟΛΟΣ, ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1998

ΠΙΝΑΚΑΣ 6: Χωρική κατανομή μεμονομένων μελετών που εκπονήθηκαν από την ΑΝ.ΚΑ στο Νομό Καρδίτσας

Μελέτη	Περιοχή Αναφοράς
-Μελέτη ανάπτυξης πεδινής Γεωργίας Ν.Καρδίτσας	Νομός Καρδίτσας
-ΜΜΕ & τοπική ανάπτυξη	Νομός Καρδίτσας
-Μελέτη χωρικών προβλημάτων του Ν.Καρδίτσας	Νομός Καρδίτσας
-Αξιολόγηση προγραμμάτων κατάρτισης & αγορά εργασίας στο Ν.Καρδίτσας	Νομός Καρδίτσας
-Έρευνα αρμοδιοτήτων των φορέων προγραμματισμού Ν.Καρδίτσας	Νομός Καρδίτσας
-Μελέτη Βιοτεχνικού Πάρκου Δ.Καρδίτσας	Δήμος Καρδίτσας
-Μελέτη διαχείρισης απορριμμάτων Ν.Καρδίτσας	Νομός Καρδίτσας
-Μελέτη οργάνωσης φορέα αποκομιδής απορριμμάτων Δ.Καρδίτσας	Δήμος Καρδίτσας
-Μελέτη σκοπιμότητας για Ανακύκλωση Δ.Καρδίτσας	Δήμος Καρδίτσας
-Μελέτη καταγραφής πηγών ρύπανσης Ν.Καρδίτσας	Νομός Καρδίτσας
-Υδρογεωλογική έρευνα Ν.Καρδίτσας	Νομός Καρδίτσας
-Μελέτη, αναδιάρθρωσης Ε.Α.Σ.Κ.	Νομός Καρδίτσας
-Μελέτη οργάνωσης ΔΕΤΑΚ	Δήμος Καρδίτσας
-Οικονομοτεχνική μελέτη ίδρυσης Δ.Η.Α.Μ.Ε.Κ	Δήμος Καρδίτσας
-Μελέτη σκοπιμότητας ίδρυσης κοινοτικού ξενώνα Μητρόπολης	Κοινότητα Μητρόπολης
-Μελέτη μηχανοργάνωσης Δ.Καρδίτσας	Δήμος Καρδίτσας
-Μελέτη μηχανοργάνωσης Δ.Σοφάδων	Δήμος Σοφάδων
-Μελέτη μηχανοργάνωσης Δ.Παλαμά	Δήμος Παλαμά
-Μελέτη Δημοτικής Επιχείρησης Σοφάδων	Δήμος Σοφάδων
-Μελέτη Δημοτικής Επιχείρησης Παλαμά	Δήμος Παλαμά
-Μελέτη οργάνωσης Οργανισμού διαχείρισης ΒΙΠΕ	Νομός Καρδίτσας
-ΤΑΠ Α.Σ Σελλάνων	Α.Σ Σελλάνων
-ΤΑΠ Α.Σ Μενελαΐδας	Α.Σ Μενελαΐδας
-ΤΑΠ Α.Σ Κάμπου	Α.Σ Κάμπου
-ΤΑΠ Δήμου Καρδίτσας	Δήμος Καρδίτσας
-ΤΑΠ 3ου Συμβουλίου Περιοχής	3ο Συμβούλιο Περιοχής
-ΤΑΠ 7ου Συμβουλίου Περιοχής	7ο Συμβούλιο Περιοχής
-ΤΑΠ 9ου Συμβουλίου Περιοχής	9ο Συμβούλιο Περιοχής
-ΤΑΠ 10ου Συμβουλίου Περιοχής	10ο Συμβούλιο Περιοχής
-ΤΑΠ 11ου Συμβουλίου Περιοχής	11ο Συμβούλιο Περιοχής
-ΤΑΠ 12ου Συμβουλίου Περιοχής	12ο Συμβούλιο Περιοχής
-ΤΑΠ 13ου Συμβουλίου Περιοχής	13ο Συμβούλιο Περιοχής

Πηγή: ΑΝ.ΚΑ

ΧΑΡΤΗΣ 3: Κατανομή μελετών που έχει εκπονήσει η ΑΝΚΑ στο Νομό Καρδίτσας

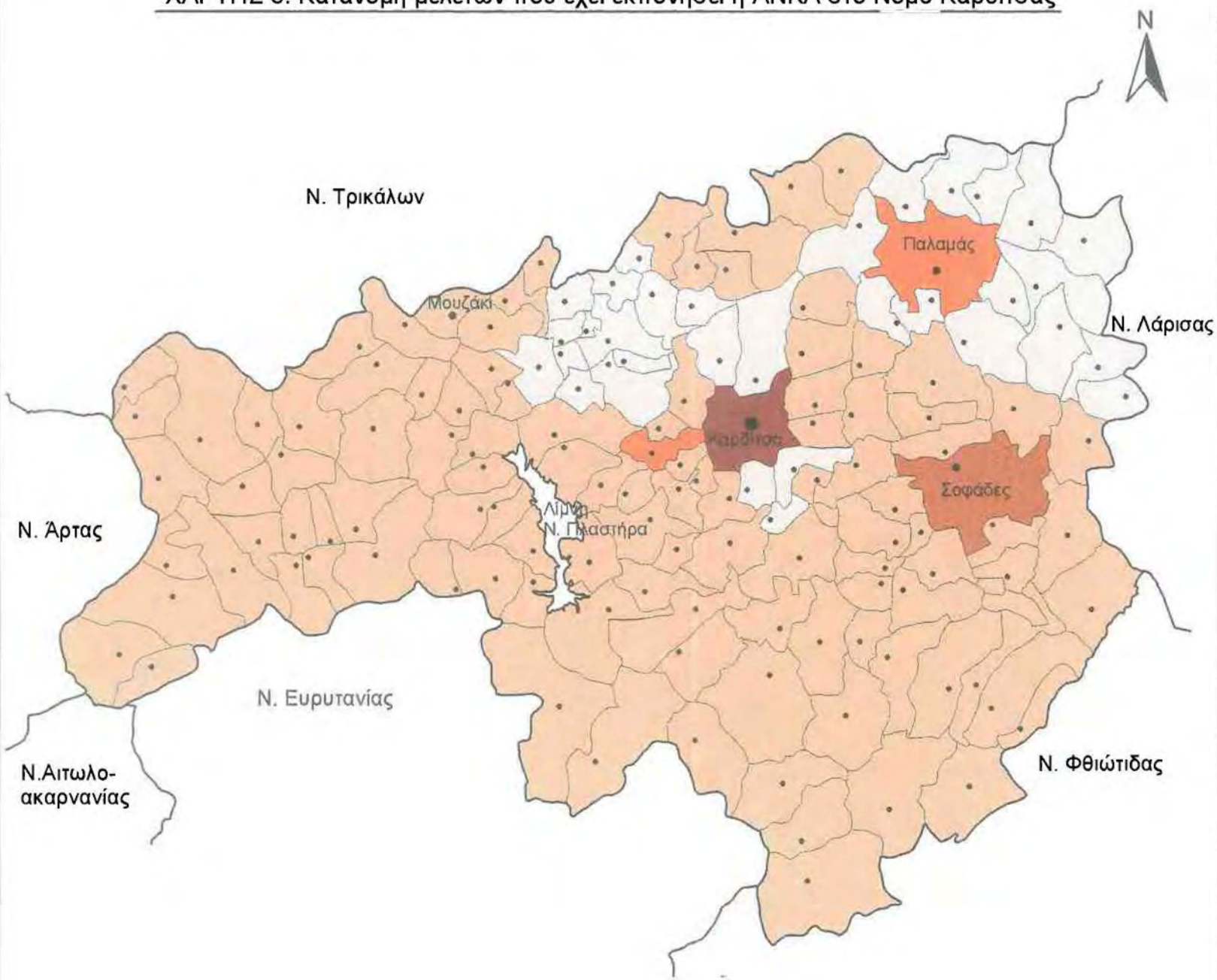

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- Όριο Νομού
- Έδρα Ο.Τ.Α.
- 10 Μελέτες
- 11 Μελέτες
- 12 Μελέτες
- 13 Μελέτες
- 17 Μελέτες

* Το πλήθος των μελετών κάθε εδαφικής ενότητας είναι το άθροισμα των μελετών που αναφέρονται σε αυτήν και εκείνων που αναφέρονται σε κάθε ευρύτερη χωρική ενότητα που την περικλείει

5 0 5 10 Kilometers

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ:
ΚΥΡΙΑΚΙΔΟΥ ΜΑΡΙΑ

ΒΟΛΟΣ, ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1998

VI. Παρατηρήσεις-Συμπεράσματα χωρικής κατανομής προγραμμάτων και μελετών (Χάρτης 2 και 3)

Όπως αναφέρθηκε με τους χάρτες αυτούς επιχειρήθηκε να αποδοθούν οι χωρικές ενότητες που διαμορφώνονται ανάλογα με το πλήθος των μελετών και προγραμμάτων που έχουν εφαρμοστεί στις επιμέρους εδαφικές ενότητες του Νομού (π.χ. Ο.Τ.Α, Αναπτυξιακοί Σύνδεσμοι, Συμβούλια Περιοχής).

Παρατηρώντας το Χάρτη 2 προκύπτει ότι πέρα από τα προγράμματα σ' επίπεδο Νομού έχει αναπτυχθεί κάποια επιπλέον δραστηριότητα στο νοτιοδυτικό (ορεινό-ημιορεινό) τμήμα του Νομού κυρίως εξαιτίας της κοινοτικής πρωτοβουλίας LEADER II. Ο Αναπτυξιακός Σύνδεσμος Λίμνης Ν. Πλαστήρα δείχνει να ευνοείται σε εφαρμογή προγραμμάτων με τρία επιπλέον προγράμματα εκτός του LEADER II και των οκτώ προγραμμάτων που αφορούν στο σύνολο του Νομού. Την πλειοψηφία ωστόσο συγκεντρώνουν ειδικότερα οι Κοινότητες της Δυτικής Πλευράς της Λίμνης. Το γεγονός αυτό είναι δυνατό να οφείλεται στα ιδιαίτερα φυσικά χαρακτηριστικά αυτού του τμήματος του Νομού που επιτρέπουν την αξιοποίηση πόρων με την ταυτόχρονη ανάπτυξη καινοτομιών, όπως συνήθως απαιτείται στα ευρωπαϊκά προγράμματα. Παράλληλα, οι ανάγκες των ορεινών περιοχών σε έργα, ενίσχυση επενδύσεων και συγκράτηση του πληθυσμού προκαλούν το αυξημένο ενδιαφέρον της ΑΝ.ΚΑ προς αυτή την κατεύθυνση. Μια ακόμη παράμετρος που μπορεί να ερμηνεύσει αυτή την κατανομή προγραμμάτων αποτελεί το γεγονός ότι το πεδινό τμήμα του Νομού έχει ήδη αξιοποιηθεί εντατικά, πλαισιωθεί με διάφορους μηχανισμούς (Γεωργικοί Συνεταιρισμοί, Οργανισμός Βάμβακος, Οργανισμός Καπνού, Υπουργεία κ.λπ.) και η ανάπτυξη νέων δραστηριοτήτων που θα σήμαινε την ανατροπή υφιστάμενων καταστάσεων θα συνοδεύονταν από παρεμβάσεις αυξημένου κόστους. Επομένως το ορεινό τμήμα θα μπορούσε να χαρακτηριστεί πιο πρόσφορο για νέου τύπου παρεμβάσεις.

Μεταξύ των τεσσάρων Δήμων του Νομού το μεγαλύτερο αριθμό προγραμμάτων συγκεντρώνει ο Δήμος Καρδίτσας ενδεχόμενα λόγω των δυνατοτήτων που έχει ένας μεγάλος ΟΤΑ για να αναπτύξει πρωτοβουλίες (πόρους, κρίσιμο μέγεθος κ.λπ.) και να συμμετέχει σε σχήματα συνεργασίας που δεν είναι εύκολο για όλους τους ΟΤΑ να ενταχθούν.

Αναφορικά με τις μελέτες (Χάρτης 3), και πάλι ο μεγαλύτερος αριθμός αυτών αναφέρεται στο σύνολο του Νομού. Η πλειοψηφία των επιπλέον μελετών που εκπονήθηκαν αφορούν στο Δήμο Καρδίτσας ενώ με λιγότερες μελέτες ακολουθούν

κατά σειρά οι Δήμοι Σοφάδων και Παλαμά. Παρόμοια, η κοινότητα Μητρόπολης εμφανίζεται ως η πιο ευνοημένη μεταξύ των Κοινοτήτων του Νομού.

Η συγκέντρωση μελετών κυρίως στους Δήμους οφείλεται πιθανότατα στην ανάπτυξη νέων οργανωτικών σχημάτων και υπηρεσιών που η σύσταση και λειτουργία τους απαιτούσε τη σύνταξη ειδικών μελετών.

Παρά τις προσπάθειες που είναι δυνατό να διακρίνει κανείς από πλευράς ΑΝ.ΚΑ για ένταξη και συμμετοχή Κοινοτήτων στις διάφορες πρωτοβουλίες που αναλαμβάνονται, οι Δήμοι δείχνουν πιο ενεργοί και πιο διεκδικητικοί παρακάμπτοντας ίσως τις δυσκολίες των μικρότερων ΟΤΑ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Διερεύνηση των σχέσεων της ΑΝ.ΚΑ με τους τοπικούς φορείς στα πλαίσια των προγραμμάτων της περιόδου 1992-1996

Ι. Εισαγωγικά

Μετά τη μελέτη των δυνατοτήτων μιας Αναπτυξιακής Εταιρίας να εφαρμόσει μια ολοκληρωμένη πολυτομεακή στρατηγική μέσω των δράσεων των προγραμμάτων και να συνεισφέρει στην τοπική ανάπτυξη, το ενδιαφέρον μας θα εστιαστεί σε ένα άλλο ζήτημα, στενά συνδεδεμένο με το προηγούμενο.

Πρόκειται για το ρόλο των τοπικών φορέων στη δράση της ΑΝ.ΚΑ και ειδικότερα στα πλαίσια των προγραμμάτων που εξετάσθηκαν στο προηγούμενο κεφάλαιο. Οι σχέσεις των τοπικών φορέων με την ΑΝ.ΚΑ στα πλαίσια της δράσης αυτής θεωρήθηκε ότι έχει ενδιαφέρον να μελετηθούν για τους παρακάτω λόγους:

α) Ο βαθμός συμμετοχής των τοπικών φορέων στο έργο της ΑΝ.ΚΑ προσδιορίζει, μέχρις ενός σημείου, την ποιότητα των προτάσεων και του σχεδιασμού. Επομένως, αποτελεί ένδειξη του κατά πόσον ο τελευταίος προσαρμόζεται στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής

β) Η συνεργασία των τοπικών φορέων με τη ΑΝ.ΚΑ στα πλαίσια των προγραμμάτων που υλοποιούνται, συμβάλλει στην επιμόρφωση κι αναβάθμιση του ανθρώπινου στελεχιακού δυναμικού των εμπλεκόμενων φορέων.

Έτσι, προκειμένου να εκτιμηθεί η προστιθέμενη αξία που η δράση μιας Αναπτυξιακής Εταιρίας αποδίδει σε μια περιοχή, θεωρήθηκε ότι η διερεύνηση μας δε θα πρέπει να περιοριστεί στις προβλεπόμενες στα πλαίσια των κοινοτικών πρωτοβουλιών ενέργειες επί του πεδίου, αλλά και σε μια άλλη, λιγότερο ορατή διάσταση αυτής, την αξιολόγηση των ωφελειών που οι τοπικοί φορείς αποκομίζουν εμπλεκόμενοι σε μια διαδικασία συνεργασίας και συμμετοχής στις δραστηριότητες που αναλαμβάνονται από ένα τέτοιο οργανισμό.

Στο χώρο στον οποίο εμφανίζονται οι Αναπτυξιακές Εταιρίες προϋπάρχουν και λειτουργούν οι παραδοσιακές δομές με μικρό βαθμό επικοινωνίας μεταξύ τους, ασαφείς αρμοδιότητες, αντιφατική δράση και χαρακτηριστικά που έχουν ήδη περιγραφεί (Κεφάλαιο 1), ειδικά σ΄ ότι αφορά τη δημόσια διοίκηση και Αυτοδιοίκηση.

Στα πλαίσια αυτά, οι νέοι αναπτυξιακοί φορείς καλούνται να παίξουν ένα μεσολαβητικό ρόλο και χρησιμοποιώντας την ευέλικτη δομή και την τεχνογνωσία τους να φέρουν κοντά τους φορείς κάτω από ένα κοινό αναπτυξιακό όραμα.

Έτσι, θα επιχειρηθεί η διερεύνηση της συνεργασίας της ΑΝ.ΚΑ με τους τοπικούς φορείς του Νομού Καρδίτσας και του γενικότερου πλαισίου μέσα στο οποίο η ΑΝ.ΚΑ, και ενδεχομένως κάθε Αναπτυξιακή Εταιρία, λειτουργεί. Στην ενότητα, λοιπόν, αυτή, στόχος είναι η ανάδειξη των δυνατοτήτων συνεισφοράς και οφελών που η συνεργασία μιας Αναπτυξιακής Εταιρίας που δρα σε μια περιοχή και των φορέων της δημιούργησε μέσα από το έργο κάποιων ετών.

Ένας ακόμη λόγος για τον οποίο θεωρήθηκε ότι το ζήτημα αυτό έχει ενδιαφέρον είναι το γεγονός ότι όλες αυτές οι συνεργασίες που λαμβάνουν χώρα στα πλαίσια των προγραμμάτων αρθρώνονται γύρω από την ΑΝ.ΚΑ καθιστώντας την ικανή να αποκτά εμπειρία αλλά και να διαχέει τα αποτελέσματα των δράσεών της προς όλες τις κατευθύνσεις, λειτουργώντας ταυτόχρονα ως "πομπός και ως δέκτης"

Μέσα από τη διαδικασία αυτή, θα επιχειρηθεί να εξετασθεί η υπόθεση ότι η ΑΝ.ΚΑ, μέσα στα οκτώ χρόνια λειτουργίας της, με τη δράση της παράγει αποτελέσματα από τα οποία αποκτά εμπειρία και παράλληλα δημιουργεί διαύλους επικοινωνίας με τους τοπικούς φορείς οι οποίοι με τη σειρά τους διδάσκουν και διδάσκονται στα πλαίσια των προγραμμάτων και σε μια συνεχή, αλληλοτροφοδοτούμενη διαδικασία.

II. Παρουσίαση μεθόδου διερεύνησης της συνεργασίας της ΑΝ.ΚΑ με τους τοπικούς φορείς και των προοπτικών της στα πλαίσια των προγραμμάτων της περιόδου 1992-1996.

Προκειμένου να μελετηθεί η συνεργασία της ΑΝ.ΚΑ με τους τοπικούς φορείς στα πλαίσια των προγραμμάτων, χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος των ημικατευθυνόμενων συνεντεύξεων. Μεταξύ των διαφόρων μέσων επιλέχθηκε η συνέντευξη τόσο γιατί θεωρήθηκε ότι στην διερεύνηση του συγκεκριμένου ζητήματος η αμεσότητα θα έπαιζε ένα καθοριστικό ρόλο όσο και εξαιτίας του χαρακτήρα των διερευνούμενων παραμέτρων που δεν επιτρέπει την αναδρομή σε καταγεγραμμένες πηγές. Επίσης, προτιμήθηκε η συνέντευξη να είναι ημικατευθυνόμενη ούτως ώστε να είναι άμεσα προσαρμόσιμη στις απαντήσεις και παράλληλα να αποφευχθεί η εκτροπή της συζήτησης σε πεδία μη άμεσου ενδιαφέροντος. Οι ερωτήσεις ήταν ανοικτές καθώς αναμένονταν μεγάλο εύρος απαντήσεων.

Για το σκοπό αυτό, συντάχθηκαν δύο συνεντεύξεις (Παράρτημα 3). Η πρώτη συνέντευξη απευθύνθηκε σε στελέχη της ΑΝ.ΚΑ και η δεύτερη προς εκπροσώπους διαφόρων τοπικών φορέων του Νομού. Την ανάγκη σύνταξης δύο διαφορετικών συνεντεύξεων υπαγόρευσε ή ίδια η φύση του διερευνούμενου ζητήματος. Έτσι, στη δεύτερη συνέντευξη διατηρήθηκαν όσες από τις ερωτήσεις που είχαν τεθεί στον εκπρόσωπο της ΑΝ.ΚΑ είχε νόημα να απευθυνθούν και προς τους άλλους φορείς. Προφανώς επίσης, χρειάστηκε κάποια ερωτήματα να τροποποιηθούν λίγο ή να προστεθούν κάποια άλλα.

Οι ερωτήσεις και των δύο συνεντεύξεων συνέθεταν τέσσερις θεματικές ενότητες.

Η πρώτη θεματική ενότητα αφορά σε μια αξιολόγηση της συνεργασίας που είχε η ΑΝ.ΚΑ με τους διάφορους τοπικούς φορείς του Νομού. Στα πλαίσια αυτά, ζητείται από τον εκπρόσωπο της ΑΝ.ΚΑ να αξιολογήσει τους διάφορους συνεργάτες- φορείς είτε αντίστοιχα, από τον εκπρόσωπο του συγκεκριμένου φορέα να αξιολογήσει τις σχέσεις συνεργασίας του με την ΑΝ.ΚΑ. Στη συνέχεια τίθενται διάφορα ερωτήματα με βάση τα οποία θα επιχειρήσουμε εμείς να αξιολογήσουμε ως ένα βαθμό τη συνεργασία αυτή.

Η δεύτερη θεματική ενότητα επιδιώκει να αναδείξει τα οφέλη που απέδωσε τόσο στους φορείς όσο και στην ίδια την ΑΝ.ΚΑ η συνεργασία αυτή.

Η Τρίτη ενότητα επιχειρεί να αναδείξει και να εντοπίσει τις προοπτικές που δημιουργεί η μέχρι τώρα συνεργασία και τη διαφοροποίηση των σχέσεων σε συνάρτηση με το παρελθόν.

Η τέταρτη ενότητα της συνέντευξης είναι διαφορετική για την ΑΝ.ΚΑ και για τους άλλους φορείς. Τα ερωτήματα που υποβλήθηκαν προς την ΑΝ.ΚΑ αφορούσαν ειδικότερα στο LEADER ενώ τα ερωτήματα προς τους άλλους φορείς που συμμετείχαν στην έρευνά μας είχαν να κάνουν με τη γενικότερη εικόνα τους για την ΑΝ.ΚΑ και τη δράση της, πέρα από τη συγκεκριμένη, μικρή ή μεγάλη συνεργασία που ανέπτυξαν μαζί της.

Εκτός από την ΑΝ.ΚΑ, οι φορείς που επιλέχθηκαν να ερωτηθούν είναι: η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Καρδίτσας, ο Δήμος Παλαμά και το Εμπορικό-Βιομηχανικό-Βιοτεχνικό-Επαγγελματικό Επιμελητήριο Καρδίτσας.

Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Καρδίτσας και ο Δήμος Παλαμά επιλέχθηκαν για να αντιπροσωπεύσουν τους φορείς διοίκησης του Νομού. Το Εμπορικό-Βιομηχανικό-Βιοτεχνικό-Επαγγελματικό Επιμελητήριο επιλέχθηκε από την πλευρά των μεγάλων κλαδικών φορέων.

Επίσης, ο Δήμος Παλαμά επιλέχθηκε να εκφράσει την άποψή του ως αρχικός μέτοχος της ΑΝ.ΚΑ, το Επιμελητήριο ως άμεσα ενδιαφερόμενος να συμμετάσχει ενώ η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση ως φορέας που προς το παρόν, τουλάχιστον, δε συμμετέχει στο μετοχικό κεφάλαιο της ΑΝ.ΚΑ.

Ένα τρίτο κριτήριο για την επιλογή των ερωτηθέντων φορέων αποτέλεσε η συνέντευξή μας προς την ΑΝ.ΚΑ η οποία προηγήθηκε των συνεντεύξεων προς τους φορείς και παρείχε ενδείξεις για το διαφορετικό βαθμό και ποιότητα της συνεργασίας με καθένα από τους φορείς.

Τέλος, η προτίμηση στο Δήμο του Παλαμά (του οποίου ο εκπρόσωπος έχει στο παρελθόν διατελέσει πρόεδρος ΤΕΔΚ) μεταξύ των Δήμων του Νομού οφείλεται στη μικρή σχετικά συνεργασία που διαφάνηκε ότι είχε με την ΑΝ.ΚΑ, στο γεγονός ότι αποτελεί φορέα μιας αγροτικής περιοχής καθώς και στο ότι αποτελεί ένα απομακρυσμένο σχετικά Δήμο.

Παράλληλα, προκειμένου να δοθεί μια πιο συγκεκριμένη εικόνα των φορέων που συμμετείχαν στα διάφορα προγράμματα, κατασκευάστηκαν οι Πίνακες 7.α και 7.β (σελ. 119και 122 αντίστοιχα) οι οποίοι παρουσιάζονται αμέσως παρακάτω.

III. Διερεύνηση της συμμετοχής των τοπικών φορέων στο σχεδιασμό των προγραμμάτων

Στα πλαίσια της μελέτης των σχέσεων της ΑΝ.ΚΑ με τους τοπικούς φορείς, θεωρήθηκε ότι, πέρα από την ποσοτική συμμετοχή των φορέων η οποία διερευνάται μέσω των συνεντεύξεων, στην αξιολόγηση της συνεργασίας τους παίζει ρόλο και το πλήθος όσων συμμετείχαν στα διάφορα στάδια του σχεδιασμού των προγραμμάτων με τα οποία έχει ασχοληθεί ή ΑΝ.ΚΑ αποτελώντας ένδειξη της ποιότητας και του βαθμού προσαρμογής του στις ιδιαίτερες ανάγκες και χαρακτηριστικά της περιοχής.

Έτσι, οι Πίνακες 7.α (σελ 119) και 7.β (σελ.122), παρουσιάζουν τους κυριότερους τοπικούς φορείς κι ομάδες οι οποίοι συνεργάστηκαν με την ΑΝ.ΚΑ στα πλαίσια των κοινοτικών προγραμμάτων και συμμετείχαν σε στάδια του σχεδιασμού και υλοποίησης τους. Πρόκειται για στοιχεία που λήφθηκαν προφορικά από στελέχη της ΑΝ.ΚΑ.

Στους πίνακες παρουσιάζονται μόνο οι τοπικοί φορείς κι ομάδες που συμμετείχαν στα προγράμματα και παραλείπονται τόσο οι διακρατικοί εταίροι όσο και οι φορείς εκτός Νομού.

Επίσης, σε ορισμένα προγράμματα (ΕΠΠΕΡ, PERU, LEADER II) καθορίστηκαν επιτροπές παρακολούθησης οι οποίες δεν έλαβαν μέρος στην υλοποίηση συγκεκριμένων δράσεων. Προκειμένου να προκύψει μια ενιαία, ξεκάθαρη εικόνα προτιμήθηκε να μην συμπεριληφθούν. Ακόμη, θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι οι συμμετέχοντες φορείς και ομάδες αναφέρονται μέχρι και του σταδίου υλοποίησης του κάθε προγράμματος και όχι των μετέπειτα δραστηριοτήτων που αναπτύχθηκαν.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7.α: Κατάλογος τοπικών φορέων/ ομάδων που συμμετείχαν στα προγράμματα που έχουν διεξαχθεί από την ΑΝΚΑ

Προγράμματα	Συνεργαζόμενοι Τοπικοί Φορείς/Ομάδες	
	Σχεδιασμός	**Υλοποίηση**
1992		
FORCE	- ΑΝ.ΚΑ - Έμπορο-βιομηχανικό-βιοτεχνικό-επαγγελματικό Επιμελητήριο Καρδίτσας - Τρικάλων - Ιδιωτικές επιχειρήσεις	- ΑΝ.ΚΑ - Έμπορο-βιομηχανικό-βιοτεχνικό-επαγγελματικό Επιμελητήριο Καρδίτσας - Τρικάλων - Ιδιωτικές επιχειρήσεις
EUROFORM	- ΑΝ.ΚΑ - Δήμος Καρδίτσας - Τ.Ε.Δ.Κ Καρδίτσας	- ΑΝ.ΚΑ - Δήμος Καρδίτσας - Τοπική Επιστημονική Ομάδα
NOW 1	- ΑΝ.ΚΑ - Δήμος Καρδίτσας - Οργανώσεις Γυναικών	- ΑΝ.ΚΑ - Δήμος Καρδίτσας - Οργανώσεις Γυναικών
1993		
ALTENER	- ΑΝ.ΚΑ - Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Καρδίτσας (ΕΑΣΚ) - Έμπορο-βιομηχανικό-βιοτεχνικό-επαγγελματικό Επιμελητήριο Καρδίτσας - Ιδιωτική Εταιρία SPEED - Νομαρχία Καρδίτσας (Διευθύνσεις Προγραμματισμού, Δασών, Τεχνικών Υπηρεσιών,Γραφείο Βιομηχανίας) - Τ.Ε.Δ.Κ Καρδίτσας - Τ.Ε.Ε - Τοπική Επιστημονική Ομάδα	- ΑΝ.ΚΑ - Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Καρδίτσας (Ε.Α.Σ.Κ) - Έμπορο-βιομηχανικό-βιοτεχνικό-επαγγελματικό Επιμελητήριο Καρδίτσας - Ιδιωτική Εταιρία SPEED - Νομαρχία Καρδίτσας (Διεύθυνση Προγραμματισμού, Δασών, Τεχνικών Υπηρεσιών,Βιομηχανίας) - Τ.Ε.Δ.Κ Καρδίτσας - Τ.Ε.Ε - Τοπική Επιστημονική Ομάδα
NOW 2	- ΑΝ.ΚΑ - Αναπτυξιακός Σύνδεσμος Λίμνης Ν. Πλαστήρα	- Μέλη του Συνεταιρισμού Γυναικών
HORIZON 1	- ΑΝ.ΚΑ - Δήμος Σοφάδων - Νομαρχία Καρδίτσας (Διεύθυνση Πρόνοιας) - Κέντρο Υγείας Σοφάδων	- ΑΝ.ΚΑ - Δήμος Σοφάδων - Ομάδες Τσιγγάνων
HORIZON II	- ΑΝ.ΚΑ - Δήμος Καρδίτσας - Σύλλογοι Α.Μ.Ε.Α Ν. Καρδίτσας - Τ.Ε.Δ.Κ Καρδίτσας	- Δήμος Καρδίτσας - Σύλλογοι Α.Μ.Ε.Α Ν. Καρδίτσας

(Συνέχεια)

Προγράμματα	Συνεργαζόμενοι Τοπικοί Φορείς/Ομάδες	
	Σχεδιασμός	Υλοποίηση
1993		
LIFE	- ΑΝ.ΚΑ - Αναπτυξιακός Σύνδεσμος Λίμνης Ν.Πλαστήρα - Τ.Ε.Δ.Κ Καρδίτσας	- ΑΝ.ΚΑ - Αναπτυξιακός Σύνδεσμος Λίμνης Ν.Πλαστήρα - Τ.Ε.Δ.Κ Καρδίτσας
INETA	- ΑΝ.ΚΑ - Α.Τ.Ε - Γενικό Κρατικό Νοσοκομείο Καρδίτσας - Δασαρχείο - Δ.Ε.Τ.Α.Κ - Δ.Ε.Υ.Α.Κ - Εκπρόσωποι Ειδικών σχολείων - Εκπρόσωποι Μέσης Εκπαίδευσης - Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Καρδίτσας (Ε.Α.Σ.Κ) - Έμπορο-βιομηχανικό-βιοτεχνικό-επαγγελματικό Επιμελητήριο Καρδίτσας - Νομαρχία (Διευθύνσεις Εγγείων Βελτιώσεων, Τεχνικών Υπηρεσιών, Προγραμματισμού) - Ο.Α.Ε.Δ - Ομάδα μελετητών - Οργανισμός Βάμβακος - Οργανισμός Καπνού - Ο.Τ.Ε - Περιφέρεια Θεσσαλίας (Υ.Ε.Ε, Δ.Ε.Κ.Ε, Τ.Υ.Δ.Κ) - Στατιστική Υπηρεσία Καρδίτσας - Τ.Ε.Ι. Καρδίτσας	- ΑΝ.ΚΑ - Α.Τ.Ε - Γενικό Κρατικό Νοσοκομείο Καρδίτσας - Δασαρχείο - Δ.Ε.Τ.Α.Κ - Δ.Ε.Υ.Α.Κ - Εκπρόσωποι Ειδικών σχολείων - Εκπρόσωποι Μέσης Εκπαίδευσης - Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Καρδίτσας (Ε.Α.Σ.Κ) - Έμπορο-βιομηχανικό-βιοτεχνικό-επαγγελματικό Επιμελητήριο Καρδίτσας - Νομαρχία (Διευθύνσεις Εγγείων Βελτιώσεων, Τεχνικών Υπηρεσιών, Προγραμματισμού) - Ο.Α.Ε.Δ - Ομάδα μελετητών - Οργανισμός Βάμβακος - Οργανισμός Καπνού - Ο.Τ.Ε. - Περιφέρεια Θεσσαλίας (Υ.Ε.Ε, Δ.Ε.Κ.Ε, Τ.Υ.Δ.Κ) - Στατιστική Υπηρεσία Καρδίτσας - Τ.Ε.Ι. Καρδίτσας
1994		
REVITAL/ OUVERTURE	- ΑΝ.ΚΑ - Δήμος Καρδίτσας	- ΑΝ.ΚΑ - Δήμος Καρδίτσας - Επιχειρηματίες

(Συνέχεια)

Προγράμματα	Συνεργαζόμενοι Τοπικοί Φορείς/Ομάδες	
	Σχεδιασμός	Υλοποίηση
1996		
ΕΠΠΕΡ	- ΑΝ.ΚΑ - Δήμος Καρδίτσας	- ΑΝ.ΚΑ - Δήμος Καρδίτσας
LEONARDO DA VINCI	- ΑΝ.ΚΑ	- ΑΝ.ΚΑ
CARREFOUR RURAL	- ΑΝ.ΚΑ	- ΑΝ.ΚΑ
FAIR	- ΑΝ.ΚΑ	- ΑΝ.ΚΑ - Ομάδες Κτηνοτρόφων - 11ο Συμβούλιο Περιοχής
PERU	- ΑΝ.ΚΑ	- ΑΝ.ΚΑ
LEADER II	- ΑΝ.ΚΑ - Αναπτυξιακοί Σύνδεσμοι περιοχής αναφοράς προγράμματος: (Αγράφων, Λίμνης Ν. Πλαστήρα, Μενελαΐδας, Κατάχλωρου, Ιθώμης, Παναγιάς Σπηλιώτισσας, Δυτ. Αργιθέας, Γόμφων, Καρδίτσας) - Δήμος Καρδίτσας - Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Καρδίτσας (Ε.Α.Σ.Κ) - Έμπορο-βιομηχανικό-βιοτεχνικό-επαγγελματικό Επιμελητήριο Καρδίτσας - Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση - Ο.Τ.Α περιοχής αναφοράς προγράμματος - Ιδιώτες - Επιχειρηματίες - Περιφέρεια Θεσσαλίας - Τ.Ε.Δ.Κ Καρδίτσας	- ΑΝ.ΚΑ - Αναπτυξιακοί Σύνδεσμοι περιοχής αναφοράς προγράμματος: (Αγράφων, Λίμνης Ν. Πλαστήρα, Μενελαΐδας, Κατάχλωρου, Ιθώμης, Παναγιάς Σπηλιώτισσας, Δυτ. Αργιθέας, Γόμφων, Καρδίτσας) - Δασαρχείο - Ιδιώτες - Επιχειρηματίες - Κοινότητα Μεσενικόλα - Κοινοτική Επιχείρηση Καστανιάς - Πιστωτικός Αναπτυξιακός Συνεταιρισμός - Συνεταιρισμός Παραγωγών - Συνεταιρισμός Γυναικών Λίμνης Ν. Πλαστήρα - Τ.Ε.Δ.Κ Καρδίτσας - Υπό σύσταση Συνεταιρισμοί

Πηγή: Προφορική συνέντευξη με στελέχη της ΑΝ.ΚΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ 7.β:Συχνότητα συμμετοχής τοπικών φορέων/ ομάδων στα προγράμματα που έχουν διεξαχθεί από την ΑΝΚΑ

Συμμετέχοντες τοπικοί φορείς/ ομάδες	**Αριθμός Συμμετοχών**	
	Σχεδιασμός	**Υλοποίηση**
Δήμος Καρδίτσας	6	5
Τ.Ε.Δ.Κ Καρδίτσας	5	3
Εμπορικό-Βιομηχανικό-Βιοτεχνικό-Επαγγελματικό Επιμελητήριο Καρδίτσας	4	3
Νομαρχία (ή Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση)	4	2
Ομάδες ιδιωτών - Επιχειρηματιών	3	4
Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Καρδίτσας (Ε.Α.Σ.Κ.)	3	2
Περιφέρεια Θεσσαλίας	2	1
Δασαρχείο	1	2
Α.Τ.Ε	1	1
Δ.Ε.Υ.Α.Κ	1	1
Δήμος Σοφάδων	1	1
Ο.Τ.Α περιοχής αναφοράς LEADER II	1	1
Ο.Α.Ε.Δ	1	1
Οργανισμός Βάμβακος	1	1
Οργανισμός Καπνού	1	1
Οργανώσεις Γυναικών	1	1
Ο.Τ.Ε	1	1
Στατιστική Υπηρεσία Καρδίτσας	1	1
Σύλλογοι Α.Μ.Ε.Α Καρδίτσας	1	1
Τ.Ε.Ε Καρδίτσας	1	1
Αναπτυξιακοί Σύνδεσμοι		
- Αναπτυξιακός Σύνδεσμος Λίμνης Ν.Πλαστήρα (11ο Σ.Περιοχής.)	3	3
- Αναπτυξιακός Σύνδεσμος Αγράφων	1	1
- Αναπτυξιακός Σύνδεσμος Γόμφων	1	1
- Αναπτυξιακός Σύνδεσμος Δυτ. Αργιθέας	1	1
- Αναπτυξιακός Σύνδεσμος Ιθώμης	1	1
- Αναπτυξιακός Σύνδεσμος Καρδίτσας	1	1
- Αναπτυξιακός Σύνδεσμος Καταχλώρου	1	1
- Αναπτυξιακός Σύνδεσμος Μενελαΐδας	1	1
- Αναπτυξιακός Σύνδεσμος Παναγία Σπηλιώτισσα	1	1
Δημοτικές/ Κοινοτικές Επιχειρήσεις		
- Δ.Ε.Τ.Α.Κ	1	1
- Κοινοτική Επιχείρηση Καστανιάς	0	1
Ομάδες ενδιαφέροντος		
- Τοπική Επιστημονική Ομάδα	2	3
- Ομάδα Κτηνοτρόφων	0	1
- Ομάδα Τσιγγάνων	0	1
Συνεταιρισμοί		
- Συνεταιρισμός Γυναικών Λίμνης Ν.Πλαστήρα	0	2
- Πιστωτικός Αναπτυξιακός Συνεταιρισμός	0	1
- Συνεταιρισμός Παραγωγών	0	1
- Υπό σύσταση Συνεταιρισμοί	0	1
Φορείς Εκπαίδευσης		
- Ειδικά Σχολεία	1	1
- Μέση Εκπαίδευση	1	1
- Τ.Ε.Ι Καρδίτσας	1	1
Φορείς Υγείας		
- Γενικό Κρατικό Νοσοκομείο Καρδίτσας	1	1
- Κέντρο Υγείας Σοφάδων	1	0

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΑΝ.ΚΑ

IV. Παρατηρήσεις συμμετοχής των τοπικών φορέων στο σχεδιασμό των προγραμμάτων (Πίνακες 7.α και 7.β)

Όπως φαίνεται, η ΑΝ.ΚΑ, στο σύνολο των προγραμμάτων με τα οποία έχει ασχοληθεί έχει οδηγήσει στην ενεργοποίηση και συμμετοχή ενός πολύ μεγάλου αριθμού και ποικιλίας τοπικών φορέων και ομάδων του Νομού Καρδίτσας.

Από τον Πίνακα 7.α προκύπτει ότι τα προγράμματα που συγκεντρώνουν τη συμμετοχή του μεγαλύτερου πλήθους φορέων είναι το INETA και το LEADER II ενώ σημαντικός είναι ο αριθμός των φορέων και ομάδων που συνεργάστηκαν στο ALTENER.

Το INETA, καθώς ήταν το πρόγραμμα το οποίο θα έβαζε τους κύριους άξονες στρατηγικής για την πορεία που θα ακολουθήσει η ΑΝ.ΚΑ με τη δράση της, ήταν αναμενόμενο να προκαλέσει και να απαιτήσει τη συμμετοχή όλων των φορέων για την εξαγωγή συμπερασμάτων κοινής αποδοχής. Από την άλλη το πρόγραμμα LEADER II εξαιτίας του πολυτομεακού, ολοκληρωμένου χαρακτήρα του οδήγησε επίσης σε αυξημένη σε πλήθος συμμετοχή των ενδιαφερόμενων ομάδων και φορέων.

Παράλληλα, υπάρχουν κάποια προγράμματα (LEONARDO DA VINCI, CARREFOUR RURAL, FAIR, PERU), στα οποία δε σημειώνεται η συμμετοχή κανενός φορέα σε στάδια του σχεδιασμού τους πλην της ίδιας της ΑΝ.ΚΑ. Βέβαια η παρατήρηση αυτή αναφέρεται μέχρι και στο στάδιο της υλοποίησης τους αφού η διερεύνηση μας δεν προχωρά στις δραστηριότητες που αναπτύσσονται στη συνέχεια.

Θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι το γεγονός αυτό οφείλεται σε μια σειρά παραγόντων όπως: α) το αντικείμενο και η φύση των προγραμμάτων που μπορεί να μην ευνοούν τη συμμετοχή άλλων φορέων ή ειδικότερα τοπικών φορέων, β) η έλλειψη τοπικών φορέων ή ομάδων που να ασχολούνται με κάποια πιο προωθημένα ζητήματα, όπως π.χ. εξοικονόμηση ενέργειας ή που να μπορούν να ανταποκριθούν στον καινοτόμο χαρακτήρα που έχουν συχνά οι δράσεις των προγραμμάτων γ) η έλλειψη κινητοποίησης των φορέων είτε λόγω δισταγμού απέναντι στο νεωτερισμό είτε λόγω αδυναμίας να εξασφαλίσουν την ίδια συμμετοχή, δ) ο χαμηλός προϋπολογισμός που προβλέπει το πρόγραμμα και που ίσως αποθαρρύνει την εμπλοκή περισσότερων εταίρων.

Οι τοπικοί φορείς και ομάδες με τους οποίους η ΑΝ.ΚΑ φαίνεται να συνεργάζεται συχνότερα τόσο στο σχεδιασμό όσο και την υλοποίηση των προγραμμάτων είναι με βάση τον Πίνακα 7.β κατά σειρά οι ακόλουθοι: Δήμος Καρδίτσας, Τ.Ε.Δ.Κ Καρδίτσας, Εμπορικο - Βιομηχανικο - Βιοτεχνικο -

Επαγγελματικό Επιμελητήριο Καρδίτσας, Ομάδες ιδιωτών - επιχειρηματιών ενώ ακολουθούν η Νομαρχία (με τα διάφορα τμήματά της), Αναπτυξιακός Σύνδεσμος Λίμνης Ν. Πλαστήρα και η Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Καρδίτσας (Ε.Α.Σ.Κ).

Σ' ότι αφορά το χαρακτήρα των φορέων και ομάδων του Νομού που παρουσιάζονται στους δυο Πίνακες, μπορούμε να διακρίνουμε έναν ανάλογο αριθμό συμμετοχής κλαδικών και χωρικών φορέων, γεγονός που αποτελεί άλλη μια διάσταση της δυνατότητας συνεισφοράς της ΑΝ.ΚΑ και αντιστοίχως των Αναπτυξιακών Εταιριών καθώς εξασφαλίζονται διάφορα πλεονεκτήματα όπως: α) ο γόνιμος διάλογος που οδηγεί στις βέλτιστες λύσεις, β) η συναίνεση κι αποδοχή όλων των εμπλεκόμενων φορέων, γ) η υποστήριξη των προτάσεων και η δέσμευση της υλοποίησής τους.

Προέκταση της παραπάνω επιδιωκόμενης φιλοσοφίας θα μπορούσε να θεωρηθεί η αντιστοιχία η οποία παρατηρείται ως προς το πλήθος εμφάνισης του φορέα/ ομάδας στο σχεδιασμό και την υλοποίηση. Καθώς ο φορέας/ομάδα εμπλέκεται στη διαδικασία από την αρχή ως το τέλος συμβάλλει στη διαμόρφωση της πρότασης, εκφράζει τις τοπικές ανάγκες και οράματα και δέχεται βοήθεια στην υλοποίηση μιας ιδέας ή στη συμμετοχή σε μια πρωτοβουλία έστω κι αν αυτή δεν υποκινείται από τον ίδιο. Από την άλλη πλευρά, βέβαια, την εικόνα αυτή είναι δυνατό να εξηγεί το γεγονός ότι οι φορείς δεσμεύονται μέσω συμβάσεων να πάρουν μέρος στην υλοποίηση κάποιων δράσεων.

Ένα άλλο σημείο στο οποίο θα μπορούσαμε να σταθούμε είναι ότι όπως προκύπτει από τους πίνακες, τους συχνότερους συνεργάτες της ΑΝ.ΚΑ στα πλαίσια των προγραμμάτων αποτελούν οι ισχυρότεροι (χωρικά, διοικητικά και κλαδικά) τοπικοί φορείς.

Οι συγκεκριμένοι φορείς διαθέτουν, σε σχέση με τους μικρότερους, αρτιότερη στελέχωση, περισσότερους πόρους για να εξασφαλίσουν ίδια συμμετοχή στα προγράμματα και ταυτόχρονα εκπροσωπούν μεγαλύτερες μερίδες του τοπικού πληθυσμού. Το πληθυσμιακό μέγεθος που καλύπτει ο φορέας αποτελεί μια σημαντική παράμετρο τόσο για τη δυνατότητα υλοποίησης σχεδίων όσο και στο στάδιο της αξιολόγησης της κατατιθέμενης πρότασης. Εξάλλου, η πολιτική ισχύς ενός φορέα που συνδέεται με την πληθυσμιακή του βάση, είναι δυνατό να παρέχει μεγαλύτερες εγγυήσεις για την επιτυχή έκβαση της πρότασης γιατί συνεπάγεται ισχυρότερες πιέσεις στα κέντρα λήψης αποφάσεων.

V. Επεξεργασία των συνεντεύξεων κατά θεματικές ενότητες

V.1 Ενότητα 1:Διερεύνηση της συνεργασίας της ΑΝ.ΚΑ με τους τοπικούς φορείς του Νομού

V.1.1. Απόψεις των φορέων

Οι παρατηρήσεις μας για τη συνεργασία της ΑΝ.ΚΑ με τους τοπικούς φορείς προέρχονται από συνεντεύξεις εκπροσώπων φορέων με τους οποίους η ΑΝ.ΚΑ δεν είχε αναπτύξει συνεργασία στον ίδιο βαθμό. Ανεξάρτητα από τη συχνότητα της συνεργασίας, ωστόσο, οι δύο στους τρεις φορείς εκφράστηκαν ανεπιφύλακτα για την υψηλή ποιότητα αυτής. Εξάλλου, πέρα από την ανησυχία για τις προοπτικές ή την έλλειψη αντικειμένου συνεργασίας που εκφράστηκε σε μια περίπτωση, γενικά δε φάνηκε να υπάρχει κάποιο παράπονο από τις έως εκείνη τη στιγμή σχέσεις τους.

Οι φορείς δεν έδειξαν να περιμένουν από το εξειδικευμένο έμψυχο δυναμικό της ΑΝ.ΚΑ κάτι διαφορετικό από αυτό που ήδη παραδέχτηκαν ότι προσφέρει, δηλαδή, πληροφόρηση, ιδέες και τεχνική υποστήριξη των υπηρεσιών του δημοσίου τομέα.

Στο ζήτημα του σχεδιασμού, η συμμετοχή των φορέων ήταν μικρή, γεγονός που κυρίως αποδόθηκε στα προβλήματα δομής κι έλλειψης στελέχωσης των ίδιων των φορέων. Διαφάνηκε επίσης, ότι ενώ ο Δήμος και το Επιμελητήριο σε διάφορες περιπτώσεις ενέπλεξαν στην επίλυση προβλημάτων τους την ΑΝ.ΚΑ (με παροχή ιδεών, υποστήριξη στην υλοποίηση κ.λπ.), η Νομαρχία λειτουργεί κάπως ανεξάρτητα, χωρίς περιθώρια μεγάλης παρέμβασης από την πλευρά της ΑΝ.ΚΑ αναγνωρίζοντας ωστόσο τη δυνατότητα συνεισφοράς της.

Το γεγονός αυτό, της αδυναμίας των τοπικών φορέων να διαθέτουν μηχανισμούς που θα υποστηρίξουν τη συμμετοχή τους (πέρα από την έκφραση της γνώμης τους) στο σχεδιασμό και τη στρατηγική που επιθυμεί να χαραχθεί η ΑΝ.ΚΑ, για το Νομό, αποδεικνύει την ανάγκη της δράσης της αλλά περιορίζει και τις δυνατότητες συνεργασίας, καθώς η ύπαρξη στελεχιακού δυναμικού με ικανότητα αντίδρασης στα ερεθίσματα της ΑΝ.ΚΑ θα οδηγούσε σε μια διαδικασία εύρεσης βέλτιστων λύσεων για τα τοπικά ζητήματα.

V.1.2. Απόψεις της ΑΝ.ΚΑ

Παρόμοια σχεδόν, την ποιότητα της συνεργασίας της με τους διάφορους τοπικούς φορείς αποδίδει η ΑΝ.ΚΑ στη διαρθρωτική δομή των ίδιων των φορέων (δημοσιοϋπαλληλική δομή, έλλειψη εξειδικευμένου στελεχιακού δυναμικού) καθώς και την έλλειψη βούλησης χάραξης στρατηγικής, στις περιπτώσεις που αυτή παρατηρείται.

Σ' ότι αφορά τη λειτουργία κι αποτελεσματικότητα των τοπικών φορέων (δημοσίων και μη) το κύριο χαρακτηριστικό θεωρήθηκε ότι είναι η ανεπάρκεια ανθρώπινου δυναμικού, γεγονός που περιόριζε την αποδοτικότητα των φορέων, αλλά και την ποιότητα της συμμετοχής τους στα πλαίσια της συνεργασίας τους με την ΑΝ.ΚΑ μέσα στα προγράμματα. Εξαίρεση αποτελεί η συνεργασία με το Επιμελητήριο. Έτσι, ανεξάρτητα από το πλήθος των φορέων που συμμετείχαν στα διάφορα στάδια του σχεδιασμού και που για ορισμένα προγράμματα ήταν πολύ μεγάλο, όπως φάνηκε από τους Πίνακες, η συμμετοχή των φορέων ήταν γενικά ποσοτικά μικρή εκτός ελαχίστων εξαιρέσεων όπου υπήρξε συσχεδιασμός (π.χ. πρόγραμμα NOW 1 με τις Οργανώσεις Γυναικών).

Το γεγονός αυτό, πέρα από την ποιότητα της συνεργασίας, ενέχει τον κίνδυνο της ακούσιας υποκατάστασης των φορέων από την ΑΝ.ΚΑ, τη στιγμή που μπροστά στην παθητικότητα κι έλλειψη σαφών στόχων τους, εκείνη αναλαμβάνει πρωτοβουλίες για λογαριασμό τους συμμετέχοντας ενεργά στη διαμόρφωση των δράσεων και την υλοποίησή τους. Οι ενέργειες αυτές παρακολουθούνται από επιτροπές των φορέων αλλά φέρουν σε σημαντικό ενδεχομένως βαθμό τη "σφραγίδα" της φιλοσοφίας του ίδιου του αναπτυξιακού φορέα.

Η δυνατότητα που έχει η ΑΝ.ΚΑ να προτείνει ιδέες και λύσεις που αξιολογούν οι φορείς, τους δίνει για πρώτη φορά τη ευκαιρία να ρυθμίσουν τοπικά ζητήματα αλλά ταυτόχρονα δείχνει και πόσο άμεσα επηρεάζει τις εξελίξεις η φιλοσοφία και η αντίληψη για την ανάπτυξη της ίδιας της Αναπτυξιακής.

V.2. Ενότητα 2: Διερεύνηση των ωφελειών από τη συνεργασία της ΑΝ.ΚΑ με τους τοπικούς φορείς.

V.2.1 Απόψεις των φορέων

Οι ερωτηθέντες εκπρόσωποι φορέων, θεωρούν, στο σύνολό τους, ότι έχουν ωφεληθεί από τη συνεργασία τους με την ΑΝ.ΚΑ και κυρίως σε διεξαγωγή μελετών και προγραμμάτων, δραστηριοτήτων που οι ίδιοι δεν είχαν δυνατότητες να διεξάγουν καθώς και σε μεταφορά γνώσης. Θεωρούν επίσης ότι η ΑΝ.ΚΑ είναι ο φορέας από τον οποίο δέχθηκαν τη μέγιστη βοήθεια και ωφέλεια.

Το ζήτημα του ποιος φορέας μπορεί να ωφεληθεί περισσότερο από τη δράση της ΑΝ.ΚΑ η οποία διαχέεται προς πολλές κατευθύνσεις, θεώρησαν ότι εξαρτάται από διάφορους παράγοντες όπως η φύση του ίδιου του φορέα (π.χ. δομή) εφόσον πρόκειται για φορείς διαφορετικού τύπου, ενώ μεταξύ φορέων με την ίδια περίπου δομή, (π.χ. Δήμων),οι ωφέλειες είναι δυνατό να εξαρτώνται από στοιχεία όπως η εμβέλεια του φορέα, οι διαθέσιμοι πόροι, ο χωροδιοικητικός ρόλος του και άλλες αντικειμενικές ευκολίες ή δυσκολίες όπως επίσης και το είδος των αναγκών. Τέλος, ο βαθμός στον οποίο μπορεί να ωφεληθεί κάποιος φορέας αποδόθηκε και στο προσωπικό στοιχείο (π.χ. ενδιαφέρον, κινητοποίηση των εκπροσώπων του).

V.2.2 Απόψεις της ΑΝ.ΚΑ

Τα οφέλη που αποκόμισαν οι φορείς στα πλαίσια της συνεργασίας τους στα προγράμματα με την ΑΝ.ΚΑ, θεωρείται ότι αφορούν κυρίως σε ζητήματα σχεδιασμού, σε μεταφορά τεχνογνωσίας και σε δημιουργία νέων, θυγατρικών δομών των φορέων.

Στο ζήτημα που τέθηκε παραπάνω για τη διερεύνηση του ποιος φορέας ωφελείται περισσότερο, προστίθεται μια ακόμη διάσταση η οποία αναφέρεται στην ποιότητα της συνεργασίας που έχει ο κάθε φορέας με την Αναπτυξιακή Εταιρία.

Συνεπώς, για να μπορούν να ωφεληθούν οι φορείς από τη συνεργασία θα πρέπει να συγκεντρώνουν κάποια ελάχιστα χαρακτηριστικά, τα οποία να εξασφαλίζουν μια καλή συνεργασία (βούληση για χάραξη στρατηγικής, κατάλληλη δομή και στελεχιακό δυναμικό).

Έτσι, τίθεται το ερώτημα αν τελικά μια Αναπτυξιακή Εταιρία είναι σε θέση να βοηθήσει τους φορείς που δε συγκεντρώνουν τα παραπάνω χαρακτηριστικά.

Το Επιμελητήριο, όπως συμφώνησε τόσο ο εκπρόσωπος του που μας παραχώρησε τη συνέντευξη όσο και η ΑΝ.ΚΑ, αποκόμισε τα μεγαλύτερα ίσως οφέλη,

κατά την άποψη του εκπρόσωπου του επειδή υπήρχε άμεση δυνατότητα ωφέλειας των μελών του ενώ κατά τη γνώμη της ΑΝ.ΚΑ γιατί είχε στο μεγαλύτερο βαθμό τα χαρακτηριστικά καλής συνεργασίας όπως η ίδια τα θεωρούσε (π.χ. σαφής στόχους, στελεχιακό δυναμικό υψηλής στάθμης).

V.3. Ενότητα 3: Διερεύνηση αποτελεσμάτων συνεργασίας και προοπτικών

V.3. 1. Απόψεις των φορέων

Η αναβάθμιση της συνεργασίας με την ΑΝ.ΚΑ και τα πιθανά εμπόδια που οι τοπικοί φορείς εντοπίζουν σ΄ αυτή έχουν να κάνουν με ζητήματα έξω από τη δράση της ίδιας της ΑΝ.ΚΑ. Το ένα από αυτά τα εμπόδια είναι η εξασφάλιση αντικειμένου μελλοντικής συνεργασίας ενώ το άλλο αναφέρεται στην αναβάθμιση των υπηρεσιών του ίδιου του ερωτηθέντος φορέα.

Το γεγονός αυτό δείχνει ότι ενδεχόμενα οι τοπικοί φορείς δεν είναι αρκετά ικανοί να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της συνεργασίας αυτής και κατά συνέπεια να ωφεληθούν στο μέγιστο βαθμό. Παράλληλα, διαφαίνεται ότι στη διαμόρφωση των σχέσεων αυτών επιδρούν παράγοντες που χαρακτηρίζουν τον ελληνικό χώρο στο σύνολό του και που η ΑΝ.ΚΑ από μόνη της δε μπορεί να επηρεάσει παρά μόνο στο βαθμό που της επιτρέπει η δράση της.

Ακόμη, οι φορείς συμφώνησαν στο σύνολό τους ότι η ΑΝ.ΚΑ με τη δράση της κάλυψε ανάγκες που κανένας άλλος φορέας δεν είχε ως τότε αναλάβει να διευθετήσει. Η διαπίστωση ότι η ΑΝ.ΚΑ δεν υποκατέστησε κανένα φορέα στην άσκηση δραστηριοτήτων που μπορούσε ο ίδιος να εκτελέσει, αποτελεί θετική ένδειξη για τη συνέχιση της παρουσίας και δράσης της. Καθώς το έργο της εντοπίζεται σε νέα για την τοπική ανάπτυξη πεδία και πεδία δραστηριοτήτων τις οποίες οι παραδοσιακοί φορείς αδυνατούν να ασκήσουν, αποφεύγεται η ανάπτυξη ανταγωνιστικού και εχθρικού κλίματος ενώ παράλληλα προσδιορίζεται ο ρόλος της και η χρησιμότητά του. Ήδη, η ΑΝ.ΚΑ θεωρείται ο μοναδικός φορέας εισαγωγής καινοτομίας και πληροφόρησης στο Νομό.

Η εντύπωση που δημιουργήθηκε για τη βοήθεια που αποκόμισαν οι φορείς στο σχεδιασμό και τη στρατηγική τους είναι ότι σε όσες περιπτώσεις υπήρξε, δεν προήλθε τόσο μέσα από τα προγράμματα αλλά περισσότερο έξω από αυτά. Το Επιμελητήριο και η Νομαρχία πιθανότατα βοηθήθηκαν στην κατεύθυνση αυτή κυρίως με ειδικότερες μελέτες, προτάσεις ή εναλλακτικές σε διάφορα ζητήματα που τους παρείχε η ΑΝ.ΚΑ όταν της ζητήθηκε.

Φάνηκε ότι, γενικότερα, η ΑΝ.ΚΑ είναι σε θέση να συνεισφέρει στο σχεδιασμό και τη στρατηγική των φορέων με μέσα πέρα από τα προγράμματα, μεταξύ των οποίων και τα ΤΑΠ. Στο σημείο αυτό θα χρειαστεί να διευκρινιστεί ότι η βοήθεια αυτή δείχνει να φθάνει μέχρι το επίπεδο της ομάδας κοινοτήτων, δηλαδή Αναπτυξιακών Συνδέσμων, Συμβουλίων Περιοχής ή στην ακραία περίπτωση μεγάλων Δήμων (π.χ. Δήμος Καρδίτσας) αλλά όχι σε μικρότερους μεμονωμένους Ο.Τ.Α. Η πρακτική αυτή αντανακλά τη φιλοσοφία της ΑΝ.ΚΑ ότι το πρώτο επίπεδο σχεδιασμού της ανάπτυξης μπορεί να είναι μια ομάδα Δήμων ή Κοινοτήτων αλλά όχι ένας μεμονωμένος ΟΤΑ ο οποίος δε διαθέτει το κρίσιμο μέγεθος και πληθυσμό.

V.3. 2. Απόψεις της ΑΝ.ΚΑ

Σε σχέση με το παρελθόν, η ΑΝ.ΚΑ φαίνεται σήμερα να έχει εδραιώσει σχέσεις με κάποιους από τους φορείς του Νομού με τους οποίους έχει αναπτύξει συνεργασία από το παρελθόν. Η καχυποψία του πρώτου καιρού δείχνει να έχει δώσει τη θέση της στην εμπιστοσύνη και εκτίμηση.

Η ΑΝ.ΚΑ προσδοκά τη συνέχιση της συνεργασίας της με τους φορείς αυτούς παρά το γεγονός ότι μ΄ εξαίρεση τη Νομαρχία, δεν έχουν αποκτήσει εφόδια να διαδραματίσουν ένα πιο αναβαθμισμένο ρόλο και δεν έχουν αναπτύξει μηχανισμούς εκπόνησης προγραμμάτων και σχεδίων.

Ενώ λοιπόν η ΑΝ.ΚΑ εντοπίζει τη μεγαλύτερη συνεισφορά της προς τους φορείς σε θέματα σχεδιασμού, φαίνεται ότι πρόκειται περισσότερο για μια δραστηριότητα σε επίπεδο διεκπεραίωσης αφού δε υπήρξε σημαντική απόδοση σε επίπεδο μεταφοράς γνώσης. Θα πρέπει βέβαια ν' αναφερθεί ότι στην κατεύθυνση αυτή, η ΑΝ.ΚΑ προωθεί τα εξωτερικά θυγατρικά σχήματα στα οποία είναι ευκολότερο να μεταφερθεί η τεχνογνωσία και να αποκτηθούν σταδιακά κάποια εφόδια.

Οι φορείς τους οποίους η ΑΝ.ΚΑ θα μπορούσε να θεωρήσει μελλοντικούς συνεργάτες συμπίπτουν με εκείνους από τους οποίους έχει περισσότερο ωφεληθεί.

V.4. Ενότητα 4: Γενική εικόνα των τοπικών φορέων για τη ΑΝ.ΚΑ

Η γενική εικόνα που έχουν οι φορείς για την ΑΝ.ΚΑ και τη συμβολή της στο Νομό είναι πολύ θετική. Αποδέχονται κι αναγνωρίζουν στο σύνολό τους το ρόλο της ΑΝ.ΚΑ και θεωρούν ότι το έργο και η δράση της πρέπει να συνεχιστεί και να ενισχυθεί. Μεταξύ άλλων, την ευνοϊκή τους τοποθέτηση απέδωσαν και στο άριστο κλίμα συνεργασίας και την υψηλή ποιότητα διαπροσωπικών σχέσεων που είχαν επιτύχει με τα ίδια τα στελέχη της Αναπτυξιακής.

Δύο από τους τρεις ερωτηθέντες υποστηρίζουν ότι η συμμετοχή περισσότερων τοπικών φορέων στην ΑΝ.ΚΑ θα συμβάλει στην αναβάθμιση του ρόλου της αφού θα εκπροσωπεί το μεγαλύτερο μέρος αυτών. Με τον τρόπο αυτό, οι διάφοροι φορείς θα αποκτήσουν ένα πιο ενεργό ρόλο στις δραστηριότητες της ενώ παράλληλα θα βγαίνουν με κοινό λόγο σ΄ ότι αφορά τα τοπικά θέματα.

Στην κατεύθυνση αυτή θεωρήθηκε από το σύνολο των φορέων ότι θα συμβάλλει η ένταξη της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης στους μετόχους ώστε να επιδιωχθεί συστηματικότερα η κοινή πορεία των δύο φορέων. Ιδιαίτερα η άποψη της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης ήταν ότι η συμμετοχή αυτή θα πρέπει να πραγματοποιηθεί με τρόπο ώστε να διασφαλίζεται ο ανεξάρτητος χαρακτήρας του φορέα και η ακεραιότητα των ακολουθούμενων στρατηγικών στόχων.

Θα μπορούσαμε να υποθέσουμε ότι καθώς τόσο η ΑΝ.ΚΑ όσο και η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση έχουν κοινό πεδίο δράσης, το Νομό, η ανάγκη να υπάρχει μια συμβατή αναπτυξιακή πορεία καθίσταται ακόμη επιτακτικότερη. Ωστόσο η ένταξη αυτή θα αλλάξει τη σημερινή δομή της εταιρίας και πιθανότατα να δημιουργήσει πιέσεις για επιλογές που εξυπηρετούν πολιτικές σκοπιμότητες. Έτσι, αν αυτή δεν συνοδευτεί από όρους υπάρχει κίνδυνος να χάσει τον αναπτυξιακό της χαρακτήρα και να υποχωρεί στις επιδιώξεις του εκάστοτε Νομάρχη.

Ένα δεύτερο ζήτημα που εκφράστηκε στην κατεύθυνση της αναβάθμισης του ρόλου της ήταν η εξασφάλιση χρηματοδοτικών πηγών οι οποίες θα της προσδώσουν μεγαλύτερη ευχέρεια δράσης.

V.5 Ενότητα 4: Διερεύνηση των σχέσεων συνεργασίας της ΑΝ.ΚΑ με τους τοπικούς φορείς μέσα από το LEADER II

Στην ενότητα αυτή επιχειρήθηκε να διερευνηθεί η διαφοροποίηση των σχέσεων της ΑΝ.ΚΑ με τους τοπικούς φορείς και η γενικότερη εικόνα του πλαισίου που περιέβαλε τη δράση της ΑΝ.ΚΑ όπως αυτή διαμορφώθηκε κάποια χρόνια μετά κι ιδιαίτερα στα πλαίσια του LEADER II. Οι ερωτήσεις της τελευταίας ενότητας επιλέχθηκε να αφορούν στο συγκεκριμένο πρόγραμμα δεδομένων των υψηλών απαιτήσεών του σε συμμετοχή αλλά και της χρονικής του παρουσίας, θεωρώντας ότι θα αναδείξει τις κυριότερες δυσκολίες αλλά και τις διαφορές στις σχέσεις σε σύγκριση με το παρελθόν.

Η συνεργασία της ΑΝ.ΚΑ με τους όλους τους τοπικούς φορείς στα πλαίσια της πρωτοβουλίας LEADER II περιγράφεται πολύ καλή. Σε ολόκληρη τη διαδικασία υλοποίησης της πρότασης δε σημειώθηκαν προβλήματα. Στο αποτέλεσμα αυτό, μάθαμε, ότι συνέβαλλε καθοριστικά η εμπειρία που αποκτήθηκε από την ατυχή έκβαση της πρότασης LEADER I.

Τα κυριότερα προβλήματα που αντιμετώπισε η ΑΝ.ΚΑ στα πλαίσια του LEADER I εντοπίστηκαν σε ζητήματα διασύνδεσης τόσο με Πανεπιστημιακά Ιδρύματα τα οποία θα μπορούσαν να βοηθήσουν στη προετοιμασία της πρότασης όσο και με τους τοπικούς φορείς οι οποίοι θα μπορούσαν να συσπειρωθούν γύρω από μια δυναμικότερη διεκδίκηση της ανάληψης του προγράμματος.

Το γεγονός αυτό φανερώνει τη σημασία που έχει η συνεργασία και η συναίνεση της τοπικής κοινωνίας και των φορέων της στη δράση ενός Αναπτυξιακού Φορέα και στην επίτευξη των στόχων του.

Εξετάζοντας το βαθμό παρέμβασης στη διαμόρφωση των προτάσεων φάνηκε ότι οι ιδέες ήταν προϊόν μιας διάδρασης ανάμεσα στην ΑΝ.ΚΑ και τους ενδιαφερόμενους αλλά επίσης ότι χρειάστηκε να βοηθήσει το μεγαλύτερο μέρος των επενδυτών όπως και να παρέμβει αρκετά ενθαρρύνοντας, αποθαρρύνοντας ή τροποποιώντας τις ιδέες τους προκείμενου να συνταχθεί μια πρόταση υψηλής ποιότητας που θα μπορούσε να ενσωματώσει στις τοπικές ασχολίες την καινοτομία και να δημιουργήσει προστιθέμενη αξία στα τοπικά προϊόντα.

VI. Συμπεράσματα Συνεντεύξεων

Ενώ στο προηγούμενο κεφάλαιο διαπιστώθηκε, μέσω της μελέτης της δράσης της ΑΝ.ΚΑ, ότι οι Αναπτυξιακές Εταιρίες έχουν δυνατότητες υψηλής συνεισφοράς στην τοπική ανάπτυξη, φαίνεται ωστόσο ότι στην πράξη η προσφορά αυτή μεγιστοποιείται μόνο μέσα σ' ένα πλαίσιο συνεργασίας με τους τοπικούς φορείς ενώ η μεμονωμένη δράση της θα περιόριζε τις πολλαπλασιαστικές θετικές επιπτώσεις για την τοπική ανάπτυξη που μπορεί να δημιουργήσει το έργο της.

Η ευρύτητα της συμμετοχής και συνεργασίας στις πρωτοβουλίες που αναλαμβάνονται από μια Αναπτυξιακή Εταιρία αποτελεί αναγκαία συνθήκη για μια σειρά λόγους:

α) προκύπτει μια καλύτερα τεκμηριωμένη και προσαρμοσμένη στα τοπικά χαρακτηριστικά πρόταση

β) η πρωτοβουλία είναι κοινά αποδεκτή και υποστηρίζεται από φορείς - εκπροσώπους μεγάλης μερίδας του τοπικού πληθυσμού

γ) εξασφαλίζονται προϋποθέσεις για την έγκριση του προγράμματος, μέσω της σύστασης ενός συνεκτικού τοπικού εταιρικού σχήματος που φέρει την ικανότητα μιας δυναμικής διεκδίκησης

δ) η εμπλοκή των φορέων δημιουργεί δέσμευση για τη υλοποίηση και πιθανώς συνέχιση των προτάσεων.

Στην κατεύθυνση αυτή υπήρξε χαρακτηριστικό το γεγονός ότι η αποτυχία του LEADER I αποδόθηκε στην έλλειψη διασυνδέσεων και υποστήριξης από τους τοπικούς φορείς του Νομού. Συνεπώς, πέρα από την ποιότητα της πρότασης καθοριστικό ρόλο παίζει η υποστήριξη από την τοπική εξουσία ως μέσο άσκησης πιέσεων.

Μια Αναπτυξιακή Εταιρία, από μόνη της, είναι ίσως σε θέση να φέρει σε πέρας με τον καλύτερο δυνατό τρόπο εκείνα τα στάδια του προγραμματισμού τα οποία σχετίζονται με την κατάθεση μιας επαρκώς τεκμηριωμένης πρότασης που μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά στην αντιμετώπιση τοπικών ζητημάτων. Από κει και πέρα όμως, καθώς ο προγραμματισμός εκτός από τεχνοκρατική είναι ταυτόχρονα και μια πολιτική διαδικασία, η έκβαση του όποιου εγχειρήματος εξαρτάται από την πολιτική αποδοχή που αυτό θα επιτύχει. Έχοντας λοιπόν εξασφαλίσει μια μεγάλη συμμετοχή και συναίνεση έχει τη δυνατότητα να λειτουργεί σα μια μεγάλη ομάδα πίεσης προς τους λαμβάνοντες πολιτική απόφαση.

Έτσι, το έργο μιας Αναπτυξιακής Εταιρίας δεν είναι ανεξάρτητο από πολιτικές επιλογές, έστω κι αν η ίδια λειτουργεί - και πιστεύουμε ότι πρέπει να λειτουργεί - σε μια ανεξάρτητη βάση. Οι πρωτοβουλίες που αναλαμβάνονται έχουν σοβαρές πιθανότητες υλοποίησης υπό την προϋπόθεση ότι θα αντιμετωπιστούν ευνοϊκά από τους τοπικούς πολιτικούς ηγέτες.

Συνεπώς, πέρα από την πολυποίκιλη και ολοκληρωμένη δραστηριότητα που μπορεί μια Αναπτυξιακή όπως η ΑΝ.ΚΑ να αναπτύσσει σε μια περιοχή και τη δυνατότητα που έχει να λειτουργεί έξω από το τοπικό πολιτικό παιχνίδι, η προώθηση του έργου της δείχνει να είναι άμεσα συσχετισμένη με μια σειρά πολιτικών διαδικασιών (διασυνδέσεων κι επιλογών).

Μέσα από τη διερεύνηση που προηγήθηκε επιχειρήθηκε η ανάδειξη και μελέτη των χαρακτηριστικών που διακρίνουν τη συνεργασία της ΑΝ.ΚΑ με τους τοπικούς φορείς. Διαφάνηκε ότι πρόκειται για μια συνεργασία την οποία δυσχεραίνουν οι αδυναμίες των ίδιων των φορέων γεγονός που επηρεάζει όχι μόνο την ποιότητα αλλά και τα οφέλη που μπορεί να αποφέρει.

Τα κυριότερα προβλήματα αυτής εντοπίζονται: α) Σε δομικές αδυναμίες και έλλειψη κατάλληλου στελεχιακού δυναμικού των φορέων (επαρκή αριθμό και εξειδίκευση), β) σε έλλειψη σαφούς, σταθερής στρατηγικής από πλευράς των φορέων, αποτέλεσμα της πολιτικής (κομματικής) τους φυσιογνωμίας η οποία μπορεί να οδηγεί σε εναλλαγές προσώπων και πολιτικών στην τοπική εξουσία και γ) σε μια μεταβατική περίοδο που διανύει η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση λόγω θεσμικών μεταρρυθμίσεων

Οι εναλλαγές πολιτικών προσώπων στη τοπική εξουσία τις περισσότερες φορές συνοδεύονται από αλλαγές στην στρατηγική ανάπτυξης τη στιγμή που επιδίωξη της ΑΝ.ΚΑ είναι, σε αντίθεση, η υποβολή κάποιων σταθερών αναπτυξιακών στόχων.

Έτσι, θα μπορούσε να υποτεθεί ότι ένα ζήτημα της τοπικής ανάπτυξης το οποίο αντανακλάται στις συνεργασίες είναι η έλλειψη στρατηγικής από πλευράς φορέων οι οποίοι έχουν μια πολιτική (κομματική) υπόσταση, με κίνδυνο να εκκρεμεί η συνέχεια των πρωτοβουλιών που αναλαμβάνονται.

Ένα άλλο θέμα, προέκταση του προηγούμενου αποτελεί το γεγονός ότι οι τοπικοί φορείς έχοντας τις αδυναμίες που περιγράφηκαν παραπάνω δεν κατάφεραν σε ικανοποιητικό βαθμό να δεχθούν την τεχνογνωσία που μπορούσε να τους προσφέρει η ΑΝ.ΚΑ.

Έτσι, ακόμη και μετά από οχτώ χρόνια δράσης της ΑΝ.ΚΑ και συνεργασίας μαζί τους, οι φορείς δεν έχουν αναβαθμιστεί σημαντικά και γενικά συνεχίζουν να μην αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες να κινητοποιήσουν οι ίδιοι κάποιες διαδικασίες ανάπτυξης. Αντίθετα, εξακολουθούν να περιμένουν από την ΑΝ.ΚΑ να τους ενσωματώσει σε μια τέτοια διαδικασία και να τους κατευθύνει. Μάλιστα αν οι φορείς στη συνεργασία τους με την ΑΝ.ΚΑ ήταν πιο αποδοτικοί τότε αυτή θα είχε την ευχέρεια να στραφεί περισσότερο σε θέματα συντονισμού πρωτοβουλιών χωρίς να αναλώνεται σε εργασίες χαμηλής προστιθέμενης αξίας. Προκύπτει όμως ότι συχνά αναγκάζεται να διεκπεραιώνει σημαντικό μέρος των εργασιών τους.

Το θέμα της χρηματοδότησης των Αναπτυξιακών Εταιριών τέθηκε από το σύνολο των ερωτηθέντων και δείχνει να αποτελεί ένα από τα βασικότερα ζητήματα στη λειτουργία των Αναπτυξιακών Εταιριών που θα διευκολύνουν τη βιωσιμότητα και ευχέρεια δράσης τους. Η ενίσχυση τους θα διευρύνει τις δυνατότητες τους να ασχοληθούν ακόμη περισσότερο με τους φορείς που έχουν αυξημένες ανάγκες και να προσαρμόσουν τη δράση τους στην κατεύθυνση αυτή.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει, επίσης, η διαπίστωση ότι το Επιμελητήριο ωφελήθηκε αρκετά από τη συνεργασία με την ΑΝ.ΚΑ σε σχέση με άλλους φορείς του Δημοσίου. Στο αποτέλεσμα αυτό συντελεί ο δυναμισμός και το έντονο προσωπικό ενδιαφέρον των εκπροσώπων του Επιμελητηρίου οι οποίοι όντας εκπρόσωποι ιδιωτών αντιδρούν άμεσα στις προκλήσεις της ΑΝ.ΚΑ αντιλαμβανόμενοι την διάχυση των ωφελειών προς τη κατεύθυνσή τους. Το γεγονός αυτό αποτελεί πιθανώς μια ένδειξη της απόστασης που δυστυχώς υφίσταται ακόμη και σε επίπεδο χαμηλής κλίμακας μεταξύ του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα. Καθώς λοιπόν οι μηχανισμοί ανάπτυξης κινούνται επίσημα κυρίως μέσω φορέων του δημοσίου, τίθεται το ερώτημα του βαθμού και του ρυθμού ανταπόκρισης στις προκλήσεις της τοπικής ανάπτυξης που μπορούν να επιτευχθούν. Κάτω από τις συνθήκες αυτές, ο ρόλος των αναπτυξιακών φορέων που σήμερα λειτουργούν μεταξύ του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα γίνεται περισσότερο επίκαιρος και ουσιώδης.

Μεταξύ των φορέων που μας παραχώρησαν συνέντευξη εκφράστηκε, σε σχέση με τις προοπτικές συνεργασίας, η ανησυχία για εξασφάλιση μελλοντικού αντικειμένου συνεργασίας. Ένα τέτοιο όμως ζήτημα είναι δυνατόν να συναρτάται από παράγοντες όπως: α) η έλλειψη προσωπικού ενδιαφέροντος που είναι δυνατό να χαρακτηρίζει τους εκπροσώπους των φορέων για την κατάθεση ιδεών που θα αποτελούσαν αφορμή για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων β) το γεγονός ότι η εφαρμογή προγραμμάτων ήπιων δράσεων δεν υπεισέρχεται στα πρώτης προτεραιότητας

ενδιαφέροντα των φορέων που ενδέχεται να αξιολογούν ότι οι ανάγκες τους εντοπίζονται σε δραστικότερες παρεμβάσεις (έργα υποδομής, ενίσχυση επενδύσεων κ.λπ)

Επίσης, δεδομένων των επιπτώσεων που έχουν οι δομικές αδυναμίες των φορέων σε τοπικό επίπεδο στις εταιρικές σχέσεις που δημιουργούν και στα αποτελέσματά τους, διαφαίνεται η ανάγκη αναβάθμισής κι εκσυγχρονισμού τους ώστε να είναι σε θέση να ανταποκρίνονται τουλάχιστον με μεγαλύτερη ευχέρεια στις πρωτοβουλίες που αναλαμβάνει και προωθεί η ΑΝ.ΚΑ. Ένα από τα ουσιαστικότερα σημεία συνεισφοράς της ΑΝ.ΚΑ ακριβώς για την αντιμετώπιση των ελλείψεων των υφιστάμενων φορέων και της δημόσιας διοίκησης αποτελεί ίσως η προώθηση εξωτερικών θυγατρικών σχημάτων (π.χ. Δημοτικές Επιχειρήσεις). Το ζητούμενο ωστόσο είναι οι νέες αυτές δομές να μην αντικαταστήσουν τις υπάρχουσες αλλά να τις υποστηρίξουν σε επιμέρους λειτουργίες και να συμβάλλουν στον εκσυγχρονισμό τους.

Η φιλοσοφία της ΑΝ.ΚΑ ότι οι ΟΤΑ δε μπορούν να συστήνουν το χαμηλότερο επίπεδο σχεδιασμού και η εφαρμογή αυτής μέσω των ΤΑΠ σε επίπεδο ευρύτερων χωρικών ενοτήτων (διακοινοτικό), φανερώνει ότι ένας αναπτυξιακός φορέας είναι σε θέση να προωθεί σύγχρονες αντιλήψεις για το σχεδιασμό και να προετοιμάζει ένα χώρο για εκσυγχρονιστικές ρυθμίσεις.

Οι απόψεις των φορέων για συμμετοχή ενός σημαντικού αριθμού τοπικών φορέων στο μετοχικό κεφάλαιο μιας Αναπτυξιακής Εταιρίας μπορεί να κριθεί αρχικά ως θετική προοπτική αφού θα γεφυρώσει τις προσπάθειες τους κάτω από ένα κοινό αναπτυξιακό όραμα. Με αφορμή όμως την επικείμενη ένταξη της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Καρδίτσας στο μετοχικό σχήμα της ΑΝ.ΚΑ απαιτείται ένας γενικότερος προβληματισμός για τη διαμόρφωση του ρόλου της που κυρίως πηγάζει από το ερώτημα ποιος και πως θα διαμορφώνει τους στρατηγικούς στόχους μιας Αναπτυξιακής Εταιρίας.

Αν υποθέσουμε ότι ένας τέτοιος αναπτυξιακός φορέας έχει τη δυνατότητα να διατηρήσει τον ανεξάρτητο χαρακτήρα του, η αλλαγή του μετοχικού του σχήματος και η ένταξη ενός φορέα όπως αυτού της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης ίσως να διαφοροποιήσει αυτή την κατάσταση.

Καθώς το πεδίο αναφοράς μιας Αναπτυξιακής Εταιρίας και της Δευτεροβάθμιας Αυτοδιοίκησης είναι κοινό (ο Νομός), ίσως είναι πιο δύσκολο να διασφαλιστεί ο αμερόληπτος χαρακτήρας της λειτουργίας της Αναπτυξιακής ώστε να οδηγεί σε επιλογές ουσιαστικές για την τοπική ανάπτυξη κι όχι ενδεχόμενης εξυπηρέτησης πελατειακών συμφερόντων.

Αν η συμμετοχή της Δευτεροβάθμιας Αυτοδιοίκησης σε μια Αναπτυξιακή Εταιρία συνοδευτεί και από παροχή πόρων θα είναι ακόμη δυσκολότερο να αντισταθεί σε πιέσεις που μπορεί να αναφέρονται σε επιλογές προσώπων ή πραγμάτων. Ακόμα όμως και σε αντίθετη περίπτωση, η πολιτική επιρροή της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης όντας ισχυρή σε σχέση με άλλους τοπικούς φορείς, αναμένεται να ασκεί μεγαλύτερες πιέσεις στον καθορισμό στόχων και στη διαμόρφωση στρατηγικής.

Περνώντας σε ένα διαφορετικό ζήτημα παρατηρούμε ότι μεταξύ των τακτικών συνεργατών της ΑΝ.ΚΑ (όπως αυτοί προκύπτουν με βάση τον Πίνακα 7.β) εμφανίζονται φορείς που από τη συνέντευξη με στέλεχός της, προέκυψε ότι δεν συγκεντρώνουν τα χαρακτηριστικά που θα εξασφάλιζαν μια καλή συνεργασία (βούληση για χάραξη στρατηγικής, ευέλικτη δομή και κατάλληλη στελέχωση).

Κατά συνέπεια, αφού μέρος της συνεργασίας της με τους φορείς αναφέρεται σε φορείς με δυσκολίες συνεργασίας, το γενικό επίπεδο των συνεργασιών δε θα μπορούσε να χαρακτηριστεί πολύ υψηλό εξαιτίας των διαφόρων αδυναμιών των φορέων.

Την ίδια στιγμή, ωστόσο, ενώ αναγνωρίζονται τα προβλήματα που κάποιοι φορείς παρουσιάζουν στη συνεργασία τους διατηρείται μια θετική μη απορριπτέα στάση απέναντί τους από μέρους της ΑΝ.ΚΑ που αποτελεί ένδειξη των θετικών προθέσεων και της σημασίας που η ίδια αποδίδει στη συμμετοχή τους παρά τις όποιες δυσκολίες.

Εξάλλου, ορισμένοι από τους φορείς αυτούς αποτελούν σημαντικές από κλαδική ή χωρική άποψη δομές εκπροσωπώντας μεγάλη μερίδα των κατοίκων του Νομού ώστε παρά τα προβλήματα, η συμμετοχή τους να καθίσταται αναγκαία για τη διεξαγωγή των προγραμμάτων (π.χ. Ένωση Γεωργικών Συνεταιρισμών).

Τελειώνοντας, θα μπορούσαμε να επισημάνουμε ότι οι φορείς έχουν μια μεγαλύτερη ευχέρεια επικοινωνίας και γόνιμης συνεργασίας με την ΑΝ.ΚΑ γεγονός που δεν ισχύει σε τόσο μεγάλο βαθμό στις σχέσεις τους με την Νομαρχία παρόλο που το πεδίο δράσης και των δύο φορέων είναι κοινό και η Νομαρχία αποτελεί έναν καθιερωμένο φορέα. Αυτό είναι δυνατό να οφείλεται, ως ένα βαθμό, στις οριζόντιες σχέσεις επικοινωνίας που έχει αναπτύξει η ΑΝ.ΚΑ με τους φορείς αντιμετωπίζοντας τους σαν ισότιμους εταίρους στα διάφορα σχήματα συνεργασίας σε αντίθεση με μια μορφή κάθετης επικοινωνίας που διακρίνει τη Νομαρχία και που παρά τη μετατροπή της σε Αυτοδιοίκηση δεν έχει ακόμα καταφέρει να ξεπεράσει αντιλήψεις που συνδέονται με τις σχέσεις ιεραρχίας ανάμεσα στην κεντρική διοίκηση και τους αποκεντρωμένους φορείς.

Συμπεράσματα - Προτάσεις

Η διερεύνηση τόσο των δραστηριοτήτων που αναπτύσσει μια Αναπτυξιακή Εταιρία όσο και των δεσμών με τους τοπικούς φορείς που πλαισιώνουν τις ενέργειές της, δείχνουν ότι οι οργανισμοί αυτοί έχουν τη δυνατότητα να παίξουν ένα κεντρικό ρόλο στην προώθηση πρωτοβουλιών και ενεργοποίησης σε τοπικό επίπεδο. Οι Αναπτυξιακές Εταιρίες φαίνεται να αποτελούν, προς το παρόν, τους μοναδικούς φορείς οι οποίοι είναι σε θέση να ανταποκρίνονται άμεσα στις ανάγκες που προκύπτουν για την αναβάθμιση της λειτουργίας των φορέων και της αξιοποίησης των πόρων μιας περιοχής. Παράλληλα, η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση η οποία θα μπορούσε να διαδραματίσει ένα αντίστοιχο ρόλο δείχνει να μην διαθέτει τους μηχανισμούς, το ειδικευμένο προσωπικό αλλά και την ευελιξία να δράσει προς αυτή την κατεύθυνση. Έτσι, η αντιμετώπιση των θεμάτων σε τοπικό επίπεδο δε μπορεί παρά να εμπλέκει και να ενσωματώνει τους αναπτυξιακούς φορείς στη διαδικασία διευθέτησης ως ένα αναπόσπαστο λειτουργικό μέλος της τοπικής κοινωνίας και του κοινωνικού ιστού της περιοχής.

Από την ανάλυση της δράσης της ΑΝ.ΚΑ, προκύπτει ότι οι Αναπτυξιακές Εταιρίες έχουν μια πολύ υψηλή δυνατότητα προώθησης θεμάτων εκσυγχρονισμού και καινοτομικότητας.

Παράλληλα, είναι γνωστό ότι τα τοπικά παραγωγικά συστήματα, προκειμένου να μπορέσουν να ανταποκριθούν στις νέες προκλήσεις της αγοράς, έχουν ανάγκη αναδιάρθρωσης και ενσωμάτωσης στην παραγωγική διαδικασία νέων μεθόδων και πρακτικών που θα διαφοροποιήσουν το τοπικό προϊόν.

Δεδομένου ότι η ΑΝ.ΚΑ έχει επιδείξει έργο στην κατεύθυνση αυτή, θεωρείται ότι οι Αναπτυξιακές Εταιρίες έχουν τη δυνατότητα και οφείλουν να συνεισφέρουν στην κατεύθυνση ανασχηματισμού και εκσυγχρονισμού των παραδοσιακών παραγωγικών συστημάτων τόσο μέσα από την εισαγωγή καινοτομίας η οποία θα είναι προσαρμοσμένη στις παραδοσιακές μεθόδους, τη μεταφορά τεχνογνωσίας σε θέματα αξιοποίησης και εμπορίας των τοπικών προϊόντων, την υποστήριξη σε πρόσβαση νέων αγορών, δημιουργία δικτύων κ.λπ. όσο και σε επίπεδο σχεδιασμού που να εξασφαλίζει τη συνέργια και την αλληλοτροφοδότηση των παραγωγικών τομέων της περιοχής.

Επίσης, η ιδιότητα των Αναπτυξιακών Εταιριών να αποτελούν τομές δικτύων θα μπορούσε να τις επιτρέψει να συμβάλουν στη δημιουργία τοπικών κλαδικών ομάδων (ενώσεων παραγωγών, επιχειρηματιών κλπ), οι οποίες θα δραστηριοποιούνται στην

ανάληψη πρωτοβουλιών από κοινού και στην οργάνωση παροχής ποιοτικότερων προϊόντων και υπηρεσιών.

Όπως φάνηκε, οι Αναπτυξιακές Εταιρίες, προκειμένου να έχουν τη δυνατότητα να λειτουργούν με καθαρά αναπτυξιακά κριτήρια, απαιτείται να διατηρούν τον ανεξάρτητο τους χαρακτήρα και να λειτουργούν αποστασιοποιημένα από τα τοπικά πολιτικά δρώμενα. Το γεγονός αυτό σε συνδυασμό με τη διαπίστωση ότι η σημαντικότερη προσφορά τους στο τοπικό επίπεδο είναι ο σχεδιασμός, θα μπορούσε να επιτρέψει τους νέους αυτούς φορείς να αναλάβουν μια συντονισμένη πρωτοβουλία για τη συστηματική προώθηση σχεδίου στρατηγικής ανάπτυξης στην περιοχή δράσης τους (παρόμοιο με το ΙΝΕΤΑ της ΑΝ.ΚΑ), το οποίο θα καλύπτει ένα ορισμένο χρονικό ορίζοντα και θα αναπροσαρμόζεται περιοδικά ανάλογα με τις τρέχουσες εξελίξεις.

Καθώς μια Αναπτυξιακή Εταιρία δείχνει σήμερα να αποτελεί τον πλέον ικανό και κατάλληλο φορέα να προσεγγίσει το σύνολο των τοπικών φορέων μιας περιοχής και να τους οδηγήσει σε ένα κοινό διάλογο, θα δοθεί η δυνατότητα να προκύψει ένα σχέδιο στρατηγικής το οποίο θα συγκεντρώνει τη συναίνεση όλων των τοπικών φορέων και θα αποτελεί πέρα από τις άλλες προσπάθειες στρατηγικού σχεδιασμού, το σχέδιο ανάπτυξης για την περιοχή όπως αυτό γίνεται αντιληπτό "εκ των κάτω".

Ορισμένες φορές, οι διαδικασίες σχεδιασμού γίνονται με ταχείς ρυθμούς που για λόγους αποτελεσματικότητας δε μπορεί να εξασφαλιστεί ένα ευρύ σχήμα εκπροσώπησης των άμεσα ενδιαφερόμενων. Έτσι, μια εναλλακτική που θα μπορούσε ενδεχόμενα να αξιοποιηθεί τόσο από την ΑΝ.ΚΑ όσο και από άλλες Αναπτυξιακές Εταιρίες είναι η σύσταση μιας μόνιμης ομάδας εκπροσώπων - στελεχών των κυριότερων φορέων του Νομού, έργο της οποίας θα αποτελεί η συμμετοχή τόσο στο σχεδιασμό προγραμμάτων όσο και σε διαδικασίες κατάρτισης προτάσεων για την ανάληψη διαφόρων πρωτοβουλιών μαζί με τους κατά περίπτωση συμμετέχοντες. Στόχος είναι η εξασφάλιση μιας συνεχούς επικοινωνίας της Αναπτυξιακής Εταιρίας με τους τοπικούς φορείς και μιας δυνατότητας άμεσης ανταπόκρισης των τελευταίων στις εκάστοτε ανάγκες συνεργασίας.

Ένα από τα χαρακτηριστικά των τοπικών φορέων φάνηκε να αποτελεί η αδυναμία τους να ανταποκριθούν στη συνεργασία με μια Αναπτυξιακή Εταιρία, γεγονός που αποδόθηκε σε ζητήματα δομικού χαρακτήρα των φορέων, έλλειψη κατάλληλου στελεχιακού δυναμικού κ.λπ.

Καθώς, λοιπόν, η εσωτερική αναδιάρθρωση των τοπικών φορέων είναι ένα μάλλον δύσκολο εγχείρημα, εκείνο το οποίο μοιάζει να αποτελεί εναλλακτική και οι Αναπτυξιακές Εταιρίες μπορούν να προωθήσουν, είναι η σύσταση νέων, θυγατρικών,

προς τους υπάρχοντες φορείς, δομών, τα οποία θα είναι σε θέση να υλοποιούν επιμέρους εργασίες και να υποστηρίζουν τη λειτουργία των παραδοσιακών φορέων. Οι οργανισμοί αυτοί, λόγω της ευέλικτης δομής τους, έχουν τη δυνατότητα να ενσωματώσουν ευκολότερα την τεχνογνωσία, την καινοτομία και τον εκσυγχρονισμό που παρέχεται από μια Αναπτυξιακή Εταιρία με αποτέλεσμα να αποκομίζουν στοιχεία που στη μετέπειτα συνεργασία τους θα αποτελέσουν προϋποθέσεις για την παραγωγή έργου υψηλότερης ποιότητας.

Η επικείμενη θεσμική μεταρρύθμιση για την ανασυγκρότηση της Πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης "Ιωάννης Καποδίστριας", αναμένεται να προσδώσει αυξημένες δυνατότητες στους νέους Δήμους για τη δημιουργία τέτοιων σχηματισμών, δημιουργώντας ένα πεδίο ευρείας ενεργοποίησης των Αναπτυξιακών Εταιριών.

Πέρα από τα παραπάνω χαρακτηριστικά των φορέων, την ποιότητα της συνεργασίας τους με μια Αναπτυξιακή Εταιρία και τα αποκομιζόμενα οφέλη έδειξαν να επηρεάζουν η πληθυσμιακή βάση του φορέα και η οικονομική του επιφάνεια. Ειδικότερα σ' ότι αφορά τους ΟΤΑ, οι Δήμοι εμφανίζονται να βρίσκονται σε πλεονεκτικότερη θέση σε σχέση με τις Κοινότητες ως προς τη συμμετοχή τους σε διάφορες πρωτοβουλίες.

Θεωρείται, κατά συνέπεια, ότι η ανασυγκρότηση της Πρωτοβάθμιας Αυτοδιοίκησης σε μεγαλύτερα σχήματα θα μπορούσε να απαντήσει, σε ένα βαθμό στο ζητούμενο αυτό, κυρίως παρέχοντας τις "τεχνικές" προϋποθέσεις (πόρους και πληθυσμιακό μέγεθος) για την δυναμικότερη συμμετοχή τους σε πρωτοβουλίες.

Η διαφαινόμενη αυτή ανάγκη, φαίνεται αρχικά να βρίσκεται σε συμφωνία με την τρέχουσα πολιτική τάση για συνένωση των ΟΤΑ σε εθνικό επίπεδο η οποία προωθείται συστηματικά μέσα από το πρόγραμμα "Ιωάννης Καποδίστριας".

Ωστόσο, προκειμένου μια τέτοια προσπάθεια να οδηγήσει σε ουσιαστική αναβάθμιση του θεσμού και σε νέους Δήμους οι οποίοι θα είναι σε θέση να δραστηριοποιούνται δυναμικά σε τοπικό επίπεδο και να συμμετέχουν ενεργά, απαιτούνται μια σειρά προϋποθέσεων οι οποίες μπορούν να συνοψιστούν στα εξής:

α) Εξοπλισμός των νέων Δήμων με το κατάλληλο στελεχιακό δυναμικό (τόσο σε πλήθος όσο και σε εξειδίκευση), εξασφάλιση διεπιστημονικότητας και δυνατότητα συνεχούς κατάρτισης του προσωπικού.

β) Η εξασφάλιση ενός ευνοϊκού κλίματος μεταξύ της υφιστάμενων τοπικών αρχών και των αρχών των νέων οργάνων καθώς και η ανάγκη ύπαρξης μεταξύ των πληθυσμών των υπό συνένωση ΟΤΑ κοινών στοιχείων και χαρακτηριστικών.

Ιδιαίτερα, η επίτευξη ενός κλίματος αποδοχής και συνεργασίας μεταξύ των τοπικών κοινωνιών θεωρείται ότι παίζει καθοριστικό ρόλο στην εξέλιξη ενός τέτοιου θεσμού, πέρα από οποιεσδήποτε άλλες κεντρικά παρεχόμενες δυνατότητες για να λειτουργήσει.

Ο νέος Δήμος θα παρέχει ενδεχόμενα στις Αναπτυξιακές Εταιρίες τη δυνατότητα να συνεργαστούν με ένα πιο εξειδικευμένο στελεχιακό δυναμικό αλλά ταυτόχρονα πιθανώς θα συρρικνώσει τη δυνατότητα εκπροσώπησης των επιμέρους ενοτήτων (πρώην ΟΤΑ) των οποίων οι διαφορές αναμένεται, τον πρώτο τουλάχιστον καιρό, να είναι αρκετά διακριτές.

Στην κατεύθυνση αυτή θεωρείται ότι μια Αναπτυξιακή Εταιρία θα μπορούσε να διατηρήσει την επαφή και τη συνεργασία της με τα Τοπικά Συμβούλια τα οποία προβλέπεται να θεσπιστούν στη θέση των σημερινών ΟΤΑ μετά τη σύσταση των νέων Δήμων, προκειμένου να λαμβάνει τα μηνύματα στο κατώτατο δυνατό επίπεδο. Η αναγκαιότητα μιας τέτοιας προσέγγισης δείχνει να ενισχύεται για την περίπτωση των ΟΤΑ οι οποίοι έχουν λιγότερους από 300 κατοίκους και που οι Πρόεδροι των Τοπικών Συμβουλίων τους δεν θα αποτελούν μέλη του Διοικητικών Συμβουλίων των νέων Δήμων. Με τον τρόπο αυτό ενδέχεται να συμβάλει στην επίτευξη ενός καλύτερου τοπικού κλίματος λειτουργώντας ως ο φορέας ο οποίος θα ακούσει και θα προβάλλει όπου αυτό κριθεί σκόπιμο τις γνώμες των τοπικών κοινωνιών.

Μια δεύτερη παράλληλη κατεύθυνση δράσης των Αναπτυξιακών Εταιριών είναι δυνατό να αποτελέσει η υποστήριξη προς τους νέους Δήμους σε θέματα αναγνώρισης των νέων τάσεων ανάπτυξης και χάραξης στρατηγικών με βάση τα νέα δεδομένα.

Παρά το γεγονός ότι οι Αναπτυξιακές Εταιρίες αποτελούν φορείς προώθησης της καινοτομίας και δικτύωσης σε μια περιοχή, φαίνεται ότι η μεταξύ τους συνεργασία δεν έχει έως σήμερα προωθηθεί αρκετά για μια από κοινού συντονισμένη προσπάθεια χάραξης αναπτυξιακής στρατηγικής σε ευρύτερα από την περιοχή εμβέλειας τους χωρικά επίπεδα. Ένα τέτοιο εγχείρημα θα μπορούσε να βασιστεί στην εξεύρεση κι οργάνωση της διαχείρισης πόρων που διαθέτουν οι περιοχές αυτές ή στην αξιοποίηση συμπληρωματικών στοιχείων για την επίτευξη ενός στόχου με βάση τα συγκριτικά πλεονεκτήματα κάθε περιοχής κατά τρόπο που να ενσωματώνονται σε μια κοινή παραγωγική διαδικασία (να αποτελούν στάδια μιας κοινής γραμμής παραγωγής). Η ένταξη διοικητικά κατακερματισμένων περιοχών που ενδέχεται να έχουν πολλά κοινά χαρακτηριστικά σε μια τέτοια διαδικασία, αναμένεται να συμβάλλει στη δημιουργία οικονομιών κλίμακας, τη διεύρυνση των αγορών των τοπικών προϊόντων, την εξάλειψη ανταγωνιστικών μηχανισμών εμπορίας και την ανάπτυξη της

ευέλικτης εξειδίκευσης δημιουργώντας κάποιες ευνοϊκότερες προϋποθέσεις για την αξιοποίηση των τοπικών πόρων.

Ωστόσο, η ανομοιομορφία στο βαθμό ανάπτυξης και δραστηριοποίησης των Αναπτυξιακών Εταιριών σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο δυσκολεύει τη μεταξύ τους συνεργασία σε διανομαρχιακό ή διαπεριφερειακό επίπεδο. Οι δυναμικότερες και πλέον πεπειραμένες εταιρίες αποτελούν συνήθως την κινητήρια δύναμη τέτοιων προσπαθειών γεγονός που μεταφράζεται σε σημαντικό κόστος σε χρόνο και απορρόφηση στελεχιακού δυναμικού.

Από την άλλη πλευρά, οι ωφέλειες που προκύπτουν από τις πρωτοβουλίες αυτές ειδικά για τις εταιρίες που βρίσκονται στα πρώτα τους βήματα είναι σημαντικές. Στην κατεύθυνση λοιπόν αυτή, η λειτουργία τέτοιων δικτύων θα μπορούσε ίσως να ενθαρρύνεται με παροχή οικονομικών κινήτρων προς τις Αναπτυξιακές Εταιρίες που θα συνιστούν αυτά τα δίκτυα καθώς και προς εκείνες που παίζουν ένα πρωταγωνιστικό ρόλο σ' αυτές τις προσπάθειες.

Μέσα από τη μελέτη του παραδείγματος της ΑΝ.ΚΑ, φάνηκε ότι ενώ μια Αναπτυξιακή Εταιρία έχει υψηλές δυνατότητες συνεισφοράς στην τοπική ανάπτυξη, η προσφορά αυτή μεγιστοποιείται μόνο μέσα σ' ένα πλαίσιο συνεργασίας με τους τοπικούς φορείς ενώ η μεμονωμένη δράση της περιορίζει τις πολλαπλές θετικές επιπτώσεις που μπορεί να δημιουργήσει το έργο της. Όσο καλύτερη είναι η συνεργασία τόσο ευκολότερη δείχνει να είναι η διάχυση των ωφελειών που μπορούν να αποκομίσουν οι φορείς - αποδέκτες των δραστηριοτήτων της. Εξάλλου, η προώθηση του έργου της φαίνεται να σχετίζεται με τον βαθμό συναίνεσης που εξασφαλίζεται από τους τοπικούς φορείς. Έτσι, η δυνατότητα μιας Αναπτυξιακής Εταιρίας να εκφράζει όσο το δυνατόν περισσότερους τοπικούς φορείς αποτελεί μια βασική παράμετρο για την επιτυχή έκβαση των αναλαμβανόμενων από αυτήν πρωτοβουλιών.

Στην κατεύθυνση αυτή, θα μπορούσε να επιδιώκεται η συσπείρωση στο μετοχικό της κεφάλαιο του μέγιστου δυνατού αριθμού φορέων της περιοχής, με στόχο την ενσωμάτωση στη στρατηγική και φιλοσοφία της ενός πολυδιάστατου πολυτομεακού χαρακτήρα. Ωστόσο, απαραίτητη για την εύρυθμη λειτουργία μιας Αναπτυξιακής θεωρείται η εξασφάλιση τέτοιων ισορροπιών, όσον αφορά την εκπροσώπηση των φορέων, ώστε το εταιρικό της σχήμα να είναι ευέλικτο και ευπροσάρμοστο στην αντιμετώπιση των τρεχόντων ζητημάτων. Κατά συνέπεια, παρά το γεγονός ότι το θεσμικό πλαίσιο σύστασης των Αναπτυξιακών Εταιριών παρέχει μεγάλη ευελιξία στο θέμα της ένταξης πολλών φορέων στο μετοχικό κεφάλαιο μιας τέτοιας εταιρίας, θα πρέπει η συμμετοχή να είναι τέτοια ώστε να μην παρεμποδίζεται

η λειτουργία των συλλογικών της οργάνων (π.χ. σύγκλιση της Γενικής Συνέλευσης των μετόχων λόγω διογκωμένου αριθμού μελών) οδηγώντας στην αδυναμία λήψης απόφασης.

Όπως προέκυψε από το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τις Αναπτυξιακές Εταιρίες, αυτές συστήνονται με διάφορες μορφές επιχειρήσεων της Αυτοδιοίκησης. Ωστόσο, το στοιχείο που διαφοροποιεί έναν τέτοιο φορέα από άλλες επιχειρήσεις της Αυτοδιοίκησης δεν είναι τόσο το νομικό της σχήμα αλλά κυρίως οι δραστηριότητες που αυτός αναπτύσσει. Σήμερα υπάρχει μια μάλλον συγκεχυμένη κατάσταση στον προσδιορισμό των Αναπτυξιακών Εταιριών την οποία δυσχεραίνει η εμφάνιση οργανισμών οι οποίοι φέρουν την ονομασία Αναπτυξιακή Εταιρία χωρίς να αποτελούν αναπτυξιακούς φορείς όπως τους έχουμε προσδιορίσει μέσα από το έργο και τη δράση τους και χωρίς βέβαια να αποκλείεται να δρουν προς κάποια αναπτυξιακή κατεύθυνση. Παράλληλα, η έλλειψη θεσμικού προσδιορισμού των οργανισμών αυτών είναι δυνατόν να δημιουργεί αφορμές για ανάπτυξη τριβών σ' ότι αφορά τη δράση τους από ομάδες επαγγελματικών συμφερόντων.

Θεωρείται, λοιπόν, ότι είναι χρήσιμο να προσδιοριστεί θεσμικά ότι το πεδίο δράσης μιας Αναπτυξιακής Εταιρίας προσανατολίζεται σε θέματα όπως ο σχεδιασμός της τοπικής ανάπτυξης, η αξιοποίηση των ανθρώπινων και φυσικών πόρων, η εισαγωγή καινοτομίας, η αειφορικότητα, η ενεργοποίηση του πληθυσμού καθώς και όλα εκείνα τα χαρακτηριστικά που καθορίζουν την αναπτυξιακό τους χαρακτήρα.

Τελειώνοντας, θα μπορούσαμε να πούμε ότι στα πλαίσια των γενικότερων εξελίξεων σε Ευρωπαϊκό επίπεδο και των μεταρρυθμίσεων που συντελούνται στον Ελληνικό χώρο, με δεδομένες τις ανάγκες για κινητοποίηση των τοπικών δομών και των κοινωνιών για τοπική πρόοδο, οι Αναπτυξιακές Εταιρίες φαίνεται να αποτελούν ένα από τα βασικότερα εργαλεία άσκησης πολιτικής για την ενίσχυση, άρθρωση και ανάπτυξη του τοπικού χώρου.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Ε. Ανδρικοπούλου, "Οι Περιφέρειες στην Ευρωπαϊκή Ένωση", Θεμέλιο, 1995.
- A.V. Barquero, "Τοπική Ανάπτυξη : Μια στρατηγική για τη δημιουργία απασχόλησης", Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, 1991.
- Π. Γετίμης, Γ. Καυκαλάς, Ν. Μαραβέγιας (Επιμέλεια), "Αστική και Περιφερειακή Ανάπτυξη" (Συλλογή Άρθρων), Θεμέλιο, Αθήνα, 1993
- Δ. Γούσιος, Σημειώσεις του Μαθήματος: "Τοπική Ανάπτυξη και Ανθρώπινοι Πόροι", Βόλος, 1997.
- Επενδυτής (Εφημερίδα), Αρ. Φύλλου 341, Συνέντευξη Υπουργού Αλ. Παπαδόπουλου, 17/5/97
- Θ. Ζαχαρόπουλος, "Ο ρόλος των Αναπτυξιακών Εταιριών στην Περιφερειακή και Τοπική Ανάπτυξη" (Εισήγηση), Επιστημονικό Συνέδριο, Αθήνα, Δεκέμβριος 1995
- Χ. Κουτάκος, Χ. Παπποτσής, "Ο ρόλος και οι προοπτικές των Συμβουλίων Περιοχής: Το παράδειγμα της Θεσσαλίας"(Διπλωματική Εργασία), Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Βόλος, 1996
- Ε. Λεμονιά, "Αναπτυξιακά κίνητρα στη Ελλάδα και στην ΕΟΚ", ΚΕΠΕ, Αθήνα, 1991
- Α. Λυμπεράκη, "Η πρόκληση της Ανάπτυξης σε μικρή κλίμακα: Οικονομική ευελιξία και κοινωνικές δυσκαμψίες", Επιμορφωτικές Εκδόσεις Παπαζήση ΕΠΕ, Αθήνα, 1992
- LEADER Magazine, "Οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι αγροτικές περιοχές", Φθινόπωρο 1996, αριθμ.12, Βρυξέλλες
- Π. Μαρδάκης, "Τοπική Ανάπτυξη κι ενδογενής δυναμικότητα: Το παράδειγμα της Επαρχίας Αλμυρού" (Διπλωματική Εργασία), Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Βόλος, 1995
- Η. Μπεριάτος, Σημειώσεις του Μαθήματος: Χωροταξικός Σχεδιασμός (Δομή κι οργάνωση του Ελληνικού Χώρου), Βόλος, Ιανουάριος 1992
- Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Εργασία Φοιτητών 4ου έτους, "Μελέτη Ανάπτυξης Περιοχής Λίμνης Ν. Πλαστήρα", Βόλος, 1996

- Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Εργασία Φοιτητών 3ου έτους, "Χωροταξική Μελέτη Νομού Καρδίτσας", Βόλος, 1995
- Τ. Σαπουνάκης, "Η επιχειρηματική δραστηριότητα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης" (Διδακτικό βοήθημα), Τμήμα Διοίκησης Μονάδων Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ΤΕΙ Καλαμάτας, 1997
- Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, "Πρόγραμμα Εκσυγχρονισμού και Ανάπτυξης των Θεσμών Υποστήριξης της Περιφερειακής και Τοπικής Ανάπτυξης", Αθήνα, Μάιος, 1997
- Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, "Πρόγραμμα Ιωάννης Καποδίστριας", Εθνικό Τυπογραφείο, Αθήνα, Φεβρουάριος, 1997
- Φάκελοι LEADER, "Εφαρμογή Προγράμματος Τοπικής Ανάπτυξης: Η εμπειρία του LEADER Ι", Ευρωπαϊκή Κοινότητα.
- Δ. Φιλιππίδης, "Οι Αναπτυξιακές Εταιρίες στην Ελλάδα" (Διπλωματική Εργασία), Πολυτεχνείο Κρήτης, Χανιά, 1996
- Φ.Ε.Κ Α' 231,Π.Δ. 410/95 (Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας), Μέρος Πέμπτο: Επιχειρήσεις, Αθήνα, 1995
- Π. Χριστοφιλοπούλου, Σημειώσεις του Μαθήματος: "Δημόσια Διοίκηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση (Βασικές έννοιες κρατικής οργάνωσης)", Βόλος, 1995
- Κ. Ψυχοπαίδης, Π. Γετίμης, "Ρυθμίσεις Τοπικών Προβλημάτων", Ίδρυμα Μεσογειακών Μελετών, Αθήνα, 1989

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

Παρουσίαση κοινοτικής Πρωτοβουλίας LEADER II κατά Υποπρόγραμμα και Ενέργεια.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑ ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

LEADER II

ΤΑ ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
1. ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
2. ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
3. ΔΑΣΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
4. ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
5. ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
6. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 1: ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ
1. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΒΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ ΣΤΙΣ ΟΡΕΙΝΕΣ & ΗΜΙΟΡΕΙΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ Ν. ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ
2. ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ
3. ΙΔΡΥΣΗ ΟΙΝΟΠΟΙΕΙΟΥ ΓΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΟΙΝΟΥ VQPRD
4. ΕΡΕΥΝΑ ΑΓΟΡΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ MARKETING, ΓΙΑ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΣΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΚΑΙ ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ
5. ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΣΤΟ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ. ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΟΣ ΤΡΟΠΟΣ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ.
6. ΔΙΑΚΡΑΤΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ
ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2: ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ
1. ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΜΑΛΛΙΟΥ ΚΑΣΜΙΡ (CASHMERE)
2. ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΤΟΠΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
3. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΟ ΕΞΑΓΩΓΙΚΟ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ
4. ΟΡΕΙΝΗ ΑΛΙΕΙΑ
ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 3: ΔΑΣΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ
1. ΔΙΑΓΝΩΣΗ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΜΙΑΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΔΑΣΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ
2. ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ
3. ΙΔΡΥΣΗ ΕΝΟΣ ΠΡΟΤΥΠΟΥ ΦΥΤΩΡΙΟΥ ΓΕΝΕΤΙΚΑ ΒΕΛΤΙΩΜΕΝΩΝ ΔΑΣΟΠΟΝΙΚΩΝ ΕΙΔΩΝ
4. ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΕΙΔΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΚΑΤΕΡΓΑΣΙΑΣ ΞΥΛΟΥ
5. ΔΙΑΚΡΑΤΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 4 : ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ
1. ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ & ΦΥΣΙΚΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΤΗΣ ΠΙΝΔΟΥ
2. ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΩΝ ΜΟΝΟΠΑΤΙΩΝ
3. ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
4. ΜΙΚΡΟ ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
5. ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ
6. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΜΠΕΛΟ - ΟΙΝΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
7. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΟΙΚΟΜΟΥΣΕΙΟΥ
8. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΕΩΝ
9. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΒΟΛΗ ΚΑΙ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΤΩΝ ΟΙΚΟΤΟΥΡΙΣΤΩΝ
10. ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΣΤΗΝ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ, ΧΩΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 5: ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ
1.. ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 6: ΕΦΑΡΜΟΓΗ
ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ
1. ΠΑΡΟΧΗ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΣΤΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΙΣ Μ.Μ.Ε.
2. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΘΥΡΙΔΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ
3. ΕΞΟΔΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ & ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΤΗΣ Ο.Τ.Δ.
4. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΜΗΧΑΝΙΚΗΣ

Πηγή: ΑΝ.ΚΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

- Πίνακας 3.α: Ταξινόμηση προγραμμάτων και μελετών ως προς Τομέα Δράσης και Μέσο Παρέμβασης (Αρχική Μορφή Πίνακα 3)

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.α:Ταξινόμηση προγραμμάτων και μελετών της ΑΝ.ΚΑ ως προς Τομέα Δράσης και Μέσο Παρέμβασης

	Πρωτογενής Τομέας									Δευτερογενής Τομέας									Τριτογενής Τομέας									ΑΠΕ Περιβάλλον									Κοινωνικές πολιτικές									Άλλα								
Μέσο Παρέμβασης / Δραστηριότητες ανά έτος	Σχεδιασμός-Μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση	Συναντήσεις-Συνέδρια-Ανταλλαγές	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης υποστήριξης	Σύσταση ομάδων εργασίας	Εργα υποδομής	Ενίσχυση επενδύσεων	Λοιπά		Σχεδιασμός-Μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση	Συναντήσεις-Συνέδρια-Ανταλλαγές	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης υποστήριξης	Σύσταση ομάδων εργασίας	Εργα υποδομής	Ενίσχυση επενδύσεων	Λοιπά		Σχεδιασμός-Μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση	Συναντήσεις-Συνέδρια-Ανταλλαγές	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης υποστήριξης	Σύσταση ομάδων εργασίας	Εργα υποδομής	Ενίσχυση επενδύσεων	Λοιπά		Σχεδιασμός-Μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση	Συναντήσεις-Συνέδρια-Ανταλλαγές	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης υποστήριξης	Σύσταση ομάδων εργασίας	Εργα υποδομής	Ενίσχυση επενδύσεων	Λοιπά		Σχεδιασμός-Μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση	Συναντήσεις-Συνέδρια-Ανταλλαγές	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης υποστήριξης	Σύσταση ομάδων εργασίας	Εργα υποδομής	Ενίσχυση επενδύσεων	Λοιπά		Σχεδιασμός-Μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση	Συναντήσεις-Συνέδρια-Ανταλλαγές	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης υποστήριξης	Σύσταση ομάδων εργασίας	Εργα υποδομής	Ενίσχυση επενδύσεων	Λοιπά
1992																																																				
FORCE: Συνεχής Επαγγελματική Κατάρτιση																																																			
-Έρευνα επιμορφωτικών αναγκών στις ΜΜΕ της Δ. Θεσσαλίας										X		X		X					X		X			X																												
-Σχεδιασμός-υλοποίηση 3 πειραματικών προγραμμάτων επιμόρφωσης										X	X	X		X					X	X	X			X																												
EUROFORM: Επιμόρφωση Επιμορφωτών στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση																																																			
-Επιμόρφωση επιστημόνων-εκπαιδευτών στην περιβαλ.παιδεία																												X	X	X		X																				
-Υλοποίηση πρότυπων προγραμμάτων περιβαλ.εκπαίδευσης σε σχολεία																												X	X	X		X																				
-Ανταλλαγές επιμορφωμένων																														X				X																	
NOW 1:Πρόγραμμα Υποστήριξης Επαγγελματικών Αναγκών Γυναικών																																																			
-Σχεδιασμός-υλοποίηση Έρευνας επαγγελματικών αναγκών & αγοράς εργασίας										X		X		X					X		X			X															X		X		X								
-Προγρ.καταρτισης για ίδρυση & λειτουργία ΜΜΕ απο γυναίκες										X	X	X		X					X	X	X			X															X	X	X		X								
-Γραφείο ενημέρωσης-υποστήριξης													X				X					X				X															X											
ΜΕΜΟΝΩΜΕΝΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ																																																			
-Μελέτη ανάπτυξης πεδινής Γεωργίας Ν.Καρδίτσας	X		X		X																																															
-ΜΜΕ & τοπική ανάπτυξη										X		X		X					X		X			X																												
-Μελέτη χωρικών προβλημάτων του Ν.Καρδίτσας	X		X		X					X		X		X					X		X			X				X		X							X		X												
1993																																																				
ALTENER: Σχέδιο Αξιοποίησης των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας																																																			
-Δημιουργία ομάδας εργασίας από τοπικό επιστημονικό δυναμικό																													X		X																				
-Εκπόνηση πακέτου μελετών που αναφέρονται στους στόχους																												X		X		X																				
-Έκδοση πληροφοριακού οδηγού																																	X																			
-Οργάνωση, διεξαγωγή συνεδρίων																														X			X																		
-Σχεδιασμός ενεργειακής ανάπτυξης με τη μέθοδο GOPP																												X		X		X																				
NOW 2: Δημιουργία Γυναικείας Επιχείρησης στον Τομέα του Αγροτουρισμού-Οικοτουρισμού																																																			
-Οικονομοτεχνική μελέτη για δημιουργία γυναικείας επιχείρησης αγροτουρισμού	X		X		X														X		X			X															X		X		X								
-Κατάρτιση γυναικών στην ίδρυση & λειτουργία της γυναικ.επιχείρησης	X	X	X		X														X	X	X			X															X	X	X		X								

(Συνέχεια)

Μέσο Παρέμβασης / Δραστηριότητες ανά έτος	Πρωτογενής Τομέας								Δευτερογενής Τομέας								Τριτογενής Τομέας								ΑΠΕ Περιβάλλον								Κοινωνικές πολιτικές								Άλλα							
	Σχ.διασμός-Μελέτες	Ερευνες-Μελέτες	Επιμόρφωση-Εκπαίδευση	Συναντήσεις-Συνέδρια-Ανταλλαγές	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	Σύσταση ομάδων εργασίας	Εργα υποδομής	Ενίσχυση επενδύσεων	Λοιπά	Σχεδιασμός-Μελέτες	Ερευνες-Μελέτες	Επιμόρφωση-Καταρτιση-Εκπαίδευση	Συναντήσεις-Συνέδρια-Ανταλλαγές	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	Σύσταση ομάδων εργασίας	Εργα υποδομής	Ενίσχυση επενδύσεων	Λοιπά	Σχ.δασμός-Μελέτες	Επιμόρφωση-Καταρτιση-Εκπαίδευση	Συναντήσεις-Συνέδρια-Ανταλλαγές	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	Σύσταση ομάδων εργασίας	Εργα υποδομής	Ενίσχυση επενδύσεων	Λοιπά	Σχ.δασμός-Μελέτες	Επιμόρφωση-Καταρτιση-Εκπαίδευση	Συναντήσεις-Συνέδρια-Ανταλλαγές	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	Σύσταση ομάδων εργασίας	Εργα υποδομής	Ενίσχυση επενδύσεων	Λοιπά	Σχ.δασμός-Μελέτες	Επιμόρφωση-Καταρτιση-Εκπαίδευση	Συναντήσεις-Συνέδρια-Ανταλλαγές	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	Σύσταση ομάδων εργασίας	Εργα υποδομής	Ενίσχυση επενδύσεων	Λοιπά
1993																																															
HORIZON 1: Πρόγραμμα Αναβάθμισης των Συνθηκών Διαβίωσης στην Τσιγγάνικη Κοινότητα Σοφάδων																																															
-Μελέτη για διαμόρφωση στρατηγικών επίλυσης προβλημάτων τσιγγάνων																																X		X			X										
-Εκπαίδευση στελεχών για προώθηση των παραπάνω στρατηγικών																																X	X	X			X										
-Πρόγραμμα εκπαίδευσης ομάδας τσιγγάνων																																X	X	X			X										
-Γραφείο προσανατολισμού & παροχής συμβουλών																																			X													
-Δημιουργία πακέτου καινοτόμων διδακτικών προσεγγίσεων για τσιγγάνους																																X		X			X										
HORIZON 2: Εξ' Αποστάσεως Επαγγελματική Κατάρτιση Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες																																															
-Πρόγραμμα κατάρτισης σε Η/Υ																																X	X	X			X										
-Δημιουργία γραφείου υποστήριξης των ΑΜΕΑ Ν. Καρδίτσας																																			X													
LIFE: Περιοχή Λίμνης Ν.Πλαστήρα: Μια Πιλοτική Αειφορική Τουριστική Παρέμβαση																																															
-Ίδρυση Πανεπιστημιακού Δάσους																	X		X			X	X	X	X			X			X	X	X															
-Οικολογικά μονοπάτια																	X		X			X	X		X			X			X	X															
-Δημιουργία Υδροβιολογικού Σταθμού																	X		X			X	X		X			X			X	X															
-Αποκατάσταση, επαναχρησιμοποίηση παραδοσιακού κτιρίου																	X		X			X	X		X			X			X	X															
-Δημιουργία Πειραματικού Αγρού Οργανικής Καλλιέργειας						X		X													X		X						X		X															
-Οργάνωση αναψυχής																	X		X			X	X								X															
-Δημιουργία τοπικού Γραφείου Οικοτουρισμού																				X				X					X				X														
ΙΝΕΤΑ: Ινστιτούτο Ερευνών Τοπικής Ανάπτυξης																																															
-Συμμετοχή τοπικών φορέων (ΟΤΔ) για επεξεργασία προτάσεων στρατηγικής ανάπτυξης για το Ν.Καρδίτσας																																															
-Δημιουργία όρων υλοποίησης των στρατηγικών ανάπτυξης μέσω αξιολόγησης των τοπικών πολιτικών																																															
-Δημιουργία Ινστιτούτου Ερευνών Τοπικής Ανάπτυξης (ΙΝΕΤΑ)																																															
ΜΕΜΟΝΩΜΕΝΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ																																															
-Αξιολόγηση προγραμμάτων κατάρτισης & αγορά εργασίας στο Ν.Καρδίτσας	X		X		X				X		X		X				X		X			X																									
-Έρευνα αρμοδιοτήτων των φορέων προγραμματισμού Ν.Καρδίτσας																	X		X			X																									

(Συνέχεια)

Μέσο Παρέμβασης / Δραστηριότητες ανά έτος	Πρωτογενής Τομέας									Δευτερογενής Τομέας										Τριτογενής Τομέας									
	Σχεδ σ ός-Εξευνες-Μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	Συναντήσ ης-Συνέδρια-Ανταλλ αξ	Κέντρα & Γραφεία ενη μέρωσης-υποστήριξης	Σ ύσταση ο ,άδων εργασ ας	Εργα υποδομής	Εν σχυση επ.νδύσεων	Λο πά		Σχεδ σ ός-Εξευνες Μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	Συναντήσ ης-Συνέδρια Ανταλλαγ ής	Κέντρα & Γραφε α ενη μ ρωση;-υποστ ήριξης	Σ ύσταση ομάδων εργασ α ;	Εργα υποδομή ;	Εν σχυση επενδύσεων	Λο πά		Σχεδ σ ός-Ερευνες-Μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση Εκπαίδευση	Σ.ναντήσεις-Σ.νέδρια-Ανταλλαγές	Κέντ ; α & Γραφεία ενη μέρωση ; υποστ ήριξης	Σύσταση ομάδων εργασ α ;	Ερ.α υποδομή ;	Ενίσχ ;η επενδ ;σεων	Λο πά	
1993																													
ΜΕΜΟΝΩΜΕΝΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ																													
-ΤΑΠ Α.Σ Σελλάνων	X		X		X					X		X		X					X		X		X						
-ΤΑΠ Α.Σ Μενελαΐδας	X		X		X					X		X		X					X		X		X						
-ΤΑΠ Α.Σ Κάμπου	X		X		X					X		X		X					X		X		X						
1994																													
REVITAL/ OUVERTURE: Ανταλλαγή Εμπειρίας Μεταξύ Δήμων και Μεταφορά Τεχνογνωσίας σε Δήμους της Αν.Ευρώπης																													
-Συναντήσεις εργασίας ομάδας Αρχιτεκτόνων & διοικ.στελεχών																													X
-Κατάρτιση ομάδας εργασίας & πρόταση για αποκατάσταση κτιρίου																											X		
-Ημερίδα, παρουσίαση αποτελεσμάτων																													X
ΜΕΜΟΝΩΜΕΝΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ																													
-ΤΑΠ Δήμου Καρδίτσας	X		X		X					X		X		X					X		X		X						
-Μελέτη Βιοτεχνικού Πάρκου Δ.Καρδίτσας										X		X		X															
-Μελέτη διαχείρισης απορριμμάτων Ν.Καρδίτσας																			X		X		X						
-Μελέτη οργάνωσης φορέα αποκο μιδής απορριμμάτων Δ.Καρδίτσας																			X		X		X						
-Μελέτη σκοπιμότητας για Ανακύκλωση Δ.Καρδίτσας																			X		X		X						
-Μελέτη καταγραφής πηγών ρύπανσης Ν.Καρδίτσας																			X		X		X						
-Υδρογεωλογική έρευνα Ν.Καρδίτσας																			X		X		X						
-Μελέτη αναδιάρθρωσης Ε.Α.Σ.Κ.	X		X		X														X		X		X						
-Μελέτη οργάνωσης ΔΕΤΑΚ																			X		X		X						
1995																													
ΜΕΜΟΝΩΜΕΝΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ																													
-Οικονομοτεχνική μελέτη ίδρυσης Δ.Η.Α.Μ.Ε.Κ																			X		X		X						
-Μελέτη σκοπιμότητας ίδρυσης κοιν ξενώνα Μητρόπολης																			X		X		X						
-Μελέτη μηχανοργάνωσης Δ.Καρδίτσας																			X		X		X						
-Μελέτη μηχανοργάνωσης Δ.Σοφάδων																			X		X		X						
-Μελέτη μηχανοργάνωσης Δ.Παλαμά																			X		X		X						
-Μελέτη Δημοτικής Επιχείρησης Σοφάδων																			X		X		X						
-Μελέτη Δημοτικής Επιχείρησης Παλαμά																			X		X		X						
-Μελέτη οργάνωσης Οργανισμού διαχείρισης ΒΙΠΕ										X		X		X					X		X		X						

Μέσο Παρέμβασης / Δραστηριότητες ανά έτος	ΑΠΕ Περιβάλλον									Κοινωνικές πολιτικές										Άλλα									
	Σ ίδ σαμά -Ερευνες-Μ λέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	Συναντήσεις-Συνέδρια-Ανταλλαγ ής	Κέντρα & Γραφεία ενη μέρωσης-υποστήριξης	Σύστα ση ομάδων εργασ ας	Εργα υποδομής	Ενίσχυση επενδύσεων	Λοιπά		Σχεδια ός-Ερευνες-Μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	Συναντ ήσε ς-Συνέδρια-Ανταλλαγές	Κέντρα & Γραφε α ενη μέρωσης-υποστήριξης	Σύστασ η ομάδων εργασ α ς	Εργα υποδομής	Ενισχυσ η επενδύσεων	Λοιπά		Σχεδ σα ός-Ερ υνες Μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση Εκπαίδευση	Συναντ ήσε ς-Συνέδρια-Ανταλλαγές	Κέντρα & Γραφεία ενη μέρωσης-υποστήριξης	Σ ύσταση ομάδων εργασ α ς	Εργα υποδομής	Ενίσχυσ η επενδύσεων	Λοιπά
1993																													
ΜΕΜΟΝΩΜΕΝΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ																													
-ΤΑΠ Α.Σ Σελλάνων	X		X		X					X		X		X															
-ΤΑΠ Α.Σ Μενελαΐδας	X		X		X					X		X		X															
-ΤΑΠ Α.Σ Κάμπου	X		X		X					X		X		X															
1994																													
REVITAL/ OUVERTURE: Ανταλλαγή Εμπειρίας Μεταξύ Δήμων και Μεταφορά Τεχνογνωσίας σε Δήμους της Αν.Ευρώπης																													
-Συναντήσεις εργασίας ομάδας Αρχιτεκτόνων & διοικ.στελεχών																						X							X
-Κατάρτιση ομάδας εργασίας & πρόταση για αποκατάσταση κτιρίου																			X		X		X						
-Ημερίδα, παρουσίαση αποτελεσμάτων																						X							X
ΜΕΜΟΝΩΜΕΝΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ																													
-ΤΑΠ Δήμου Καρδίτσας	X		X		X					X		X		X															
-Μελέτη Βιοτεχνικού Πάρκου Δ.Καρδίτσας																			X		X		X						
-Μελέτη διαχείρισης απορριμμάτων Ν.Καρδίτσας	X		X		X																								
-Μελέτη οργάνωσης φορέα αποκο μιδής απορριμμάτων Δ.Καρδίτσας	X		X		X																								
-Μελέτη σκοπιμότητας για Ανακύκλωση Δ.Καρδίτσας	X		X		X																								
-Μελέτη καταγραφής πηγών ρύπανσης Ν.Καρδίτσας	X		X		X																								
-Υδρογεωλογική έρευνα Ν.Καρδίτσας	X		X		X																								
-Μελέτη αναδιάρθρωσης Ε.Α.Σ.Κ.																													
-Μελέτη οργάνωσης ΔΕΤΑΚ																													
1995																													
ΜΕΜΟΝΩΜΕΝΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ																													
-Οικονομοτεχνική μελέτη ίδρυσης Δ.Η.Α.Μ.Ε.Κ																													
-Μελέτη σκοπιμότητας ίδρυσης κοιν ξενώνα Μητρόπολης																													
-Μελέτη μηχανοργάνωσης Δ.Καρδίτσας																													
-Μελέτη μηχανοργάνωσης Δ.Σοφάδων																													
-Μελέτη μηχανοργάνωσης Δ.Παλαμά																													
-Μελέτη Δημοτικής Επιχείρησης Σοφάδων																													
-Μελέτη Δημοτικής Επιχείρησης Παλαμά																													
-Μελέτη οργάνωσης Οργανισμού διαχείρισης ΒΙΠΕ																													

(Συνέχεια)

Μέσο Παρέμβασης / Δραστηριότητες ανά έτος	Πρωτογενής Τομέας: Σχεδιασμός-Έρευνες-Μελέτες	Πρωτογενής Τομέας: Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	Πρωτογενής Τομέας: Συναντήσεις-Συνέδρια-Ανταλλαγές	Πρωτογενής Τομέας: Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	Πρωτογενής Τομέας: Σύσταση ομάδων εργασίας	Πρωτογενής Τομέας: Έργα υποδομής	Πρωτογενής Τομέας: Ενίσχυση επενδύσεων	Πρωτογενής Τομέας: Λοιπά	Δευτερογενής Τομέας: Σχεδιασμός-Μελέτες	Δευτερογενής Τομέας: Έρευνες-Μελέτες	Δευτερογενής Τομέας: Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	Δευτερογενής Τομέας: Συναντήσεις-Συνέδρια-Ανταλλαγές	Δευτερογενής Τομέας: Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	Δευτερογενής Τομέας: Σύσταση ομάδων εργασίας	Δευτερογενής Τομέας: Έργα υποδομής	Δευτερογενής Τομέας: Ενίσχυση επενδύσεων	Δευτερογενής Τομέας: Λοιπά	Τριτογενής Τομέας: Σχεδιασμός-Μελέτες	Τριτογενής Τομέας: Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	Τριτογενής Τομέας: Συναντήσεις-Συνέδρια-Ανταλλαγές	Τριτογενής Τομέας: Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	Τριτογενής Τομέας: Σύσταση ομάδων εργασίας	Τριτογενής Τομέας: Έργα υποδομής	Τριτογενής Τομέας: Ενίσχυση επενδύσεων	Τριτογενής Τομέας: Λοιπά	ΑΠΕ Περιβάλλον: Σχεδιασμός-Μελέτες	ΑΠΕ Περιβάλλον: Έρευνες-Μελέτες	ΑΠΕ Περιβάλλον: Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	ΑΠΕ Περιβάλλον: Συναντήσεις-Συνέδρια-Ανταλλαγές	ΑΠΕ Περιβάλλον: Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	ΑΠΕ Περιβάλλον: Σύσταση ομάδων εργασίας	ΑΠΕ Περιβάλλον: Έργα υποδομής	ΑΠΕ Περιβάλλον: Ενίσχυση επενδύσεων	ΑΠΕ Περιβάλλον: Λοιπά	Κοινωνικές πολιτικές: Σχεδιασμός-Μελέτες	Κοινωνικές πολιτικές: Έρευνες-Μελέτες	Κοινωνικές πολιτικές: Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	Κοινωνικές πολιτικές: Συναντήσεις-Συνέδρια-Ανταλλαγές	Κοινωνικές πολιτικές: Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	Κοινωνικές πολιτικές: Σύσταση ομάδων εργασίας	Κοινωνικές πολιτικές: Έργα υποδομής	Κοινωνικές πολιτικές: Ενίσχυση επενδύσεων	Κοινωνικές πολιτικές: Λοιπά	Άλλα: Σχεδιασμός-Μελέτες	Άλλα: Έρευνες-Μελέτες	Άλλα: Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	Άλλα: Συναντήσεις-Συνέδρια-Ανταλλαγές	Άλλα: Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	Άλλα: Σύσταση ομάδων εργασίας	Άλλα: Έργα υποδομής	Άλλα: Ενίσχυση επενδύσεων	Άλλα: Λοιπά
1996																																														
ΕΠΠΕΡ: Προστασία και Διαχείριση Περιοχής Λίμνης Ν.Πλαστήρα Ν.Καρδίτσας																																														
-Κέντρο περιβαλλοντικής εκπαίδευσης (Κ.Π.Ε.)																													X				X														
-Ολοκληρωμένο σύστημα αντιπυρικής προστασίας																												X		X			X	X		X										
-Ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης απορριμμάτων (εργαστηριακός εξοπλισμός Κ.Π.Ε,ειδική περιβαλλοντική μελέτη,ενημέρωση για περ.εκπαίδευση)																												X		X			X	X		X										
LEONARDO DA VINCI: Σχεδιασμός Εκπαιδευτικού Πακέτου για τον Προγραμματισμό της Τοπικής Ανάπτυξης																																														
-Δημιουργία εκπαιδευτικού πακέτου για τον προγραμματισμό της τοπικ.ανάπτυξης (Πρόγ/μα σεμιναρίου, επιχειρισιακ.οδηγός)																																														X
-Διαδοση,εμπορευμ.των επιχειρ.οδηγών																																														X
CARREFOUR RURAL: Λειτουργία Γραφείου Αγροτικής Πληροφόρησης																																														
-Λειτουργία Γραφείου Αγροτ.Πληροφόρησης (Πληροφόρηση,έκδοση περιοδικού, οργάνωση ημερίδων, υποστήριξη σε υποβολή προτάσεων σε προγρ/τα,συμμ/χή σε προγρ/μα κατάρτισης & άλλα προγρ/τα)				X				X																																				
PERU: Ίδρυση, Παρακολούθηση και Διασύνδεση Ενεργειακών Κέντρων σε 5 Ευρωπ. Πόλεις και περιοχές (SELENA)																																														
-Ίδρυση Ενεργειακού Κέντρου (Έρευνες-μελέτες,πληροφόρηση- ενημέρωση,κατασκευή "οδηγών" πληροφόρησης,πρόσβαση σε πρωτότυπες εφαρμογές,έργα, συμμετοχή σε προγράμματα)																													X				X														
FAIR: Διαφοροποίηση-Αναδιοργάνωση των Παραγωγικών Δραστηριοτήτων στην Κτηνοτροφία των Μειονεκτικών Περιοχών																																														
-Ανάλυση των μεταβολών όσον αφορά στο πληθυσμό,δραστηριότητες,επαγγέλματα & απασχόληση στις περιοχές στόχους	X		X		X																																								
-Αναγνώριση-μελέτη "κρίσιμου παράγοντα" που αναφέρεται στη συμβουλευτική-υποστηρικτική δραστ/τητα προς παραγωγούς	X		X		X																																								
-Επεξεργασία "εργαλείων" χρήσιμων στις υπηρεσίες μεταφοράς τεχνογνωσίας	X		X		X																																								
-Ανάπτυξη μεθοδολογικ. εργαλείου που θα χρησιμοποιηθεί στις παραπάνω υπηρεσίες	X		X		X																																								
-Προσαρμογή των αποτελεσμάτων σε εθνικό επίπεδο	X		X		X																																								

(Συνέχεια)

Μέσο Παρέμβασης / Δραστηριότητες ανά έτος	Πρωτογενής Τομέας								Δευτερογενής Τομέας								Τριτογενής Τομέας								ΑΠΕ Περιβάλλον								Κοινωνικές πολιτικές								Άλλα							
	Σχέδια, μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	Συναντήσεις-Συνέδρια-Ανταλλαγές	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	Σύσταση ομάδων εργασίας	Έργα υποδομής	Ενίσχυση επενδύσεων	Λοιπά	Σχέδια, μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	Συναντήσεις-Συνέδρια-Ανταλλαγές	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	Σύσταση ομάδων εργασίας	Έργα υποδομής	Ενίσχυση επενδύσεων	Λοιπά	Σχέδια, μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	Συναντήσεις-Συνέδρια-Ανταλλαγές	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	Σύσταση ομάδων εργασίας	Έργα υποδομής	Ενίσχυση επενδύσεων	Λοιπά	Σχέδια, μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	Συναντήσεις-Συνέδρια-Ανταλλαγές	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	Σύσταση ομάδων εργασίας	Έργα υποδομής	Ενίσχυση επενδύσεων	Λοιπά	Σχέδια, μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	Συναντήσεις-Συνέδρια-Ανταλλαγές	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	Σύσταση ομάδων εργασίας	Έργα υποδομής	Ενίσχυση επενδύσεων	Λοιπά	Σχέδια, μελέτες	Επιμόρφωση-Κατάρτιση-Εκπαίδευση	Συναντήσεις-Συνέδρια-Ανταλλαγές	Κέντρα & Γραφεία ενημέρωσης-υποστήριξης	Σύσταση ομάδων εργασίας	Έργα υποδομής	Ενίσχυση επενδύσεων	Λοιπά
1996																																																
LEADER II: Ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Ανάπτυξης του Παραγωγικού Συστήματος της Ορεινής & Ημιορεινής ζώνης του Ν.Καρδίτσας																																																
-Αγροτική Ανάπτυξη*	X	X	X	X	X	X	X	X						X	X		X	X	X	X	X	X	X	X																									
-Κτηνοτροφική Ανάπτυξη*	X	X	X	X	X		X	X						X			X	X	X	X	X		X	X																									
-Δασική Ανάπτυξη*	X		X	X	X	X	X	X						X			X	X	X	X	X	X	X	X																									
-Αειφόρος Τουριστική Ανάπτυξη*														X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X																	
-Παρατηρητήριο Αγροτικής Ανάπτυξης*	X	X	X	X	X			X																																									
-Εφαρμογή*				X				X				X				X				X				X																									
ΜΕΜΟΝΩΜΕΝΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ																																																
-ΤΑΠ 3ου Συμβουλίου Περιοχής	X		X		X				X		X		X				X		X		X				X		X		X				X		X		X										
-ΤΑΠ 5ου Συμβουλίου Περιοχής	X		X		X				X		X		X				X		X		X				X		X		X				X		X		X										
-ΤΑΠ 7ου Συμβουλίου Περιοχής	X		X		X				X		X		X				X		X		X				X		X		X				X		X		X										
-ΤΑΠ 9ου Συμβουλίου Περιοχής	X		X		X				X		X		X				X		X		X				X		X		X				X		X		X										
-ΤΑΠ 10ου Συμβουλίου Περιοχής	X		X		X				X		X		X				X		X		X				X		X		X				X		X		X										
-ΤΑΠ 12ου Συμβουλίου Περιοχής	X		X		X				X		X		X				X		X		X				X		X		X				X		X		X										
-ΤΑΠ 13ου Συμβουλίου Περιοχής	X		X		X				X		X		X				X		X		X				X		X		X				X		X		X										

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΑΝ.ΚΑ

* Το LEADER II παρουσιάζεται με τη μορφή των υποπρογραμμάτων του. Η συμπλήρωση του πίνακα έγινε με βάση τις Ενέργειες κάθε υποπρογράμματος.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3

1. Ερωτήσεις ημικατευθυνόμενης συνέντευξης προς την ΑΝ.ΚΑ

2. Ερωτήσεις ημικατευθυνόμενης συνέντευξης προς τους τοπικούς φορείς

1. Ερωτήσεις Ημικατευθυνόμενης Συνέντευξης προς την ΑΝ.ΚΑ.

Ενότητα 1: Αξιολόγηση Συνεργασίας

1. Ποιοι είναι για σας οι παράγοντες που προσδιορίζουν τη καλή ή κακή συνεργασία όπως προκύπτουν από τις έως σήμερα επαφές σας με τους φορείς και πως βαραίνει ο καθένας στη διαμόρφωση της τελικής σας εικόνας;

2. Ποιοι ήταν οι φορείς με τους οποίους η ποιότητα της συνεργασίας σας ήταν υψηλή και που οφείλεται αυτό; Με ποιους δεν ήταν και γιατί;

3. Υπάρχουν κάποιοι φορείς στο Νομό με τους οποίους δεν έχετε συνεργαστεί ως σήμερα; Γιατί;

4. Πως θα χαρακτηρίζατε το επίπεδο του έμψυχου δυναμικού που εκπροσωπούσε τους τοπικούς φορείς με τους οποίους συνεργαστήκατε; π.χ. καταρτισμένοι, πεπειραμένοι, με ενδιαφέρον (Διάκριση σε φορείς δημόσιας διοίκησης και άλλους)

5. Στα πλαίσια της συνεργασίας σας με τους φορείς δημόσιας διοίκησης και τις υπηρεσίες της (Περιφέρεια, Νομαρχία και Ο.Τ.Α) πως θα χαρακτηρίζατε την αποτελεσματικότητα και λειτουργία τους; Ποιες οι αιτίες της κατάστασης αυτής;

6. Πως αξιολογείται την απόδοσή των τοπικών φορέων (εκτός δημόσιας διοίκησης) σε όσα τους ζητήσατε; Ποιοι ήταν πιο αποδοτικοί και σε ποιους τομείς;

7. Έχετε εντοπίσει μέσα σ' αυτά τα 8 χρόνια λειτουργίας σας κάποια προβλήματα που κατά τη γνώμη σας οφείλονται σε σας κι έχουν εμποδίσει την ανάπτυξη συνεργασίας; Σας έχει αναφερθεί κάτι;

8. Πριν την προκήρυξη των δράσεων :

είχατε ορίσει κάποιες γενικές κατευθύνσεις δράσεων που αξιολογούσατε ότι ήταν απαραίτητο να αναπτυχθούν και δεχόσαστε προτάσεις ενδιαφερομένων για αυτές ή αυτές οι κατευθύνσεις προέρχονταν καθαρά από τα μηνύματα και τις τάσεις που έρχονταν από κάτω; Τι ίσχυσε στη περίπτωση του LEADER II; Π.χ. Πιστεύατε ότι στα πλαίσια του Μέτρου: Αγροτουρισμός, πρέπει να αναπτυχθούν οι εναλλακτικές αθλητικές δραστηριότητες κι άρα ψάξατε τους ενδιαφερόμενους που είχαν κάτι τέτοιο στο μυαλό τους ή απευθυνθήκατε γενικά και οι ίδιοι οι επενδυτές με τις ιδέες τους σας οδήγησαν στην επιλογή αυτή; Αν ναι στην πρώτη περίπτωση υπήρξαν κάποιες εντελώς ανεξάρτητες ιδέες από κάτω; Αν ναι στη δεύτερη περίπτωση πως αυτές προσαρμόστηκαν σε σχέση με τους άξονες που είχατε βάλει στα πλαίσια του ΙΝΕΤΑ;

Ενότητα 2: Αξιολόγηση Ωφελειών

Ι. Τοπικοί Φορείς

1. Σε ποιους τομείς (οικονομικά, μεταφορά τεχνογνωσίας ή άλλο προσδιορίστε) ωφελήθηκαν από τη συνεργασία σας οι διάφοροι τοπικοί φορείς; Μπορείτε να σταθμίσετε τα διάφορα οφέλη;

2. Ποιοι τοπικοί φορείς με τους οποίους συνεργαστήκατε ωφελήθηκαν περισσότερο και γιατί; Σε ποιους τομείς;

3. Υπήρχαν κάποιοι τοπικοί φορείς οι οποίοι ωφελήθηκαν πολύ λίγο από τη συνεργασία σας και ποια τα αίτια;

ΙΙ. ΑΝ.ΚΑ

1. Από ποιους τοπικούς φορείς με τους οποίους συνεργαστήκατε ωφεληθήκατε περισσότερο και γιατί; (Αντίστοιχα και για τους εξωτερικούς φορείς)

2. Ποιο ήταν το όφελος αυτό; Σε ποιο τομέα ωφεληθήκατε περισσότερο; (Αντίστοιχα για τους εξωτερικούς φορείς)

3. Υπήρχαν κάποιοι φορείς που από τη συνεργασία σας δεν προέκυψε όφελος σύμφωνα με τα αναμενόμενα και ποια τα αίτια;

Ενότητα 3:Αποτελέσματα Συνεργασίας

1. Από την έως τώρα συνεργασία σας υπάρχουν κάποιοι φορείς με τους οποίους έχετε εδραιώσει σχέσεις και θα τους θεωρούσατε συνεργάτες σας σε ένα μελλοντικό project εφόσον το αντικείμενό του ήταν στη σφαίρα των ενδιαφερόντων τους;

2. Σε ένα αυριανό project με ανάγκες ευρείας συμμετοχής φορέων πως θα οργανώνατε το σχήμα συνεργασίας; Είναι σε θέση να αναλάβουν οι φορείς και ποιοι πρωτοβουλίες και αρμοδιότητες; Έχουν αποκτήσει αρκετά εφόδια; Μέχρι που φτάνουν οι δυνατότητές που έχουν αποκτήσει; (π.χ. μπορούν να καταρτίσουν εξ' ολοκλήρου ένα πρόγραμμα ή με την υποστήριξή σας και σε ποιο βαθμό;) Ποιοι είναι και που οφείλεται η βελτίωση του επιπέδου τους;

3. Πιστεύετε ότι είναι δυνατό να υπάρξει ένας φορέας που να παίξει τον ίδιο ρόλο όπως εσείς από τους υφιστάμενους; Ποιος και γιατί;

4. Σ' ότι αφορά τη συνεργασία σας ποια εμπόδια έχουν ξεπεραστεί και ποια όχι; Ποιοι είναι οι φορείς με τους οποίους έχουν βελτιωθεί οι σχέσεις σας και με ποιο τρόπο;

5.Μετά από οκτώ χρόνια, πιστεύετε ότι ο χώρος όπου εργάζεται η ΑΝ.ΚΑ έχει αλλάξει, βελτιωθεί και σε ποιους τομείς;

Ενότητα 4: LEADER II

1. Με το LEADER II ποια διαδικασία ακολουθήσατε και με τι αποτελέσματα σ' ότι αφορά τη συμμετοχή των φορέων σχετικά με το σχεδιασμό, τη υλοποίηση και την αξιολόγηση της πρότασης του LEADER II; Ήταν η ίδια διαδικασία με τα άλλα προγράμματα ή διαφορετική και με ποιο τρόπο; Υπήρξαν φορείς με ποιο ενεργό ρόλο;

2. Ποιοι ήταν οι φορείς με τους οποίους η ποιότητα της συνεργασίας σας ήταν υψηλή στα πλαίσια του LEADER II;

3. Πως αξιολογείτε την απόδοση των τοπικών φορέων(φορείς δημόσιας διοίκησης και άλλοι); Που νομίζετε ότι οφείλονται τυχόν δυσκολίες στη απόδοσή τους;

4. Εντοπίζετε δυσκολίες στην πραγματοποίηση της πρότασης του LEADER II που οφείλονται στη συνεργασία σας με τους φορείς; Ποιες είναι αυτές και γιατί; Από ποιους και γιατί απ' αυτούς;

5. Από ποια πεδία προέρχονταν κυρίως οι δυσκολίες σας για την προετοιμασία (επινόηση/επεξεργασία δράσεων) της πρότασης του LEADER II; (π.χ. θεσμικά, οικονομικά ζητήματα) Ποιες ήταν οι δυσκολίες αυτές που περιόριζαν τη δράση σας;

6. Ποιοι παράγοντες θεωρείται ότι ήταν καθοριστικοί για την έγκριση της πρότασης LEADER II; Τι πιστεύετε ότι σας διευκόλυνε, αν υπήρχε κάτι τέτοιο;

7.Πως σας βοήθησε όλη η πρότερη εμπειρία σας στην επιτυχή έκβαση της πρότασης LEADER II;

8. Πόσο και με ποιο τρόπο σας βοήθησε το LEADER I στην έγκριση του LEADER II;

9. Προϋπήρχαν ομάδες δράσης-πρωτοβουλίας ή τις δημιουργήσατε εσείς και με ποιον τρόπο;

10. Τι μέρος από τις ομάδες που είχαν μια ιδέα (προς ένταξη στο LEADER II) χρειαζόταν να τις βοηθήσετε να τη διαμορφώσουν και σε ποιο βαθμό χρειάστηκε να βοηθήσετε για την ολοκλήρωση της ιδέας αυτής;

2. Ερωτήσεις Ημικατευθυνόμενης Συνέντευξης προς τους τοπικούς φορείς του Νομού Καρδίτσας.

Ενότητα 1: Αξιολόγηση Συνεργασίας

1. Ποιοι είναι για σας οι παράγοντες που προσδιορίζουν τη καλή ή κακή συνεργασία όπως προκύπτουν από τις έως σήμερα επαφές σας με κάποιον φορέα συμπεριλαμβανομένης και την ΑΝ.ΚΑ; Πως χαρακτηρίζετε, μεταξύ των συνεργασιών σας με διάφορους φορείς, το επίπεδο της συνεργασίας σας με την ΑΝ.ΚΑ;

2. Τι θα περιμένατε να σας προσφέρει η ΑΝ.ΚΑ με τις δυνατότητες έμψυχου δυναμικού που έχει;

3. Στα πλαίσια των διαφόρων προγραμμάτων, σε ποιο βαθμό συμμετείχατε στη διαδικασία του σχεδιασμού;

4. Για την επίτευξη κάποιου σκοπού (δικού σας στρατηγικού), πως και που εμπλέκεται η ΑΝ.ΚΑ;

5. Έχετε εντοπίσει μέσα σ' αυτά τα 8 χρόνια λειτουργίας της ΑΝ.ΚΑ κάποιο ζήτημα που οφείλεται στην ΑΝ.ΚΑ κι έχει εμποδίσει τη συνεργασία σας; Έχει, πιστεύετε, η Νομαρχία/Επιμελητήριο/Δήμος κάποιο παράπονο από τη συνεργασία αυτή;

Ενότητα 2: Αξιολόγηση Ωφελειών

I. ΑΝ.ΚΑ

1. Σε ποιους τομείς μπορεί να ωφελήθηκε η ΑΝ.ΚΑ από τη συνεργασία σας;

II. Φορέας

1. Ωφελήθηκε η Νομαρχία/το Επιμελητήριο/ο Δήμος από την συνεργασία με την ΑΝ.ΚΑ (ή γενικότερα από την ύπαρξή της);

2. Ποιο ήταν το όφελος αυτό; Σε ποιο τομέα ωφεληθήκατε περισσότερο; Υπήρχε κάτι στο οποίο θα θελε η Νομαρχία/το Επιμελητήριο/ο Δήμος να τη/το/τον βοηθήσει η ΑΝ.ΚΑ και δεν το έκανε;(π.χ. γιατί δεν είχε τη δυνατότητα)

3. Πιστεύετε ότι όλοι οι φορείς που συνεργάστηκαν με την ΑΝ.ΚΑ ωφελούνται εξίσου; Αν όχι, ποιο το διαφοροποιό στοιχείο που κάνει ένα φορέα να ωφελείται περισσότερο από έναν άλλο;

4. Υπήρχαν κάποιοι φορείς που από τη συνεργασία σας ωφεληθήκατε περισσότερο από ότι από την ΑΝ.ΚΑ; Ποιος και γιατί;

Ενότητα 3:Αποτελέσματα Συνεργασίας

1. Υποτίθεται ότι η ΑΝ.ΚΑ παρέχει τεχνική υποστήριξη στους τοπικούς φορείς στο σχεδιασμό και τη χάραξη στρατηγικής. Η Νομαρχία/Επιμελητήριο/ο Δήμος πιστεύετε ότι βοηθήθηκε σ' αυτή την κατεύθυνση;

2. Σ' ότι αφορά τη συνεργασία σας, σε σχέση με το παρελθόν, ποια εμπόδια έχουν ξεπεραστεί και ποια όχι; Έχουν βελτιωθεί οι σχέσεις σας και με ποιο τρόπο; Με ποιο τρόπο θα μπορούσε να υπάρξει μια σημαντική αναβάθμιση στη συνεργασία σας;

3. Πιστεύετε ότι η ίδρυση της ΑΝ.ΚΑ σήμαινε την ανάληψη κάποιων δραστηριοτήτων που μέχρι πρότινος διεξάγονταν από κάποιους άλλους τοπικούς φορείς; Ποιες είναι αυτές και ποιοι οι φορείς; Κέρδισε ο τόπος; Υπήρξαν δυσλειτουργίες;

4. Για ζητήματα που απαιτούν την ευρεία συμμετοχή των τοπικών φορέων για το Νομό, από ποιους φορείς και με ποια διάρθρωση μεταξύ τους, πιστεύετε ότι θα μπορούσε να δημιουργηθεί το καλύτερο σύστημα για τη διεξαγωγή των εργασιών;

5. (Νομαρχία) Πως επέδρασε η μετάβαση από Νομαρχιακή Διοίκηση σε Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση στη συνεργασία σας με την ΑΝ.ΚΑ; Υπήρξε κάποια διαφοροποίηση στις σχέσεις σας;

Ενότητα 4: Γενική αξιολόγηση

1.Πως χαρακτηρίζετε το ρόλο και τη συνεισφορά της ΑΝ.ΚΑ στο Νομό; (Πιστεύετε ότι είναι χρήσιμη;) Θεωρείτε πως υπάρχουν κάποια εμπόδια που η υπέρβασή τους θα μπορούσε να αναβαθμίσει το ρόλο της; Ποια είναι αυτά; Υπάρχουν κάποια πεδία για την ανάπτυξη στα οποία θα μπορούσε να συνεισφέρει η ΑΝ.ΚΑ και δεν το έχει κάνει ως τώρα; Ποια είναι αυτά;

2. Ποια θετικά και ποια αρνητικά στοιχεία ξεχωρίζουν τη ΑΝ.ΚΑ από τους υπόλοιπους τοπικούς φορείς;

3. Πως θα χαρακτηρίζατε την ΑΝ.ΚΑ σα φορέα από την άποψη της διαρθρωτικής της δομής;(π.χ. τ' ότι είναι δημοσυνεταιριστική) Τι πλεονεκτήματα και τι μειονεκτήματα αναγνωρίζετε στη δομή αυτή;

4.Μετά από οκτώ χρόνια, πιστεύετε ότι ο χώρος όπου εργάζεται η ΑΝ.ΚΑ έχει αλλάξει, βελτιωθεί και σε ποιους τομείς χάρη στην ΑΝ.ΚΑ;